ศิษย์ไทย

เล่ม ๕ ตอนที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๕

๑๕๖

เล่ม ๕ ตอนที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๖

สังคีตไทย

เล่ม ๕ ตอนที่ ๑ ประจำเดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๙

พันธุ์งาม เรื่อง ศิลป์ แสง บุหลัน · แสง ทอง
คุรุภาพ เทศะ แพทย์ พันธุมโพธิ ใน เล่ม นี้

ร้านเลขที่ ๓๕๓ สพานหัน พระนคร

โทรศัพท์ ๓๘๖

ขายทองคำใบใหญ่อย่างดี รับทำเครื่องทองรูปพรรณต่าง ๆ ข้าพเจ้าสัญญาได้ว่าทำด้วยทองใบใหญ่อย่างดีแท้ ถ้าท่านซื้อไปใช้แล้วไม่ชอบใจ หรือบุบฉลายไปอย่างหนึ่งอย่างใด คืนได้ตามความประสงค์ของท่าน ตามราคาทองขึ้นลงในวันนั้น แต่ค่าจ้างคืนไม่ได้ นอกจากนี้ยังรับซื้อขายเงินเหรียญนอกทุก ๆ ชนิด กับรับซื้อเครื่องทอง, เงิน, เพ็ชร์, รูปพรรณต่าง ๆ อีกด้วย

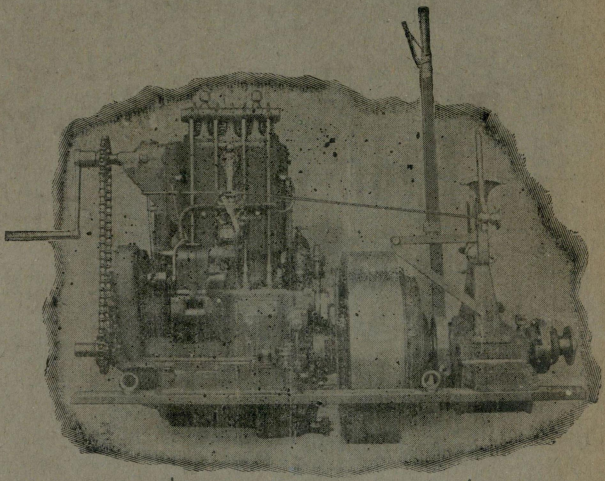

เครื่องเรือ "แดมเลอร์"

เปนเครื่องยนต์ที่ดีแลทนที่สุด ไม่เปลืองน้ำมันด้วย

มีมาในเมืองไทยอีกแล้ว

ห้างเพาล์บ๊กเคนบ๊ก

ถนนเจริญกรุง เชิงสพานมอญ

เปนเอเย่นต์ในกรุงสยามแต่ผู้เดียว

ควรมี เรือนที่ งดงาม

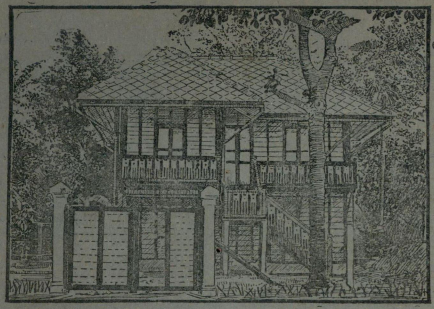

แบบนี้ ถูกต้อง ด้วยศุข วิทยา

เรือนแบบนี้ใช้เสาตอม่อซิเมนต์แกนเหล็กตั้งขึ้น พื้นล่างติดกับดินปูกระเบื้องซิเมนต์ มีห้องครัวสำหรับหุงต้ม ถัดไปมีห้องรับประทานอาหารและห้องน้ำ ส่วนชั้นบนมีห้องนอน ห้องรับแขก ห้องนั่งเล่นพักผ่อนสมอง ไม้สำหรับประกอบเรือนนี้ คือ ตง, คาน, พื้น, เสาทำด้วยไม้ตะแบก ส่วนฝาอัดเข้าลิ้นสายบัวรางร่องอย่างสนิท ประตู, น่าต่าง ลูกกรง บรรไดใช้ไม้สัก ฝ้าใช้ไม้ยมหอมฤๅไม้ยางแดงอันคงทน หลังคามุงกระเบื้องซิเมนต์ เครื่องกลอนแลกุญแจใช้เหล็กล้วนติดให้พร้อมทาสีน้ำมันหมดทั้งหลัง ปลูกสร้างเสร็จเร็วทันใจนึกจะคิดราคาพอสมควร ท่านที่อยู่ต่างจังหวัดหรืออยู่ในกรุงเทพ ฯ มีความประสงค์จะสร้างโปรดเชิญไปตกลงที่ กรุงเทพวฒกี่ ตั้งอยู่เชิงสพานมหาดไทยอุทิศ ริมสุวรรณบรรพตวัดสระเกษ จังหวัดพระนคร และเปนเอเยนต์รับสั่งเครื่องจักร์ทำไม้ทุก ๆ ชนิด ของห้าง เอ. เฟร. เย. อีแกล กำปนีประเทศอเมริกาด้วย

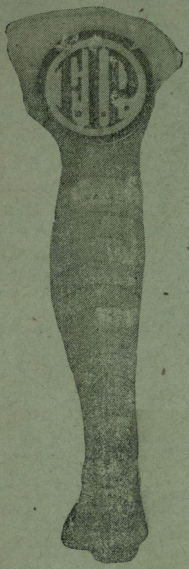

พันแข้งกากี แกมเขียว

พ็อกซ์ที่ ๑	คู่ละ	๘.๐๐
,, ,, ๒	,,	๕.๒๕
สักหลาดคู่ใหญ่	,,	๓.๐๐
,, ,, เด็ก	,,	๑.๗๕
พ็อกซ์ดำ	,,	๕.๗๕

ถุงเท้าต่าง ๆ

ถุงยางตะเข็บเดียว ดำ	คู่ละ	.๘๕
,, ,, คู่ ดำ,ขาว,กากี	,,	๓.๐๐
,, ,, เดียว อย่างที่ ๑	,,	๑.๕๐
ถุงชนิดเนื้อถูกฟูก หนา มีสีต่าง ๆ		
เหมาะแก่การเล่นกีฬา	คู่ละ	๑.๐๐
ถุงสักหลาดยาวดำดีที่ ๑	,,	๒.๐๐
,, ,, ขอบสีต่าง ๆ	,,	๑.๕๐
ถุงผ้าดำเนื้อถูกฟูกยาว (ถูกเตี้ย)		.๗๕

ถุงสั้นต่าง ๆ

ชนิดผ้าเนื้อหนาทำจากย่องกง	คู่ละ	.๒๕
,, อย่างเนื้อดี	,,	.๔๐
ชนิดสักหลาดเนื้อพอใช้	,,	๑.๐๐
,, ,, อย่างที่ ๑	,,	๑.๕๐
ชนิดแพรสีต่าง ๆ อย่างดี	,,	๑.๕๐

สายรัดถุง

สายรัดถุงยาว ไหม	คู่ละ	.๓๐
,, ,, ธรรมดา	,,	.๒๐
คาเดอร์ ไหมที่ ๑	,,	๑.๒๐
,, ธรรมดา	,,	.๗๕

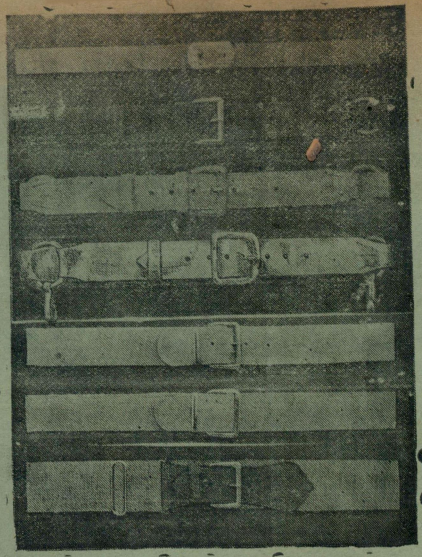

หนังหมูศีร์ษะนิเกิ้ลแท้	กาไหล่ทอง		สายละ	๒.๐๐
หนังดำ	๒ ห่วง	หนังสองชั้น	,,	๒.๙๐
หนังเหลือง	,,	,,	,,	๒.๙๐
หนังน้ำตาล	,,	,,	,,	๒.๙๐
ป่านทอ	สีขาว	ศีร์ษะนิเกิ้ลแท้	,,	๑.๕๐
ป่านทอ	,,	,,	,,	๑.๕๐
ป่านทอ	ขาวหรือกากี	,,	,,	๑.๗๕

เข็มขัดตกมาถึงใหม่
รับรองว่าเปนของชั้นที่ ๑

เข็มขัดนอกจากรูปนี้ ยังมีอีกหลายสิบอย่าง ขอเชิญชมให้ได้

จาตุรงคอาภรณ์ ถนนเจริญกรุง โทรศัพท์ ๑๔๔๖

วิวิธภาษาการ

ถนนเพื่องนคร ไทรศัพท์ ๕๘

ได้สั่งม่วงเขียงไฮ้แท้อย่างกว้างกว่าธรรมดามาถึงแล้ว รับม่วงเขียงไฮ้อย่างดีอีกหลายสิบดี ม่วงตาสมุกและตาต่าง ๆ ผ้าพื้นมลัยก็ดีแท้ที่หนึ่ง ผ้าพื้นด้ายหลอดแท้กับผ้าลายเปลือกกระเทียมกว้างมาอีกหลายอย่างดีและดอกแปลก หมวกกันแดดสำหรับข้าราชการใช้และใส่เที่ยวมาถึงใหม่ รูปทรงงามกว่าคราวก่อน หมวกสักหลาดสีต่าง ๆ ทรงต่าง ๆ หมวกนักเรียนมีผ้าพันเสร็จราคาถูก ๆ ผ้าเช็ดกากเขียวและเนื้อดายสำหรับตัดเสื้อทหารและเสื้อป่ามีหลายอย่าง กับผ้าบ่านโล่สำหรับตัดเสื้อเช็ดเนื้อบางเบาน่าใช้ เครื่องถุกเสื้อและเสื้อป่ามีครบทุกอย่างทุกขนาด รับปักเย็บเครื่องแบบเต็มยศผลเรือนทุกกระทรวง รับบ่ารูปพระและรูปพระราชทานทุกอย่างด้วยโลหะต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีของอื่น ๆ อีกมาก เมื่อท่านต้องการทราบราคา โปรดให้ทราบหรือยิ่งไปซื้อของเลยก็เพียงก็ยิ่งดี อาจได้รับเครื่องคอบแทนถึก ๑๐๐,๐๐๐ บาท

ราคาก้อนละ ๕๐ สตางค์ หีบ ๓ ก้อน ๑ บาท ๒๕ สตางค์

แจ้งความ

ศัพท์ไทย เป็นหนังสือรายเดือนของ โรงพิมพ์หนังสือพิมพ์ไทย ได้จดทะเบียนกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ และทะเบียนไปรษณีย์ฯ เลขที่ ๖๐ แล้ว ตั้งต้นออกแต่วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ ปีหนึ่งมี ๑๒ ตอน อัตราค่าบำรุงปีละ ๑๐ บาท การรับจะลงนามรับแต่ตอนใดๆ ก็ได้ ขายปลีกตอนละ ๑ บาท มีขายตามร้านทั่วไป

บรรดาชื่อบุคคล ตลอดถึงนิสัย และจรรยาวัตรของผู้มีนามในท้องเรื่องอันมีปรากฏในหนังสือศัพท์ไทยเล่มนี้ เป็นแต่สมมุติขึ้นทั้งสิ้น และถ้าจะไปพ้องกับบุคคลตัวจริงเข้าก็เพราะบังเอิญเพาะมาประจวบกันเข้าเอง ซึ่งสุดวิสัยที่จะแก้ไขหลีกเลี่ยงได้ แต่ขอให้พึงเข้าใจว่า มิได้มีความเจตนาเสียดสีหรือเพ่งเล็งถึงบุคคลผู้หนึ่งผู้ใดเลยเป็นอันขาด หากบังเอิญไปพ้องกันเข้าบ้างก็ต้องขอรับประทานอภัย

บรรณาธิการมีความยินดีรับเรื่องทุกชนิดของท่านทั้งหลายที่จะส่งไปอุดหนุน แต่ขอให้เป็นเรื่องสั้นๆ ไม่ยาวเกินสมควร ผู้ส่งเรื่องต้องบอกทั้งนามจริงนามสมมุติ และที่อยู่ให้ทราบ หากเป็นเรื่องแปล ขอได้โปรดบอกชื่อเรื่องนามผู้แต่งเดิม และชื่อหนังสือต้นฉบับกำกับบอกไปด้วย การเขียนเรื่องขอให้เขียนแต่หน้าเดียว ยิ่งเป็นอักษรพิมพ์ดีดก็จะดีมาก บรรณาธิการยินดีจะส่ง

หนังสือ ศัพท์ไทย เล่มที่ ลง เรื่อง นั้น ๆ มา ให้เป็น การ ตอบ แทน แก่ ท่าน ที่ ส่ง เรื่องไป อุดหนุน และ รับ จะ ส่งวน ความ จริง ของ ท่านไว้ เป็น ความ ลับ โดย เคร่ง ครัด ตาม ระเบียบ เสมอ.

บรรณาธิการไม่ รับ รอง ต่อ การ ส่ง ว่า จะไป ถึง หรือไม่ ถึง หรือ ชำรุด สูญ หาย อย่างใด ต้อง อยู่ ใน ความ บ้อง กัน รอบ คอบ ของผู้ ส่ง เรื่อง ทั้งสิ้น เมื่อได้ รับ ไว้ โดย ตรวจ ดู แล้ว ก็ จะ แจ้ง ให้ ทราบ ทันที และไม่ รับ รอง ว่า จะ นำ ลง ให้ ใน ตอนใด แต่ จะ พยายาม ปฏิบัติ การ ให้เป็นไป อย่าง ยุติธรรม และ ดีที่ สุด.

ท่าน ที่ เป็น สมาชิก ของ ศัพท์ไทย ถ้าได้ ย้าย ตำบล หรือ เลื่อน ยศ บรรดา ศักดิ์ และ ตำแหน่ง น่า ที่ โปรด รีบ แจ้งให้ ผู้ จัดการ ทราบ โดย เร็ว เพื่อ สดวก ต่อ การ ส่ง หนังสือ มา ยังท่าน.

เนื่อง ด้วย มี หนังสือ หาย ระหว่าง ทาง เดือน ละ หลาย ๆ เล่ม และ บาง ท่าน เพิก เฉย เสีย จน ล่วง เลย เป็น เวลา นาน จึง เลื่อนไป และไม่ มี กำหนด ที่ สิ้น สุด ลง ดังนั้น ตั้ง แต่ บัดนี้ไป ถ้า สมาชิก ผู้ใดไม่ได้ รับ หนังสือ ประจำ เดือน นั้น ๆ ขอให้ รีบ เลื่อนไป เสีย ภายใน วัน ที่ ๓๐ ของ เดือน ที่ หนังสือ ตอน นั้น ออก ประจำ ถ้า ช้า เกิน กว่า กำหนด นี้ แล้ว ผู้จัด การ จะไม่ รับ ผิด ชอบ เว้น แต่ จะ มี เหตุ อัน สมควร เท่า นั้น.

กิจการใด ๆ ที่ เกี่ยวแก่แพนกเรื่องแถลงข่าว ให้ส่งถึง บรรณาธิการ ส่วน กิจ การใด ๆ ที่ เกี่ยว แก่ แพนก ธุระ การ ให้ ส่ง ถึง ผู้จัดการ ณ โรงพิมพ์ หนังสือ พิมพ์ไทย ถนน พลับ พลาไชย จังหวัด พระนคร (โทรศัพท์ เลข ที่ ๔๘๒)

แถลงการ	...	บรรณาธิการ	พิเศษ
ธรรมอันทำให้งามสองประการ	...	หลวงสันธานอักษรศาสตร์	๑
ความคิด	...	พุ่ง เจริญวิทย์	๕
สามมฤตก (นิยายเชอร์ลอคโฮล์มส์)	...	"ช่อมาลี"	๒๐
ผลคำนึง	...	คนึง ฤทธาคนี	๕๐
โรคสังสาร	...	อ. เผือน พงษ์	๖๓
เป็นความ	...	"แสงทอง"	๘๑
นิยายเรื่องผี	...	"นามานุลักษ์"	๑๐๕
โลหิตนักรบ	...	"แสงบุหลัน"	๑๑๓
ศัพท์สนุก	...	"ผะอบ" กับ "ช่อมาลี"	๑๓๗
รักร้างรัก	...	นาย ประจักษ์ พันธุมโพธิ	๑๔๘
ทหารสมเด็จพระนเรศวร	...	เทศะแพทย์	๑๗๑
โอละพ่อ (ตะคอนพูด)	...	เรื่องศิลป์	๑๘๗
อักษรสยามสังเขป	...	"ชนบท"	๑๙๘
สมสมัย	...	"คุรุภาพ"	๒๐๒
ทหารพระเจ้าเหียนเต้	...	"สมุหอม"	๒๐๔
ฝากรัก	...	ว. เผ่ามณี	๒๒๙
เถ้าแห่งความแค้น	...	"พันสาม"	๒๓๑

โรงพิมพ์หนังสือพิมพ์ไทย เจ้าของและผู้พิมพ์

พระสันทัดอักษรสาร ผู้จัดการ นายแช เศรษฐบุตร บรรณาธิการ

ค่ารับปีละ ๑๐ บาท สำนักงานถนนพลับพลาไชย จังหวัดพระนคร โทรศัพท์ ๔๘๒

ศรี ศรี ขอความเจริญสวัสดีมีชัย จงมีแก่ท่านผู้รับ ผู้อ่าน และท่านผู้ส่งเรื่องมา อุดหนุนหนังสือศัพท์ไทย ทุกคน

บัดนี้ กาลเวลาได้หมุนเวียนมาบรรจบถึงวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งนับเป็นคล้ายวันปฏิสนธิแห่งหนังสือศัพท์ไทยของเรา ย่อมยังความปีติปราโมทย์ให้บังเกิดแก่เราเป็นอันมาก ยิ่งประกอบด้วยได้ดำรงคงเจริญมาบรรจบครบรอบปีที่ ๕ โดยบริบูรณ์ และกำลังจะก้าวหน้าสืบไปในปีที่ ๕ และปีต่อๆไปอีกฉะนี้แล้ว เราขอสารภาพว่ายิ่งพูนเพิ่มความยินดีปรีดาในดวงจิตต์ของเราเป็นอย่างสุดประมาณ

ข้าแต่ท่านผู้รับ ผู้อ่านทั้งหลาย ท่านได้เห็นภาพและเรื่องกับวิถีดำเนินการของเราตั้งแต่หน้าปกจนหน้าสุดท้ายในเล่มตอนที่ท่านกำลังถืออ่านอยู่นี้แล้วหรือยัง โปรดใช้ความสังเกตตรวจดูจงตลอดเถิด จะเห็นว่าได้เปลี่ยนแปลกไปมากทีเดียว และเห็นว่าเราได้พยายามจัดทำให้ดียิ่งขึ้นปานใด

วิธีดำเนินการของเรา ท่านคงจะเห็นแล้วว่าได้จัดทำไปอย่างที่เรียกว่าค่อยๆบรรจงก้าวคืบันได ทีละคืบ กล่าวคือค่อยๆทำให้ดียิ่งขึ้นเป็นลำดับมาแต่ต้นจนบัดนี้ ดังได้ปรากฏแก่ใจท่านทั้ง

หลายแล้ว เพราะฉนั้นขอท่านจงไว้ใจเถิดว่า วิธีการและอะไรอื่นๆอีก ซึ่งดียิ่งกว่าที่กำลังดำเนินการอยู่ในเวลานี้ เราได้เตรียมไว้พร้อมเสมอแล้ว ซึ่งจะได้ค่อยๆขยายให้ท่านรู้ท่านเห็นเรื่อยๆไป

เราได้เคยกล่าวมาครั้ง ๑ ในเล่มตอนที่ ๑ ของปีที่ ๒ ว่า มิฉันใดฉันหนึ่งเราจะพยายามทำภาพหน้าปกเปลี่ยนตงทุกๆเดือน แต่ขอให้โปรดอดใจไว้อีกสักหน่อย บัดนี้ท่านเห็นหรือยังว่าเราได้ทำให้ท่านเห็นแล้วทุกประการ โปรดคอยชมภาพประจำตอนต่อๆไปเถิด ส่วนภาพประกอบเรื่องภายในเราก็จะได้จัดให้มีตามเคย

เรื่องที่เราได้บรรจุลงในตอนนี้ ก็ได้จัดสรรค์แต่เรื่องดีๆสนุกๆ และของท่านผู้ชำนาญการแต่งทั้งสิ้น และมีลักษณะต่างๆกันพร้อมบริบูรณ์ เพื่อให้สมแก่เปนเล่มพิเศษขึ้นปีใหม่ หวังว่าคงจะเปนที่พอใจของท่านผู้อ่านมาก

เราได้เริ่มลงเรื่องยาว "โลหิตนักรบ" ไว้ตงแต่ตอนนี้เปนต้นไป เรื่องนี้ถ้าจะพูดถึงการดวดๆหรือการฟันดาบกันแล้ว เรารับรองได้ว่าเปนเยี่ยมกว่าเรื่องใดๆซึ่งได้มีผู้แปลมาแล้วทั้งสิ้น และเปนเกร็ดพงศาวดารของประเทศอังกฤษส่วนหนึ่งด้วย ส่วนเรื่อง "เถ้าแห่งความแค้น" ของพันสาม ก็จะได้นำลงต่อไปจนจบเรื่อง

การที่เราได้นำเรื่องยาวลงพร้อมกัน ๒ เรื่องไว้เปนประจำในปีนี้ ก็เนื่องด้วยได้มีผู้ขอร้องมายังเราอยู่เสมอว่า การที่เราลงเพียง

เรื่องเดียวนั้น บางครั้งผู้แปลไม่ได้ส่งมา ก็ย่อมขาดเรื่องยาวไปเป็นการเสียรส อย่างไรควรจะลงเป็นการเผื่อเหลือเผื่อขาดจะดีกว่า เราเห็นพ้องด้วย แต่เพราะเหตุที่การเลือกเห็นของเรายังไม่เป็นที่พึงพอใจ จึงได้รอมาจนบัดนี้ พูดตามจริงเรื่องยาวของเรา ๒ เรื่องนี้มีโครงเรื่องไปคนละอย่าง คือ "เถ้าแห่งความแค้น" เป็นเรื่องเจือไปในทางโศกๆรักๆ และเป็นเรื่องฝรั่งเศส ส่วนเรื่องยาวใหม่ของเราคือ "โลหิตนักรบ" เป็นเรื่องรบทัพจับศึกกันตลอดไป และเป็นเรื่องของอังกฤษ เหตุฉนั้นรสชาติย่อมผิดแผกกันอยู่ ไม่ทำให้เบื่อหูได้ อย่างไรก็ดีเรายังหวังว่าคงจะเป็นที่พอใจของท่านทั่วไป

พระมหากรุณาธิคุณ

ด้วยได้ทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เจ้าหน้าที่ในกรมราชเลขานุการในพระองค์ ส่งหนังสือซึ่งโปรดเกล้าฯให้พิมพ์นั้น พระราชทานแจกในงานพระเมรุพระศพสมเด็จพระอนุชาธิราชเจ้าพี่กรมหลวงนครราชสีมา คือหนังสือนิบาตชาดก เล่ม ๗, สุตตกนิบาต ๑ เล่ม พระอภัยมณี คำกลอนของสุนทรภู่ เล่มที่ ๑ กับเรื่องประวัติสุนทรภู่ ๑ เล่ม และระยะทางเที่ยวชวากว่าสองเดือน พระราชนิพนธ์แห่งพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ๑ เล่มกับหนังสือซึ่งโปรดเกล้าฯให้พิมพ์นั้น พระราชทานแจกในงานพระเมรุพระศพสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าพี่กรมขุนศรีสัชนาลัยสุรกัญญา คือเสด็จประพาสแหลมมลายู ๑ เล่ม กับนิบาตชาดก สัฏฐินิบาต ๑ เล่ม รวม ๕ เล่ม มา

พระราชทาน แด่ หนังสือ พิมพ์ศัพท์ไทย บรรณาธิการได้น้อม เกล้า ฯ รับพระราชทานไว้แล้ว ทั้งนี้ เป็น พระมหา กรุณาธิคุณแก่ หนังสือ พิมพ์ศัพท์ไทย อย่าง ล้นพ้น

กับ ได้รับ หนังสือ ต่าง ๆ จาก ผู้ที่ มีจิตศรัทธา เพื่อ ส่ง มา ให้เป็น สมบัติ ของ หนังสือ ศัพท์ไทย ดัง ต่อไปนี้ คือ :—

หนังสือ สำนัก ธุระ การ ตั้งแต่ เริ่ม ต้น ออก และ ต่อ มา เป็น สำนัก หนังสือ พิมพ์ ฉบับนี้ ออก สัปดาห์ ละ ๒ ครั้ง ทุก วันพฤหัสบดี และ วัน อาทิตย์ นายปื่น สำราญกิจ เป็น เจ้าของ บรรณาธิการ และ ผู้จัดการ สำนักงานเลขที่ ๑๒๒ หลังวัด เทพธิดา พระนคร ค่า บำรุง ใน พระนคร ปี ละ ๔ บาท ค่า บำรุง นอก พระนคร ปี ละ ๗ บาท

เรื่อง โจร แห่ง แบกแดด เป็น เรื่อง ภาพยนต์ ๑ เล่ม ซึ่ง นาย เจ็กชวน เจ้าของ พิมพ์ขึ้น จำหน่าย เก็บ เงิน บำรุง การ เสือป่า เวลานี้ ได้ ทราบ ว่า พิมพ์ ครั้ง ที่ ๒ แล้ว ควร ผู้ที่ ยัง ไม่ มี จง รีบ ซื้อ เสีย เรา ขอ อนุโมทนา ใน ส่วน สาธารณ กุศล นี้ ด้วย.

บรรณาธิการ.

เกียรติศักดิ์ พระราชรินทร
ของ พันธุ์งาม
มี ลง ใน ฉบับ หน้า

สังฆทีไทย

เล่ม ๕ ตอนที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ธรรมอันทำให้งามสองประการ

๑ ขันติ, ความอดทน

๒ โสรัจจะ, ความสงบเสงี่ยม

(กลบทกบเต้นต่อยหอย)

ขันติ

๑ ขันติ ธรรม คำเตือน ท่าน ขาน ข้อไข
ความ อด กลั้น ควัน อบ กลุ้ม สุม หัวใจ
อดทน มั่น อั้น โทษ ไม่ให้ โกรธเคือง
ถึง ถูกว่า ถ้า ทนไว้ ไม่ ไหวหวั่น
หมด ทุกข์ แท้ แม้ โทษทัณฑ์ อันต่อ เนื่อง
ควร ทำ กิจ คิดถึง การ ท่าน เนือง เนือง

ปลด การ เศร้า เปล่ากิจ เซื่อง เรื่อง การงาน
ธรรม วิภาค ถากไว้ เพื่อ เกื้อ มนุษย์
จง จิตต์ ผ่อง จ้องใจ ผุด สุทธิ์ ใสสานต์
ทน ตราก ตรำ ทำไตร่ ตรอง พ้องเพ่ง การ
ร้อน หนาว สู้รู้ใน สาสั์น ภาร พาก เพียร
ถูก แดด ลม ถม ดิน เลน เช่น ทำนา
ถิ่น เคย กล้ำ ทำ ข้าว กล้า ห่อน พาเหียร
เหลือบ บุ้งไต่ไล่ เบียฬ ตอม ห้อม อาเกียรณ์
ทน นิ่งไว้ไถนา เวียน เจียน จวบ มรณ์
สัม ผัส ร้อน ซ่อน พวก ริ้น กิน เลือด เนื้อ
มุ่ง การ ชอบ มอบ กิจ เชื่อ เกื้อ งาน ก่อน
ชื่อ ว่า ทน ชน หวัง ทำ สั่ำ อาทร
ยัง อื่น ต่อ ย่อ อีก ตอน ผ่อน บรรยาย
ยาม เจ็บ ขุก ยุค จับไข้ ได้ ลำบาก
ไม่ เพ้อ พ้อ หมอ แผก พากย์ ปาก เบี่ยก หาย
คอยฟังกิจคิดใฝ่กู้ รู้ฝากกาย
เสียงคนหมื่นสิ้นข้อหมายม่ายเมียงเมิน
ยอมเหม่อไว้ ไยมิว่าอย่าถอยท้อ
ผิคนเย้ยเผยค่ายย่อพอผ่อนเผิน
ตนนิ่งฟังตั้งหน้าใฝ่ใจจำเริญ
ไม่ด่วนแก้แม้ดุเกินเดินสมควร ฯ

ใสรัจจะ

๑๐ โสรัจจ์ธรรมสัมฤทธิ์ถือคือเสงี่ยม
สังเขปย่อส่อคุณเยี่ยมเตรียมไว้ถ้วน
ควรรักหน้าข้าเรืองนามตามสมควร
ทนชื่นแช่มแถมชักชวนส่วนการงาน
เสริมขันติสิคิดตั้งหวังสงบ
จิตต์น้อมในใจนอบนบสบสุขศานติ์
จงใจตรองจองจิตต์ตรึกผึกสันดาน
เปลื้องงุนงง ปลงง่ นง่านเปลี่ยนงานทำ
เทียบสิ่งควรทวนสืบข้อพอสมค่า
อย่าลุกลนยลเล่อล่าฝ่าถลำ
คนมีแรงแข็งมือรั้งมิฟังคำ
ไปรักการปานริกรรมทำมิดี
ถือขันแตกแถกขันตีหนีเลิกละ
สบทุกข์ภัยใส่โทษพะผละหน้าที่
เมื่อผลันผลุนหมุนพลิกไพล่ทางไมตรี
จึงมิได้ใจไม่ดีที่อบรม
หากคนใดให้คำด่าอย่าถือโกรธ
แงบเงื่อนทำงำงดโทษโฉดเฉาข่ม
ทำแต่ดีที่ตนได้ให้เขาชม

ควรอบรมข่มอาตม์รู้ดูงดงาม
เราทำได้ไร้ทางดื้อถือธรรมถูก
เต็มใจพ้องต้องจิตต์ผูกลูกหลานหลาม
ไม่เลินเล่อเหม่อหลงใหลให้เลวทราม
เสื่อมฤทธิ์โง่โสรัจจ์งามตามนิยม
แม้อวดดีมีอันได้ไร้ความสุข
สบเหตุท้อส่อเห็นทุกข์ขุกเข็ญถม
เชิญหลีกโทษโฉดเลี่ยงทางห่างเล่ห์ลม
นึกอะไรในอารมณ์สมแก่กาล
จงเจตน์ธรรมจำเจนทั้วกลัวความผิด
สุจริตสิทธิ์จารึกตรึกตรองสาร
ไม่เปล่าธรรม์หมั่นเปลื้องทุกข์ปลุกสันดาน
ชวนสมัครชักสมานอ่านธรรม เอย ฯ

หลวงสันธานอักษรศาสตร์

ความคิด

ของ ฟุ้ง เจริญรัทย์

พวก เรา, ชาติ มนุษย์, จง หยุด ถาม ตัว ดู ที หรือ ว่า ธรรมดา ของ วิริยภาพ ซึ่งได้ ผะเชิญ สรรพภัย และ อุปสรรค ต่าง ๆ ดังได้ ฟัง เล่า หรือได้ อ่าน เรื่อง มา แล้ว แต่ อดีตภาค มี ข้อ เค้า แปลก ๆ กัน นั้น คือ อะไร แน่ ?

วิริยภาพ ที่ ข้าพเจ้า จะ กล่าว ถึงนี้ ว่า ทาง เดช แม้ หณุมาน หรือ ทศกรรฐ์ หรือ พระราม อัน เปน ตัว สำคัญ ใน เรื่อง รามเกียรติ ก็ยังมีไม่เท่า ถ้า ว่า ข้างการ สำรวจ โลก ถึงผู้ ที่ ท่องเที่ยวไป ยัง มหาสมุท อาร์กติก ก็ ยัง ไปไม่ ไกล เท่า ว่าข้าง ทาง ร่ำรวยใน ทรัพย์ สมบัติ แม้ บรม เศรษฐี ที่มี ทรัพย์ นับ โกฏิ ครั้ง พระพุทธองค์ ก็ ยัง สู้ไม่ ได้ แต่ บางที ท่าน คงได้ อ่าน พบ ใน หนังสือ ที่ อ้าง ถึง สิ่ง ใด สิ่ง หนึ่ง ซึ่ง เรา แล เห็น ด้วย ตา ไม่ ได้ เลย เรา จะ ถูก ต้อง ด้วย มือ หรือ ด้วย อวัยวะใด ๆ มิได้ เลย เรา จะ อธิบาย หรือ บรรยาย ลักษณ และ เหตุผล ของ ของสิ่งนี้ มิได้ เลย และไม่ แต่เรา เท่านั้น ถึง นักปราชญ์ ผู้วิเศษ ก็ ไม่ สามารถ ชี้แจงได้

สิ่งที่ว่านั้นแหละเป็นผู้ให้กำเนิดแก่ยักษ์ซึ่งถือกันว่ามีร่างกายใหญ่โตและดุร้ายที่สุดตลอดลงมาจนถึงคนค่อมแคระอันมีสังขารสูงไม่ถึง ๒ ศอกเป็นคนจำพวกขอทานที่สุดและเด็กที่สุด นอกจากนั้นยังเป็นผู้สร้างม้ามังกร, พระยานาคและสัตว์ที่พ่นพิษเป็นน้ำกรดเพลิงกรดมีขนาดตัวเต็บเท่าภูเขาเขียวหรือโตยิ่งกว่านั้น ทั้งยังเป็นผู้สร้างรุกขเทวดา, นางไม้, นางพระธรณี, พระภูมิเจ้าที่, เทวนิมิตร์พรหม ฯ ล ฯ ตลอดจนกษัตริย์ซึ่งทรงมหิทธิฤทธิ์สามารถหายตัวเหาะเหินเดินน้ำดำดินที่เราได้อ่านพบในเรื่องวงศ์ ๆ จักร์ ๆ นั้นด้วย ไม่แต่เท่านั้นสิ่งที่ว่านั้นยังเป็นผู้ประดิษฐ์ระเบียบแบบแผนที่เรียกว่าแฟชั่นมาให้แก่โลกอันเป็นตัวเป็นตนแท้จริง โลกที่เราอาศัยอยู่นี้ด้วยทุกสิ่งทุกประการ เช่น วัดวาอารามโบสถ์วิหารอันเป็นปูชนียสถานต่าง ๆ โรงพยาบาลใหญ่ ๆ สำหรับบรรเทาทุกข์แก่ทวยชนทั่วไป บันดาลให้มีเรือแล่นบนน้ำใต้น้ำและบนอากาศ ทำให้โลกอุ่นหนาฝาคั่งไปด้วยตึกกว้านอันเป็นบ้านที่อยู่สำหรับระดูร้อนและหนาว มีไฟฟ้ามีหน้าต่างสำหรับเยี่ยมหน้าดูแสงแดดและสำหรับรับลม คิดให้มีหนังสือพิมพ์รายวันรายสัปดาห์รายเดือน ฯ ล ฯ ซึ่งมีเรื่องราวที่เกิดขึ้นทั่วไปทุกส่วนทุกภาคแห่งพื้นพิภพนี้ ทำให้มีวิทยุโทรเลข, มียาดมสลบ, มียาสำหรับรักษาเนื้อสดมิให้เน่าเปื่อยผุพัง, มีกล้องส่องทางไกล, กล้องจุลทัศน์ ฯ ล ฯ และของประหลาดต่าง ๆ อีกเป็นอเนกประการ

ทุกสิ่งที่เรารู้ในตัวของเราเอง ทุกสิ่งที่ทำให้เกิดพงศาวดารและทำให้เปลี่ยนแปลงวิถีแห่งชีวิตของมนุษย์ ก็ต้องอาศัยการกระทำ

ของ สิ่ง อัศจรรย์ นั้น เป็น เกณฑ์ เมื่อ กล่าว อย่าง ทำนอง คตุมโปง มา ถึง เพียงนี้ ท่าน ผู้อ่าน เห็น จะ พอเดาได้ แล้ว กระมัง ว่า สิ่ง ซึ่งไม่ มี ตัว มี ตน และ ถูกต้อง ไม่ ได้ นั้น คือ อะไร ? เพื่อ เป็นการ ความ สงสัย ของท่าน ให้ สิ้นเชิง ข้าพเจ้า ขอ บอก ให้ เดี๋ยวนี้ เทียว ว่า สิ่งนั้น— สิ่งที่ อธิบาย ไม่ ได้ คือ **ความคิด** นี่ เอง

แต่ ตาม ความ กำหนด จด จำ ของ เรา ที่ ได้ รู้ ได้ เห็น มาอย่าง หยาบๆ ตั้ง แต่ สิ่งนี้ ยัง เป็นบ่าเถื่อนอยู่ จนได้ มาผะเชิญ กับ อารยธรรม เป็นครั้งแรก เรา จะ หา เค้ามูล ของสิ่งนี้ พอ เป็น รูปการ บ้าง ไม่ได้ เจียวหรือ ? หรือ จะ ตั้ง ปัญหา โดย ย่อ ว่า **ความคิด** คือ อะไร ?

ปัญหา นี้ อย่าง น้อย ที่สุด เรา คง ตอบได้ ว่า คือ **ชีวิตที่มอบความไว้ใจให้ แก่ ชีวิตเอง**

เรา รู้ได้ ว่า นก ชนิด หนึ่ง ย่อม สร้าง รัง ของ มัน เหมือน เป็น พิมพ์ เดียว กับ รัง ที่ นก ต้น พันธุ์ ของ มัน ได้ สร้าง มา แล้ว ตั้ง แต่ มัน ยัง ไม่ เกิด เรา รู้ได้ ด้วย ว่า แมลง มุม จะ ต้อง ชักใย เป็น รัง ของมัน ก่อน หน้า ที่ มัน ยังไม่ ทัน ชักใยให้ เรา เห็น เสีย อีก ก็ นี่ อะไร เล่า, ไม่ ใช่ ชีวิต ที่ มอบ ความไว้ ใจให้ เป็น นิสัย แก่ เนื้อตัว และ ความ เคลื่อน ไหว ของ มัน ดอก หรือ และ ชีวิต ของ มัน ที่ ต้อง ทำ เช่นนั้น ก็ ทราบไม่ ได้ ว่า มาจาก ไหน แต่ ส่วน ที่ แตก ต่าง กับ ความคิด นั้น ก็ เพราะ ชีวิต ของ คน เรา มี ความ รู้สึก ด้วย ตนเอง และ รู้จักไว้ ใจ ตัวเองได้

ความคิด เป็น ผู้ได้ รับ ความรู้ความ ชำนาญ ใน กิจการ และ สิ่ง ของ ต่าง ๆ ด้วย ความ รู้สึก ผิด และ ชอบ แห่ง จิตต์ ใจ ของตนเอง และ

อาศัย ความ ชำนิ ชำนาญ นี้ ความคิด จึงสามารถใคร่ครวญถึง เหตุการณ์ ทั้งปวง ให้ เป็นไปใน ทาง ชอบ ธรรมได้ ทั้ง ยัง เป็น ผู้สระสม เรื่อง ราว ทุก ประเภท ที่ ได้ เคย รู้เคย เห็น มา ไว้ ใน คลัง อัน แปลก ประหลาด แห่ง ประสาท สมอง ซึ่ง เรียก กัน ว่า ความจำ แล้ว นำ เอา สิ่ง ที่ จดจำไว้ นั้น มา ตรึก ตรอง ใช้ ให้ เกิด มี สิ่ง ของใหม่ ๆ ขึ้นได้ อย่าง สด ๆ ความ คิด เป็น ผู้รับรอง เหตุผล ทั้งหมด ใน โลก นี้ ที่ ห้อมล้อม ตัว อยู่ โดย รอบ แล้ว นำ เอา เหตุ ผล เหล่านั้น มา ประดิษฐ์ เป็นเครื่องประดับ กาย เรียกว่า นิสัย แต่ เครื่อง ประดับ กาย คือ นิสัย ของ มนุษย์ นี้ ย่อม ต้อง ปุปะ ดัด แปลง แก้ ไข ด้วย ความรู้ ความ ชำนาญ อันเกิดขึ้น ใหม่ๆและใหญ่ หลวงออกไปเสมอ เพราะ ฉนั้น มนุษย์ กับ สัตว์ จึง ต่างกัน ใน ข้อนี้ โดย ตรงว่า สัตว์ ถูกนิสัย บังคับ เรื่อยไป แต่ ฝ่าย มนุษย์ มี ความคิด บังคับ นิสัยได้ สรุป ความ ว่า สัตว์ มี แต่ ต้อง รับรอง กระทำ ตาม ธรรมชาติ ของมัน ฝ่ายเดียว ส่วน มนุษย์ มี ความคิด ที่ จะ ตั้ง ปัญหา ถาม ธรรมชาติ ของตน อยู่เนืองนิตย์

ด้วย เหตุ นี้ เรา จึง เห็นได้ว่า ความ คิด ก็ คือ ชีวิต ที่ กำลัง แสวง หา โชค ดี และ ร้าย อยู่เสมอ และ ชีวิต อุบัติ อยู่ ทั่ว ทุกหน ทุก แห่งในโลก แต่ เท่า ที่ เรา แล เห็น ได้ ก็ มี อยู่ ใน สมอง ของ คน ซึ่ง เป็น ผู้จัด สร้าง แบบ เครื่องใช้ ให้ คน เรา สามารถ ออก สนามได้ รับ ความรู้ ความชำนาญอย่าง ใหม่ และได้ ประดิษฐ์ คิด ทำ ของ ที่ ยังไม่ มี ให้ มี ขึ้น แก่ โลก โดย หา ที่สุด มิได้

แต่ ใน ความ ข้อนี้ ก็ ยัง มี อาจ เป็นไป ได้ เท่า เทียม กัน หมด ตลอดโลก ที่เดียว เพราะ ยังมี คน บาง จำพวก ที่ มี สติ ปัญญา อ่อน กว่า สัตว์

และชีวิตของคนเหล่านี้ก็ตกอยู่ในขั้นที่ต่ำกว่านกและแมลงหลายชนิด ด้วยเหตุนี้ชีวิตของคนจะก้าวหน้าขึ้นสู่ขั้นของอารยธรรมได้ต่อ **เมื่อสมองของตนตั้งใจจริงในทางดีงาม** และรู้สึกโต้ตอบกับสิ่งของอันเป็นธรรมชาติที่ล้อมอยู่รอบตัวของตัว หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าความกระหายใคร่ได้ความรู้ความชำนาญอย่างใหม่ และกำลังอำนาจที่ใหญ่ยิ่งกว่าเก่าอยู่ร่ำไป

ชีวิตของมนุษย์จะเดินทางได้เร็วเท่าที่สมองของตนอนุญาตให้เท่านั้น. คือหมายความว่าตามประเทศต่าง ๆ บนพื้นพิภพนี้ ชาติมนุษย์ทั้งหลายมีกำลังความรู้ความสามารถไม่เหมือนกัน เพราะฉนั้นในบางประเทศชีวิตของประชาชนจึงเปรียบเหมือนยังเดินด้วยเท้าอยู่ ในบางประเทศก็ใช้ขี่ม้าหรือขี่อูษฎร์ และถึงแม้ในประเทศที่บรรดุสภาพแห่งอารยธรรมแล้ว ชีวิตของประชาชนในประเทศเหล่านั้นก็ยังดำเนินไปในฐานะต่าง ๆ กัน แล้วแต่ความรู้ความสามารถของคนจะสนับสนุนให้เป็นไป เปรียบเหมือนว่าบางจำพวกก็ยังเดินเท้าอยู่ บางจำพวกก็ขี่ม้าขี่อูษฎร์ บ้างก็ขี่รถเทียมด้วยพาและเทียมด้วยม้า บ้างก็ขี่รถรางรถไฟ บ้างก็ไปด้วยรถยนตร์ฟอร์ดหรือโรลส์รอยส์ บ้างก็ล่องลอยไปตามอากาศด้วยเครื่องบิน บ้างก็ไปด้วยเรือดำน้ำ ดังนี้จึงกล่าวได้ว่าชีวิตของมนุษย์คนหนึ่ง ๆ จะเดินทางไปได้เร็วเท่าที่สมองของตนจะอนุญาตให้เท่านั้น และสมองของคนเราก็มีความแตกต่างกันเหมือนกับการดำเนินแห่งมนุษยชาติหนึ่งๆในสมัยปัตยุบันนี้.

บัดนี้ จะได้ กล่าว ถึง สภาพ ของ มนุษย์ ซึ่ง จะได้ ก่อ เกิด เปน สังขาร และ ความคิด ความ เข้าใจ ขึ้น โดย ลักษณะ อย่างไร ชั้น เดิม แต่ กาลดึก ดำบรรพ์ โลก ที่ เรา อาศัย อยู่นี้ มี พรรณ พืช น้อยๆ เช่น ตะไคร่น้ำ และ แหน เกิด ขึ้น ก่อน แล้ว ต่อมา แมลง เล็ก ๆ คือ สัตว์ เลื้อย คลาน จึง มา แปร สภาพ เปน สัตว์ ที่ เท้า ซึ่ง มี ลักษณะ เหมือน วานร เปลี่ยนจาก ชาติ วานร อีก ต่อหนึ่ง จึง กลาย รูป เปน มนุษย์ ซึ่ง ขณะ นั้นยังมีนิสสัย เปน ป่าเถื่อน อยู่ แต่ นิสสัยป่าเถื่อน ของ มนุษย์ มิได้ หยุด อยู่ คงที่ ได้ มี การ เปลี่ยน แปลง เรื่อย มา เปน เวลา ช้านาน โดย อาศัย ความสังเกต และ ความคิด ซึ่ง ค่อย เกิดขึ้น ที ละน้อย จึง ทำความ เข้าใจให้ แก่ ตนได้ กว้าง ขวางขึ้น แต่ ก็ ยัง มิ พ้น อนารยชาติ ที่ตน คง เปนอยู่ ในเวลานั้น

อนารยชาติ ของ มนุษย์ เปน สิ่ง ที่ น่าพิศวง อยู่ เพราะ มี กำลัง อำนาจ ใน ทางสืบพันธุ์ยิ่งใหญ่ กว่าบรรดาสัตว์จตุบท ทวิบาททั้งปวง โลก ยิ่ง เก่า มนุษย์ ยิ่ง แก่ ความคิด ขึ้น และ ความคิด ยิ่ง แก่ มนุษย์ ยิ่งมีกำลัง อำนาจ มาก ขึ้น จน ถึงได้ ประสบ ความ ลึกลับ ต่าง ๆ อัน เปนสิ่งสำคัญ ของโลก การ สร้างโลก สร้าง สวรรค์ กี่ชั้น กี่ช่อง ก็ เกิด ขึ้น ด้วย อำนาจ อันนี้ ถ้า มิ ฉนั้นใคร เล่า จะ เปน ผู้ ทำได้ ? ไม่ ใช่ อื่น คือ ความประพฤติ บวก เข้า กับ สมอง ที่ มี ความ ตั้งใจ นี้แหละ ทำให้ เกิดเปนความคิด ของคน.

มนุษย์ เริ่มกลัว ฟ้าร้องและฟ้าผ่า. ถ้า เรา วาด ภาพ แห่ง อนารย ภูมิ ขึ้น แห่ง หนึ่ง ซึ่ง สมมุติ ว่า เปน เมือง ที่ สร้าง ขึ้นใน ครั้ง แรก ระหว่าง เทือก เขา ๒ ข้าง และ ท่าม กลาง แม่ น้ำ ๒ สาย แล้ว ตัวเรา เอง ยังเปน

อนารยะชน อาศัย อยู่ ใน เมือง นั้น ด้วย ขณะ นั้น เรา จะรู้สึก ว่า มี สิ่งเสีย หาย หลาย ประการ ความ อิศรภาพ แห่ง กาย ใจ ของเรา ไม่ มี บริบูรณ์ เหมือน เดี๋ยวนี้ เรา จะเพิก เฉยไม่ กลัวเกรง ต่อ สิงห์สัตว์ จตุบาท ไม่ ได้ เมื่อได้ แล เห็น แสง ฟ้าแลบ ได้ ยิน เสียง ฟ้าร้อง เรา มี ความ หวาด กลัว เป็น อันมาก เวลา เห็น ศัตรู ปรากา เรา หมอบ กราบ ลงด้วย หัวใจ อันสั่น ระรัว เรา ฆ่า ปศุสัตว์ ของ เรา ทำการ บูชายัญญ์ ต่อ พระเจ้า ต่าง ๆ ซึ่ง ถือว่า ทรง อานุภาพ ร้ายแรง และ เที่ยง ตรง เรา กลัวคน ด้วย กัน—คน ซึ่ง เป็น พวก อื่น ที่ ได้ เรียน รู้จัก ยิน ด้วย ขา หลัง ทั้งสอง และยกขา หน้า ขึ้น ใช้ ต่างมือ—คนพวก นี้ ที่ มา จาก หมู่อื่น และ รู้จักใช้ อาวุธประหัฏ ประหาร เราให้ถึง ความตายได้ เมื่อ เวลา มา เขาไม่ ได้ มาเงียบๆ บ้าง ก็ ตีกลองโห่ร้อง เป็น ทำนอง รบ ทำให้ เรา บังเกิด ความกลัวจนตัวสั่น ดังตีปลา

แต่ เคราะห์ดี ที่ เรา มี เครื่อง อุปโภค บริโภค บาง อย่าง ประจำ ที่อยู่ แล้ว เราไม่ ต้อง เที่ยว แสวง หา อาหาร พอ อิ่ม ท้อง ชั่ว วันหนึ่ง ๆ ดังกาล ก่อน เรา มี ปศุสัตว์ เช่น โค กระบือ และ แกะ เลี้ยงไว้ เป็น ฝูง ๆ เรา มี ข้าวใน นา มี ปลาใน หนอง เราไม่ ต้อง กิน ของ ดิบ หรือ สุก ตามแต่ ธรรมชาติ จะ อำนวยให้ เรา มี ผู้หญิง สำหรับ หุงข้าว, โม่ แป้ง และ เอา เนื้อ ย่างไฟให้ เรา กิน เรา รู้จัก มี ความ รื่นเริง ใน ระหว่าง พรรค พวก เรา ได้ ร่ำเรียน เขียน รูปภาพ เราได้ ประดิษฐ์ คำพูด ซึ่ง ทำให้ เรา สามารถ เล่า ความ เป็น เรื่อง ราวได้ ต่าง ๆ เราสามารถ ประดิษฐ์ เสียงเป็นทำนอง เพลง ขึ้นได้ เราได้ พยายาม ค้น พบ วิธี ที่ ใช้ ดินเหนียวไม่ ฉะเพาะ แต่จะ

ปั้นให้เป็นรูปต่างๆ เท่านั้น แต่เมื่อเอาเข้าเผาไฟจนสุกแล้วมันก็จะแข็งเหมือนหิน ใช้ประโยชน์ในทางหุงต้มได้อย่างดี นอกจากนี้เรายังมีทางหาความสุขสำราญได้อีกหลายประการ

ในขณะเดียวกันนี้ได้มีกฎหมายเกิดขึ้นทำความรำคาญให้แก่เราคือเป็นความรู้สึกบางอย่างที่คอยสะกิดจิตใจของเราว่า **อย่างนี้ถูก อย่างนั้นผิด** ฝ่ายหัวหน้าก็กของเราก็ส่งไปอยู่ที่นี่บ้างที่นั่นบ้างเพื่อคอยระวังศัตรูอันจะพึงมีมาทำร้ายพวกเรา และเรายังต้องทำกิจการเพื่อคนอื่นอันเป็นพรรคพวกของเรา ในที่สุดเราต้องตรากตรำตัวของเราอยู่ในข่ายแห่งความตาย เพราะเห็นแก่คนอื่นซึ่งเป็นพวกพ้องของเราอีกด้วย

มนุษย์อยู่ในระหว่างป่าเขาและบ้านเมือง

เมื่อเอ่ยถึงการถือพระถือเจ้าต่างๆ จะเห็นว่าเมื่อสมัยที่มนุษย์มีการกินอยู่เหมือนกับสัตว์นั้นได้รับความสุขมากกว่าเมื่อเวลาอยู่ในบ้านเมือง เพราะเขาไม่ต้องรบราฆ่าฟันกันในเรื่องลัทธิศาสนา เขาหาสัตว์อื่นมาเผาไฟบูชาพระบนแท่นที่บูชาแต่อย่างเดียวเป็นเสร็จการ หาต้องพะวงระวังผิดอิดสำในเรื่องลัทธิอันๆ อีกไม่

ฝ่ายข้างในเมืองอันหนาแน่นไปด้วยมนุษย์ต่างเหล่าต่างลัทธิมักจะเกิดข้อพิพาทบาดหมาง - และบางทีถึงได้รับความชุ่มเย็นจากการศึกสงครามอันจะพึงมีมาจากพวกที่ถือต่างประพฤติต่าง ดังนี้ถ้าจะเปรียบความสุขของพวกที่อยู่ในเมืองได้พึงเสียงดนตรีบรรพาทย์

กับ พวก ที่ อยู่ ใน ถ้ำ บน ภูเขา ตำเนา ป่า พ้น แต่ เดี๋ยง ปักษา เป็น เพลง ขับ ใคร จะ มี ภาษ์ มาก กว่า กัน ?

ปัญหา อันนี้ ยาก ที่ จะ วินิจฉัย ว่า ข้างไหน ดี กว่า เพราะใน สมัย นั้น บางคน ถือ ว่า การ อยู่ ใน เมือง เหมือน ย่าง เข้า สู่ ทาง อันเตียน โล่ง ซึ่ง ตน จะ เดิน ต่อไปได้ สบาย ใน ภายหน้า แต่ คน บางจำพวก เข้าใจว่าการ อยู่ตามป่า เถื่อน ย่อม เป็น ที่ สันโดษ อัน จะ ยังความ สบายให้ เกิด โดย หา อะไร มา ค้านทาน มิได้ ด้วย เหตุนี้ เรื่องจึงต้อง เข้าทำนอง ว่า ครอบ ครัวใหญ่ ของ ชาติ มนุษย์ ได้ แยก ออกไป เป็น สอง กิ่ง กิ่งหนึ่ง เป็น พวก ที่ ประพฤติ ตาม สติ ปัญญา ความ ดำริ ตรอง ของตน อีก กิ่งหนึ่งประพฤติ ตาม นิสัย สันดาน ของตน และ จน กระทั่ง ทุกวันนี้ มนุษย์ ทั้งสอง กิ่ง นี้ ก็ ยัง มี แพร่ หลาย ทั่วไป ทุก ภาค แห่ง พื้น พิภพ

ความ หวัง ของ อนารยะชน ซึ่ง จะได้ ก้าวหน้า ขึ้น สู่ อารยะภาพ เพราะ พากัน มา สร้าง บ้านเมือง อยู่เป็น หมู่ เป็น เหล่านั้น ไม่ เพียง แต่ ว่า จะ หา ที่ ป้องกัน ศัตรู ร้าย และ เภทภัย อัน จะ พึง มี มา จาก ศัตรู หมู่ มนุษย์ ด้วยกัน เท่านั้น เขา ยัง คิด เห็น ว่า อาจ จะ หา ความสุข ความ สบายได้ โดยไม่ มี ที่ สิ้นสุด ด้วย เขาได้ แล เห็น ล่วงหน้า ว่า การ สหกรณ์ ย่อม ช่วยให้ เกิด ความ เจริญ เป็น แน่ แท้ และ การ เข้า เป็น พรรค พวกกับคน อื่น ๆ เช่นนี้ สามารถ ทำ สิ่ง ของ แปลก ประหลาดให้ สำเร็จได้ โดยพิสดาร เพราะ คน เรา ย่อม มี ความ ชำนาญ และ ความ พอใจใน ศิลปการ ต่างๆ กัน เช่น คนนี้ ชอบ การ แกะ สลัก คน นั้น ชอบ ปั้นหม้อ คนโน้น ชอบ ทำ

โล่ห์ อีก คนหนึ่ง ชอบ เรียน เรื่อง ราว และ พงศาวดาร การ ปกครอง ก๊ก ของตน ใน เวลา ที่ ล่วงลับไป แล้ว ผล อัน เกิด แต่ วิชชา ความ สามารถ ของ คนหนึ่ง ซึ่ง อีก คนหนึ่งไม่ รู้ไม่ เข้าใจ ก็ จะได้ นำมา แลก เปลี่ยน แก่ กัน และกัน เปน ทาง ทำ ความ สดวกให้ ดี ยิ่งขึ้น เปนลำดับ ฝ่าย ข้าง สตรี เพศ เล่า เมื่อได้ มา ชุมนุม กัน ทำการ เปนหมู่ เปน เหล่า ได้ พูดจา สนทนา กันใน เวลา โม่แป้ง หรือ ทอผ้า ครั้น ถึง เวลา ตักน้ำ ก็ พา กัน เดิน เปน หาง หัวร่อ ต่อ กระซิก ลงไป สู่ แม่ น้ำ เช่นนี้ จะไม่ ดี กว่า ทำงาน หงอง อยู่ แต่ ลำพัง ผู้ เดียว หรือ ?

เมื่อ อนารยะชน รู้ จัก การ สหกรณ์ และ มี ความ สามัคคี ดี ขึ้น แล้ว ต่อมา เขา ก็ ก้าว ขึ้น สู่ อารยะภูมิ ขั้นใหม่ อีก ขั้นหนึ่ง คือ ขณะ ที่ พวก เหล่านี้ กำลัง ประชุม อยู่ ที่ เชิง เขา คอย ดู ข้าศึก ซึ่ง จะ ยก บุกรุก ลง มา แต่ ภูเขา นั้น ในไม่ ช้า คน สอดแนม ของเขา กลับ มา รายงาน ว่า พวก ศัตรู กำลัง เกิด ทะเลาะ วิวาท กัน ขึ้น เอง ทันใด นั้น มี ความคิด อย่างใหม่เกิด ขึ้นใน สมอง ของ คนหนึ่ง ซึ่ง กำลัง ประชุม อยู่ นั้น ว่า ทำไม เขา จะ มามัว คอย แต่ ทำการ ป้องกัน เมือง อยู่ อย่างเดียว ทำไม เขา จึงไม่ พากัน ฮือ ขึ้นไต่ ภูเขา เข้า ทำการ บุกรุก ศัตรู และ ประหารมันเสียในโอกาส อันเหมาะ เช่นนั้น เล่า ?

ใน อนารยะ สมัย นั้น เรื่อง จะ หา ใคร พูด ถึง สันติภาพ สัก คน หนึ่ง อย่า พึงนึก นับ เวลา ตั้ง พัน ๆ ปี ขึ้นไป ที่ คน เรา จะ มา รู้ สึกได้ ว่าการ สงคราม ทำความ พินาศให้ แก่ ชาติ มนุษย์ อย่างร้ายกาจ และการสงคราม

นั้นเอง เป็น ผู้ก่อ ให้ เกิด สงคราม ขึ้น ร่ำไป แต่ ฝ่ายอนารยะชน ย่อมเห็น ว่า ศัตรู เหมือน กับ สัตว์ ร้าย และ เรื่อง ที่ จะ จัดการ กับ สัตว์ ร้าย ก็คือ ฆ่า มัน เสีย

ดังนั้น เรา อย่า ทำใจ เสาะ ถอนใจใหญ่ ให้ แก่ความคิด ของชาติ มนุษย์ เมื่อ ครั้งนั้น ถึง ความ รุ่งเรือง ของ ศาสนา และ ความ งาม ของ พิธีการ ใน ทาง ศาสนา ก็ ย่อม ดำเนิร มา จาก ที่ มืด เหมือนกัน ในขั้นต้น คน ก็ ถือ เศษ ถือ ตาง อย่าง เหลว ๆ ออก เดอะเดื่อนไป ทั้งนั้น จรรยา ความ ประพฤติ อันดี งาม ซึ่ง เป็น บ่อเกิด แห่ง สันติภาพ เช่น การ พลี กายถวาย ชีวิต, ความ กล้าหาญ, ความสุภาพ, และ ความเมตตา กรุณา ก็ย่อม ได้ กำเนิด จาก สนาม รบ ของ อารยะชน เป็น มูล เดิมมาก่อน ทั้งสิ้น ความ คิด ของคน ที่ เจริญ แล้วใน สมัย นี้ ก็ ค่อย ดีขึ้น สูงขึ้น จาก ความคิด ของคน ที่ ยังไม่ เจริญใน สมัยโน้น เช่นเดียว กับไก่ บ้าน ที่ เชื่อง ย่อม สืบ พันธุ์ มา จากไก่ ป่า ที่ เปลี่ยว ดุจกัน

ก๊กเล็ก กลายเป็นชาติใหญ่ ได้ กล่าวแล้ว ว่า เมื่อ อนารยะชน มี ความคิด ใหม่ เกิด ขึ้น อีก อย่างหนึ่ง คือ พวก ฝ่าย ที่ ป้องกัน เมือง คิด จะ ทำ การ รุกราน ศัตรู บ้าง เพราะ ฉะนั้น เมื่อได้ ช่อง ใน คราว ที่ ปรปักษ์ เกิด วิวาท กัน ขึ้น เอง เขา จึง พากันไป เขา ขึ้นไป โจมตี ข้าศึก ฆ่า ผู้ชายเสีย สิ้น จับ สตรี และ เด็ก มา เป็น ทาษ การ กระทำ อันนี้ ถึง แม้จะเป็นไป โดย บ้าเลือด อย่าง ร้ายแรง ปาน นั้น ก็ดี แต่ มี ข้อ สำคัญ ทำให้ ชาวเมือง นั้น ก้าว หน้า ขึ้นไป สู่ อารยะภาพ อย่างใหญ่ หลวง อีก ทอดหนึ่ง เพราะ

ตั้งแต่นั้นมา เป็นอันกล่าวได้ว่า เขากำลังเดินทางเข้าหาสันติภาพ และสันติภาพนี้นับว่าเป็นความจำเป็นเบื้องต้นที่จะก่อกำเนิดวิทยาศาสตร์และศิลปการขึ้นโดยแท้จริง เนื่องจากการที่ชาวเมืองรุกรานพวกศัตรูบนเขาเป็นผลสำเร็จเลยเป็นเหตุให้เขาคิดถึงการศึกใหญ่และคิดขยายอาณาเขตร์ดินแดนให้กว้างขวางออกไป เช่นเดียวกับคิดขยับขยายความประพฤติทั้งการกินอยู่ให้ดีขึ้นด้วย ยิ่งวันมาก็ยิ่งแผ่อาณาเขตร์กว้างออกไป และใช้วิธีบำรุงให้พ้นจากอันตรายได้ด้วย เมื่อเช่นนี้จิตต์ใจของเขาก็ยิ่งต้องมีความคิดความรู้แผ่ไพศาลออกไปอีกด้วย ในที่สุดก็กลายเป็นชาติใหญ่ และเมืองก็กลายเป็นมหาประเทศขึ้น

แต่เมื่อมนุษย์ยังมีสภาพดังที่กล่าวมานี้ นับเวลาได้ตั้งหมื่นปีล่วงไปแล้ว หรืออาจจะนานกว่านั้นอีกก็ได้ การที่คนในสมัยปัจจุบันจะรู้เรื่องราวบุรมบุราณได้ก็เพราะอาศัยที่มีจดหมายเหตุบอกเรื่องความเจริญของมนุษย์เก่าแก่ยิ่งกว่าจดหมายเหตุของชาติอียิปต์ซึ่งถือว่าเป็นชาติที่เจริญในโบราณสมัยนั้นอีก เพราะในครั้งแรกที่มีผู้เดินทางไปยังประเทศอียิปต์นั้น คนในยุคนั้นพึ่งจะเริ่มเรียนเขียนตัวอักขระเป็นข้อความลงบนใบไม้ชนิดหนึ่งเรียกว่าเปปีรัส และใบเปปีรัสนี้ย่อมจะกรอบผุพังไปได้ไม่สู้นานนัก แต่ก่อนที่คนเราจะได้มีความคิดค้นหาใบเปปีรัสมาเขียนตัวอักษรลงไปแล้วแก้ไขเครื่องหมายตัวอักษรนั้นให้เจริญเป็นลำดับมา ได้มีการเขียนเครื่อง

หมาย บอก ภาษา อยู่ ก่อน แล้ว คือ เขียน ไว้ บน ก้อนหิน เป็น คำ จำรึก จดหมายเหตุ ต่าง ๆ เหมือนกัน

แต่ ยัง มี สิ่ง ซึ่ง แสดง วิธี แห่ง อารยะภาพ ของ มนุษย์ ที่ เก่า กว่า นั้น ขึ้นไป อยู่ อีก แห่งหนึ่ง นับว่า เป็น ความ เจริญ ครั้งแรก ที่ มนุษย์ ออก ย่าง ไปในโลก นี้ คือ ภูมิ ประเทศ แห่งหนึ่ง ปรากฏ นามว่า ชัลเดีย ยัง มี วิธี ทดน้ำ ของ ชาวโบราณ เป็น แบบโครง เหลือ อยู่ เพื่อ เป็น เครื่อง พิสูจน์ ให้เห็นว่า มนุษย์ ชั้นแรก ที่ ได้ ดำริห์ สร้าง อารยะกิจ เช่นนั้น ขึ้น เป็น ผู้ที่ มี วิชชา ล่วง รู้ถึง สภาพ แห่ง ธรรมดา และ วิทยาศาสตร์ อยู่ แล้ว จึง สามารถ ทนุบำรุง พลเมือง ให้ ครบครัน ขึ้นได้ ใน ที่ ราบ เหล่านั้น ตามเค้า มูล อันนี้ ดู เหมือนจะ สำแดง อาการ ให้ เราเห็น ว่า พอ อารยะธรรม ได้ เยี่ยม หน้า เข้า มา ถึง แดน อารยะภาพ ก็ จับ ปากกา จำรึก ลง ไว้ บน พื้น พิภพ ว่า "ข้า เป็นคน" เมื่อ เรา พิเคราะห์ ดู สิ่ง ที่ เหลือ อยู่ เหล่านั้น โดยละเอียด จะ ทำให้ ความคิด ของเรา แล่นไป ได้ ลึกซึ้ง ถึงความ เพียรพยายาม ความ ซื่อตรง อันไม่ มี เวลา เสื่อม คลาย และ อำนาจ แห่งความไว้ ใจ ตัว เอง ซึ่ง มนุษย์ ได้ บันดาล ให้เกิด ขึ้น ใน ครั้งนั้น แล้ว

ใน ภูมิ ประเทศ ชัลเดีย นี้ มี พื้นที่ สูง เป็น เนิน อยู่ หลาย แห่ง ซึ่ง มิได้ รับ ความ รบกวน จาก มนุษย์ และ สัตว์ มา เป็น เวลา ช้านาน จน ถึง เมื่อ เวลา ร้อยปี ที่ ล่วงไป นี้ จึง มี นักปราชญ์ ชาว ยุโรป ได้ ไป ขุด เนิน ดิน อัน เกิด ร้าง เหล่านั้น ลงไป พบ บ้านเมือง ซึ่ง สร้าง ด้วย อิฐ และ มี ถนน ใหญ่ ๆ หลาย สาย ซึ่ง พวก นักปราชญ์ ได้ พากัน เดินไป จน ตราบ เข้า พระ

ราชวัง หลาย แห่ง อัน เป็น ที่ ประทับ ของ บรรดา กษัตริย์ ซึ่ง ไม่ มี ใคร ทราบ เรื่อง ใน พระราชวัง เหล่านั้น ยังมี ห้อง สมุด อยู่ อีก แห่งหนึ่ง ด้วย และ ตาม ฝา ผนัง ของ ห้อง สมุดนั้นถูก ตาย เขียนไว้ เป็นการ แสดงว่ามนุษย์ ได้ เข้า เขตร์ อารยะภาพ มา ตั้ง แต่ ครั้งนั้น

ถูก ตาย เหล่านั้น หรือ จะ เรียก ว่า ตัว หนังสือ ของ สมัย นั้น ก็ ตาม ได้ ทำให้ บรรดา นักปราชญ์ โบราณ คิด พยายาม ค้นหา เค้าเงื่อนแห่งความ ลึกลับ ของ หนังสือ นั้น จน อ่อน อก อ่อนใจ ก็ ไม่ สามารถ จะอ่าน เครื่อง หมาย เหล่านั้น ออก เป็น ความได้ คง ทราบ แต่ ว่า เป็น เครื่องหมาย ที่ เขียนไว้ นับ เวลา ตั้ง หมื่น ปี มา แล้ว เก่า ยิ่ง กว่า ภาษา เสียอีก ที่ ซึ่งถือ กัน ว่า เป็น เครื่อง หมาย ครั้ง แรก ที่ จะ เกิด ตัว หนังสือ ขึ้น เมื่อ มนุษย์ เริ่ม สร้าง อาณาจักร์ อยู่ ใน ขั้นต้น ถูก ตาย ที่ อยู่ ใน เมืองใต้ มูลดินนี้ยอม เป็น พยาน บ่งให้ เห็นว่า มนุษย์ เรา มี ความคิด ความอ่าน มา หลาย ชั่ว อายุ คน ก่อน สมัย มี จดหมาย เหตุ ใด ๆ เกิด ขึ้น ทั้ง หมด บาง ที อย่าง น้อย ที่สุด การ เขียน ถูก ตาย เหล่านั้นไว้ เพื่อ แสดง ความคิด ของ คน ชั้น นั้น ให้ คน ชั้น หลัง รู้ เรื่อง ราว ของเขา ก็ อาจ จะ เป็นได้ หรือ มิ ฉะนั้น รูปภาพ ที่ เขา เขียนไว้ จะให้ เป็น เครื่อง หมาย แสดง ชื่อ เสียง และ การงาน ที่ เขาได้ ทำ ด้วย มือ เอง ก็ ได้ เหมือนกัน เพราะ ตัวเมือง ซึ่ง สร้าง ด้วย อิฐ ย่อม เป็น หมายเหตุสำคัญ เหลือ ปรากฏ อยู่ แล้ว และ การ ที่ จะ สร้าง บ้าน สร้างเมืองได้ เช่นนั้น ต้อง ถือ ว่า เป็น การ กระทำ ครั้งแรก ที่ เกี่ยวกับ ศิลปศาสตร์ เบื้องต้น ของ อนารยะชน อัน จะ คิด ทำ เครื่อง หมาย ขึ้น บอก ความ หมาย ของตนไว้ ด้วย

กำเนิด สุนทรพจน์ แลร้องเพลงและหัวเราะ การพูดเป็นเรื่องราว และการร้องเพลง ตลอดจนการหัวเราะด้วยความรื่นเริงนั้น ย่อมมีอยู่ในหมู่มนุษย์ทั่วถึง อารยะภาพแล้วเป็นที่ตั้ง ดังจะยกตัวอย่างชาวอาฟริกาซึ่งอยู่ในป่าทึบ และยังคงสภาพเป็นอนารยะชนอยู่นั่นตา ของคนจำพวกนี้มีลักษณะบอกอาการมึนโมห์ไม่ใคร่รู้ภาษาเหมือนนัยน์ตาดิง หน้าผากก็ย่นเป็นเส้นนูน และเป็นรางดักสลับกันไป ดูท่าถมึงทึงเหมือนโกรธเกรี้ยวอยู่เสมอเป็นนิตย์ ริมฝีปากก็ไม่เคยเผยอยิ้มเหมือนริมฝีปากของทารกแห่งอารยะชน ซึ่งแทบจะรู้จักยิ้มได้แต่ในชั่วโมงแรกที่เกิดมา เพราะฉนั้นจึงเห็นได้ว่าสุนทรพจน์ก็ดี ร้องเพลงก็ดี หัวเราะก็ดี ย่อมจะมีเสียงแต่นเข้าสู่โสตประสาทของมนุษย์ตั้งแต่ได้แลเห็นแสงแห่งอารยะภาพเป็นครั้งแรก และเป็นเวลาเดียวกับที่ความคิดของมนุษย์รู้จักเดินทางเข้าไปหาวิชชาความรู้ และหาอำนาจใส่ตัว ทั้งรู้สึกว่าตัวเป็นผู้สามารถในหน้าที่ของอารยะธรรมด้วย

สรุป ความว่าตามวิถีของโลกที่ชีวิตของเรากำลังเดินอยู่ทางนั้นย่อมมีเงาแห่งอนารยะภาพกำลังดิ้นรนขวนขวายให้ความคิดของมนุษย์ก้าวหน้าขึ้นสู่ความเจริญสูงยิ่งขึ้นไปทุกที และความคิดอันปราบไม่ได้ของมนุษย์นั้นมีแต่จะหักรานอุปสรรคทั้งหลายในโลกให้ทะลายลงได้สมมโนรถทั้งสิ้น.

เป็นประพฤติการตอน ๑
ของ เชอร์ล็อคโฮ้ลมส์
และเป็นตอนใหม่ที่สุดที่หมอวอตสันบรรยาย

ไซอร์ อาเธอร์ โคแนน ดอยล์ แต่ง.

"ซ่อมาลี่" แปลแต่เรียบเรียง.

เรื่องนี้ อาจ เป็น เรื่อง ขบขัน หรือ เป็นเรื่องน่าสลดใจก็เป็นได้ โดย ทำให้ คนหนึ่ง ต้อง เสีย งาน การ ทำให้ ข้าพเจ้า ต้อง ถึง เถือด ตก ยาง ออก และ ยัง ทำให้ ชาย อีก ผู้ หนึ่ง ต้อง ถูก กฎหมาย ลงโทษ แต่ กระนั้น เนื้อเรื่อง บางตอน ยัง เป็น สิ่ง ที่ น่าขัน มาก เอา เถอะ, ท่าน คง จะ วินิจฉัยได้ ด้วย ตนเอง ดอก

ข้าพเจ้า ยัง จำ วัน นั้นได้ ดี ทีเดียว เพราะ ขณะนั้น เป็น เดือน เดียวกับ ที่โฮล์มส์ ปฏิเสธไม่ รับ สืบ เรื่อง ๆ หนึ่ง ซึ่ง บางที อาจ เล่าให้ฟัง ใน วันใด วันหนึ่ง ก็ได้ ข้าพเจ้า หมาย ถึง เรื่อง ที่ ล่วง มา แล้ว เท่านั้น ด้วยฐานะ ของ ข้าพเจ้า ที่ เป็น ผู้ช่วย อันไว้ วางใจ ของโฮล์มส์ ข้าพเจ้าจึงจำต้อง

ระวัง ระไว หลีกเลี่ยง ข้อ ควรหา อัน จะ เกิดขึ้น ข้าพเจ้า ขอย้ำว่าอย่างไร ก็ ตาม เรื่อง นี้ ทำให้ ข้าพเจ้า ยัง จำ วัน ซึ่ง เป็น วัน สิ้น เดือน มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๐๒ หลังจาก การ ส่งบศึก ใน อาฟริกา ใต้ ไม่ นาน นัก โฮล์มส์ ใช้ เวลา อยู่ แต่ ใน ที่ นอน เป็น หลายวัน ซึ่ง เป็น นิสัย ของเขา แต่ไหน แต่ ไร มา แล้ว แต่ ใน เช้า วัน นั้น เขา ลุก ขึ้น จาก เตียง นอน มี หนังสือ สำคัญ ใน มือ ภายใน ดวงตา สี่เทา อัน เคร่ง ขรึม ของ เขา มี แวว แห่ง ความ ร่าเริง

"มี โอกาส ที่ แก จะ หา เงินได้ คล่อง, สหาย วัตสัน" เขา กล่าว "แก เคย ได้ ยินชื่อ การ์ริเด็บ ไหม ?"

ข้าพเจ้า ตอบ ด้วย ความ จริง ใจ ว่าไม่ เคยได้ ยินเลย

"ดี หละ, ถ้า แก ยื่นมือ เข้าไป เกี่ยวข้อง กับ การ์ริเด็บได้ นั่น คือ เงิน ก้อนเดียว"

"ทำไม นะ ?"

"อา ! เป็น เรื่อง ยืด ยาว อยู่—ออก จะ เป็น เรื่อง ที่แปลก เสียด้วย กัน คิด ว่า ตั้งแต่ เคย สืบสวน มา ยัง ไม่ เคย พบ เรื่อง ที่ น่า ฉงน เหมือน ครั้ง นี้ เลย เจ้า คนนั้น จะ มา ถึง นี่ ใน ไม่ ช้า เพื่อสอบสวน ปากคำ ดังนั้น กัน ยัง จะไม่ เปิดเผย เรื่อง ให้ แก ฟัง จน กว่า เขา จะ มา ถึง แต่ สำหรับ เวลา นี้ เรา ต้องการ ค้น ชื่อ เท่านั้น"

บัญชี รายชื่อ ผู้เช่า โทรศัพท์ วาง อยู่ บน โต๊ะ ข้าง ข้าพเจ้า ข้าพเจ้า จิ้ง พลิก ดู อย่างไม่ ใคร่ จะ มี หวัง เท่าไร นัก แต่ ประหลาดใจ ที่ ได้เห็น นาม อันแปลก อยู่ ใน หน้าหนึ่ง ข้าพเจ้า ร้อง ขึ้น ด้วย ความ มี ชัยว่า :

"นี่ไงล่ะ, โฮล์มส์! นี่ไง!"

โฮล์มส์ รับไป จาก มือ ข้าพเจ้า

"การ์ริเด็บ นะ" โฮล์มส์ อ่าน "'๑๓๖ ถนน ลิตตลไรเดอร์ ภาคประจิม' เสียใจ ที่ ไม่ สมหวัง ของแก วัตสัน เอ๋ย! เพราะ คนนี้ น่ะ เรา รู้ ตำบล จาก จดหมาย ของ เขา แล้ว เรา ต้อง การ อีก คน หนึ่ง ต่าง หาก"

นาง ฮัดสัน แม่ บ้าน ถือ ถาดใส่ นามบัตร์ เข้ามาให้ ข้าพเจ้า หยิบ ขึ้น มาดู

"แฮ้, นี่ไง ล่ะ!" ข้าพเจ้า ร้อง ขึ้น ด้วย ความ ประหลาด ใจ "อีก คน หนึ่ง แล้ว จอน การ์ริเด็บ, ทนาย ความ, มัวร์ วิลล์, กันสัส, อเมริกา"

ขณะ ที่ ดู นามบัตร์ นั้น โฮล์มส์ ยิ้ม

"กัน เกรง ว่า แก เห็น จะ ต้อง พยายาม อีก สักนิด หน่อย วัตสัน" เขา ว่า "เพราะ สุภาพ บุรุษ ผู้ นี้ กันรู้จักอยู่ แล้ว กันไม่ หวัง อย่าง แน่ นอน เลย ที่ จะ พบ เขา เช้านี้ อย่างไร ก็ดี เขา ผู้ นี้ ก็ คง จะ บอก เรื่อง ราว ที่ กัน อยาก รู้ ได้ มาก"

ต่อมา ครู่ หนึ่ง นายจอน การ์ริเด็บ ทนาย ความ ก็ เข้า มาใน ห้อง ชาย ผู้ นี้ มี ร่างเตี้ย, หน้า กลม สดชื่น โกน หนวดเกลี้ยง และ มี อิริยาบถเปน ชาว อเมริกัน ที่ เอา งาน เอาการ แท้ เมื่อ พิศดู เห็นได้ ว่า เขา เปน คน เจ้าเนื้อ คล้าย เด็ก ๆ ดังนั้น จึง เปน คนหนุ่ม ซึ่ง มี หน้าตา ยิ้มแย้มแจ่มใส อยู่ เสมอ ดวงตา ของ เขา เมื่อ แล ดู สิ่งใด ก็ จ้อง สิ่ง นั้น จริง ๆ จัง ๆ

ข้าพเจ้าไม่ใคร่เคยเห็นนัยน์ตาของผู้ใดมีแวว เป็นประกาย, คมกริบซึ้ง แสดงให้เห็นความคิดภายในทุกขณะที่เปลี่ยนแปลงเช่นนี้เลย สำเนียงของเขาเป็นอเมริกัน แต่คำพูดทุกคำล้วนเป็นสำระน่าเชื่อถือได้

"ไหน คุณโฮล์มส์?" เขาถาม พลางเหลือบดูข้าพเจ้าและโฮล์มส์

"อ้อ, คุณนี่เอง ผมอาจกล่าวได้ว่าเหมือนรูปถ่ายไม่มีผิดที่เดียว เชื่อว่าคุณคงได้รับจดหมายจากญาติผม คือนายนาธัน การ์ริเด็บ แล้ว งั้นไม่ใช่ริครับ?"

"โปรดนั่งลงก่อนเถิด" เชอร์ลอกโฮล์มส์เอ่ยขึ้น "ผมคิดว่าเราคงมีเรื่องที่จะต้องพูดกันมาก" พลางหยิบหนังสือสำคัญขึ้น "เชื่อแน่ว่าคุณคงเป็นนายจอน การ์ริเด็บที่กล่าวถึงในหนังสือสำคัญฉบับนี้ และแน่ใจว่าคุณคงอยู่ในอังกฤษเป็นเวลานานไม่ใช่ริ?"

"ทำไมจึงทราบได้ คุณโฮล์มส์?"

ข้าพเจ้าสังเกตเห็นแววแห่งความประหลาดใจในดวงตาเขาได้

"ก็เครื่องแต่งกายของคุณเป็นแบบอังกฤษ"

นายการ์ริเด็บเค้นหัวเราะ "ผมเริ่มรู้แนวความคิดของคุณบ้างละ คุณโฮล์มส์ แต่ผมไม่นึกเห็นเลยว่าเครื่องแต่งกายของผมจะทำให้คุณสังเกตได้ คุณสังเกตได้อย่างไร?"

"อ่อ! ไม่ยากเลย สังเกตได้ไหล่เสื้อและหัวรองเท้าของคุณเป็นแบบอังกฤษ. ไม่ต้องสงสัยละ"

"ดีละ, ดีละ, ผมเองก็ไม่เคยนึกว่าจะเป็นอังกฤษด้วยเช่นนี้ แต่กิจธุระบางอย่างทำให้ผมต้องข้ามมาอังกฤษนานแล้ว เพราะ

ฉนั้น ตาม คำพูด ของ คุณ เครื่อง แต่งกาย ของ ผม จึง เป็น แบบอังกฤษ ทั้งหมด อย่างไร ก็ ตาม เถอะ เวลา ของคุณ มี ค่า มาก และ เรา ไม่ ได้ พูด กัน ถึง เรื่อง เครื่อง แต่งกาย ข้อ ความ อะไร นะ ครับ ที่ มี อยู่ ใน กระดาษ ซึ่ง คุณถือ นั่น ?"

แขก ของเรา ขมวดคิ้ว ซึ่ง ทำให้ หน้าตา อัน อุม ของเขานั้นไม่น่าดู.

"อดทน หน่อยเถิด คุณการ์ริเด็บ" ส่หาย ข้าพเจ้าปลอบ "หมอ วัตสัน จะ บอก คุณ ได้ ว่า การ พูด ถึง สิ่ง ที่ ไม่ ใคร่ จำเป็น เหล่า นั้น บางที อาจ เป็น เงื่อน ซึ่ง ทำให้เรื่อง กระจ่าง ขึ้นได้ ในที่สุด แต่ ทำไม คุณนายัน การ์ริเด็บ จึงไม่ มา ด้วย ล่ะ ?"

"ทำไม จะ ต้องไป เกี่ยวข้อง กับ เขา ด้วย ?" แขก ของเรา ถาม ด้วย รู้สึก เดือด "นี่ เป็น กิจการ ใน ระหว่าง คน ๒ คน และ คนหนึ่ง จำเป็น ต้อง ขอ ความ ช่วยเหลือ จาก ท่าน นักสืบ เช้านี้ ผม ก็ พบ เขาและ เขา บอก เรื่อง ที่ เขาได้ เล่นกล กับ ผม แล้ว เพราะ เหตุนี้ แหละ ผมจึงมา นี่ แต่ ผม รู้สึก ว่า ท่า จะไม่ เป็น การ เสียแล้ว"

"ผมไม่ ได้ พูด เพื่อ รักษา ความ จำ ของคุณดอก คุณ การ์ริเด็บ แต่ เขา มี ส่วน เกี่ยวข้อง ที่ จะ ต้อง รู้ถึง ผล ที่สุด—ผล ที่สุด ซึ่งผมเข้าใจได้ ว่า ทั้ง คุณ และ เขา มี ส่วนได้ เสีย เท่ากัน เขา รู้ว่า ผม มี หน ทาง ที่ จะ ช่วย เค้าเงื่อนได้ และ เพราะ ฉนั้น จึง เป็น ธรรมดา อยู่เอง ที่ เขา จะ ต้อง มา ทำการ คิด ต่อ กับ ผม ด้วย"

หน้า อัน เต็มไป ด้วย ความโกรธ ของแขก ของเรา ก็ เริ่ม แจ่ม ใส ขึ้น เป็น ลำดับ

"เมื่อ ผมไป หา เขา เช้านี้ เขา บอก ผมว่า เขา มาหาคุณ ผม ก็ เลย ถาม ที่ อยู่ ของ คุณ แล้ว ตรง มา ที่เดียว ผมไม่ ต้องการ ที่ จะให้ ตำรวจ มา ยุ่งยาก ใน เรื่อง ราว ส่วนตัว ของ เรา แต่ ถ้า คุณ ยินดีจะช่วย เรา หา การ์ริเด็บ อีก คนหนึ่ง เชื่อ ว่า คง ไม่ มี อันตราย อันใด เกิด ขึ้น นะ ครับ ?"

"นั่น ถูกแล้ว เรื่อง ของเรา ก็ มี อยู่ เท่านั้นแหละ" โฮล์มส์ กล่าว "เมื่อ คุณ อยู่ นี่ ก็ ดี แล้ว เรา ขอให้ คุณเล่า เรื่อง ราวให้ แจ่มแจ้งจาก ปาก คุณเอง ส่วน ของ ผม ผู้นั้น ไม่ ทราบ เรื่อง เลย เลย"

นาย การ์ริเด็บ มอง ข้าพเจ้า อย่าง ฐานไม่ ใช่ บอก ว่า เปนมิตร

"เขา จำเปน ต้อง รู้ด้วย ?"

"เรา ทำงาน ร่วมกัน เสมอ"

"ถ้า เช่นนั้น ก็ เปน อันไม่ ติด ขัด ที่ จริง ก็ ไม่ มี อะไร ที่ จะ ต้อง ปิดบัง ผม จะ เล่า ความจริงให้ ฟัง อย่าง ย่อ ที่สุด ที่จะ เล่าได้ ถ้าคุณ อยู่ใน กันส์ส ผม ก็ ไม่ จำเปน จะ ต้อง อธิบายให้ คุณ ทราบว่า อเล็กซันเดอร์ ฮามิลตัน การ์ริเด็บ น่ะ คือใคร แก หา เลี้ยงชีพโดยทางที่ชอบ คือ ทำนา ปลูกข้าว สาลี่ ที่ ชิคาโก แล้ว ภายหลังได้ รวบ รวม เงินซื้อที่ดิน ไว้ มาก มาย จน อาจ สร้าง เมืองได้ ที่ดิน รายนี้ อยู่ที่ริมฝั่ง แม่น้ำกันส์ส ตวันตก ของ ฟอร์ทดอดช์ เปน ที่ดิน ที่ มี ทุ่ง เลี้ยง สัตว์ มี ป่าไม้ มีนา ปลูก ข้าว มี บ่อแร่ และ ที่ดิน เปน ประโยชน์ อื่น อัน จะนำ เหรียญทองมา สู่กระเป๋า แกได้ อย่าง ง่าย ดาย

"แกไม่มีญาติพี่น้องหรือ ถ้ามีผมก็ไม่เคยเห็นเลย แต่แกรู้สึกภูมิใจในนามอันประหลาดของแก นั่นเป็นเหตุให้พวกสกุลของเรามารวมกัน ผมเป็นทนายความอยู่ที่โตเปกะ และวันหนึ่งแกมาเยี่ยมผม กระหายที่จะพบคนซึ่งอยู่ในสกุลเดียวกับแก แกมีความคิดแปลก ๆ อยากทราบว่าจะมีสกุลการ์ริเด็บอีกสักกี่คนในโลกนี้ 'โปรดหาผู้ที่อยู่ในสกุลการ์ริเด็บอีกเถอะ' ผมได้บอกแกว่าผมเป็นคนมีธุระยุ่งและไม่สามารถใช้ชีวิตในการเที่ยวไปรอบโลกเพื่อคิดตามหาสกุลการ์ริเด็บ 'ไม่เป็นไรน่า' แกว่า 'นั่นเป็นสิ่งที่ท่านจะต้องทำอย่างแน่นอน เพราะฉันได้กะการไว้แล้ว' ผมคิดว่าแกพูดตลกเล่น แต่มีความมุ่งหมายอันศักดิ์สิทธิ์ในคำพูดของแกนั้นจริง ๆ ซึ่งผมมาพบในไม่ช้านี้

"พอแกพูดเช่นนั้นกับผมได้สักปีหนึ่ง แกก็ตาย และทำพินัยกรรมฉบับหนึ่งไว้ เป็นพินัยกรรมที่ประหลาดที่สุดที่ได้เห็นในกันสัสทรัพย์สมบัติทั้งหมดของแกถูกแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน และผมจะได้ส่วนหนึ่ง ถ้าผมพบคนในสกุลการ์ริเด็บอีกสองคนผู้ซึ่งจะได้ส่วนแบ่งที่เหลือนั้นอีกคนละส่วน คนหนึ่งๆจะได้เงินจำนวนห้าล้านเหรียญทองอย่างง่ายดาย แต่เราไม่มีสิทธิ์ที่จะแตะต้องเงินจำนวนนั้น ถ้าเราไม่อยู่พร้อมหน้ากันทั้งสามคน

"เงินจำนวนนี้มากโขอยู่จนทำให้ผมต้องพักการงานอันเป็นทางทำมาหาเลี้ยงชีพของผมชั่วคราว เพื่อติดตามหาการ์ริเด็บอีก

สองคน ในสหปาลัรัฐอเมริกาไม่มีสักคนเดียวที่อยู่ในสกุลนี้ ผมได้เที่ยวไป ถามเขาทุกหัวระแหง จนทั่วประเทศก็ไม่พบ ฉนั้นผมจึงมาประเทศนี้ ผมทราบว่ามีผู้ใช้นามสกุลเดียวกันกับผม จากบัญชีรายชื่อผู้เช่าโทรศัพท์คือนายธันการ์ริเดีบ ผมจึงไปหาเขาเมื่อสองวันที่แล้วมาชี้แจงเรื่องราวทั้งหมดให้เขาฟัง เขาเปนคนตัวคนเดียวเหมือนผมนี้ มีญาติผู้หญิงอยู่บ้าง แต่มีเหย้าเรือนไปเสียหมดแล้ว ในพินัยกรรมบ่งไว้ว่าต้องเปนชายที่มีอายุพอจะปกครองทรัพย์สมบัติได้ แต่ดูเถอะยังขาดอีกคนเดียวเท่านั้น และถ้าคุณจะช่วยเหลือผมค้นหาชายผู้นั้นให้แล้ว ผมจะสมนาคุณให้ถึงขนาด"

"ไงล่ะ, วัตสัน" โฮล์มส์ว่าแล้วยิ้ม "กันได้เคยบอกแล้วว่ามันเปนเรื่องที่แปลกอยู่ จริงไหม? ผมคิดว่าทางที่ดีควรแจ้งความประกาศหาตัวในหนังสือพิมพ์"

"ผมทำเช่นว่านี้แล้ว คุณโฮล์มส์ แต่ไม่ได้รับผล"

"เอาเถอะ, คุณคงกระหายที่จะทราบเรื่องโดยเร็ว ผมจะคอยดูในหนังสือพิมพ์ให้ในเวลาว่าง จะว่าไปก็เปนเรื่องที่คุณเอาใจใส่มากถึงกับละทิ้งงานการเดินทางมาจากโตเปกะ ผมเคยมีผู้ส่งข่าวคราวอยู่คนหนึ่งชื่อดอกเตอร์ไลสันเดอร์สตาร์ ซึ่งได้รับตำแหน่งเปนผู้พิพากษาประจำมณฑลในปี ค.ศ. ๑๘๙๐ แต่เดี๋ยวนี้ได้ตายเสียแล้ว"

"น่าส่งสารดอกเตอร์สตาร์" แขกของเราพูด "นามของท่านยังคงกระฉ่อนอยู่จนบัดนี้ เถอะ, ถ้าได้ความเพิ่มเติมประการใด

ผม จะ ส่ง ข่าว ให้ ทราบ คิด ว่า อยู่ ใน ราว วัน สอง วัน คุณ คง จะได้รับ ข่าว จาก ผม" ว่าแล้ว แขก ชาว อเมริกัน ของเรา ก็ คำนับ ลา ไป

โฮล์มส์ จุดกล้อง นั่ง ยิ้ม ด้วย ความประหลาดใจ อยู่ ครู่ หนึ่ง

"ยังไง?" ข้าพเจ้า ถาม ขึ้น ใน ที่สุด

"กัน ประหลาดใจ จริง, วัตสัน—ประหลาด จริง"

"อะไร นะ?"

โฮล์มส์ ชัก กล้อง ออก จาก ปาก

"กัน ประหลาด นัก วัตสัน, อะไร เป็น เหตุ ให้ เจ้าหมอ คนนี้ มา พูด โกหก เรา กัน เกือบ จะ ถาม ไป เช่น นั้น แล้ว—เพราะ มี โอกาส ที่ จะ ถาม ได้ ซึ่ง ๆ หน้า อัน เป็น วิธี ที่ ดี แต่ มา คิด เสีย ว่า สู้ ปล่อย ให้ เขา เข้าใจ ว่า เขา ลวง เรา ได้ จะ ดี กว่า เจ้าหมอ คนนี้ แต่ง กาย แบบ อังกฤษ เสื้อ เป็น รอย ยับ ที่ ข้อศอก และ กางเกง ก็ ดู ยุ่ย ที่หัวเข่า แสดง ให้ เห็น ว่า สวม ชุดนี้ มา ตั้ง ปี แล้ว แต่ ใน หนังสือสำคัญ ฉบับนี้ ทั้งตาม คำบอก ของเขา ก็ ว่า เป็น ชาว อเมริกัน ที่ พึ่ง มา ถึง ลอนดอน เมื่อ เร็วๆ นี้ อีก ประการ หนึ่ง การ แจ้งความ หาตัว การ ริเตื่อ ใน หนังสือ พิมพ์ ก็ไม่ ปรากฏ มี แก ก็ รู้แล้ว ว่า กัน อ่าน หนังสือ พิมพ์ ไม่ เคย ข้าม ข้อความ อะไร ไป เลย เพราะ บางที อาจ มี เค้าเงื่อน ดี ๆ อยู่ ใน หนังสือ และ เรื่อง สำคัญ อย่างนี้ กัน จะ ข้ามไป เสียหรือ? อีก อย่างหนึ่ง กันเอง ก็ไม่ เคยรู้จัก ดอกเตอร์ ไลซันเดอร์ สตาร์ แห่ง โตเปกะ เท่านี้ แก ก็ เห็น แล้ว มิใช่หรือ ว่า เขา โกหก เพียงไร ถูกหละ, เจ้าหมอ คนนี้ เป็น ชาว อเมริกันจริง

แต่ มา อยู่ ใน ตอนดอน เสีย นาน จึง ทำให้ สำเนียง ชัดไป ทางอังกฤษ เขา จะ เล่น แต้มไหน กัน เขา มี ความ ประสงค์ อย่างไร ที่ แสร้ง ทำ เป็น ค้น คว้า หา ตระกูล การ์ริเด็บ อย่าง น่า หัวเราะ เช่นนี้ ? นี่ เป็น ข้อ ที่ เรา ควร เอาใจใส่ เพราะ กันคิด ว่า หมอ คนนี้ เป็น คน โกง อย่าง ลึกซึ้ง ที่เดียว เรา ต้อง ดู ถึ ว่า นายธัน การ์ริเด็บ จะ เป็น คน โกง ด้วย หรือไม่ ลอง โทรศัพท์ ถึ วัดสัน"

ข้าพเจ้า ต่อ โทรศัพท์ ไม่ นาน ก็ ได้ ยินเสียง เล็ก ๆ และ สั้น มาจาก อีก ทางหนึ่ง

"ถูก, ถูกแล้ว ครับ ผมคือ นายธัน การ์ริเด็บ นั่นคุณ โฮล์มส์ ริ ? ผม อยาก จะ พูด กับ คุณ โฮล์มส์"

สำหรับ ข้าพเจ้า จับ หูโทรศัพท์ แล้วข้าพเจ้าก็ได้ ยินเสียง โต้ตอบ กัน.

"ครับ, จอน การ์ริเด็บ มาเมื่อ วันวาน ผม เข้าใจว่า ท่าน คงไม่ รู้จัก เขา—นาน เท่าไร ?—สองวัน เท่านั้นเอง—ครับ, ครับ, แน่ที่เดียว เป็น เรื่อง ที่ ติดใจ มาก เย็น วันนี้ ท่าน จะอยู่ บ้านไหม ? ผม คาดว่าญาติ การ์ริเด็บ ของ ท่าน คงไม่ ไป ที่นั่น—เรียบ เทียว เรา จะไป หา ท่านเพราะ ผม อยาก จะ สนทนา กับ ท่าน โดยไม่ ให้ เขา รู้ — หมอ วัตสัน จะไป กับ ผม ด้วย—ผม สังเกต ตาม จดหมาย ของ ท่าน รู้ว่าท่านไม่ ใคร่ จะไปไหนบ่อยๆ นัก—เอา ละ, เรา จะไป เวลา ย่ำค่ำ คุณไม่ จำเป็น ต้อง บอก พ่อทนาย อเมริกัน นะ ครับ—ดี ละครับ เลิกกัน !"

เย็น วันนั้น อากาศ อบอุ่น สบายดี เพราะ เป็น ฤดูใบไม้ ผลิ บ้าน ที่ เรา มุ่ง จะไป นั้น เป็นตึก ขนาดใหญ่ แบบ โบราณ สมัย ยอเยี่ยน พ้นต่าง

ของ ตก นี้ แหละ เป็น ที่ ซึ่ง นาย ธัน การ์ ริเด็บ เช่า อยู่ ห้อง ที่ แก ขลุก ขลุ่ย อยู่ ตลอด ทั้ง วัน นั้น มี หน้า ต่าง ยาว อยู่ ข้าง หน้า โฮล์มส์ ชี้ ให้ ข้าพเจ้า ดู แผ่น ทองเหลือง ซึ่ง เขียน นาม อันประหลาด ของ เจ้าของ ห้อง ไว้

"หลาย ปี มา แล้ว วัตสัน" โฮล์มส์ กล่าว พลาง ชี้ ให้ ดู สี่ เหลี่ยม เงื่อน ของ บ้าย "ต้อง เป็น ชื่อ จริง ของเขา แน่ นอน และ นี่ เป็น สิ่ง ที่ จะ ต้อง สังเกต จดจำ ไว้"

นาย ธัน การ์ ริเด็บ ออกมา เปิด ประตู ให้ เรา ด้วย ตน เอง พลาง กล่าว ขอ โทษ ว่า หญิง แม่ บ้าน ออก ไป เสีย ตั้ง แต่ ๔ นาฬิกา หลัง เที่ยง นาย นาย ธัน การ์ ริเด็บ เป็น คน สูง โปร่ง ศีรษะ ล้าน อายุ อานาม อยู่ ใน ราว ๖๐ ปี เศษ หน้า ซีด เหมือน คน ตาย ผิว เนื้อ เหี่ยว ย่น แสดง ว่า ไม่ เคย รู้จัก กับ การ บริหาร ร่างกาย เลย แก ส่วม แว่น ตา กลม ใหญ่ มี หนวด คาง แพะ หรอม แหรม ลักษณ เหล่า นี้ เมื่อ สรุป รวม แล้ว แสดง ให้ เห็น ว่า แก เป็น คน เอา งาน เอา การ อย่าง จริง ใจ ผู้ หนึ่ง

ห้อง ที่ แก อยู่ นั้น ก็ มี ความ ประหลาด เท่า กับ ความ ประหลาด ของ เจ้าของ ห้อง เหมือน กัน ดู เหมือน จะ เป็น พิพิธภัณฑ์ ย่อม ๆ มาก กว่า เป็น ห้อง อยู่ ห้อง นั้น กว้าง และ ถูก มี ตู้ ใหญ่ น้อย อยู่ รอบ ห้อง บรรจุ เต็ม ไป ด้วย ชิ้น ของ เล็ก ๆ น้อย ๆ อัน เกี่ยว แก่ ภูมิ ชาติ วิทยา และ สรีรศาสตร์ ตู้ เก็บ ผีเสื้อ และ แมลง ต่าง ๆ ตั้ง อยู่ สอง ข้าง ทาง เดิน กลาง ห้อง มี โต๊ะ ใหญ่ เต็ม ไป ด้วย ของ กระจุก กระจิก เล็ก น้อย มี กล้อง จุลทัศน์ ใหญ่ กล้อง หนึ่ง ตั้ง อยู่ กลาง ของ กระจุก กระจิก นั้น ขณะ เมื่อ ข้าพเจ้า เหลือบ ไป

รอบ ๆ ห้องนั้น ข้าพเจ้า รู้สึก หลากใจ ใน การ รวบ รวม สรรพสิ่งเหล่านั้น ด้วย ความ เอาใจใส่ ของแก มี ตู้ใส่ เหรียญ เก่า ๆ อยู่ ตู้หนึ่ง ตู้เล็ก อีก ตู้หนึ่ง เต็มไป ด้วยเครื่องมือ หินเหล็กไฟซึ่ง ใช้ กันใน สมัย โบราณ หลังโต๊ะ กลางห้อง มี ตู้บรรจุโครง กระดูก บน หลังตู้มี หัว กระโหลก วาง อยู่เปน แถว พิมพ์ชื่อ ติด ไว้ข้าง ใต้ ว่า "เนอันเดอร์ธัล" "ไฮเด็ลเบิร์ก" "โครมะญัน" เปน ที่เข้าใจ กันโดย แจ่มแจ้ง ว่า แก คง จะเรียน รู้สรรพวิทยาการ หลาย อย่าง ขณะ ที่ยืน อยู่ตรงหน้า เรา นั้น แก ถือ หนัง เสียง ผา อย่าง อ่อน อยู่ใน มือ ขวา กำ ลัง ขัด เหรียญ อยู่ เหรียญ หนึ่ง

"เหรียญ นี้ ชื่อไฮระคุสัน" แก อธิบาย พลาง ชูเหรียญนั้น "สมัย นี้ไม่ ใคร่ มี ใครได้ เคย เห็นกัน ผม นับ มัน ว่า เปน สิ่ง มี ค่า อย่าง ยอด เยี่ยม ของ ผม เชิญ นั่ง เก้าอี้ นั่น ซี ครับ คุณ โฮล์มส์ เดี๋ยวขอเวลา ให้ผม เก็บ กระดูก เหล่านี้ เสีย ก่อน เถอะ ครับ และ คุณว่า—อะไรนะ—อ้อ, คุณหมอ วัตสัน—โปรด กรุณา ช่วยเลื่อน แจกัน ญี่ปุ่น นั้นไปเสียทาง โน้น หน่อย ครับ คุณ เห็น แล้วไม่ ใช่ หรือว่า ชีวิต ของผม ล้อมรอบไป ด้วย สิ่ง เหล่านี้ หมอ ประจำ ตัว ของ ผม บอก ว่า ทำไมไม่ ออก ไป เดิน เล่น ข้างนอก บ้าง แต่ดูเถอะ ครับ, ผม จะไป ทำไม ใน เมื่อ ผม มี ธุระที่ จะ ต้องทำ อีก เยอะแยะ ผม บอกได้ อย่าง จริงใจ ว่า กว่า จะ รวบ รวม สรรพสิ่ง เหล่านี้ เข้าพวก เข้าหมู่กันได้ ตะตะตู้นั้นกิน เวลาตั้ง ๓ เดือนเต็มๆ ทีเดียว"

โฮล์มส์มองหน้าแกด้วยความประหลาดใจ

"ท่านเคยบอกว่าท่านไม่เคยออกไปไหนเลยไม่ใช่หรือครับ?" โฮล์มส์ถาม

"ก็ไปบ้างผมเคยไปที่โฮเชบีหรือคริสตัลเท่านั้น นอกนั้นก็ไม่เคยออกจากห้องไปไหนเลย ผมเป็นคนไม่ใคร่แข็งแรง และทั้งการพิจารณาค้นคว้าสิ่งละอันพันละน้อยเหล่านี้ก็ทำให้ผมคิดใจพออยู่แล้ว แต่ขอให้คิดดูเถอะคุณโฮล์มส์ มันทำให้ผมตื่นเต้นปานใดที่ผมได้ยินข่าวว่าจะได้รับมฤตกอันใหญ่หลวงรายนี้ ชั่วแต่ต้องหาตระกูลการ์ริเด็บอีกคนเดียวเพื่อให้ครบสามเท่านั้น เชื่อเถอะว่าเราคงหาได้เป็นแน่นอน ผมมีพี่ชายอยู่คนหนึ่งแต่เขาได้ตายเสียแล้ว และญาติผู้หญิงที่มีอยู่ก็ไม่ได้ใช้นามสกุลนี้แล้ว แต่ผมแน่ใจว่าในโลกนี้ยังคงมีอีก ผมเคยได้ยินชื่อเสียงของคุณในการสืบสวนคดีประหลาดต่าง ๆ มามากต่อมากแล้ว นี่แหละเป็นเหตุให้ผมเชิญคุณมา แน่เทียวคำบอกเล่าของพ่อสุภาพบุรุษอเมริกันผู้นี้คงเป็นจริงทุกประการ และที่จริงผมควรจะถือตามคำแนะนำของเขาแต่ผมก็ได้ปฏิบัติตนอย่างดีที่สุดแล้ว"

"ผมคิดว่าท่านได้ปฏิบัติอย่างเหมาะแล้ว" โฮล์มส์กล่าว "แต่ท่านมีความกระหายที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สมบัติในอเมริกันรายนี้นักเทียวหรือ"

"โอ! เปล่าเลยครับ ไม่มีสิ่งใดที่สามารถทำให้ผมอยากคลาดไปจากพิพิธภัณฑ์น้อย ๆ ของผมได้เลย แต่ท่านสุภาพบุรุษนั้น

บอก ว่า เมื่อ ครบ ตามคำใน พินัย กรรม แล้ว ผม มี ส่วน จะ ได้ ห้าต้น เหรียญ เวลานี้ ยัง สิ่ง ต่าง ๆ ที่ ผม ต้องการ หา ให้ ครบ อีก ราว ๑๒ อย่าง จึง จะ ทำ ให้ พิพิธภัณฑ์ ของ ผม ครบ บริบูรณ์ แต่ ผมไม่สามารถจะหา เงิน สัก สอง หรือ สามร้อย เปานด์ มาซื้อ มันได้ ถอง คิด ดู เถอะว่า เงิน ห้าต้น เหรียญ นี้ ผม จะทำ อะไรได้ บ้าง ดู ซิ, ผม รวบ รวมไว้ เกือบ จะ เท่า พิพิธภัณฑ์ ของ ชาติ แล้ว ใน ชีวิต ของ ผม—ผม อาจ จะรวบรวม ของ จน มี ชื่อเสียง อย่าง ฮันส์ สโลน ได้"

ดวงตา ของ แก ฉาย ลุกใส ด้วย ความ ยินดี อยู่ ภายใน แต่ เป็นที่เข้า ใจ กัน แล่มแจ้ง ว่า นาย นาธัน การ์ริเด็บ ไม่ มี ส่วนได้ รับความลำบาก ในการ ค้น คว้า หา ญาติ อีก คนหนึ่ง ด้วย

"ผม มา นี่ ก็ หวัง จะ ทำความ คุ้นเคย กับ ท่าน เท่านั้น ไม่มีเหตุ อื่น อีก เลย ที่ จะ ทำให้ ผม มา รบ กวน เวลา ทำงาน ของท่าน ถ้า ผม ทำ การ เกี่ยวข้อง กับใคร แล้ว ผม ต้องการ สนทนา ด้วย เป็นการ ส่วนตัว เสมอ ผม มี ปัญหา ๒—๓ ข้อ ที่ จะ ถาม ท่าน ผมมี เรื่อง ราวโดย ย่อ ของท่าน อยู่ใน กระเป๋า แล้ว และ เมื่อ ทนาย อเมริกัน ผู้นั้น มาหาผม ก็ ได้ จด เรื่อง ราว ที่ ได้ ทราบ จาก ปาก ของเขาไว้ บ้าง แล้ว เข้าใจ ว่า ท่านไม่ ทราบ ความ เป็น อยู่ ของเขา เลย ใน สัปดาห์ นี้"

"ถูก แล้วครับ, เขา เคยมา เมื่อวันอังคาร ก่อนนี้ ครั้งหนึ่ง"

"เขา เล่า เรื่อง ที่ ได้ สนทนา กับผมใน วันนี้ ให้ ท่านฟังหรือเปล่า?"

"ครับ, พอ ออก จาก บ้านคุณ เขา ก็ ตรง มา หา ผม ทีเดียว ดู ท่าทาง เขาโกรธ มาก"

"เอ๊ะ, โกรธอะไรกัน?"

"เขาเห็นว่าคุณลบหลู่เกียรติยศของเขา แต่เมื่อตอนขากลับดูเขาค่อยร่าเริงขึ้น"

"เขาได้ออกความเห็นในเรื่องอะไรบ้างหรือเปล่า?"

"เปล่า, ครับ"

"เขาเคยขอเงินท่านบ้างไหม?"

"เปล่า, ไม่เคยเลย"

"เขาเคยแย้มอะไรให้ฟังบ้างหรือเปล่า?"

"ไม่มีเลย, นอกจากที่ได้เล่ามาแล้ว"

"แล้วท่านบอกการนัดพบโดยทางโทรศัพท์ของเราหรือเปล่า?"

"ครับ, บอก"

โฮล์มส์จมอยู่ในห้วงแห่งการตรึกตรองอย่างลึกซึ้ง ข้าพเจ้าสังเกตสีหน้าได้ว่าเขารู้สึกฉงนใจอย่างยิ่ง

"พิพิธภัณฑ์ของท่านน่ะมีชื่อเสียงอะไรที่มีค่าสูง ๆ บ้าง?"

"ไม่มีเลย, เพราะผมไม่ใช่เป็นคนร่ำรวยอะไรนัก ผมรวบรวมพิพิธภัณฑ์ไว้ได้โดยเรี่ยรายแล้วก็จริง แต่ไม่ใคร่จะมีราคามากนัก"

"ท่านไม่เคยนึกกลัวขโมยบ้างหรือ?"

"ไม่—แม้แต่นิดหนึ่ง"

"ท่านเช่าห้องนี้อยู่เป็นเวลากี่ปีมาแล้ว?"

"เกือบ ๕ ปี"

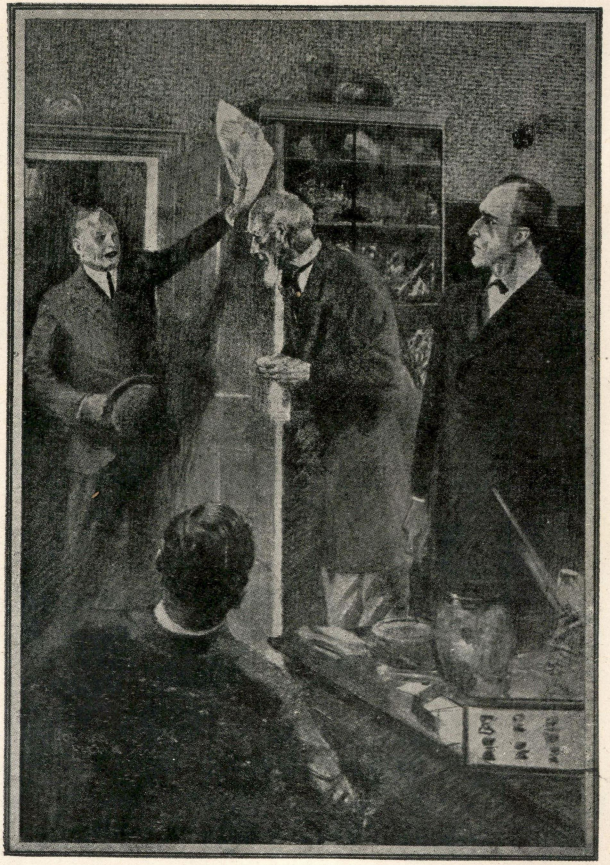

พอ นาธัน การ์ริเด็บ เดิน ไป ถอด กลอน พ่อ ทนาย อเมริกัน ก็ โผล่ เข้า มา ใน ห้อง

"นี่ ยังไง !" เขา เอ็ด ตะโร พลาง ชู หนังสือ พิมพ์ ขึ้น "ผม คิด แล้ว เทียว ว่า จะ พบ คุณ โฮล์มส์ ที่ นี่ . . . . . "

การถามปากคำของโฮล์มส์ก็ได้หยุดชงักลงโดยมีเสียงเคาะประตูอย่างหนักๆดังขึ้น พอนาธันการ์ริเด็บเดินไปถอดกลอนพ่อทนายอเมริกันก็โผล่เข้ามาในห้อง

"นี่ยังไง!" เขาเอ็ดตะโรพลางชูหนังสือพิมพ์ขึ้นเหนือศีรษะของเขา

"ผมศิดแล้วเทียวว่าจะได้พบคุณโฮล์มส์ที่นี่ คุณนาธันโปรดช่วยกันยินดีหน่อยเถอะ! คุณเปนเศรษฐีกันคราวนี้เอง กิจการของเราได้สำเร็จลงโดยเรียบร้อย และราบรื่น สำหรับคุณโฮล์มส์ผมก็ได้แต่ขอโทษและแสดงความเสียใจในการที่คุณจะไม่ได้มีโอกาสสืบสวนเรื่องนี้ต่อไปอีก"

แล้วเขายื่นหนังสือพิมพ์ให้แก่นาธัน แกจึงรับมาอ่าน โฮล์มส์และข้าพเจ้ามองข้ามไหล่ไปอ่านดูด้วย มีแจ้งความตอนหนึ่งว่า:

"นายโฮวาร์ด การ์ริเด็บ

ช่างทำเครื่องใช้ในการกสิกรรม เช่นเครื่องไถนาด้วยจักร์และด้วยมือ เครื่องขุดดิน คราด เกวียน เครื่องเทียมและสิ่งอื่นๆที่เกี่ยวแก่การทำนา.

ถามที่กรอสเวนอร์ บิลดิงส์, อัสตัน"

"วิเศษจริง!" เจ้าของบ้านร้องขึ้นด้วยความยินดี "ได้คนที่ถามแล้ว!"

"ผมได้ถามไปที่เบอร์มิงแฮม" ทนายอเมริกันพูดขึ้น "ผู้แทนของผมจึงได้ส่งหนังสือพิมพ์ประจำเมืองนั้นมาให้ และก็มีแจ้งความ

ดังที่คุณเห็นแล้ว เราต้องรีบทำงานให้สำเร็จไปโดยเร็ว ผมได้เขียนไปยังนายโฮวาร์ด การ์ริเด็บ แล้วว่าพรุ่งนี้เวลา ๔ นาฬิกาหลังเที่ยง คุณจะไปหาเขาณที่ทำการ"

"เอ๊ะ! จะให้ผมไปทำไม?" นาขันถามด้วยความประหลาดใจ

"ความเห็นของผมเป็นอย่างไรครับ, คุณโฮล์มส์? ยังงั้นยังไม่ฉลาดพออีกรึ? ผมเป็นชาวอเมริกันต่างบ้านต่างเมืองมา แล้วไปเล่าเรื่องแปลกๆเช่นนั้นให้ฟัง เขาจะเชื่อผมฤๅ? คุณเป็นชาวอังกฤษด้วยกัน แล้วก็มีหลักฐานดีด้วย คำพูดของคุณต้องมีน้ำหนักมากกว่าผม เขาต้องเชื่อเป็นธรรมดา ผมจะไปกับคุณด้วยก็ได้ถ้าคุณประสงค์ แต่พะเอินพรุ่งนี้ผมมีธุระมากเสียด้วย แม้กระนั้นก็ดี ถ้าคุณต้องการความช่วยเหลือแล้ว ผมก็จะตามไปทีหลัง"

"ผมเองไม่เคยไปหัวบ้านหัวเมืองมาหลายปีแล้ว"

"จะเป็นไรไป, คุณการ์ริเด็บ ผมจะว่าให้ฟัง คุณออกจากเมืองนี้เวลาเที่ยง ราว ๒ นาฬิกาหลังเที่ยงกว่าๆก็ถึงเบอร์มิงแฮมแล้ว คุณอาจจะกลับมาได้ในคืนเดียวกันนั้น สิ่งที่คุณต้องทำนั้นคือคุณไปหาบุรุษผู้นั้น อธิบายเรื่องราวทั้งหลายแหล่ให้เขาฟังแล้วฟังเสียงเขาจะว่าอย่างไร พุทโธ!" เขาเสริมขึ้นโดยร้อนรน "คิดดูสิ, ผมมาจากอเมริกาเป็นหนทางไกลยังมาได้ กะอีแหนทางนิดหน่อย ราว ๑๐๐ ไมล์เท่านั้น คุณคงไปทำการสำเร็จเรียบร้อยเป็นแน่"

"ถูกที่เดียว" โฮล์มส์เห็นพ้องด้วย "ผมคิดว่าตามที่ท่านสุภาพบุรุษผู้นั้นพูดเป็นความจริงทุกประการ"

นายนาธันการ์ริเต็บยักไหล่แสดงว่าการเดินทางเช่นนั้นไม่เป็นของง่ายเลยสำหรับแกเลย "ดีหละ, เมื่อคุณเห็นว่าผมควรไป" แกว่า "ผมก็รู้สึกเป็นการยากแท้ที่จะปฏิเสธทุกสิ่งที่คุณได้มุ่งหวังเพื่อให้ผมได้รับความสำเร็จในชีวิตของผมได้"

"เช่นนั้นก็เป็นอันตกลงกัน" โฮล์มส์ว่า "และไม่ต้องสงสัยละว่าคุณทนายคงจะส่งข่าวคราวให้ผมทราบบ้างตามเวลาอันสมควร"

"ผมจะพยายามเช่นนั้น" สุภาพบุรุษอเมริกันกล่าวตอบ "อา!" เขาเสริมขึ้นพลางมองดูนาฬิกาพก "ผมเห็นจะต้องกลับที่พำนักของผมจะมาหาคุณนาธันแล้วก็จะไปส่งคุณไปเบอร์มิงแฮมด้วย คุณโฮล์มส์, ผมลาก่อนพรุ่งนี้ตอนกลางคืนเราคงได้รับข่าวดีมากำนัดคุณ"

เมื่อสุภาพบุรุษอเมริกันออกจากห้องไปแล้ว ข้าพเจ้าสังเกตเห็นได้ว่าหน้าของโฮล์มส์ข้าพเจ้าเปล่งปลั่งขึ้นความฉงนสนเท่ห์ใจที่ปรากฏอยู่เมื่อกี้ก็พลันหายไปด้วย

"ผมมีความประสงค์จะดูพินิชภัณฑ์ของท่านให้ทั่วคุณการ์ริเต็บ" โฮล์มส์ว่า "และโดยฐานะเยี่ยงผมนี้ทุกสิ่งที่มีความประหลาดย่อมเป็นประโยชน์แก่ผมเสมอ และในห้องของท่านบรรจุไปด้วยสิ่งประหลาดเหล่านี้"

เจ้าของ บ้าน แสดง อาการ พอใจ ดวงตา ฉาย แสง ฤก วาว ออก มา จาก แว่นตา กลม โต ของแก

"ผม เคย ได้ ยิน เสมอ ว่า คุณ น่ะ เป็น ผู้ อยาก รู้ อยาก เห็น อะไร ต่อ อะไร ยิ่ง นัก" แก กล่าว ขึ้น "ผม จะ พา คุณ ไป ชม ให้ ทั่ว ที เดียว ถ้า คุณ มี เวลา พอ"

"เคราะห์ ร้าย จริง วัน นี้ ผม ไม่ มี เวลา พอ เสีย ด้วย แต่ ไม่ เป็น ไร บ้าย ซึ่ง คิด อยู่ กับ ของ เหล่า นี้ ได้ อธิบาย แจ่มแจ้ง ดี แล้ว จน อาจ กล่าว ได้ ว่า แม้ จะ ไม่ ได้ รับ คำ อธิบาย จาก ท่าน ประกอบ อีก ก็ คง เข้าใจ ได้ พอ ถ้า ผม จะ มา ขอ ชม ใน วัน รุ่ง ขึ้น หวัง ว่า ท่าน คง ไม่ มี ความ รังเกียจ อะไร นะ ครับ ?"

"ไม่ รังเกียจ มิได้ ยินดี สำหรับ คุณ เสมอ แต่ ว่า พรุ่ง นี้ ผม ก็ ไม่ อยู่ และ ห้อง นี้ ก็ ต้อง ปิด แต่ ไม่ เป็น ไร นาง สอนเดอร์ส์ จะ อยู่ ใน ห้อง ถึง ๔ นาฬิกา หลัง เที่ยง แก คง ไข กุญแจ พา คุณ เข้า ไป ดู ได้"

"ดี แล้ว, พรุ่ง นี้ ผม จะ มา ราว ๆ บ่าย ถ้า ท่าน จะ บอก แก่ นาง สอนเดอร์ส์ ไว้ จะ ได้ เป็น การ เรียบร้อย กัน ดี อ้อ, ใคร นะ ที่ เป็น ผู้ จัดการ ศึกษา ?"

เจ้าของ บ้าน แสดง อาการ ประหลาดใจ ใน คำถาม ข้อ นี้

"ฮอลโลเวย์ กับ สตีล อยู่ ถนน เอ็ดเก แวร์ ทำไม หรือ ครับ ?"

"ผม เป็น คน ชอบ ดู โครงการ ก่อสร้าง ของ เก่า สมัย ต่างๆ โฮล์มส์ พูด พลาง หัวเราะ ผม ยัง สงสัย อยู่ ว่า ศึก นี้ เป็น ศึก ใน สมัย พระนาง แอนน์ หรือ สมัย ยอเยี่ยน แน่ ?"

"ยอเย่ียน ซิ อย่า สงสัย เลย คุณ"

"เออ จริง ผม ควร คิด เช่นนั้น เสีย ก่อน จึง จะถูก แต่นั่นแหละ ครับ ที่ ผม ถาม ก็ เพื่อ ให้ เธอ แน่ ใจ อีก ดี ละครับ ผม ลา ก่อน คุณ การ์ริเต็บ และ ขอ ความ สำเร็จ จง มี แด่ ท่าน ตลอด เวลา ที่ไปใน เบอร์ มิงแฮม"

เรา พา กันไป ถึง บ้าน ผู้จัดการ ดู แล คึก ซึ่ง นาย การ์ริเต็บ บอก ให้ แต่ บ้าน ปิด ดังนั้น เรา จึง เดิน ทาง กลับ ที่ พัก ณ ถนน เบเกอร์ พอ รับประทาน อาหาร เย็น เสร็จ ไม่ ทันไร โฮล์มส์ ก็ หวด พูดขึ้นถึงเรื่องเดิม.

"กิจการ ของ เรา ใกล้ จะ ถึง ที่สุด อยู่ แล้ว" เขา เริ่มขึ้น "ไม่ ต้อง สงสัย แก คง ประมวญ เรื่อง ราว ทั้งหลาย แหล่ อยู่ ใน ใจ ของ แก ได้ แล้ว"

"กันเอง ก็ยัง บอกไม่ ถูก ว่าทาง ไหน เป็นต้น ทางไหน เป็น ปลาย ของ เรื่อง"

"อ่าย, อ้าย ต้นเรื่อง น่ะ มัน กระจ่าง พอแล้ว แต่ สำหรับปลาย เรื่อง เรา ต้อง คอยดู กัน ใน วัน พรุ่งนี้ เออ, แก สังเกต เห็นอะไร แปลกๆ ใน แจ้งความ นั้น บ้างไหม ?"

"ทำไม จะไม่ เห็น คำว่า 'plough' (แปลว่า เครื่อง ไถนา) มัน ก็ ดัน เขียน เป็น 'plow' ไป"

"อ้อ, แก ก็ สังเกต เห็น เหมือนกัน อืม์, แก นี่ เฟื่อง ขึ้น มาก ถูก ละ 'plow' คำนี้ พวก เรา ชาว อังกฤษ ไม่ ใช้ กัน แต่ สำหรับชาว

อเมริกัน เขานิยมใช้ เพราะฉะนั้นแจ้งความอันนี้ก็เป็นแบบอเมริกันชัด ๆ ทีเดียว แต่ถ้าใครไม่สังเกตก็เข้าใจว่าเป็นของอังกฤษ แกจะลงความเห็นว่าอย่างไร ?"

"ก็ลงความเห็นว่าเจ้าอเมริกันผู้นี้มันลงแจ้งความด้วยมือมันเองน่ะซี แต่เพื่อประสงค์อะไรนั้นกันยังไม่เข้าใจแจ่มแจ้ง"

"จะต้องได้รับการอธิบายกันยืดยาวสักหน่อย แต่ด้วยเหตุผลกลใดก็ตาม เขาประสงค์จะให้ตาเฒ่านาธันไปเสียยังเบอร์มิงแฮมเท่านั้นเอง กันเกือบจะบอกให้แกทราบแล้วว่าการที่แกไปเบอร์มิงแฮมนั้นแกจะไม่ได้รับผลสิ่งใดเลยเท่ากับการไปไล่ตบนกบนเวหา แต่แล้วกันมาคิดดูสู้ปล่อยให้แกไปไม่ได้ เราคงได้รับผลดีขึ้นไปอีก พรุ่งนี้, วัตสัน—วันพรุ่งนี้จะได้เห็นกันละ"

ในวันรุ่งขึ้นโฮล์มส์ลุกขึ้นแต่หายออกไป แต่เข้าตรู เขากลับมาค่อเมื่อเวลารับประทานอาหารกลางวัน ดูหน้าตาเขาหม่นหมอง.

"มันเป็นเรื่องที่ร้ายไปกว่าที่กันเคยคิดอีก วัตสัน" เขาว่า "แต่ก็เป็นการยุติธรรมดีที่กันบอกกับแกเสียก่อนเช่นนี้ แม้ว่ากันจะรู้แล้วว่ามันเป็นเรื่องที่นำอันตรายมาสู่แกก็ดี ดราวนี้กันจะได้รู้ใจพ่อเพื่อนยากวัตสันของกันละ แต่อันตรายนักแกจะต้องรู้ไว้ด้วย"

"โฮล์มส์เอ๋ย, นี่ไม่ใช่เป็นครั้งแรกที่เราได้รับส่วนแบ่งแห่งความลำบากมาด้วยกันแล้ว และทั้งกันเองก็ไม่เคยคิดว่าครั้งนี้อาจจะเป็นครั้งสุดท้ายสำหรับเรา เอาละ, แต่เจ้าอันตรายรายนี้น่ะมันเป็นยังไง ?"

"ออก จะ หนัก อยู่ กันได้ ไป ตรวจ ดู ประวัติกาล ของนายจอน การ์ริเด็บ แล้วไม่ ใช่ ใคร ที่ ไหน เลย อ้าย คิลเลอร์ อีวานส์—อ้ายผู้ร้าย ฆ่า คน นั่นเอง"

"ข้อนี้ เกรง ว่า กัน จะ รู้ ไปไม่ ถึง"

"ถูก ละ, เพราะ แกไม่ มี หน้าที่ เกี่ยว แก่ สก๊อตแลนด์ ยาร์ด นั่นเอง กันได้ ไป หา สารวัด เลสเตรด ที่ สก๊อตแลนด์ ยาร์ด เพื่อ ประสงค์ ว่า บางที อาจ จะได้ เค้าเงื่อน ใน ความ ประพฤติของ ชาว อเมริกัน ผู้นี้ ที่นั่น บ้าง ละ กระมัง จริง ดัง คาดใน สารบบ รูปถ่าย นักโทษ กันได้ เห็นดวงหน้า อัน อูม ของ พ่อ อเมริกัน ของเราใต้รูป เขียนไว้ ว่า : เจมส์ วินเตอร์ หรือ โมร์ครอฟต์ หรือ คิลเลอร์ อีวานส์ โฮล์มส์ หยิบ ซอง จาก กระเป๋าขึ้น มา ซองหนึ่ง กันได้ จด ข้อความ ๒—๓ ข้อ มา จากแฟ้ม ประวัติ ของเขา ดังนี้ มี อายุ ๔๕ ปี เกิดใน ชิคาโก เคย ยิง คน ตาย ๓ คนใน เมือง ได้ หนี จาก ที่ คุมขัง มา ลอนดอน เมื่อ ปี พ. ศ. ๑๘๙๓ ประหาร ชายผู้ หนึ่ง ด้วย ปืน ขณะ ที่ เล่นไพ่ กันใน สโมสร คืนหนึ่งในเดือน มกราคม ค.ศ.๑๘๙๕ ที่ ถนน วอเตอร์ ลู ผู้ตาย, ตาม ทาง สืบสวน ปรากฏ ว่า ชื่อ รอดเยอร์ เพรสบิวรี ผู้ซึ่ง มี ชื่อ ใน ทาง ทำ ธนบัตร์ และ เหรียญ ปลอม ใน ชิคาโก อีวานส์ ถูก จำคุก ออก เมื่อ ปี ค. ศ. ๑๙๐๑ จาก นั้นได้ อยู่ ใน วง ของ ตำรวจ พระนครบาล เรื่อยมา แต่ เท่า ที่ทราบ กัน เผิน ๆ เขา ตั้งใจ จะ ดำเนิน ชีวิตใน ทาง อันสุจริต เปนผู้ ที่ ระวัง ระไวได้ ยาก มัน พก ปืน และ เตรียมพร้อม ที่ จะยิงเสมอ เจ้าคนนั้น คือคนของเราหละ—วัตสัน"

"นั่นน่าซี, เปนสิ่งที่เรากำลังค้นคว้าอยู่เดี๋ยวนี้ สำหรับตาเฒ่าน่ะเขาไม่หวังอะไรในแกหรอกเท่าที่กันได้สังเกตมาแล้ว มันเกี่ยวอยู่ที่ชายผู้ที่เขาฆ่า—ชายผู้ซึ่งเขาได้ยิงตายน่ะซิ ในห้องนี้ชรอยจะมีของลี้ลับซุกซ่อนอยู่เปนแน่ เท่าที่กันเข้าใจ แรกกันคิดว่าสหายเฒ่าของเราน่ะจะมีของอันมีค่ายิ่งอะไร แต่สักอย่างหนึ่งในพิพิธภัณฑ์ของแกซึ่งตัวแกเองก็ไม่รู้ เปนของที่ทำให้นักโจรกรรมจะพึงเอาใจใส่ แต่ความจริงเปนเพราะรอดเยอร์เพรสบิวรีเคยอยู่ในห้องนี้มาก่อนจึงทำให้เรื่องราวลึกซึ้งขึ้นอีกหน่อย อา! วัตสันเราจงสำรวมจิตต์และรวบรวมความมานะของเราให้มั่นขึ้นและรอคอยว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นอีก"

เวลาล่วงไปไม่นานนัก เราก็ได้ยินเสียงประตูข้างนอกเปิดออก เราจึงคลานเข้าไปหลบเสียที่เงามืด ต่อจากนั้นก็มีเสียงไขกุญแจ พ่ออเมริกันอีวานส์ของเราโผล่เข้ามาในห้องที่เรากำลังซ่อนอยู่ เขาปิดประตูเบาๆ เหลียวมองไปโดยรอบด้วยความพินิจพิเคราะห์เพื่อให้แน่ใจว่าทุกสิ่งเรียบร้อยดีทุกประการ โยนเสื้อโอเวอร์โค้ตลงแล้วเดินตรงเข้าไปที่โต๊ะกลาง ดูอาการที่เห็นเหมือนว่าเคยคุ้นเคยกับห้องนี้มาก่อน เขาผลักโต๊ะให้เลื่อนไปทางหนึ่งแล้วเลิกพรมสี่เหลี่ยมขึ้นม้วนเสียเรียบร้อย หยิบเอาเครื่องมือออกมาจากกระเป๋าเสื้อ คุกเข่าลงทำธุระอยู่กับพื้น ในทันใดนั้นเราได้ยินเสียงกระดานเลื่อน และต่อมาอีกขณะหนึ่งกระดานพื้นเปนรูปสี่เหลี่ยมก็เปิดออก เขาขีดไม้ขีดไฟจุดเทียนไขและลงหายไปในช่องนั้น.

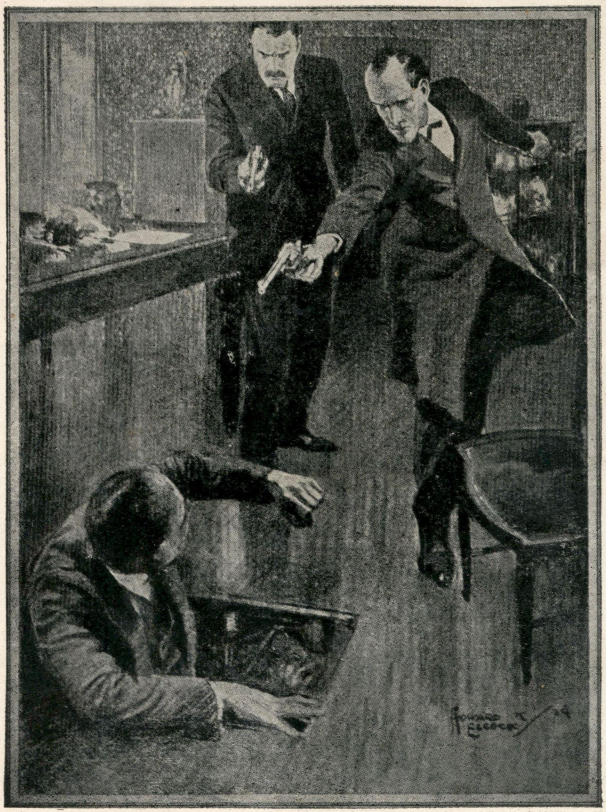

อีวานส์โผล่ศีรษะขึ้นมามองดู หน้าของเขาจ้องจับอยู่ที่เรา "ดี ดีแล้ว" เขาพูดอย่างใจเย็น "ผมคิดว่าคุณเล่นฉลาดกว่าผมมาก รู้อุบายของผมหมดแล้ว ผมยอมแพ้คุณแล้ว"

ครานั้น ถึง เวลา ของ เรา บ้างละ โฮล์มส์ สกิด มือ ข้าพเจ้า เป็น อาณัติสัญญาณ เรา ค่อยๆ เดิน เข้ามา ที่ ช่องนั้น เมื่อ เรา เดินน้ำหนัก ตัว ลง ทำให้ พื้นไม้ ลั่นจนผู้อยู่ข้างล่างได้ ยินเสียง อิวานส์จึง โผล่ ศีรษะ ขึ้น มา มอง ดู หน้า ของเขา จ้องจับ อยู่ที่ เรา ด้วย อาการ อัน มุ่ง ร้าย แต่ แล้ว ก็ กลับ แสยะ ยิ้ม อย่าง น่าเกลียด ขณะ ที่ ปืน ของเรา ตั้ง ๒ กระบอก ได้ จ่อ อยู่เหนือ ขมับ เขา

"ดี, ดีแล้ว" เขา พูด อย่างใจ เย็น ขณะ ที่ ตะกาย ขึ้นมา อยู่ บน พื้น "ผม คิด ว่า คุณ เล่น ฉลาด กว่า ผม มาก คุณ โฮล์มส์ รู้อุบาย ของ ผม เสีย หมดแล้ว ก็ เริ่ม รู้แผน ดำเนิน การ ของ ผม มา ตั้งแต่ ต้น ผม ยอม แพ้ คุณ แล้ว"

ใน ชั่ว เวลา ที่ เรา มัวเผลอ ฟัง คำพูด ของเขา นั้น เขา รีบ ควักปืน ออก จาก หน้าอก ยิง ออก มา ๒ นัด ข้าพเจ้า รู้สึกร้อนวาบที่ตรงตะโพก. อา, ข้าพเจ้า ถูก ปืน เสีย แล้ว!

แต่ โฮล์มส์ ยังไม่ สิ้น สติ ทีเดียว เกือบ พร้อมกัน เขาได้ เอา ด้าม ปืน ฟาด ลง ที่ ศีรษะ ของ อิวานส์ เต็มเหนี่ยว ข้าพเจ้า เห็น เขา ม้วน ลง ไป ตรง พื้น เลือดไหล อาบหน้า แล้วโฮล์มส์ ก็ รีบ ปืน เสีย มา ช่วยพยุง ข้าพเจ้าไป ยัง เก้าอี้

"แกไม่ ถูก บาดเจ็บไม่ ใช่ หรือ, วัตสัน? โอ สวรรค์! บอก ชิ ว่า แกไม่ ถูก บาดเจ็บ เลย"

การ ถูก เจ็บ เท่านี้—หรือ มาก กว่านี้—ไม่ เป็น สิ่ง ร้ายแรง อะไร เลย เพราะ เป็น เครื่อง หยั่งให้ รู้น้ำใจ ใน ความ เป็น มิตร แท้ ของเพื่อน ตาอัน

ประหลาด แล้วซ้ำร้าย ก็ไม่ใคร่ไปไหน เสียด้วย เพราะฉนั้น ผมจึงต้องหาอุบาย ที่ดีที่สุด เพื่อจะให้ตาขรัวเฒ่านั้น ออกไปเสียจากบ้าน และถ้าหากว่าผมมีความฉลาดเสียสักหน่อย ผมก็คงจัดการสำเร็จโทษแกเสียก็เป็นอันสิ้นเรื่องกัน แต่ผมเป็นคนใจอ่อน ถ้าผู้ใดไม่ใช้ปืนผมก็ยิงไม่ลงเสียด้วยนา แต่พูดกันตามจริงนะครับ, คุณโฮล์มส์ ผมไม่ได้ทำผิดอะไรไม่ใช่หรือ? อ้าย ชนบัตร์เหล่านี้ ผมก็ยังไม่ได้แตะต้องมันเลย ทั้งตาเฒ่าผมก็ไม่ทำอันตรายแกสักนิดเดียว แล้วคุณจะจับผมในฐานอะไร?"

"ฐานทำร้ายร่างกายน่ะสิ, เท่าที่ฉันได้เห็นแก่ลูกตาของฉันเอง" โฮล์มส์ว่า "แต่นี่ไม่ใช่ธุระของเรา ต้องเป็นอีกรูปหนึ่ง สิ่งใดที่เราจะต้องทำในเวลานี้ก็คือคุมตัวแกไว้ก่อน โทรศัพท์เรียกสก็อตแลนด์ยาร์ดก็, วัตสัน"

"ดูเถอะ, ถึงเราไม่ได้เรื่องหนึ่ง ก็ต้องได้อีกเรื่องหนึ่ง มันไม่เหลวไปเสียทั้งหมดดอกเพื่อนเอ๋ย"

เรื่องมฤตกที่คิดเดอร์อวานส์บันขึ้นด้วยความฉลาดไหวพริบก็เป็นอันสิ้นสุดแต่เพียงนั้น ต่อมาเราได้ยินข่าวว่าสหายการิเด็บผู้เฒ่าของเรานั้นมีความเสียใจเป็นต้นพ้นในความฝันอันไม่สมหวังวิมานที่แกสร้างบนอากาศได้พังลงมาและเลยทับแกด้วย เราได้ยินข่าวครั้งที่สุดว่าแกป่วยอยู่ที่โรงพยาบาลบริกซตัน ส่วนทางกรมตำรวจสก็อตแลนด์ยาร์ดมีความยินดีกันมากในการที่โฮล์มส์ได้พบเครื่อง

ทำ ธนบัตร์ ปลอม ของ เพรส์บิวร์ เพราะ ถึง แม้ ตำรวจ จะ รู้แน่ นอน ว่า เครื่อง ทำ ธนบัตร์ ปลอม เครื่องนี้ ยัง มี อยู่ ก็ จริง แต่ ไม่ รู้ระแคะระคาย ว่า อยู่ ที่ไหน โดย เหตุ ที่ เพรส์บิวร์ ผู้ ทำ ได้ ตาย เสีย แล้ว ความจริง อิวานส์ ได้ ทำ บุญคุณ ไว้ แก่ กรม ตำรวจ มาก อยู่ คือ ทำให้ ตำรวจ นอน ตา หลับ ไม่ ต้อง กังวล ถึง ธนบัตร์ ปลอม รายนี้ กรม ตำรวจ อาจ ให้ รางวัล อิวานส์ พอ ที่ จะ ซื้อ เหรียญทอง ขนาด เท่า จานชุป ตาม ที่เขา ผันถึง นั้น ก็ได้ แต่ อิวานส์ จำเป็น ต้องกลับ เข้าไป อยู่ ใต้ ชายคา ของที่คุมขัง นักโทษ อีก วาระ หนึ่ง !.

ตอนต่อไป

มหาโจร แห่ง ประเทศ สเปน

ตอน

เหล้า พิษ

จะ ลง ใน ฉบับ หน้า

ถ้า และ ปวง มนุษย์ บน พื้น พิภพ อัน กว้างใหญ่ ไพศาล นี้ ปราศจาก ซึ่ง ความ อัศจรรย์ ขัด แคลน ประกอบ แต่ ด้วย ความ มั่งคั่ง ทั้ง อำนาจวาศนา พร้อม ด้วย ศฤงคาร อัน นับ อนันต์ แล้วไซร้ โลก จะ ตั้ง อยู่ เป็น โลก ดัง เรา ท่าน เห็น อยู่ ทุก ๆ วัน นี้ มิได้ นี่ เป็น ความ จริงทีเดียว มนุษย์ผู้ถึง แล้ว ซึ่ง การ ศึกษา และ มี สติ สัมปชัญญะ บริบูรณ์ ย่อม จักเห็น จริงทุกคน

สุภาษิต กลาย ๆ นี้ ซึ่ม ซาบ อยู่ ใน อารมณ์ ของ สามี ภริยา คู่ หนึ่ง เขา ทั้ง สอง เป็น ผู้ถึง แล้ว ซึ่ง ความ สุข กาย และ สุขใจ เพราะ สมบัติ อัน อเนก อนันต์ หรือ ? เปล่า, เปล่า ทีเดียว บุคคล ผู้สามี เป็น แต่ เพียง เสมียน ห้าง เล็ก ๆ ผู้ หนึ่ง เท่า นั้น เอง ส่วน ภรรยา เล่า หล่อน ก็ มี ฐานะ ไม่ ต่ำ สูง กว่า ผู้สามี เท่าใด นัก ฉนั้นฉน บุคคล ทั้ง สอง จึง มี กมล อิ่ม เอิบ ปราศจาก ทุกข์ อา ! นั่นเพราะ ต่าง มี สติ สัมปชัญญะ พร้อม บริบูรณ์ จึง สามารถ เล็ง เห็น การ ควร เป็นไป ของ โลกได้ อย่างดี ทีเดียว

ประทีป ผลวิโรจน์ เป็น นาม ของ ชาย ผู้ สามี ภรรยา ผู้ ถูกใจ ของ เขา คือ กระหลบ สตรี ผู้ มี รูปโฉม เรียก ว่าไม่ ถึง กับ เพศ ตรงข้าม จะ เมิน หน้า หนี ครั้ง แรก เจ้าหล่อน อาศัย อยู่กับ มารดา ตั้ง ร้านขายของ เด็ก ๆ น้อย ๆ อยู่ที่ น่า วัด สาม พระยา ณะโอกาส อัน อำนวยให้ เขา ทั้ง สองได้ ประสบ กัน ขณะ ที่ สาว เจ้าไป จ่าย ตลาด บาง ลำภู แม้ จะ เป็น ครั้ง แรก พบ ก็ ดี ทั้ง คู่ ต่าง แสดง ความ รัก ซึ่ง กัน และ กัน อย่างสุด ซึ้ง ตรึง จิตต์ ฝ่าย ชายได้ ติด ตาม และ หา โอกาส ทำ ความ คุ้น เคย จน สนิท สนม ในที่ สุด ประทีป จึง สู่ขอ เจ้าหล่อน ต่อ ผู้ ใหญ่ ภาย หลังได้ กระทำ การ วิวาห์ คู่ผัวเมีย จึง ย้าย เคหะ มา อยู่ที่ ถนน พระอาทิตย์ อัน เป็น เรือน เด็ก ๆ แต่ ผู้เจ้า ของ รู้สึก กว้างขวาง กว่า วิมาน นั่นแสดงว่า เขา เป็น สุข สุข อย่าง เต็ม แต้ว โดย มิ รู้จืด จาง

ประทีป อุตส่าห์ ขมัก เขม้น ต่อ การ งาน ของ เขา อย่าง จริง จัง เขา แสน รัก ภรรยา ผู้ น่า เอ็น ดู แต่ เพื่อ ต้อง การ หา ความสุขให้ เจ้าหล่อน นั่น เอง ยิ่ดให้เขา ถือ ความ ขยัน ขัน แข็ง เป็น สมบัติ ประจำ ตน อาชีวะ ของ เขา ก็ คือ การ เป็น เสมียนใน ห้าง บำรุง พณิชย์ การ ซึ่ง ตั้งตระหง่าน อยู่ที่ ถนน เจริญ กรุงใกล้ ๆ กับ ห้าง กรุงเทพ ฯ ศรี นคร นาย สนอง อรุณจันทร์ ผู้นาย ของ เขา มี ความ รักใคร่ เขา มาก แต่ไม่ใคร่ ถูก กับ ขุน พูลสมบัติ ผู้เป็น เจ้า ของ ห้างใกล้ ๆ ซึ่ง เป็น สิ่ง ธรรมดา ของ เหล่า พ่อ ค้า ทั้ง หลาย จึง ทำให้ ประทีป รู้สึก กระอัก กระอ่วน เนื่อง ด้วย เหตุ ที่ ท่าน ขุน พูลสมบัติ ก็ แสดง ความ กรุณา ต่อ เขา มาก

ส่วน กระหลบ เล่า เจ้าหล่อน เป็น สตรี ผู้ มี สติ ความ คิด รอบ คอบ รู้จัก กิจ อัน พึง ควร กระทำ หรือไม่ ควร กระทำ จาก เหตุ เหล่า นี้ จึง กระทำให้ เขา ทั้ง สอง รักใคร่ กัน อย่าง ดูดดื่ม ต่างปรารถนา ประนอมเอาอก เอาใจ ต่อ กัน ไม่ มี สามี ภรรยา คู่ ใด อีก แล้ว ที่ จะ ถึง ซึ่งความ เป็นไป เช่น นั้น ผู้ที่ได้ เห็น หรือ รู้ย่อม ปฏิเสธ มิได้ ว่า ตน รู้สึก อิจฉา ฤษยา ไม่ มาก ก็ น้อย

ครอบ ครัว น้อย ๆ นี้ ดำ เนิน ความ เป็น ไป อัน ปราศจาก อุปสรรค ต่าง ๆ มา ประมาณ ๒ ปี เศษ และใน ต้น ปี ที่ ๓ มี สิ่ง หนึ่ง ยื่น มือเข้า มา เกี่ยว ข้อง สิ่ง นั้น คือ โรคา พยาธิ ซึ่ง เข้า แผ่ อำนาจ ไม่ เลือก บุคคล ชนิด ใด ทุก ๆ ครั้ง ที่ กระหลบ ก้าว เข้าไป เห็น ผู้ สามี นอนเหยียด บิดกาย ด้วย ความ เจ็บ ปวด ภาย ใน อก กระทำ ให้ เจ้า หล่อน ต้อง สะท้อน ใจ ด้วย ความ สงสาร ถ้า มี ใคร สามารถ ถ่าย ความ เจ็บ ไข้ ของ สามี ให้ มา บังเกิด แก่ ตน เอง แล้ว หล่อน จะ มิ รอ ช้า เป็น อัน ขาด กระหลบ มักซบ ศีรษะ ลง กับ อก สามี ที่รัก พร้อม ทั้งคลอไป ด้วย หยาด อัสสุชล เต็ม ดวง หน้า

"อย่า, อย่า ทำเช่นนั้น" ประทีป เคยปลอบ เช่นนี้ เสมอ "เพราะ มัน กระทำให้ หัวใจ ของ พี่ เหี่ยว แห้ง ลง ทันใด น้อง จง ทำ หัวใจให้ เย็น ชื้นไว้ เสมอ นั่นแหละ จะ เป็น โอสถ อันวิเศษ จำไว้ นะ, น้อง รักของพี่"

แต่ กระหลบ แทบ จะ ซัดโฮ ๆ เสีย ให้ ได้ โอ, ถ้าใครได้ ประสบ กับ ภาพ นี้ แล้ว จะ สามารถ เว้น ความ เวทนา เสีย มิได้ ทุก ๆ วัน ขณะ

ที่ ความ มืด แห่ง รัตติกาล เริ่ม แผ่ ปกคลุม พื้น พิภพ สาว เจ้า ต้อง กระทำ การ สักระ บูชา พระพุทธ รูป อันใหญ่ ยิ่ง พลาง อ้อน วอน ขอให้ สรรพ โรคา จงบำบัด จากสามี ที่รัก อนิจจา ! นี่แหละ คือ ความรัก — ความรัก อัน บริสุทธิ์ !

* * * *

เช้า ตรู่ ใน เหมันตภาค วัน หนึ่ง มีอากาศ หนาวจัด ผิดกว่า ธรรมดา หมอก ลง หนัก แทบ มิ เห็น สิ่ง อันใด เลย อย่างไร ก็ ตาม ถ้า เพ่ง เล็ง ผ่านไป จริง จัง แล้ว จะ เห็น ภาพ บุรุษ ผู้ หนึ่ง เดินข้าม สพานผ่านพิภพดิถา ไป ทาง สนาม หลวง แล้ว เลี้ยว ขวา มือ เดาะไป ทาง ริม คลอง ไม่ มี ผู้ใด จำได้ ว่า เขา คือ ประทีป ผลวิโจน์ นั่น เอง เพราะ ความ เจ็บไข้ ซึ่ง ครอบ งำ เขา อยู่ เป็น เวลา ตั้ง ๕ เดือน เศษ กระทำให้ สภาพ ผิด จาก เดิม รูป ทรง ซึ่ง เคย ผึ่ง ผาย กลับ อ่อน และ ผอม แห้ง เค้า หน้า อัน งด งาม ดู ซีด เซียว ไม่ ผ่อง ใส จน แทบ เหล่า สหาย จัก พา กัน เมิน หน้า ด้วย ความ รังเกียจ

"อา ! นี่ แหละ คือ ความหมุนเวียน ของโลก !" ชายหนุ่ม รำพึง ขณะ ที่ เดิน เอื่อย ๆ ไป ตาม ทาง ตราบ เท่า ถึง เคหะ แห่ง ตน เขา ก้าว ขึ้น บันได ๔ ขั้น ด้วย ความ ตะเหี่ยใจ พลาง เอื้อม มือ ออก ผลัก ประตู เบา ๆ อนิจจา ห้อง ซึ่ง เคย เต็มไป ด้วย เครื่อง แต่ง เรือน กลับ ว่าง เปล่า แม้ จะ สอาด หมด จด ก็ ดี ยัง แสดง อย่าง เต็ม ตา ว่า เป็น เพราะ — เพราะ ความ จน นั่น เอง

กระหลบ ผละ จาก ครัวไฟ ตรง มา ต้อน รับ สามี ที่ รัก ประโคมใจ สามี ด้วย ถ้อย คำ อัน อ่อน หวาน แล้ว เอ่ย ขึ้น ภาย หลัง "ถ้า จะ เป็น ข่าว ร้าย อีก หรือ คะ ?"

"ยิ่ง กว่า เสีย อีก เธอ ที่ รัก" เขา ตอบ เอื่อย ๆ

"เสียง ผี เท้า ของ คุณ ฯ แสดง ให้ ดิฉัน ทราบ แต่ แรก แล้ว อะไร เล่า คะ ?"

ชาย สามี ยิ้ม ไม "เท่า กับ ฉัน ละเมิด อาญา ที่ เดียว ถ้า บอก ให้ เธอ ทราบ"

แต่ หล่อน ไม่ ฟัง เสียง เสีย เลย กลับ ซัก ถาม หนัก ขึ้น "ดิฉัน กระหาย เหลือ เกิน ที่ จะ แบ่ง เอา ความ ยาก ลำบาก ทั้ง หลาย แหล่ ซึ่ง เป็น ภาระ อัน หนัก ของ เธอ มา ไว้ กับ ดิฉัน เสีย ครึ่ง หนึ่ง"

"พระ ผู้ เป็น เจ้า ทั่ว สากล โลก จง พิทักษ์ รักษา เธอ ด้วย อา ! กระหลบ, ยอด รัก ของ ผัว, เธอ เป็น ภรรยา ผู้ มี ค่า ยิ่ง ยวด ใน พิภพ นี้ กระหลบ — กระหลบ ไม่ มี เรื่อง อะไร หรอก นอก จาก พรุ่ง นี้ ฉันจะต้อง ท่อง เที่ยว หา งาน ทำ ใหม่ อย่า ตก ใจ" เขา ก้ม ลง นั่ง บน เก้าอี้ "ไม่ สำคัญ นัก มัน เป็น ของ ธรรมดา"

เหตุ ซึ่ง บังเกิด ผล เหตุ นี้ ไม่ แปลก ประหลาด เลย ขณะ ที่ ชาย หนุ่ม พ้น จาก ปากมฤตยู ได้ พยายาม กลับ ไป ยัง ที่ ดำเนิน อาชีพ ครั้ง แรก แต่ นาย สนอง อรุณจันทร์ เจ้าของ ห้าง ผู้ เป็น นาย ของ เขา ได้ มี จดหมาย ไป ยัง ประทีป แสดง ความ ยินดี ที่ เขา หาย จาก ความ รบกวน ของ พยาธิ และ แสดง ความ เสียใจ ที่ ไม่ มี หน้า ที่ ว่าง ให้ แก่ เขา เสีย แล้ว !

"กระหลบ จ๋า, ฉันได้ พบ ข่าว ที่ไหน แห่ง หนึ่ง วันนี้ เอง" ประทีป กล่าว ขณะ ที่ ช่วย ภรรยา ถ่าง ขา จาน "ว่า สิ่ง ซึ่ง ยาก ลำบาก ที่ สุด เมื่อ ยังไม่ บังเกิด ผล ก็ คือ ต้อง รอ คอย กว่า จะ ถึง ที่ สุด ของมัน ฉันเชื่อ ว่า บุรุษ ใด จะ ผจญ กับ มหา สงคราม ยัง ต้อง การ ความ กล้า หาญ ปีก บิน น้อย กว่า การ ที่ เรา ทั้ง สอง พยายาม ยัง ชีวิต ใน เวลา เดี๋ยว นี้ เสีย แล้ว"

"คุณ ที่ รัก" ภรรยา ของ เขา ขัด "แม้ จะ เป็น จริง เช่น นั้น ก็ ตี คุณ ไม่ ควร วิตก ถึง เลย โอ, คุณ คะ, คุณ เป็น ผู้ กล้า หาญ โดย แท้"

ทั้ง สอง ต่าง นิ่ง ตรอง หา หน ทาง ต่าง ๆ ซึ่ง เป็น ชีวิต อัน ควร ยัง ผล เช่น นี้ สำหรับ ผู้ มี สภาวะ ยัง มิ ล่วง เข้า มัชฌิมวัย

"ทำไม คุณ ไม่ ลอง ส่ง เรื่อง ที่ ได้ เขียน ไว้ เล่า คะ, โชค เหมาะ อาจ ขาย ได้ สัก เรื่อง หนึ่ง ที เดียว คุณ ก็ ย่อม ทราบ อยู่ แล้ว"

"มัน อาจ เสีย ค่า แสตมป์ เปล่า, ที่ รัก, เอา เถอะ ฉัน จะ ลอง เดิน ดู สัก พัก"

* * * *

หลาย สัปดาห์ ต่อ มา ประทีป ออก จาก บ้าน แต่ เช้า ตรู่ และ กลับ ใน เวลา ดึก ๆ ทุก วัน แสน เหนื่อย, หัวใจ ไม่ สงบ, ปราศจาก ผล ทุก ๆ ห้าง ร้าน เขา พยายาม อธิบาย ถึง ความ คับ แค้น แต่ ได้ รับ คำตอบ เช่น เดียว กัน ว่า ไม่ ได้ รับ ค่าจ้าง ไม่มี หน้าที่ ว่าง และ ไม่ ต้องการ ทั้ง สิ้น

สัปดาห์ ที่ สอง ล่วง ไป แล้ว อย่าง รวด เร็ว โดย อาการ เช่น เคย สำหรับ กระหลบ เจ้าหล่อน เป็น สตรี ผู้ อดทน น่า ชม เชย มิได้ ปรารถนา ถึง ความ

ฤกวาว ของโฮล์มส์ ได้ขุนดง ชั่วครู่หนึ่ง และริมฝีปาก ก็สั่นริก ๆ ในวาระนี้ ข้าพเจ้าได้สังเกต เห็นว่าโฮล์มส์ ไม่แต่เป็นผู้มีสมอง เฉียบแหลมเท่านั้น เขายังเป็นผู้มีน้ำใจ อันดี และรักมิตร คู่ยาก ของเขาเพียงไร ข้าพเจ้าได้ทำงาน ร่วมกับเขา ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มาก หลายปีแล้ว ครานี้แหละ ข้าพเจ้ารู้สึกรักโฮล์มส์ถึงขีดสุด เมื่อได้สังเกตเห็นน้ำใจ ของมิตรข้าพเจ้า

"ไม่เป็นไร หรอก, โฮล์มส์. มันถากไปนิดเดียวเท่านั้น"

โฮล์มส์เอามีดตัดกางเกง ข้าพเจ้าตรงที่ถูกบีนนั้น

"ถูกแล้ว" เขาพูดพลาง แสดงอาการโล่งใจ "แผลตื้นนิดเดียว"

เขาหันไปจ้องหน้าชั่งแสดงอาการงง ของนักโทษ ของเรา ด้วยตาอันแดงดัง ประกายไฟ พลาง ขบเขี้ยว ด้วยความโกรธ

"อื่ม! แกนะ! เคราะห์ของแกยังดีเหลือเกิน ถ้าแกยิงวัตสัน ตายแกก็ต้องเป็นศพเหมือนกัน แล้วเปลี่ยนเสียง พูดเป็นเยาะเย้ยว่า อา, ที่นี้ได้เท้าจะมีเรื่องอะไร พูดกับกระผมบ้างเล่า ขอรับ คุณทนายอเมริกัน ?"

ทนายอเมริกันหรืออีวานส์ไม่มีอะไรจะพูด ได้แต่นอนมองดูสหายข้าพเจ้าด้วย อาการอาฆาตมาดร้ายเท่านั้น ข้าพเจ้าพยุงตัวขึ้นด้วย ความช่วยเหลือของโฮล์มส์ เราชะโงกลงไปดูห้องเล็กๆ ใต้พื้นซึ่งอีวานส์ได้ลงไปนั้น แสงสว่างของเทียนไขที่เขาจุดทิ้งไว้ทำให้เราแลเห็นเครื่องจักรสนิมจับเครื่องหนึ่ง กระดาษม้วนใหญ่

ม้วนหนึ่ง ขวดเล็ก ๆ กองหนึ่ง และ กระดาษ มัด เรียบร้อย หลายมัด วางไว้ เปน ระเบียบ บนโต๊ะ เล็ก ตัวหนึ่งได้

"แม่ พิมพ์—เครื่อง ทำ ธนบัตร์ ปลอม !" โฮล์มส์ ร้องขึ้น

"ครับ ถูกแล้ว" นักโทษ ของเราพูด พลาง พยุง ตัวเอง ไปนอน บน เก้าอี้ ด้วยความ ลำบาก "เครื่อง ทำ ธนบัตร์ ปลอมนี้ใหญ่ ที่สุดใน ลอนดอน เปน เครื่อง ของ เพรสบิวรี และ บน โต๊ะ ก็ คือ ธนบัตร์ ใบ ละ ร้อยเปานด์ สองพัน ฉบับ เตรียม พร้อม ที่จะ จำหน่าย เชิญซิ, คุณ โฮล์มส์ เชิญ รวบรวม เอาไว้ ให้ หมด แล้วโปรด ปล่อย ผม เสีย เถิด"

โฮล์มส์ หัวเราะ ลั่น

"เราไม่ หากิน อย่างนั้น ดอก, อีวานส์ เอ๋ย. ใน ประเทศ นี้ น่ะ แก จะ หนี ซุก ซ่อนไปไหนไม่ ได้ หรอก แกได้ ยิง เพรสบิวรี ตาย, งั้น ไม่ ใช่ รึ ?"

"ขอรับ, และ ก็ได้ ติด คุก ๕ ปี แล้ว เวลา ๕ ปี นี้—ถ้า ผมไม่ ติด คุกเสีย ผม ก็ อาจ มี เงิน พอ ที่ จะ ซื้อ เหรียญทอง ขนาดใหญ่ เท่า จานซุบได้ ดี ทีเดียว ธนบัตร์ เหล่านี้ ต่อให้ผู้ที่ อยู่ ใน ธนาคาร เอง ก็ ดู ไม่ ออก ว่าใบไหน เปน ของ จริงใบไหน เปน ของ ปลอม ถ้า หาก ว่า เพรสบิวรี ยัง ไม่ ตาย ป่านนี้ ธน บัตร์ เหล่านี้ ก็ คง ระบาทว์ ไป ทั่ว พระนคร ลอนดอน แล้ว ผม เปน คนเดียว เท่านั้นในโลกนี้ ที่ รู้จัก บ้าน ที่ เขา ทำ คุณ นึก ประหลาดใจ.บ้างไหม ที่ ผม มีความ ประสงค์ จะเข้ามาในที่นี้ และ คุณ มีความ ประหลาดใจ หรือ ไม่ ว่า พอ ผม เห็น หน้า ตาขรัว อืด ที่ มี นาม

ตำบากแร้นแค้น นี่เป็นผลกระทำให้สามีของหล่อนรู้สึกปวดอุระดุจถูกแทงด้วยเข็มสักพันเล่มก็มิปาน ในเมื่อประสบภาพภรรยาประกอบงานบ้านจนเหงื่อไหลไคลย้อยโดยมิได้ปริปากหล่อนยังเต็มใจที่จักรับทุกข์ด้วยเขาอยู่เสมอ อา! เจ้าหล่อนภักดีต่อเขาจริง ๆ ทั้งไม่เคยนึกฝันที่จักปลดตัวให้สามีได้รับทุกข์ยิ่งขึ้นอีกเลย แม้แต่เด็กน้อย เจ้าหล่อนเองก็แสนตรอมใจด้วยความเวทนาสามีผู้หน้าดำคร่ำเครียดขณะกลับจากการหางาน

เย็นวันหนึ่งประทีปออกไปอีก รู้สึกปวดร้าวภายในศีรษะอย่างสุดจะอดทน แต่เขาต้องจำทน — ทนเพื่อเห็นแก่ภรรยายอดชีวิตของเขา

นับเป็นชั่วโมง ๆ ก็ยังไม่มีผลดังเคย เขาเดินทอดน่องไปถามถนนอันเงียบเฉียบจนถึงถนนจักรพงษ์ ทันใดความคิดอันหนึ่งแล่นสู่สมองโดยการกระทำผิดกฎหมาย เขาอาจได้รับเงิน, เงิน ฉะนั้นเหตุไฉนเล่าเขาและภรรยาคู่ชีวิตจะต้องหมดชีวิตด้วยการอดอาหาร!

ประทีปรู้สึกเลือดขึ้นหน้าและบึกบึนทันที เขากำลังยืนอยู่ในเงามืดแห่งตึกใหญ่ตรงข้ามคลายสติลอย ชายหนุ่มกำร่างลงที่ประตูใต้ถุนตึก มือสั่นระรัวค่อยง้างมือออกและสอดลงในช่องบานประตูเผยอออกโดยปราศจากเสียง แล้วเขาค่อยย่องเข้าไปในที่มืดข้างใน ซึ่งเป็นห้องอบอุ่นเด็ก ๆ

เขาก้าวขึ้นตามบันไดสู่ชั้นบน พริบตานั้นก็บังเกิดความยั้งสติ ไม่ใช่เพราะความกลัว แต่เป็นความยั้งคิดโดยความละอาย

ต่อ บาป ภาย หลัง เวลา เหล่า นี้ เขา สามารถ หรือ ? สามารถ จัก เผชิญ ตัว ของ เขา เอง อีก ประทีป ผลวิโรจน์ — ผู้ร้าย เปนไป ไม่ได้ !

ชาย หนุ่ม ยืน นิ่ง อยู่ กับ ที่ มือ ลูบ คลำ แหวน ทอง เกลี้ยง ๆ ซึ่ง สวม แน่น อยู่ ที่ นิ้ว นาง เบื้อง ขวา เพราะ วัตถุ สิ่ง นี้ แหละ กระทำ ให้ บังเกิด ผล คำนึง มัน เปน แหวน ซึ่ง บังคับ ให้ สมอง เปลี่ยน ความคิด แหวน นี้ คือ แหวน ที่ ถูกใจ ของ มารดา ของ เขา นั่น เอง

"อย่า ทิ้ง เลี่ย, เขา คิด ตัว เจ้า ไว้ เสมอ" มารดา ของ เขา พูด "มันสามารถ จะช่วย ให้ เจ้า เผชิญ กับ อันตราย ทุก ชนิด — — — เพราะ — เพราะ มัน เปน ทอง แท้" แล้ว หลอน ก็ ค่อย ๆ หรี่จักษุ สักครู่ ดวงกมล อัน บริสุทธิ์ จึง เลื่อน ลอย ออก จาก ร่าง

ประทีป หัน กลับ ผละ ออก จาก บ้าน ตาม ทาง ซึ่ง เขา ได้ เข้า มา จน ถึง น่า ประตู บ้าน เขา จึง รู้สึก ว่า แหวน สำคัญ หาย ไป จาก นิ้ว มือ เสีย แล้ว มัน คง เลื่อน หลุด เปน แน่ นอน และ — และ ต้อง ตก อยู่ ใน ที่ แห่ง เดียว เท่า นั้น — ใน บ้าน ซึ่ง เขา ตั้งใจ เข้า ไป ชะโมย

วัน ต่อ มา กระทำ ให้ สมอง เกิด หวาด ปั่น ป่วน รู้สึก ยุ่ง ยากใน ใจ เปน ที่ ยิ่ง ฉะนั้น เย็น วัน หนึ่ง เขา จึง ตั้ง ต้น เขียน เรื่อง ราว ที่ บังเกิด ขึ้น กับ ตัว ของ เขา เอง เขา ไม่ รู้ ว่า สิ่ง อันใด บังคับ ให้ ทำ เช่น นั้น ทั้ง ยัง ไม่ มาก กว่า ที่ เขา ได้ ส่ง เรื่อง นี้ ไป ยัง หนังสือพิมพ์ ใหญ่ แห่งหนึ่ง เขา มา รู้สึก ตน เอา ใน ขณะ ที่ ได้ หย่อน มัน ลง ใน ตู้ ทิ้ง จดหมาย เสีย แล้ว

ชายหนุ่มรู้สึกว่าโอกาสแห่งตนมีอยู่ราวหนึ่งในพันเท่านั้น มีผลดีอยู่เล็กน้อยที่ใครเลยจะสามารถทราบว่ามันเปนเรื่องที่บังเกิดขึ้นจริง นอกจากคงเปนความนึกบ้า ๆ อันเปนธรรมดาของนักประพันธ์ทั้งหลาย

"คุณไม่ได้อ่านให้ดิฉันฟัง" กระหลบถามเมื่อเขากลับ "คุณ — คุณคงกระดากกระมังคะ ?"

"ถูกแล้ว ยอดรัก ฉันอายมาก"

น้ำเสียงของคำพูดซึ่งสั่นสท้านทำให้หล่อนต้องจ้องดูเขาด้วยความแปลกใจ

"คุณมีความรู้สึกชนิดหนึ่งในมันสมอง ที่รัก, ทั้งคงเปนมาหลายวันแล้ว คุณ — คุณจงบอกให้ดิฉันทราบได้ไหมคะ ?"

สามีหนุ่มชะงักครู่หนึ่ง แล้วเขาจึงสารภาพตลอดทั้งสิ้น "และ, โธ่เอ๋ย ! มันเปนจริง — — — แหวนของคุณแม่หาย — — — หายที่นั่น !" เขายกมือขึ้นปิดดวงหน้าสอื้น กระหลบจึงก้าวมาใกล้ข้าง ๆ เขาพลางเอื้อมมือโอบรอบคอของเขาไว้ด้วยความเวทนา

"น่าสงสาร" เจ้าหล่อนกระซิบ "คุณได้รับความน่ากลัวล้นเหลือ คุณทำแหวนหาย แต่มันทำให้คุณกลับใจ ฉนั้นคงลบล้างกันได้หรอกค่ะ"

การปลอบโยนของกระหลบทำให้สามีของเจ้าหล่อนรู้สำนึกตนขึ้นบ้าง วันรุ่งขึ้นเขาได้รับงานทำหนึ่งสัปดาห์ที่โรงรถยนตร์แห่งหนึ่ง จิตต์ใจของเขาเฝ้าแต่วิตกถึงเหตุที่ได้ผ่านพ้นมาแล้ว

มิช้าใบสั่งจ่ายเงินจำนวน ๓๐ บาทก็ส่งมาถึง เรื่องที่เขาเขียนได้ถูกรับไว้ และใบสั่งจ่ายส่งโดยอนุมัติของบรรณาธิการ กระหลบกระโดดโลดเต้นด้วยความปลื้มใจ ตรงข้ามกับสามีผู้นั่งแข็งดุจหินก็มิปาน

"พ่อยอดรัก, คุณไม่ยินดีหรือคะ ? มันเป็นความกรุณาของพระเจ้า และ — และคุณเป็นนักประพันธ์คนหนึ่ง !"

"กระหลบ, เธอไม่นึกบ้างว่าจะมีสิ่งใดบังเกิดขึ้นหรือ ?" เขาพูดขัดช้า ๆ "ฉันได้สารภาพเรื่องของฉันแก่โลก — — — —"

ดวงหน้าอันแช่มชื่นของสตรีสาวกลับซีดสลดลงโดยพลัน "ที่รัก, ถ้าเรื่องใดจะต้องได้รับอภัย ก็คงเป็นเรื่องของคุณนี่เอง มันมีเหตุผลควรยกโทษในความผิดให้อย่างดีทีเดียว"

"มันอาจเป็นได้, แต่, ส่วนแหวน" เขาสะท้อนใจ "มันเป็นเครื่องหมายพระเจ้าของคุณแม่ ถ้าไม่ได้กลับคืน ฉันจะไม่มีความสุขสงบหรือเชื่อตัวของฉันเองอีกต่อไป"

* * * *

สองวันต่อมา ประทีปผลวิโรจน์นั่งส่งบกายอยู่ภายในห้องพักของห้างกรุงเทพฯ ศรีนคร ซึ่งเป็นเอเยนต์เดินเรือและขายของทุกชนิด ณะริมห้างบำรุงพาณิชย์การ ประทีปหยิบจดหมายซึ่งจ่าน่าซองส่งยังเขาที่บ้านชั้นล่างอีกเป็นคำรบที่สิบ

"คุณที่เคารพ

"ได้ตรวจเรื่องของท่านให้ชื่อว่า 'ผลคำนึง' ในหนังสือพิมพ์รายวัน 'สาส์นบำรุงมิตร์' ข้าพเจ้ารู้สึกสนใจ และรู้สึกยินดีมาก ถ้าท่านจักหาโอกาสมายังที่ทำการของข้าพเจ้าในวันพรุ่งนี้ เวลาอันเหมาะซึ่งข้าพเจ้าจะนัดทั้งเลี้ยงมิได้ว่าท่านเป็นนักประพันธ์ที่ดีคนหนึ่ง

โดยความเคารพ

ชุน พูลสมบัติ"

"คุณประทีป เชิญครับ" เป็นเสียงเด็กคนใช้ร้องเรียกขณะที่กำลังเปิดบานประตูไว้ให้ ชายหนุ่มลุกขึ้นจากที่นั่งเก็บจดหมายไว้ในกระเป๋าตามเดิม แล้วเดินเข้าไปในห้องผู้จัดการ มีชายรูปร่างอ้วนใหญ่ก้าวออกมารับ เขาแสดงสีหน้าเต็มไปด้วยความกรุณา

"ดีมาก, ที่คุณพยายามมาตามนัด คุณประทีป" ท่านชุนเอ่ยขึ้นถือวิสาสะจูงชายหนุ่มไปนั่งบนเก้าอี้

"ฉันรู้สึกทึ่งเรื่องที่คุณเขียน, ดีมากทีเดียว, และฉันต้องการขอชมเชยเสียเดี๋ยวนี้"

ประทีปกล่าวคำขอบใจเสียงอุบอิบภายในลำคอ

"เปล่า, ฉันหมายความว่าเป็นเรื่องน่าฟังน่าชมเชย คุณรู้ไหม?" ท่านชุนพูดต่อ "ฉันเคยรู้สึกพิศวงว่าท่านนักประพันธ์ทั้งหลายโดยมากมักนำเอาสิ่งที่บังเกิดแก่ตนเขียนเป็นใจความของเรื่อง ท่านนึกบ้างหรือเปล่าว่าหัวข้อมักเป็นความจริงมากกว่าอื่น"

"ผม คิดว่า เป็น เช่น นั้น ครับ"

"และฉันเหมือนกัน, เหมือนกันทีเดียว ทันสำหรับ เรื่องของท่าน, เอาละ" ชุน พูด ๆ หยุด พูด พอ เป็นที่ และประทีป รู้สึก ว่า ดวง ตา สีน้ำเงิน อัน คม ปลาบ กำลัง จ้อง ทั่วร่าง ของเขาคล้าย จะค้นหา ความจริง — "มัน คง เป็น เรื่อง ที่ คิด ขึ้น เอง โดย ปราศจาก ความ จริง กระมัง ?"

คำ ถาม อัน นี้ ถาม ขึ้น อย่าง หนักแน่น และ การตอบ คล้อย ตาม เป็น ของ ง่าย ดาย กว่า ปฏิเสธ เขา เงียบ สัก ครู่ ใน ที่ สุดได้ ตัด สินใจ เด็ดขาด

เขา ตอบ ว่า "ไม่ใช่"

"จริง ร์ ? โปรด ขอโทษ ความ แปลกใจ ของ ฉัน เถิด, ฉันนั้น มัน ก็ เป็น ความ จริง น่ะซี"

"ถูก แล้ว ครับ, มัน เป็น จริง" ชาย หนุ่ม รับ รอง

"เกี่ยว กับ คุณ, ไม่ ต้อง สงสัย, โดย ชาย ผู้ น่า สงสาร"

อีก ครั้ง หนึ่ง ประทีป รู้สึก หดวม ตัว และ คิด จะ แก้ เขา จึง ตั้งต้น พูด ว่า "เรื่อง นี้ไม่ เกี่ยว ข้อง กับ ตัว ของ ผม"

ดุษณีภาพ บังเกิด ขึ้น แล้ว เขาได้ ยิน ตัว ท่าน ชุน กล่าว เรื่อย ๆ "ขอ อนุญาต ให้ ฉัน คืน แหวน ของ คุณ ให้ กับ คุณ เถิด ฉัน พบ มัน ตก อยู่ ใน ห้อง ที่ บ้าน ฉัน เอง"

ประทีป ยื่น มือ อัน สั่น สะท้าน ออก รับ แหวนไว้ ทั้งไม่ อาจ พยายาม ที่ จะ ตอบ ว่า อย่างใด ด้วย

"มีสิ่งหนึ่งในโลกนี้ที่ฉันพอใจยิ่งกว่าอื่น" ชุนพูดสมบัติเริ่มเผยความในใจ "หนึ่งคือวิชชาความรู้, สองคือระเบียบวินัย ทั้งคู่ต่างมีค่าสูงยิ่งเท่ากัน ครั้นรวมกันเข้าจะเป็นสิ่งหายากที่สุดในของหายากด้วยกันทั้งสิ้น ฉันรู้ว่าคุณเป็นบุคคลผู้ประกอบด้วยสองสิ่งเช่นกล่าว แต่เมื่อคุณย่างเข้ามาในห้องทำการนี้แล้ว ฉันควรจะรู้ก่อนได้ไต่ถาม อย่างไรก็ตาม นั่นเป็นเพียงความประสงค์เพื่อความแน่นอนเท่านั้น ห้างของฉันมีตำแหน่งว่างสำหรับคนเช่นคุณ นั่นและผลประโยชน์ที่ตั้งต้นออกจะน้อยสักหน่อย ประมาณเดือนละ ๘๐ บาท แต่มีทางเพิ่มขึ้นอีกหลายทาง คุณจะยินดีเต็มใจรับไหม ?"

ณะวินาทีนั้นเขาพลันได้ยินเสียงของกระหลบ ภรรยาซื่อสัตย์ยอดชีวิตกล่าวแว่ว ๆ ว่า "ยอดที่รัก, มันเป็นข่ายแห่งความกรุณาของผู้เป็นใหญ่ในสากลโลก"

แล้วเขาจึงเอื้อมมือไปประสานกับมือที่ยื่นอยู่ข้างหน้า !

เย็นวันนั้นพอเขาเปิดประตูเห็นภรรยากำลังวุ่นอยู่กับการเรือน ก็ฉุดมากลางห้อง กอดไว้แน่นพลางจูบแล้วจูบเล่า จนกระหลบรู้สึกแปลกใจในอากัปกิริยาอันไม่เคยดังนี้ของเขา

"คุณ — คุณคงได้ข่าวดี — — — —"

"จ๊ะ, จ๊ะ" เขาตอบรับ, แล้วบอกหล่อนให้ทราบจนสิ้นเชิง "ภรรยาที่ดีย่อมเชิดชูครอบครัวแห่งตนในวันหนึ่ง เย็นใดเล่าเราจักไม่เป็นเช่นนั้น เมื่อเธอเป็นภรรยายอดชีวิตของฉัน"

สามีเย้า ทำให้กระหลบต้องสำแดงอายด้วยความขวยใจ.

ไอดส่งสาว

ของ

อ. เผื่อนพงษ์

ระหว่าง ต้นไทร สองต้น ซึ่ง ขึ้น อยู่ กลาง สวน หลังบ้าน ของ ตระกูล สัตยวงศ์ มี เปล ญวน ผูก ขึงไว้ ผู้ที่ อยู่ ใน เปล เปน หญิง สาว อายุ ราว ๑๙ ปี ร่าง แน่ง น้อย โฉม หน้า แฉล้ม เกือบ จะ กล่าวได้ ว่า งาม หา ตัว จับยาก หล่อน นุ่งซิ่น ฝ้าย ยกดอก สีน้ำเงินแก่ สวมเสื้อ ผ้า มัสลิน สีขาว ตัด คอ กลม เรียบ ๆ ไม่ หรูหรา จึง ดู งาม สุภาพ อย่าง น่า ประหลาด ตรง โคน ต้นไทร ทาง ซ้าย มือ ของ เจ้าหล่อน มี เด็ก หญิง พึ่ง รุ่น น่าเอ็นดู คนหนึ่ง นั่ง อยู่ บน เก้าอี้ สนาม จาก เค้า หน้า อัน คล้าย คลึง ของ สอง หญิง นี้ จะ ทำให้ ผู้ มีโอกาสได้ เห็น เดา ถูก ว่า เจ้าหล่อน เปน พี่น้อง กัน และ ก็ จริง เช่น นั้น เจ้าหล่อน คนแรก คือ นางสาว ละเมียด สัตยวงศ์ บุตร์ สาว คน หัวปี ของ พระประจักษ์ สุนทร (เลี่ยม สัตยวงศ์) ซึ่งได้ ถึง แก่ กรรม เมื่อ ๓ ปี มา แล้ว ส่วน เจ้าหล่อน คน ที่สอง — ละม้าย สัตยวงศ์ เปน บุตรี คนรอง และ มี อายุ อ่อน กว่า นางสาว ละเมียด ๔ ปี ว่า สำหรับ รูปโฉม ของหล่อน ก็พอไล่เลี่ย กับ พี่สาว แต่ ผิว จะคล้ำ กว่า สักเล็กน้อย

ความสงัดเงียบได้ครอบคลุมทั่วบริเวณสวน ใบไม้หยุดไหวสะเทือน เพราะอับลม ละม้ายชำเลืองดูพี่สาวเห็นมีอาการดุจคนใจลอย นัยน์ตาเหม่อมองไปเบื้องหน้า

"พี่ละเมียด" เจ้าหล่อนเรียก

ละเมียดสดุ้งหันมาหาน้องสาว "น้องเรียกพี่?"

"ค่ะ" หล่อนตอบยิ้มๆ "พี่กำลังคิดถึงใครคะ?"

"เปล่า" เปนคำตอบลอยๆ

ละม้ายยิ้มเชิงไม่เชื่อ แต่ไม่คัดค้าน กลับตั้งคำถามขึ้นใหม่อีกข้อหนึ่ง

"เธอคงชยายความในใจให้พี่ทราบแล้วกระมัง?"

"ความในใจ" ละเมียดทวนคำ ดวงตาอันหวานคมแสดงความสนเท่ห์ "ใครเปนเธอที่ชยายความในใจ?"

"พี่เมียดไม่ทราบว่าเธอคือใคร" ละม้ายส่งเสียงแหลม "อะไรคุณสุวรรณกุลสุภัทธ์....."

ละเมียดสอดขึ้นก่อนละม้ายพูดจบ "อ๋อ, เข้าใจละ ทำไม—อ้อ น้องนึกว่า" หล่อนหัวเราะคิก "นึกว่าที่พี่นั่งเหม่อเมื่อกี้นี้เปนเพราะคิดถึงเธองั้นซี?"

"อาจเปนได้"

นางสาวผู้พี่หัวเราะอีก สำเนียงใสแจ๋ว "น้องเข้าใจผิดพี่จะไปคิดถึงเธอทำไม"

"เธอ ไม่ได้ พูด เรื่อง อะไร กับ พี่ เลย หรือ คะ ?" น้อง สาว ถาม อย่าง ประหลาดใจ

"พูด, เมื่อ วานซืน นี่เอง ขอ บอก ว่า—" หล่อน หน้าแดง ด้วย ความ ขวยใจ "เธอ รัก พี่ และ ขอ แต่งงาน ด้วย"

ละม้าย ถอน หายใจ เฮือกใหญ่ ดูเหมือน จะ รู้สึก โล่งอก

"เฮ่อ, เก่ง ถึง เพียง นั้น เทียว นะ ไม่ นึก เลย ว่า คน ขี้อาย หงิม ๆ เช่น คุณสุวรรณ จะ พูดได้ เธอ คง เหลือ อด แล้ว เป น แน่"

"น้อง ทราบ หรือ ว่า เธอ รัก พี่ ?"

"ทราบ เสีย แต่ นาน ละ คะ"

"พี่ ไม่ ยัก ทราบ จน กระทั่ง เธอ บอก"

"พี่ ไม่ ได้ สังเกต น่ะซี คะ"

"บางที จะจริง แปลก นะ อยู่ ดี ๆ ก็ มา บอก ว่า รัก"

"แต่ ม้าย ไม่ เห็น แปลก" น้องสาว ตอบ วาง หน้าตา เฉย "แล้ว พี่ ตอบ เธอ ว่า ยังไง ล่ะคะ ?"

"ฮือ น้อง เป น เด็ก เป น เด็ก จะ รู้ ไป ทำไม ?"

"ก็ ม้าย อยาก ทราบ ไง คะ บอก ม้าย หน่อย ม้าย ไม่ พูด ให้ ใคร ฟัง หรอก น่า"

เมื่อ น้อง ยอด ชวิต กระเซ้า ถาม จึง สุด ที่ ละเมียด จะ ขัด

"พี่ ตอบ ปฏิเสธ" หล่อน พูด ห้วน ๆ

"ปฏิเสธ!" ละม้าย ร้อง ทำตา พอง

"ถูกแล้ว น้องเห็นอย่างไรบ้าง ?"

"ม้ายไม่แน่ใจว่าพี่ทำถูกหรือผิด แต่——เดี๋ยวก่อน พี่เม่ียดปฏิเสธเพราะเกลียดเธอหรือคะ ?"

ละเม่ียดสั่นศีรษะ

"เพราะเธอจนกว่าเรา ?"

"ไฮ้ เหลวไหล พี่ยังไม่เคยนึกถึงเรื่องม่ีจนน้ีสักครั้งเดียว"

"งั้นเพราะเธอไม่สู้สวย ใช่ไหมคะ ?"

"เหลิงใหญ่เสีย แล้ว น้องพูดราวกับคนสวยงามเปนเทวดา"

"ถ้าเช่นนั้นเพราะเหตุไรเล่าคะ ?"

"เพราะพี่ไม่รักเธอน่าซี"

ละเม่ียดย้ิมอย่างร่ืนเริง ตรงกันข้ามกับอาการของละม้ายซึ่งทำหน้าบูด หล่อนพึมพำข้ึนว่า "เธอด๊อกสุภาพเร่ียบร้อย บุหรี่ก็ไม่สูบ เหล้าก็ไม่ด่ืม ยังไม่ถูกใจพี่เม่ียดอีก"

ละเม่ียดรู้สึกฉงนในกิริยาของน้องสาว "น้องต้องการให้พี่รับคำของเธองั้นหรือละม้าย ?"

"ม้าย อยากได้พี่เขยเปนสุภาพบุรุษ" หล่อนตอบเบ่ียง

สาวสวยนิ่งตรอง แน่แล้วละม้ายเอาใจช่วยคุณสุวรรณกุลสุทธบางท่ีจะรู้เห็นในการฝากรักของคุณสุวรรณด้วยซ้ำไป ละม้ายชอบเธอน่ีไม่ม่ีปัญหาอะไร บุรุษใดหมายน้องย่อมประจบพ่ี และในทำนองเดียวกันเม่ือหมายพ่ีย่อมประจบน้อง คุณสุวรรณรักหล่อน

ละม้าย ซึ่ง เป็น น้องของ หล่อน มิถูก คุณสุวรรณ หว่านล้อม ผูกไมตรี เสีย พอแรง แล้ว หรือ ละเมียด มิใช่ หญิง ถือ ตัว แต่ ว่า มีใจ มั่นคง พอ ที่จะ ไม่ หลง ลม ปาก ของใคร ง่าย ๆ คุณสุวรรณไม่ใช่ ชาย คนแรก ที่ แสดง ความรัก ต่อ หล่อน ชาย อื่น ๆ นับ ด้วย จำนวน สิบ ทั้ง แก่ และไม่ แก่ หรือ พึ่ง จะ แก่ ก็ได้ เคย คิด พัน หล่อน มา แล้ว มี การ ส่ง แม่สื่อ มา ทาบ ทาม ส่ง สาร มา แถลง ความรัก อย่าง หยด ย้อย ล้วน แต่ ลง รอย เดียว กัน ว่า ถ้า เจ้าหล่อนไม่ กรุณา พวก เขา จะ อก หัก ตาย หรือ อะไร ๆ ตาย ในเทือก นั้น แต่ เปล่า เมื่อ เจ้าหล่อนไม่ ยอม เชื่อ น้ำคำ ก็ พา กัน ลา เลิกไป เองใน ชั่ว เวลาไม่ ถึง ๓ เดือน และไม่ เห็น มีใคร ตาย ลง สัก คนเดียว ดังนี้ เจ้าหล่อน จึง ออก เอ็อม เกือบ ๆ จะ ลง ความ เห็น ว่า บุรุษ มีไว้ เพื่อ หลอก ลวง สตรี ที่ เคราะห์ ร้าย

"น้อง นึก ว่า คุณสุวรรณ เธอ รัก พี่ จริง หรือ ?" ละเมียด เอ่ย ถาม เบา ๆ ภายหลัง ที่ได้ นั่งนิ่งไป ครู่ ใหญ่

"ไม่ เพียง แต่ นึก ว่า ม้าย เชื่อ แน่ ทีเดียว" เป็น คำตอบ อันหนัก แน่น "ผิด จาก คุณพี่ เธอ จะไม่ รัก หญิง ใด อีก เป็น อันขาด"

พี่สาว หัวเราะ "เธอ บอก น้อง รึ ?"

ละม้าย "ค่ะ เธอ บอก"

"นั่น ประไร พี่ นึก แล้ว เทียว ว่า น้อง คง รู้เห็น เป็นใจ ด้วย เธอ นี่ น้อง เห็น จะ เชื่อ คำพูด ของ เธอ ซะ จึงได้ นำ มา บอก พี่ อีก ต่อ หนึ่ง"

ละม้าย หน้าแดง แต่ก็รับ สารภาพ โดยดี "ค่ะ,เชื่อ ม้าย ส่งสารเธอ"

"น้อง คงใคร่ได้ เห็น เธอ แต่งงาน กับ พี่ ?"

ละม้ายไม่ ตอบ หล่อน หลบ สายตา พี่สาว

"พี่ง นี่ แน่ะ น้อง รัก" ละเมียด พูด ต่อไป "พี่ ไม่ ติเตียน น้อง หรอก ที่ หวังดี ต่อ พี่ แต่ น้อง ยัง เด็ก นัก, สิ่ง ซึ่ง ลวงตา เรา มี อยู่ มาก มาย น้อง จะ เติบโต ไป ภายหน้า จึง ควร จำคำ ของพี่ ไว้ บ้าง ว่า อย่า เชื่อ คำ บอก เล่า หวาน ๆ ของใคร ง่าย นัก เราไม่ อาจ รู้เลย ว่า เขา จริง ตลอดไป หรือ จริง ฉะเพาะ ชั่วคราว ต้อง ใช้ ความ พินิจ พิเคราะห์ ให้ รอบ คอบ บุรุษ โดย มาก เขา จะ ดี ต่อ เรา ก็ เมื่อ เขา ต้องการ เท่านั้น พอ หมด เวลา ต้อง การ แล้ว น้อง เอ๋ย เขา จะ เลิก ทำ ดี ทันที สำหรับ คุณสุวรรณ เวลานี้ พี่ เห็นว่า เธอ เป็น คนดี ต้อง ลักษณะ สุภาพบุรุษ ทุก ๆ กระเบียด นิ้ว วาจา ของ เธอ ที่ น้อง จำ มา บอก พี่ นั้น อาจ เกิด จาก ชั้น หัวใจ ของเธอ จริง ๆ ก็ได้ แต่ สุภาสิต ของพี่ มี อยู่ ว่า 'อย่า หลง ลม ปาก ก่อน เรียน รู้ ถึง ดวงใจ' ฉะนั้น พี่ จึง ยังเชื่อ เธอไม่ ได้ ก่อน และ ไม่ พยายาม จะ เชื่อ ด้วย ม้าย น้องรัก พี่ ไม่ อยาก เกี่ยว ข้อง เรื่อง รัก ๆ ใคร่ ๆ เลย เป็น ความ สัตย์ พี่ คิด ว่า มัน เป็น สภาพ แห่ง ความ ทุกข์ ยาก ใน ภายหน้า อยู่ เช่น ทุก วัน นี้ ก็ มี ความสุข พอ แล้ว หาก นั่น แหละ เขา พูด กัน ว่า หนึ่ง สิ่ง ไร สิ่ง นั้น มัก ตาม พี่ หนี รัก รัก อาจ ตาม พี่ ทัน เช้า วัน หนึ่ง ต้อง สุดแท้ แต่ บุญ กรรม พี่จะ พยายาม หลีก เลี่ยง ตาม แต่ จะได้ เสมอ"

ละเมียด หยุด พูด ดวง หน้า ของ เจ้าหล่อน ที่ ยิ้ม แย้ม อยู่ เมื่อ ก กลับ ลับ ตา ดวง อาทิตย์ กำลัง จะ อัสดงคต ทอแสง เหลือง อร่าม ลม ซึ่ง หยุดโชย มา นานได้ เริ่ม รำเพย พัด พุ่มไม้ ใบไม้ ดอก ภายใน สวน ไหว สบัด กิ่งใบ ที่ กระทบ กัน บังเกิด เป็น เสียง ประหนึ่ง คำ รับรอง เห็น พ้อง ด้วย วาจา ของ เจ้าหล่อน ผู้ มี ความคิด อัน ละเมียด สุขุม.

-๒-

วัน คืนได้ ล่วงไป ตาม ลำดับ เหตุ การณ์ ใน บ้าน สัตยวงศ์ คง เป็น ปรกติ สุวรรณ กุลสุทธิ์ ถึง แม้ ถูก บัด รัก แล้ว อย่างไม่ เหลือ เยื่อใย ก็ ยังไป ๆ มา ๆ ติดต่อ กับ บ้าน สัตยวงศ์ ตาม เดิม เขา มี รูป ทรง สูงระหง อายุ พึ่ง ครบ ปี ที่ ๒๑ โฉมหน้าไม่ สู้สวย นัก แต่ ดวงตา งาม คม คาย ความ ประพฤติ และ มรรยาท ของเขา เรียบร้อย เป็นที่ พอใจ แห่ง ชน ทั่วไป สุวรรณ เป็น บุตร ชาย คนเดียว ของ หลวง และ นาง จรเกียรติคุณ ผู้ ล่วง ลับไป สู่ ปรโลก ตั้งแต่ เขา มี อายุ เพียง ๑๔ ปี ถ้า สุวรรณ เหมือนเด็ก หนุ่ม อื่น ๆ ตาม ธรรมดา ก็ น่า กลัว ว่า จะ เสีย เด็ก แต่ ใน ครั้ง นั้น แล้ว ด้วย ความ หนุ่ม คนอง และ ขาด ผู้ปกครอง แต่ น่า สรรเสริญ ยิ่ง นัก สุวรรณ มีความ ยั้งคิด อย่างดี การ เล่าเรียน ซึ่ง ใกล้ จะ สู่ ความ สำเร็จ ของ เขา นั้น เขาไม่ ยอม ทิ้ง อาศัย ทรัพย์ สมบัติ ที่ ท่าน บิดา พยายาม รวบรวมไว้ ได้ บ้าง เล็กน้อย เขา พยุง ตน พยุง ค่า ใช้ จ่าย ใน การศึกษา โดย กระเหม็ด กระแหม่ จน ตลอด เวลา ๖ ปี และ พอ ดี กับ การ เรียน ถึง ผล ที่สุด เขา สอบได้ วิชาครู ประโยคมัธยม แล้ว เข้า รับราชการ

ใน กระทรวง ศึกษาธิการ ได้ รับ พระราชทาน เงิน เดือน ๆ ละ ๘๐ บาท ซึ่ง นับ ว่าไม่ เลว นัก ที่ อยู่ ของ สุวรรณ คือ เรือน ปั้นหยา หลัง น้อย น่าเอ็นดู ตั้ง อยู่ริม ถนน พระราชดำเนิน กลาง ซึ่ง เป็น มรดก ที่ เขา รับ ทอด มา จาก หลวง ชลาเกียรติคุณ ผู้ บิดา ดังนี้ เรา ท่าน ย่อม เห็นได้ ว่า แม้ เขาไม่ สู้ ร่ำรวย เหลือ เฟือ ก็ คง มี ความ สุข อย่าง เพียง พอ แต่ ว่า กรรม! เขา เกิด มี ความรัก ขึ้น และ ต้อง ปราศจาก สุข เนื่อง จาก ความ รัก อัน นี้ เรื่อง จับจด เบื่อง แมลงภู่ ไม่ใช่ นิสัย ของ บุรุษ เช่น สุวรรณ เขา เป็น คนใจ เด็ดขาด ลง รักใคร แล้ว ฝัง รัก ตลอด ชีวิต ไม่ ทิ้ง รัก ง่ายๆ หรือ เปลี่ยน รัก อัน ไม่ สมหมาย เป็น ความ พยาบาท มาด ร้าย ดัง ที่ บุคคล บางคน กระทำ กัน เขา รัก หล่อน เสมอ และ ยัง หวัง อยู่ ว่า คง มี วันหนึ่ง ที่ เจ้าหล่อน จะ เห็น ความ บริสุทธิ์ แห่ง ดวงจิตต์ ของเขา เพราะ การ ที่ เจ้าหล่อน มิยอม รับ รัก นั้น ใช่ ว่า หล่อน จะ เกลียด ชัง เขา หรือ หล่อน มี ที่รัก แล้ว ก็ หาไม่ เป็น ด้วย เจ้าหล่อน ยังไม่ เชื่อ ว่า เขา รัก หล่อน จริง ต่าง หาก ถ้า เขา พยายาม ให้ หล่อน เชื่อได้ แล้ว ไหน เลย เจ้าหล่อน จะ ทำไม่ รู้จัก รัก ดุจ ทุก วัน นี้ นี่แหละ คือ ความ หวัง ของ สุวรรณ กุลสุทธิ์

ตอน เย็น เมื่อ ว่าง การ งาน แล้ว กุลสุทธิ์ หนุ่ม มัก นำ คนไป เยี่ยม เยียน เข้า ร่วมวง สนทนา ด้วย ครอบครัว สัตยวงศ์ เนือง ๆ ทั้ง คอย ช่วย เหลือ ทุก ๆ สิ่ง ที่ เขา สามารถ ช่วยได้ เมื่อ โอกาส เปิด ช่องให้ ซึ่ง นับว่า มี ผล อยู่ บ้าง เพราะ ปรากฏ ว่าใคร ๆ ใน บ้าน นั้น ชอบ เขา ทุก คน

แม้แต่ นาง ประจักษ์ สุนทร (ฉิม สัตยวงศ์) ผู้เป็น คน ขรึม และ ดวงหน้า ไม่ใคร่ แช่มชื่น ก็ มีใจ เอ็นดู ชายหนุ่ม ท่าน ยิ้ม ตลอด เวลา ที่ นั่ง คุย เล่น กับ เขา ส่วน สุวรรณ ตรง กัน ข้าม สีหน้า และ ดวงตา ของเขา สดชื่น เชื่อง ช่อ ให้ ทราบ ถึง ความไร้ สุขใจ อย่าง น่าสมเพช พวก ที่ ชอบ พอ กับ เขา ต่าง วิตก แทน ว่า เขา จะ เจ็บ ป่วย ลง แต่ ไม่ มี ผู้ใด ทราบ เหตุผล ถ้าใคร ถาม เขา เข้า ก็ได้ รับ คำตอบ ว่า "ไม่ เป็นไร สบาย ดี" เสมอ สำหรับ ละม้าย ไม่ ต้อง กล่าว ถึง เจ้าหล่อน ทราบ ดี เท่า กับ ว่า เจ้าหล่อน คือ ตัว นายสุวรรณ เอง ด้วย ความ เวทนา เขา บางที หล่อน ถึง กับ นึก คิ พี่สาว ตาม ภาษา เด็ก ว่าใจ แข็ง เกินไป จาก วันที่ พูด กัน ใน สวน แล้ว ละม้าย คิด ว่า จะไม่ พูด เรื่อง ใด ๆ ซึ่ง เกี่ยว กับ กุลสุทธ หนุ่ม แก่ พี่สาว อีก เลย แต่ หล่อน อด อยู่ ได้ เพียง เดือน เดียว เท่านั้น

"พี่ สังเกต ดูกิริยา ของ คุณสุวรรณ หรือ เปล่า คะ ?" ละม้าย ถาม ใน เช้า วัน หนึ่ง

"เปล่า" ละเมียด ตอบ สั้น ๆ

น้องสาว เกือบ หมด ศรัทธา ที่จะ พูด ต่อไป "พุทโธ่, พี่เมียด, น่า สงสาร เธอ เหงา หงอย หน้า ตา เหี่ยว แห้ง"

"เธอ คง ไม่ สบาย" ละเมียด ออก ความ เห็น เสียง อ่อน ๆ

"ไม่ สบาย, แน่ เทียว ค่ะ เธอ ไม่ สบาย เพราะ พี่"

"เห็น จะ จริง"

คำ ตอบ ประโยค นี้ ทำ ให้ ละม้าย ดี ใจ ขึ้น บ้าง แต่ เพียง ชั่ว แล่น เดียว พี่สาว ของ หล่อน กล่าว ต่อไป อีก ว่า

"เป็นธรรมดาของคนเราอยู่เอง เมื่อทำการสิ่งใดไม่ได้ผลสมหวังย่อมเสียใจ หากเชื่อเถอะ ไม่นานหรอก อย่างช้า ๒—๓ เดือน ก็หาย กลับเป็นบุคคลที่มีความสุขดังเก่า"

"ค่ะ" ละม้ายอ่อนตาม "แล้วคงเห็นได้ภายหลังว่าพี่เมียดพูดถูกหรือไม่"

เย็นวันรุ่งขึ้น สุวรรณมาเยี่ยมบ้านสัตยวงศ์ตามเคย เขาได้พบนางประจักษ์สุนทรกับลูกสาวคนเล็กของท่านในห้องรับแขก แม่ลูกทั้งคู่ต้อนรับเขาอย่างอ่อนหวาน

"อายุผมครบเกณฑ์เป็นทหารปีนี้" สุวรรณเอ่ยขึ้นภายหลังที่เรื่องอื่นผ่านพ้นไปแล้ว "พรุ่งนี้จะมีการคัดเลือก ผมตั้งใจว่าจะไปสมัคร"

"ดีแล้ว, พ่อคุณ" นางประจักษ์ฯ กล่าว "แต่ว่าบ้านของฉันคงเงียบยิ่งกว่านี้มาก ถ้าขาดเธอเสียคนหนึ่ง"

สุวรรณหัวเราะอย่างเศร้าใจ "ไม่ถึงเพียงนั้นดอกครับคุณแม่"

"ถึงค่ะ" ละม้ายยืนยันแทนมารดา "แหม! ๒ ปีเต็มๆ แน่ะเร็วอยู่เมื่อไร พวกเราคงคิดถึงคุณพี่แย่"

"ละม้ายพูดถูก" สัตรีชรารับรอง "ฉันนี้วันนี้เธอต้องอยู่รับประทานข้าวด้วยกันที่นี่ ฉันไม่ยอมให้เธอบิดเบี่ยงดังคราวก่อนๆ ละเพราะเธอจะไม่ได้มาที่นี่บ่อยๆ อีก"

ยังไม่ทันที่เขาจะตอบรับ ประตูห้องซึ่งเดิมปิดอยู่ได้เผยออกใบหน้าของสุวรรณแดงเรื่อขึ้นทันที ละเมียดกำลังเดินเข้ามา เขา

ยิ้น ชัน และ เจ้าหล่อน ก็ ยิ้ม รับ เป็น อาการ ยิ้ม อย่าง เด็ก ๆ ปราศจาก แวว ความ บงชา

"คุณหญิง แส่ง โทรศัพท์ มา ค่ะ คุณแม่ ค่ะ" หล่อน บอก มารดา "ท่าน ต้องการ จะ พูด กับ คุณแม่"

"งั้น ร ? พ่อสุวรรณ คุย กับ พวกนั้น ชา ก่อน ซิ นะ ฉัน ขอ ตัว สัก ประเดี๋ยว"

เมื่อ นางประจักษ์ ฯ ออกไป แล้ว ละเมียด ก็ นั่ง ลง บน เก้าอี้ ข้าง น้องสาว ละม้าย เล่า เรื่อง สุวรรณ จะ สมัค เป็น ทหาร ให้ ฟัง เจ้าหล่อน ยิ้ม อีก ครั้ง หนึ่ง พลาง หัน มา ทาง ชาย หนุ่ม

"ดีฉัน ยินดี ด้วย" หล่อน กล่าว เบา ๆ

"จ๊ะ, ฉัน ก็ คิด เช่น นั้น" ฝ่าย ชาย ตอบ "หาก เสียใจ ไม่ หาย เมื่อ นึก ว่า ต่อไป จะ หา โอกาส มา เยี่ยม ที่ นี่ ได้ ยาก"

"แต่ อย่างไร คุณพี่ คงไม่ ละทิ้ง การ เยี่ยม เสีย ทีเดียว" ละม้าย ขัด "อ๋อ นั่น เป็น ข้อ แน่นอน เทียว จ้ะ"

ต่าง นิ่ง กัน ครู่ หนึ่ง พอ ดี นางประจักษ์ ฯ กลับ เข้า มา

"กรรม จริง ๆ พ่อสุวรรณ" ท่าน บอก "ฉัน อยู่ รับ ประทาน อาหาร กับ เธอ ไม่ ได้ เสีย แล้ว ต้อง ไป บ้าน คุณ หญิง แส่ง เธอ รับ ประทาน กับ พวก น้อง ๆ เขา ก็ เห็น จะ ได้ ไม่ ใช่ หรือ ?"

"เป็น พระเดช พระคุณ ขอรับ แต่ ผม....."

"นั่น ดูเหมือน เธอ จะ ปฏิเสธ" นางประจักษ์ ฯ ชิงพูด "ไม่ได้ ซิ

ฉัน ตั้งใจไว้ แล้ว แม่หนู อย่า อนุญาต ให้ พ่อสุวรรณ กลับ ก่อนได้ รับ ประทาน อาหาร เสร็จ นะ ช่วย รับรอง เธอ แทน แม่ ที แม่ ต้องไป ละ”

จบ ประโยค นางประจักษ์ ฯ ก็ กระทำ ตน กลับ ไป จาก สายตา ของ คน ทั้งสาม

“ได้ ยิน คุณแม่ พูด ไหม ล่ะคะ ?” นางสาว สัตยวงศ์ น้อย ถาม

“จ๊ะ, ได้ ยิน” เขา ตอบ งง ๆ

“หวัง ว่า เธอ คง ปฏิบัติ ตาม” ละเมียด ดำเนิน ความ

“โดย เต็มใจ ที่สุด” เขา พูด ยิ้มๆ “ถ้า เจ้าของบ้าน มิรังเกียจ”

“ค่ะ, ไม่ รังเกียจ” สาว พี่น้อง ตอบ พร้อม กัน

การ รับ ประทาน อาหาร ใน ค่ำ วัน นั้น นำ ความ แสน สุข — เพลิด เพลิน มา สู่ กุลสุทธิ์ หนุ่ม อย่าง เยี่ยม ยอด ดวงหน้า เขา สดชื่น ราวกับ ดอกไม้ ได้ ละออง น้ำค้าง นัยน์ตา สดใส เป็น ประกาย เห็นได้ ว่า เขา ลืม ความ ทุกข์ — ความ หม่น หมอง ใน ใจไป ชั่ว ขณะ หนึ่ง ใคร บ้างจะ ไม่ รู้สึก ปลื้ม เมื่อได้ นั่ง ร่วม โต๊ะ อาหาร กับ หญิง ที่ คน บูชา ซ้ำ เป็น ครั้ง แรก เสีย ด้วย

ละม้าย มี นิสัย รื่นเริง ไม่ เงียบ หงิม เหมือน พี่สาว หล่อน หา เรื่อง อะไร ต่อ อะไร ถ้วน สนุก ขบขัน มา เล่า ให้ แขก ฟัง แทบ ไม่ หยุด ปาก ส่วน ละเมียด เจ้าหล่อน นั่ง ยิ้ม ดู น้องสาว นาน ๆ ก็ ช่วย เสริม ออกมา บ้าง สอง สาม คำ หล่อน รับประทาน ได้ ไม่ สู้ มาก นัก สุวรรณ ก็ เช่น เดียวกัน แม้ อาหาร จะ เอร็ด อร่อย ถูก ปาก ก็จริง แต่ อก ใจ เขา เต็มตื้น จน กลืน เกือบไม่ ลง

เสร็จ การ บริโภค อาหาร แล้ว นางสาว เจ้าของ บ้าน จึง นำ แขก ของ หล่อน มา พักนั่ง สนทนา เล่น ใน ห้อง รับแขก ตามเดิม ฉะนั้น ละม้าย ได้ ขอ ตัว ออกไป ข้าง นอกโดย มิอ้าง เหตุ ผล อย่างใด เมื่อ ปราศจาก ผู้ คัดค้าน ภายใน ห้อง นั้น คง เหลือ สุวรรณ กับ ละเมียด สองคน ด้วย กัน โดย ลำพัง

ตาม ธรรมดา ละเมียดไม่ใช่ คน ช่างพูด อยู่แล้ว ยิ่ง คู่ สนทนา ของ หล่อน เป็น ชาย หนุ่ม เข้า ด้วย เช่นนี้ เจ้าหล่อน ก็ ถึง แก่ อ้า ปากไม่ใคร่ ขึ้น แต่ ครั้น จะไม่ พูด ปล่อย ให้ แขก นั่ง อยู่เฉย ๆ ก็ ผิด ระเบียบ เจ้าของ บ้าน ซึ่ง มี หน้าที่ ชักชวน แขกให้คุย เวรุกรรม แท้ ๆ หล่อน นึก หา เรื่อง สนทนา ยาก เสีย เหลือ เกิน วาระนี้ ความ แช่มชื่น ใน วงหน้า ของ ชาย หนุ่มได้ เหือด หายไป สิ้น เขา นั่ง หายใจ สะท้อน นึก ถึง เวลา จำ จาก อัน จะ มา ถึง ใน สอง สาม นาที ข้าง หน้า พลาง พินิจ ดู สาว น้อย แล้ง สวย ซึ่ง ล่อง ลง มา จาก โคม ระย้า แก้ว จับ โฉม หน้า เจ้า หล่อน ผุด ผ่อง เป็น นวล ใย อาลาร ที่นั่ง ถึง จะ อ่อน น้อม เอียง อาย ก็ มี ส่ง ขวน ชม เขา รัก หล่อน จริง ๆ แต่ อนิจจา หล่อน จะ มี จิตต์ เมตตา เขา สัก น้อย ก็หาไม่

ต่าง คน ต่าง นิ่ง เกือบ ๕ นาที สำเนียง อัน ละห้อย หวาดได้ หลุด ออก จาก ปาก ฝ่าย ชาย ช้า ๆ ว่า "แม่ละเมียด!"

หญิงสาว สะดุ้ง หัน มา เพ่ง ดู เมื่อ สบ สายตา ก็ หลบ ลงสู่ เบื้อง ต่ำ รู้สึกใจ เต้น อยาก จะ ลุก หนี ไป เสีย ใน เดี๋ยว นั้น แต่—แต่ หล่อน ทำ ไม่ได้!

"แม่ละเมียด" เขาขานนามเจ้าหล่อนอีก "ฉันจะจากเธอไปแล้ว—ฉันใคร่—ใคร่ถามเธออีกเป็นครั้งที่ ๒—เธอคงเดาถูกว่า—" เขาพูดขาดกระท่อนกระแท่นไม่เต็มปากด้วยความกระดากและเกรงใจ "—ว่าฉันหมายถึงเรื่องอะไร—ฉันไม่ควรถาม—ถูกแล้ว—ไม่ควรถาม แต่—จำเป็นต้องถาม เธอไม่ทราบ—หัวใจฉันร้าวระบม โอ! เธอ—น้ำใจเธอจะทรมานฉันตลอดชีวิตเทียวหรือจ๊ะ?" สุวรรณคุกเข่าลงบนพื้นตรงหน้าเจ้าหล่อน "ตอบหน่อยซี่แม่ละเมียดตอบฉันหน่อย"

"แทนคำตอบ เจ้าหล่อนกลับฉุนขึ้นมือทั้งสองประทับไว้เหนือทรวงอกประหนึ่งจะสกดความตื่นตกใจ

"คุณสุวรรณ! เธออย่า—ดิฉันไม่—" น้ำเสียงขาดห้วนลงเพียงนั้น กิริยาของหล่อนทั้งนั้นทำให้ชายหนุ่มทราบได้ว่าหมดหวัง เขาค่อยทรงยืนขึ้นและยืดพนักเก้าอี้ไว้แน่น ดูเขาอ่อนเพลียมากถึงกระนั้นก็พยายามกล่าวคำขอโทษด้วยสำเนียงสั่นเครือ

"ยกโทษให้ฉัน เธอจ๋า, ฉันลืมตัวไม่สูงเกินศักดิ์"

ละเมียดตันใจ เจ้าหล่อนทิ้งร่างลงบนเก้าอี้ริมฝีปากเผยอคล้ายจะพูดแต่ไม่มีเสียง

"เธอโกรธฉัน" สุวรรณฝืนกล่าวอย่างลำบาก "และไม่ยอมอภัย—โธ่!"

"เปล่าค่ะ, ดิฉันไม่โกรธ" ละเมียดตอบเบาๆ ภายหลังที่กุมสติได้แล้ว "ไม่โกรธเธอทั้งไม่มีการถือโทษอย่างไรด้วย"

สุวรรณ ค่อย ยิ้ม ออก เขา นิ่ง อยู่ ครู่ หนึ่ง แล้ว ตอบ ว่า "ขอบ คุณ เธอ ยิ่ง"

"เธอ หวังดี ต่อ ดิฉัน" สาว สวย พูด ต่อไป "แต่ เสียใจ ค่ะ— เสียใจ ดิฉัน ชอบ เธอ ไม่ ใช่ รัก"

คำ 'รัก' เจ้าหล่อน กล่าว เบา ที่สุด จุดโลหิต แห่ง ความ ขวย อาย กระจาย พร่า เต็ม วงพักตร์

ชาย หนุ่ม มองดู เจ้าหล่อน ด้วย แวว ตา อันเศร้า "ฉันจะ พยายาม ไม่ กล่าว ถึง เรื่องนี้ ให้ ระคายใจ เธอ อีก ขอ ตา เธอ ละจ๊ะ แต่" เขา เหยียด แขนออก "โปรด ให้ ฉันได้ สัมผัส มือเธอ สักครั้งเป็น การ อำลา"

ละเมียด ลังเล อยู่ ๒—๓ วินาที แล้ว ยื่น ให้ ยื่นมือให้ เขา จับ สั่น พร้อม กับ คำ พึมพำ ว่า "เรา เป็น เพียง สหาย กัน เถิด"

"เป็น สหาย หรือ จ๊ะ?" สุวรรณ ย้อน ถาม พลาง บีบ มือ อัน นุ่ม นวล ของ เจ้าหล่อน "เธอ กรุณา มาก แต่ โอ!" เขา ปล่อย มือ หญิง สาว แล เปลี่ยน เรื่อง พูด "ช่วย เรียน คุณแม่ ว่า ฉัน กราบ ตา กับ แม่ ละ—อ้อ! มา ถึง พอดี"

เขา หันมา พบ ละม้าย ซึ่ง กำลัง เดิน เข้ามา เจ้าหล่อน มี น้ำตา คลอตา

"จะ กลับ เดี๋ยวนี้ หรือ คะ?" เจ้าหล่อน ถาม เสียง กระเส่า

"จ้ะ กลับ เดี๋ยวนี้ ถ้า ที่ นะจ๊ะ ขอให้ เธอ ทั้งสอง อยู่ เป็น สุข"

เขา รับไหว้ ของ สาว พี่น้อง แล้ว ก็ หยิบ หมวก เดิน ออก ไป โดย แช่มช้า

๓

ตลอด เวลา สอง ศก ที่ สุวรรณ กุลสุทธิ์ เข้า รับ ราชการ เป็น ทหาร และ ต้อง ห่าง เหิน กับ ครอบ ครัว สัตยวงศ์ นั้น จะ มี สิ่ง ใด มา เปลี่ยน แปลง ความรัก ใน ละเมียด ของ สุวรรณ ก็ หาไม่ ยัง คง ใฝ่ ฝัน กระศัลย์ หา อยู่ เช่น เดิม เขา ได้ ไป เยี่ยม ที่ บ้าน เจ้าหล่อน ๕ ครั้ง นอก นั้น มัก เยี่ยม ทาง จดหมาย ซึ่ง เจ้าหล่อน ได้ ตอบ ทุก ๆ ฉบับ แต่ เรื่อง รัก ๆ ใคร่ ๆ ไม่ มี เอ่ย ถึง เลย หล่อน ใช้ คำพูด กับ เขา ถาน เพื่อน เสมอ ซึ่ง ทำให้ เขาไม่ กล้า ทวน เรื่อง เก่า ให้ หล่อน ฟัง อีก แม้ ความรัก จัก รุนแรง เพิ่ม ขึ้น ทุก วัน ก็ ดี เมื่อ เขาได้ รับ ยศ เป็น นายสิบตรี ก็ มี จดหมาย แสดง ความ ยินดี จาก เจ้าหล่อน มา ถึง เขา ฉบับ หนึ่ง เป็น จดหมาย สั้น ๆ ข้อความ อ่อน หวาน และ เขาได้ ตอบ ขอบใจ เจ้าหล่อน เพียง ๒—๓ บรรทัด เช่น เดียว กัน

เนื่อง จาก ความไม่ กล้าของ สุวรรณ นี้ ละเมียด รู้สึก เบาใจ คิด ว่า เขา คง เลิก รัก เจ้าหล่อน แล้ว ดัง ชาย หนุ่ม ทั่วไป ที่ เจ้าหล่อนเคย พบ เห็นมา มาก ต่อ มาก ละเมียดได้ ขยาย ความ รู้สึก อัน นี้ ของหล่อน ให้ น้อง สาว ฟัง ใน เช้า ของ วันที่ สุวรรณ ถูก ปลด ออก เป็น กอง หนุน ละม้าย ตอบ ว่า "อ้อ! พี่เมียด คิด เช่น นั้น หรือ คะ? งั้น พี่ ก็ไม่ รู้ใจ เธอ ดี เท่า ม้าย ตราบ ใด ที่ สัตยวงศ์ ยัง ค่อ ท้าย นาม ของ พี่เมียด อยู่ ม้าย อาจ พูด ว่า วิดน้ำ มหาสมุทร ให้ แห้ง ยัง จะ ง่าย กว่า ทำให้ เธอ เลิก หวัง"

"เกินไป กระมัง ตะม้าย" พี่สาว ท้วง

น้องสาว สั่น ศีรษะ แต่ มิได้ ตอบ ว่า กระไร

วัน เดียว กัน นั้น เมื่อ ดวง อาทิตย์ กำลัง เคลื่อน ลับ ลง สู่ ขอบ ฟ้า ฟาก ประจิม ทิศ สุวรรณ กุฎสุทธิ์ ก็ นำตน มา เป็น แขก ของบ้าน สัตยวงศ์ เขาได้ รับการ รับรอง จาก เจ้าของ บ้าน อย่าง น่า ชื่นใจ ดุจเดียว กับ เมื่อ ครั้ง ๒ ปี ล่วง มา แล้ว เขา เพลิน อยู่ จน นาฬิกา ปารีส เรือนใหญ่ ใน ห้อง รับแขก ดัง กังวาน บอก เวลา ๕ นาฬิกา ๓ ที. จึง รู้สึก ตัว และ ตา กลับ พร้อม ทั้ง ภาพ วงหน้า อัน หวาน ของ นางสาว ตะเมียด ติด นัยน์ตา ไป ด้วย ซึ่ง อำนวย ผล คือ เขา นอน ฝัน เห็น เจ้าหล่อน ตลอด คืน

ภายหลัง ที่ ผู้เยี่ยม เยียน ลาไป แล้ว ตะเมียด กลับไป ยัง ห้องนอน ของ หล่อน แต่ หา นอน ที่เดียวไม่ เจ้าหล่อน ยืน พิง กรอบ หน้า ต่าง ทอด สายตา ดู จุด น้อย ๆ ซึ่ง มี รัศมี สุก เรื่อง เรียง ราย ดาษ ท้อง ฟ้ามพร ปล่อย ความ คิด ระหก ระเหิน ไป ตาม เหตุ เจ้าหล่อนไม่ สบายใจ แน่ ที่เดียว สีหน้า แสดง ความ รู้สึก อัน ยุ่ง ยาก เห็นได้ ชัด ทั้งนี้ เพราะ เหตุ ใด เล่า ? อะไร นี่ ๒ ปี แล้ว ยังไม่ นาน พอ ที่ จะ ทำให้ เขา ลืม ความหลัง ได้ เทียว หรือ ? หัวใจ เขา หนัก แน่น ถึง แก่ ผูก รัก ด้วย เงื่อน ตาย เทียว หรือ ? อา ! ตะม้าย พูด ถูก สุวรรณ ยังคง รัก เจ้าหล่อน อยู่ สาวสวย รู้สึก เหมือน มี เสียง กระซิบ ดอย ตาม ลม มา เข้า หู หล่อน "ตะเมียดเอ๋ย ทำไม เจ้า จึง ใจแข็ง นัก เขา จงรัก ต่อ เจ้า รับ ความ ระทมใจ เพราะ เจ้า มา ๒ ปี แล้ว. ยังไม่ ถึง เวลา เวทนา เขา อีก หรือ ?" เมื่อ สิ้น คำเพ้อ

ประโยคนี้ ความสงสารได้ วิ่งเข้า เกาะ ดวงหทัย แต่ เจ้าหล่อน พยายาม บีบ ให้ มัน หลุด พ้นไปโดย ทันที "ไม่ใช่ ความผิด ของฉัน" หล่อน พึมพำ โต้ แย้ง กับ ความ รู้สึก ในใจ "ฉัน บอก เขา แล้ว ว่า ฉันไม่ รัก เขา ฉัน ไม่ ต้อง การ ทำ สิ่ง ที่ เป็น ขบถ ต่อ ความ คิด เดิม เชื่อ แน่ ทีเดียว ว่า ชีวิต ของ คน แต่งงาน ย่อม หา ความสุขได้ ยาก เขา อยาก รัก ฉัน เอง ตาม ที่ เถอะ ฉัน จะไม่ — ไม่ นึก ถึง เรื่อง นี้ อีก" เจ้าหล่อน บีบ หน้าต่าง แล้ว ขึ้น เตียง นอน เพียง ๑๕ นาที เจ้าหล่อน ก็ ทิ้ง สิ่ง ต่าง ๆ ไว้ เบื้อง หลัง ความ ทรงจำ

โดย นัยฉะนี้ ความรัก ของ สุวรรณ ใน ปีที่ ๓—๔ จึง ปราศจาก ผล เช่น เดียว กับ ปี ก่อน ๆ เขา เกือบ หมด หวัง นี่ ดวงใจ ของ หล่อน เย็น และ เป็น หิน เสีย แล้ว หรือไฉน จึง ทน ดู ชาย ที่ หลง รัก หล่อน ต้อง รับ ทุกข์ ระทม อยู่ได้ ใจหญิง ที่แข็ง ก็ แข็ง ถึง เพียงนี้ เทียว หนอ เลิก หวัง หล่อน เสีย จะ ดี กระมัง ? แต่ — อย่า เลย หล่อน มิใช่ หญิง อัน งาม พร้อม ทั้ง รูป กิริยา วาจา และ ความ ประพฤติ ดอก หรือ ส่วน ทรัพย์ สมบัติ นั้นไม่ ต้อง กล่าว ถึง เขา ประสงค์ ตัว หล่อน ต่าง หาก ไม่ ใช่ หวัง สมบัติ ของ หล่อน เมื่อ เจ้าหล่อน เป็น สตรี คนแรก ที่ เขา รัก แล้ว ก็ ควร จะ เป็น คน สุดท้าย เสีย ด้วย เขา มิยอม หวังใคร อื่น อีก เมื่อ จัก ต้อง เป็น โสด อยู่ ตลอด ชีวิต ก็ ตาม ที

อาการ อัน ส่อ ความไร้ สุข ของ สุวรรณ นี้ นางประจักษ์ศุนทร เล็ง ทราบ ถึง เหตุผล ได้ ดี ท่าน รู้สึก สงสาร เขา มาก แม้ สุวรรณ จน กว่า ท่าน ก็ ไม่ รังเกียจ ที่ จะ รับ เขา เป็น บุตร เขย แต่ ท่าน ถือ ภาคิต

"ปลูกเรือน ตามใจผู้อยู่" ไว้มั้น จึงไม่อาจช่วยเหลือชายหนุ่มผู้อาภัพนั้นได้

ปีที่ ๕ ที่ ๖ ได้เวียนมาถึงแล้วก็ผ่านพ้นไปตามธรรมชาติ แทนที่ความรักของสุวรรณจะทรุดโทรมลงตามอายุ กลับร้อนระอุพลุ่งโพล่งประหนึ่งเพลิงสุมขอน ค้นรักซึ่งเขาพยายามปลูกมาโดยแรมปีนั้น มิผลิดอกออกช่อยังความชื่นบานให้บังเกิดแก่เขาเลยเลย แต่เขาก็อดทน จากวันที่ได้สัมผัสมือกับเจ้าหล่อนในห้องรับแขกนั้นแล้ว หากล่าวคำฝากรักออกมาให้เจ้าหล่อนได้ยินอีกไม่ จนกระทั่ง——

วันหนึ่งในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๖๘ ซึ่งเป็นปีที่ ๗ สุวรรณไปบ้านสัตยวงศ์เพื่อเยี่ยมละม้าย ผู้ป่วยเป็นไข้หวัด เขาได้พบละม้ายนอนอยู่บนเก้าอี้นวมในห้องนั่งเล่น เพราะหล่อนค่อยทุเลาขึ้นมากแล้ว แต่ยังฉุกเดินเหินโดยลำพังตนเองไม่ไหว ข้างๆ ตัวหล่อนมีละเมียดกำลังนั่งอ่านหนังสือให้ฟัง เมื่อเห็นเขาเข้าไปก็หยุดอ่านและเชื้อเชิญให้เขานั่งบนเก้าอี้ตัวหนึ่งใกล้ๆ กับคนเจ็บ

"ละม้ายบ่นคิดถึงเธอมากค่ะ" ละเมียดบอก "พึ่งจะหยุดเมื่อกี้นี่เอง"

ชายหนุ่ม "ฉันก็คิดถึงเหมือนกันจ้ะ แต่คิดธุระบางอย่างพอเสร็จก็แต่งตัวมานี่ทีเดียว"

ละม้ายยิ้ม "พี่เมียดเขาขี้เกียจนั่งคุยกับดิฉันค่ะ" เจ้าหล่อนกล่าวตามนิสัยช่างพูด "เขาบ่นอยากให้คุณพี่มาเร็วๆ เพื่อให้เป็นเพื่อนดิฉันแทนตัวเขา"

ละเมียดหน้าแดง "เหลวไหล" หล่อนดูน้องสาว อายุตั้ง ๒๐ กว่า แล้วยังไม่ผิดกับเด็กทารก นิสัยอันนี้คงติดตัวไปจนตาย หรอกต้องเข้าใจว่าเขาหวังดี จึงเอาหนังสือมาอ่านให้ฟัง กันการพูดมากซึ่งไม่มีประโยชน์อะไร นอกจากคอแห้ง"

"คอแห้งก็คอของฉัน จะให้นอนหงิมเป็นใบ้อย่างพี่นะ ใครจะทำได้"

"โอ! ยอมแพ้ พี่ไม่ต่อล้อต่อเถียงน้องอีกละ หมั่นไส้นักถ้าคุณสุวรรณไม่อยู่ที่นี่ พี่จะหนีน้องไปเสียเดี๋ยวนี้แหละ"

สุวรรณหัวเราะ แล้วถามถึงนางประจักษ์ฯ ได้รับคำตอบจากละเมียดว่าไปบ้านคุณหญิงแสง

"ถึงคุณแม่ไม่อยู่ ดิฉันก็คุยแทนท่านได้ค่ะ" ละม้ายเอ่ยขึ้น "ขออย่างเดียวแต่คุณพี่อย่าเพ่อกลับเร็วเท่านั้น"

"สำหรับวันนี้" ชายหนุ่มตอบ "พี่อยู่ได้นานเท่าที่น้องพอใจให้อยู่ เมื่อกี้ดูเหมือนน้องฟังหนังสือค้างอยู่ไม่ใช่หรือ? พี่จะอ่านให้ฟังต่อนะ ขอโทษแม่ละเมียดช่วยส่งหนังสือเล่มที่เธอถือนั้นให้ฉันเถิด"

ละม้าย "อย่าอ่านเลยค่ะ คุยกันดีกว่า โรคดิฉันต้องหยุดพักผ่อนนานแล้วนา"

กุลสุทธิ "น้องอยากพูดมากนักรึ?"

"ยิ่งกว่าอยากอีกค่ะ"

"เอาไว้หายเสี่ยก่อนเถอะนะ เมื่อกี้น้องก็พูดมากแล้ว เดี๋ยวจะ—เดี๋ยวจะอะไรนะ อ้อ เดี๋ยวจะเจ็บคอ"

"เข้ากัน" ตะม้ายร้องก้องพลางชายตาค้อน "เข้ากันกับพี่เมี่ยดดีกว่าไม่คุยกับดิฉันก็แล้วไป"

เขาและเจ้าหล่อนอดหัวเราะไม่ได้

"เขาโกรธเธอแน่ะ เห็นไหม?" ตะเมี่ยดว่า

"อ้อ ไม่เป็นไร ชั่วแล่น ครู่เดียวก็หาย ส่งหนังสือนั่นมาเถอะจ้ะ"

"จะดำบากแก่เธอเกินไปกระมังคะ" หล่อนแย้ง แต่ในที่สุดก็ส่งให้ เขารับไปดู

"ศัพท์ไทย ตอนที่ ๔ อ้อ! ตอนนี้ฉันยังไม่เคยอ่านเลย เธออ่านเรื่องอะไรค้างไว้จ๊ะ?"

"ศัตรูของสตรี" หล่อนตอบด้วยน้ำเสียงปรกติ "พึ่งอ่านได้หน้าเดียวแหละค่ะ"

"ถ้างั้นฉันจะอ่านตั้งต้นไปใหม่"

เขาพลิกหาเรื่องที่ต้องการแล้วเริ่มอ่านด้วยสำเนียงชัดถ้อยคำ ตะเมี่ยดนิ่งฟังโดยสนใจ ส่วนตะม้ายครั้นหยุดพูดก็มีอาการง่วงดูเหมือนเจ้าหล่อนม่อยหลับก่อนได้ฟังถึงครึ่ง แต่ไม่มีใครรู้สึกผู้อ่านก็อ่านเรื่อยไป ผู้ฟังก็ฟังใจสดับนึกเห็นภาพประกอบท้องเรื่องอย่างเพลิดเพลิน

"น่าสงสาร" สุวรรณพูดเมื่ออ่านจบพลางปิดหนังสือ

ตะเม็ยดส่ตุ้ง ตื่น จาก ภวังค์ โฉม หน้า สดด

"สงสาร แม่มณี หรือ คะ ?" สาว สวย พึมพำ "กรรม ของ หล่อน โดน แต่ ชายไร้ สัตย์ อา ! เปน เรื่อง แต่ง ที่ ใกล้ ความ จริง ที่สุด"

ชาย หนุ่ม ชำเลือง ดู เจ้าหล่อน มี อะไร บาง อย่าง ซึ่ง ทำให้ เขา สกดใจไม่ อยู่ จึ่งผลุด ลุกขึ้น ตำเนียง ครวญคราง หลุดจาก ริมผีปาก ออก มาด้วย เผลอสติ "ชายไม่ ไร้ สัตย์เหมือนกัน หมดทุกคนหรอกจ้ะ ตะเม็ยด จำ, เพราะเหตุนี้ หรือ จ๊ะ เธอ จิงไม่ กรุณา ฉัน ? อา ! โปรด เชื่อ ฉัน มิใช่ บุรุษ หลอก ดวง จงรัก เธอจริง ๆ ๗ ปี เข้า นี่ แล้ว เธอ จำได้ ไหม ? และ จะ เปน อยู่เช่นนี้ ตลอดไป จน กว่า ชีวิต จะ ดับ สูญ"

ตั้ง แต่ เกิด มา ตะเม็ยดไม่ เคย สงสาร ใคร มาก เท่า ครั้งนี้ ดวง จิตต์ อ่อน เปลี้ย ด้วย ฤทธิ น้ำคำ หล่อน รัก เขา หรือ ? เปล่า ไม่ รัก หล่อน สงสาร เขา ต่าง หาก อนิจจา ! หล่อน ทรมาน เขา แท้ ๆ กระนั้น หล่อน ก็ อุส่าห์ ยึด ความ ตั้งใจ เดิมไว้

"ขอบ พระคุณ คะ สหาย รัก" เจ้าหล่อน เน้น คำ ว่า 'สหาย รัก' "แต่ ดิฉัน—โอ! โปรดถาม ตะม้าย เกิด เขา ทราบดี"

กุลสุทธิ หนุ่ม ทึ่ง ตัว ลง บน เก้าอี้ โดย แรง จน เก้าอี้ เลื่อน เสียง ที่ ดัง ครืด เพราะ ขา เก้าอี้ ครูด กับ พื้น ห้อง ได้ ปลุก ให้ คน บ่าย ตื่น ตา ขึ้น เรื่อง ซึ่ง คน ทั้งสอง พูด กัน อยู่ นั้น จึ่ง เปน อัน ยุติ

-๔-

ต่วง มา อีก ๓ วัน อาการ ป่วย ของ ตะม้าย นับ ว่า เกือบ หาย แต่ ตะเม็ยด หงอย เหงา ผิด กว่า ธรรมดา มาก จน น้องสาว สังเกต เห็น และ ถอง ถาม ดู

"พี่ รำคาญ คุณสุวรรณ" ตะเม็ยด ตอบ โดย พลุ่ง พล่าน ใจ "พี่ บอก แล้ว ว่า พี่ ไม่ รัก เธอ ก็ ยัง ขืน มา รัก พี่ ทำไม น้องไม่ ตัก เตือน ให้ เธอ ไป รัก คน อื่น บ้าง หรอก หรือ ?"

"เตือน ได้ เธอ ไม่ เชื่อ จะ มี ประโยชน์ อะไร"

"ก็ ลอง เตือน ดูอีกที, โธ่ อย่า ให้ เธอ ทรมาน ทรกรรม พี่ นักเลย"

"แปลก, ม้าย นึก ว่า พี่เม็ยด ทรมาน เธอ ยังไง กลาย เป็น เธอ ทรมาน พี่เม็ยด เถอะ ค่ะ ม้าย จะ พูด กับ เธอ หาก ขอ บอก ต่วง หน้า เสีย ก่อน ว่า ไม่ สำเร็จ มาก กว่า สำเร็จ"

ตก เย็น สุวรรณ มา ตาม เคย ตะเม็ยด หลบ อยู่ ใน ห้อง นอน ของ เจ้าหล่อน รุ่ง ขึ้น ตะม้าย ก็ บอก แก่ หล่อน ว่า ได้ เตือน สุวรรณ แล้ว

"เธอ รับ จะ ทำ ตาม ไหม ?" พี่สาว ถาม

"คง ไม่ ค่ะ เธอ สั่น ศีรษะ"

ตะเม็ยด นิ่ง อั้น ใจ นึก อยาก จะ โกรธ ใน ความ หัวดื้อ ของ สุวรรณ แต่ โกรธ ไม่ ลง พอดี นางประจักษ์ ฯ เดิน เข้าไป หา เจ้าหล่อน ต้อง เกลื่อน สีหน้า ให้ เป็น ปรกติ รับ สายตา ของ ท่าน แม่

"บ้านพ่อสุวรรณเขาลงมาจากแพร่" ท่านบอกสองพี่น้อง "แม่คิดจะพาลูกไปเยี่ยม เพราะเคยรู้จักกับแม่มาตั้งแต่ลูกยังเด็กๆ แต่วันนี้พะเอินแม่ติดธุระสำคัญเสีย จึงอยากให้ลูกไปเยี่ยมแทน"

ละม้าย "ให้พี่เยี่ยมแน่ะค่ะไปม้ายยังกะปลกกะเปลี้ยเต็มทน"

"พไม่อยากไปคนเดียว" ละเมียดพูดอ่อยๆ

"กลัวอะไร" ท่านแม่ว่า "บ้านพ่อสุวรรณใกล้ๆแค่นี้ เอารถไปส่งประเดี๋ยวก็ถึง"

"ค่ะ ดิฉันจะไป, เดี๋ยวนี้หรือคะ?"

"เดี๋ยวนี้ก็ดี เพราะอีกสักครู่หนึ่งแม่ต้องการรถลูกไปถึงแล้วสั่งให้เจียมมันนำกลับมารับแม่นะ"

ละเมียดรับคำ และลุกขึ้นไปแต่งตัว

ต่อมาอีก ๒๐ นาที สาวสวยก็นำตนไปปรากฏภายในห้องรับแขกของบ้านกุดสุทธิ์

"ท่านไม่อยู่ทั้งสองคนขอรับ" คนใช้บอกเจ้าหล่อนด้วยอาการนอบน้อม "ผมได้ยินคุณชายพูดว่าพาคุณป้าไปซื้อของแล้วจะรีบกลับ"

"ถ้างั้นฉันจะคอยก่อน" ละเมียดตอบเมื่อตรองแล้ว "ลุงมีธุระอะไรที่จะต้องทำก็ไปทำเถอะ ฉันคอยคนเดียวได้"

"ขอรับ ผมเชื่อว่าไม่นานนักท่านคงกลับ"

ตาคนใช้ถอยออกไปแล้ว ละเมียดจึงนั่งลงบนเก้าอี้ตัวหนึ่ง และชมภาพวิวซึ่งบรรจุกรอบติดประดับตามข้างฝาเป็นการฆ่าเวลา

ทุกๆ สิ่ง เงียบ สงัด อยู่ ราว ๑๕ นาที จึง มี เสียง คน พูด กัน ใน ห้อง ข้างนอก เจ้าหล่อน จำ เสียง หนึ่งได้ ว่า เป็น เสียง ของ สุวรรณ ที่ จริง ละเมียดไม่ ตั้งใจ จะ ฟัง แต่ ถ้อยคำ ที่ บ้า หลาน โต้ ตอบ กัน ดัง จน เจ้า หล่อน จะ ทำไม่ ได้ ยินไม่ ได้ เรื่อง ที่ เขา สนทนา นั้น เป็น เรื่อง ของ เจ้า หล่อน เอง!

"บ้า รู้ ดี หมด" เสียง ท่าน บ้า กล่าว "อยาก ติเตียน ว่า เจ้า เป็นคน โง่ ที่สุด ผู้หญิง ทั้งแผ่นดิน มี สวย แต่ แม่ละเมียด เท่านั้น ที่ เจ้าจึง หลง รัก งม อยู่ คนเดียว ตั้ง ๒—๗ ปี?"

"พุทโธ่ คุณบ้า ครับ" เสียง หลาน ชาย ตอบ "ผม เคย หักใจ มา หลาย ครั้ง แล้ว ว่าจะไม่ รัก หล่อน แต่ ก็ หักไม่ไหว หล่อน เป็นหญิง ดี—ดี จริง ๆ ดี หา ตัว จับ ยาก"

คุณบ้า "ผู้หญิง นิสัย หยิ่ง ยิ่ง เห็น ผู้ชาย รัก ยิ่ง เล่น องค์ นะ เจ้า ว่า ดี หรือ?"

หลาน "คุณบ้า เข้าใจ ผิด แม่ละเมียดไม่ ใช่ คน เย่อ หยิ่ง ถือ ตัว หรอกครับ ตรงกันข้าม หล่อนเป็นหญิง ที่มีใจ มั่นคง อย่างน่า สรรเสริญ และ จะ เป็น ภรรยา ที่ดี ที่สุด ของ ชาย ใครได้ หล่อนไว้ ก็ นับ ว่า คนนั้น มีโชค อัน ประเสริฐ ยิ่ง"

เสียง คุณบ้า อ่อน ลง "ตาม ที่ เจ้า ว่า ก็ อาจ จะ ถูก แต่ หลาน เอ๋ย สมัย นี้ มี เงิน เรียก ว่า น้อง มี ทอง เรียก ว่า พี่ เรา จน กว่า หล่อน มาก นัก เลิก เกี่ยว ข้อง เสีย เถิด หา หญิง ฐานะ เสมอ เรา ดี กว่า บ้า จะ ขอ ให้"

"ขอบ พระเดช พระคุณ ขอรับ" สุวรรณ ตอบ สำเนียง สั่น ๆ "ผม นับถือ คุณบ้า จริงๆ แม้ เป็น เรื่องอื่น ผมจะไม่ ขัดเลย แต่สำหรับ เรื่องนี้ มัน เหลือ ความ สามารถ ของ ผม ปล่อย เถอะ ขอรับ, ปล่อย ผม ตาม ยะถากรรม"

ครั้น แล้ว ละเมียดไม่ได้ ยิน ศัพท์ สำเนียง ใดๆ อีก หู เจ้าหล่อน ไร้ ความ สงสาร แล่น ร้าว จับ ขั้วหทัย ความ ตั้งใจ อย่าง หนึ่ง ของ หล่อน ที่ มุ่งไว้ อาจ สำเร็จได้ จริง แต่ ค่า จ้าง ความ สำเร็จ คือ ชีวิต ของ ชาย ผู้ สุจริต จักต้อง รับ ความ เศร้า กำศรวล ฉะนี้ เจ้าหล่อน ยัง จะ อาลัย ความ สำเร็จ ยิ่ง กว่า ชีวิต เพื่อน มนุษย์ ด้วย กัน หรือ? ทน ดู เขา ตาย ไป ต่อหน้า หล่อน ที่ละเล็ก ละน้อย หรือ? อา! ไม่ไหว ดวง จิตต์ อัน อ่อน สมุน ของ สตรี เช่น เจ้าหล่อน ทนไม่ไหว เป็น แท้ เจ้าหล่อน บูชา น้ำใจ เขา, เชื่อ น้ำใจ เขา, วาจา ของ สุวรรณ เป็น ประหนึ่ง ฉาก สำแดง ความ จริง ให้ เด่น ชัด หล่อน จะ ต้อง ช่วย เขา, ต้อง แก้ ตัว ให้ พ้น จาก บาป ที่ ได้ กระทำ คน เหี้ยม เกรียม ต่อ เขา มา แล้ว ตั้ง ๖ ปี เต็ม ๆ แม้ วิถีชีพ ของ เจ้า หล่อน จะ แปร สภาพ จาก ความ สุข เป็น ความ ทุกข์ ยาก เพราะ เหตุ นี้ เจ้าหล่อน ก็ ยินดี ยอม ความ สมเพช ได้ มี อำนาจ เหนือ ความ เกรง กลัว ใน สิ่ง ที่ เจ้าหล่อน คำนึง อยู่ แต่ ก่อน นั้น เสีย แล้ว!

๑ นาที ให้ หลัง ประตู ห้อง รับแขก ด้าน ข้าง ได้ เปิด ออก สุวรรณ เดิน เข้า มา อย่าง ระทด ระทวย เครื่อง แต่งกาย ที่ สวม แสดง ว่า พึ่ง กลับ จาก ธุระ ภาย นอก บ้าน พอ เหลือบ เห็น สาว สวย เขา ก็ ชงัก นิ่ง ราว กับ ถูก ตรึง

"แม่ละเมียด!" เขาระบุนาม หญิงสาว "นี่เธอมาเมื่อไหร่?"

สาวน้อยทรงกายขึ้นยืน นัยน์ตามัวด้วยหยาดอสุชล "ค่ะ ดิฉันเอง และมาอยู่ที่นี่นานแล้ว คนใช้ไม่ได้บอกเธอหรือคะ?"

หน้าสุวรรณซีดเผือด "สวรรค์! เธอได้ยิน....."

"ค่ะ, ได้ยินตลอด" หล่อนรับ "ดิฉันไม่ได้แอบฟังหรอกเธอขา แต่คุณบ้าพูดกับเธอดังมาก"

"คุณบ้าว่าเธอ" เขาพูดหอบๆ "อา! เธอคงไม่ยกโทษให้แก่ท่าน"

"ยกโทษ" เจ้าหล่อนทวนมีกังวานไพเราะยิ่ง "ดิฉันไม่โกรธเลย ท่านพูดเพราะรักเธอ คุณสุวรรณ"

"ใจเธอดีเสมอ" ชายหนุ่มพึมพำ ตาจับดวงหน้าหญิงสาว น้ำตาไหลพรากอาบแก้มของหล่อน ริมฝีปากสั่นระริก "ใจดีหรือคะ? เปตา, เธอต่างหากใจดี ในร้อยคนจะมีเหมือนเธอเพียงหนึ่ง คุณสุวรรณ"

กุลสุทธิก้าวเข้าไปหาหล่อน

"จากแววตาของเธอ, แม่ละเมียด" เขากระซิบแผ่วๆ "เธอกรุณาฉันแล้ว"

ละเมียดไม่ตอบ เจ้าหล่อนยื่นมือให้เขาจับ แต่เขากลับโอบร่างหล่อนไว้ในวงแขน หญิงสาวซบหน้าลงบนไหล่ชาย เจ้าหล่อนร้องไห้กระซิกๆ ความสงสารได้กลายเป็นความรักไปแล้ว เออ, น่าอัศจรรย์จริงหนอ?

หลัง จาก วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ซึ่ง เป็น วันงาน วิวาหมงคล ระหว่าง ร. อ. ต. สุวรรณ กุลสุทธิ์ กับ นางสาวละเมียด สัตยวงศ์ ราวสองสัปดาห์ ละม้ายได้จัดให้ มีการเลี้ยง อาหาร ขึ้นในสวน ตรงใต้ต้นไทร ผู้นั่งโต๊ะ มีเพียง ๓ คน คือ ตัวเจ้าหล่อน เอง และ คู่แต่งงานใหม่ ละม้าย เริง มาก กว่า เพื่อน มัก เย้า คน ทั้งสอง ให้ หน้าแดง บ่อย ๆ ตอน หนึ่ง เจ้าหล่อน กล่าว ว่า

"น่า ประหลาด ใน ที่สุด เมื่อ ขาด อีก ๓ ปี อายุ คุณพี่ สุวรรณจะ ครบ ๓๐ โรครัก จึง บิน มา เกาะ หัวใจ พี่ละเมียด"

"ไม่ ใช่ โรค รัก หรอก น้อง สาว" สุวรรณ ว่า "โรค สงสาร ต่าง หาก"

นางกุลสุทธิ์ยิ้ม ละไม "ถูก ที่เดียวค่ะ แต่—เธอคะ ดิฉัน พึ่งทราบ เร็ว ๆ นี้ เอง ว่า สงสาร คือ น้อง ที่ สนิท ยิ่ง ของ ความรัก"

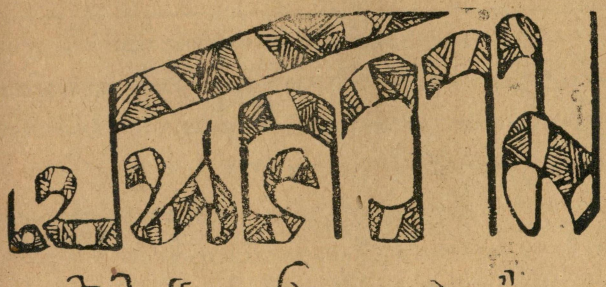

(เรื่องนี้มีเนื้อความติดต่อมาจากเรื่อง "เคราะห์ดี" ของผู้แต่งคนเดียวกัน ซึ่งได้นำลงในเล่ม ๔ ตอนที่ ๒ — บ. ศ. ท.)

เนื่องจากเหตุที่นายถึกสิขาทรไม่ยอมเสียสินไหม ฐานกอดจูบนางสาวอุ๊ดอิ่มใจเป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท ตามราคาที่นายซึกและสั้นทนายความตั้งไว้นั้น นายซึกได้นำคดีขึ้นฟ้องศาล ศาลได้รับฟ้องแล้วส่งสำเนาฟ้องให้คุณถึก และคุณถึกให้การปฏิเสธข้อหา แก้ว่าการกอดจูบที่โจทก์กล่าวหาไม่จริง ความจริงนางสาวอุ๊ดเป็นลมคุณถึกจึงประคองกอดไว้เพื่อมิให้ตกบันไดแล้ว ศาลก็นัดพิจารณา

วันนี้เป็นวันนัดพิจารณา โจทก์คือนางสาวอุ๊ดมีนายซึกและนายสั้นเป็นทนาย จำเลยคือคุณถึกมีมหาหิงษ์ (เปรียญ) เป็นทนายพร้อมด้วยพยานคือนางอ่ำอิ่มใจแม่นางสาวอุ๊ด ขุนนิยตยุกติกรณ์และอาพง ซึ่งโจทก์และจำเลยอ้างร่วมก็พากันไปยังศาล

เวลา ๑๑ นาฬิกา ก่อนเที่ยง ท่านผู้พิพากษา มีพระยมยุติธร กับหลวงกรกฎหมาย ก็ออกนั่ง เมื่อศาลไกล่เกลี่ยให้ปรองดองกันเลิกคดีฝ่ายโจทก์แลจำเลย (ซึ่งอันที่จริงก็ทนายทั้งสองฝ่าย) ไม่ยอมเลิกคดีแล้ว ศาลก็สั่งให้เรียกพยานเข้าสืบ

ทนายโจทก์เรียกนางสาวอู๊ด ตัวเจ้าทุกข์เข้าเบิกก่อน นางสาวอู๊ดแจ้งชื่อ อายุและอาชีพแล้ว นายซีกก็เริ่มถามขึ้นว่า

"พยานรู้จักจำเลยคนนี้ไหม ?" ชี้คุณถึก

"รู้จัก"

"ชื่ออะไร ? อ้อ ! ชื่อถึก ทำไมพยานจึงรู้จัก พูดดัง ๆ เพราะพยานเปนลูกจ้าง อ้อ ! พยานไปอยู่กับจำเลยนานเท่าไหร่ ?"

"สามเดือนพอดี"

"เดี๋ยวนี้ยังเปนลูกจ้างอยู่หรือ อ้าว ! ทำไมเปล่า ?"

นางสาวอู๊ด "เพราะตั้งแต่เกิดเหตุแล้วอีฉันก็ออกไปจากบ้าน"

"เกิดเหตุอะไร ?"

"เธอมาปล้ำอีฉัน"

"ปล้ำน่ะยังไง ?"

"เธอกอดอีฉัน"

"กอดอย่างเดียวหรือ ? ไม่ได้ทำอะไรอีกหรือ ?"

"จูบด้วย"

"อ้อ ! กอดด้วยจูบด้วย ขอให้ศาลจด อ้า ! เมื่อจำเลยกอดจูบนั้นพยานทำยังไงบ้าง ?"

"อีฉันดิ้น"

"อ้อ ! พยานดิ้น แล้วจำเลยทำอย่างไรต่อไป ?"

"จำเลยยิ่งกอดแน่นเข้า"

"กอดแน่นเข้า ! ขอให้ศาลจด จูบอีกไหม ?"

"จุบอีก"

"กี่ที ?"

"สองที"

"รวมหมดด้วยกันเปนสามใช่ไหม ?"

"ใช่" นางสาวอู๊ดตอบ เสร็จแล้วทนายพยานโจทก์ยิ้มอย่างมีนัยแล้วก็นั่งลง

ท่านมหาหิงษ์ทนายจำเลยจึงลุกขึ้นและถามว่า "พยานเคยมีสามีแล้วหรือยัง ?"

"ยัง" นางสาวอู๊ดตอบ

"เคยถูกใครหยอกบ้างไหม ?"

"ไม่เคย"

"เคยถูกจูบไหม ?"

"ไม่เคย"

"ให้แกตายโหงตายห่า ?"

"จ้ะ"

"แม่แกก็ไม่เคยจูบ ?"

"เอ๊ะ ! ยังงั้นก็เคยซี"

"อ้าว ! ทำไมว่าไม่เคยถูกจูบเล่า อย่าโกหกซี่น่า"

ตอนนี้ ทนายโจทย์ลุกขึ้นคัดค้านว่าทนายจำเลยเอาเปรียบ ทนายจำเลยว่าไม่ได้**เอา**เปรียบ พยานอยากสบถไม่ยั้ง พยาน**เสีย**เปรียบให้ทนายเอง ทนายจำเลย**ได้**เปรียบเองต่างหาก ทนายไม่ได้**เอา**นี่ (แน)

นายซีกยืนงงอยู่ครู่หนึ่งแล้วก็นั่งลง แต่ก็ยังไม่เข้าใจอยู่นั่นเองมหาหิงษ์จึงถามพยานต่อไปว่า

"ที่พยานให้การไว้ว่าจำเลยกอดนั้น จำเลยสะกัดกอดหรือสะกดกอด"

นางสาวอุดหน้าเสีย ศาลเห็นอาการเป็นที่น่าสมเพชจึงบอกทนายไม่ให้ถามแผลง มหาหิงษ์จึงถามใหม่ว่า

"จำเลยกอดพยานนั้นกอดทางข้างหน้าหรือข้างหลัง ?"

"ข้างหลัง"

"อ้อ ! สะกดกอด กอดตรงไหน ?"

"ก็ก็" แล้วนางสาวอุดชี้ที่ถูกกอด

"ถูกนั้นด้วยหรือ ?"

"ถูก"

"แล้วจำเลยจูบที่ไหน ?"

"ที่แก้ม"

มหา หิงษ์ นิ่งไป สัก อึดใจ แล้ว ถามใหม่ ว่า

"เวลา นี้ แก ทำ มา หา กิน อะไร ?"

"เปล่า"

"แก ก็ มี เงิน ซื้ อ ถ้า ยัง งั้น ?"

"ไม่ มี"

"ถ้า ยัง งั้น แก ก็ จน ใช่ไหม เล่า ?"

พยาน มอง ดู ทนาย โจทก์ แล้ว ตอบ ว่าใช่

มหา หิงษ์ "พยาน อยาก มี เงิน สัก ๑๐๐๐ บาทไหม ?"

"ทำไม จะไม่ อยาก"

"เพราะ เหตุ นั้น จึง พ้อง คดี เรื่อง นี้ ใช่ไหม เล่า ?"

มหา หิงษ์ ทิ้ง คำ ถามไว้ โดยไม่ ต้อง การ ตอบ แล้ว ก็ นั่ง ลง ครั้น ศาล อ่าน คำให้ การ แล้ว ก็ เรียก พยาน ปาก อื่น เข้า สืบ

พยาน ปาก นี้ คือ นาง อำ มารดา นาง สาว อุ๊ด ยาย คน นี้ ท่า ทาง ตั้ง แต่ เข้า ประตู ศาล ก่อน จะ ถึง คอก พยาน กะปริ๊ กะเปร่า ดี พอ เข้าไป อยู่ ใน คอก พยาน ท่า นั้น หายไป กลาย เป็น ประหม่า พอ ศาล ถาม ชื่อ ก็ เริ่ม สั่น ครั้น บอก อาชีพ จะ เสร็จ แล้ว ก็ ร้องไห้

"ตั้ง สติ อารมณ์ ดี ๆ" นายซัก พูด เมื่อ เห็น นาง อำ สั่นกลัว แล้ว หยุด ดู อาการ ครู่ หนึ่ง เมื่อ เห็น นาง อำ สงบ ห่าง ลง แล้ว ก็ ถาม ว่า

"ป้า รู้จัก จำเลย ไหม ?" ชี้ คุณ ถึก

"รู้จัก"

"ทำไมจึงรู้จัก ?"

"เพราะนังอู๊ดไปอยู่กะท่าน"

"นางสาวอู๊ดเปนอะไรกะป้า ?"

"เปนลูก"

"อ้อ ! แล้วเดี๋ยวนี้เขายังอยู่กับจำเลยอีกหรือ ?"

"เปล่า"

"ทำไมเล่า ?"

"ตั้งแต่ท่านมาคุมเหงลูกฉันแล้วเลยไม่ให้มันอยู่" พูดแล้วนางอ่ำก็ร้องไห้อีก

"คุมเหงยังไง ?"

"พูดตามจริงนาคะ มิได้เอาเท็จมาพูดเลย....."

พระยมยุติธรสดุ้งเฮือกเหลือกตาพลางร้องว่า "อ้ายเท็จน่ะ" อย่าเอามาเทียวนาแก"

นางอ่ำ "เจ้าข้า การมันเปนยังงี้ คือนังอู๊ดมันถูกปล้ำเจ้าค่ะ"

ทนายโจทก์ "ทำไมพยานถึงรู้ว่าถูกปล้ำ ?"

"อีฉันเห็นนี่นา" นางอ่ำพูด "เห็นกะลูกตาทีเดียว"

คำให้การอันเปนพลความต่อไปนี้ก็มีอธิบายว่าเห็นอย่างไร ที่ไหนและเมื่อไร และทนายจำเลยได้ซักฟอกจนสิ้นกระแสความ และจนทำให้ศาลเห็นว่าพยานปากนี้เบิกความเท็จทั้งสิ้นแล้ว ก็เรียกพยานอีกปากหนึ่งเข้าเบิกความต่อไป

ขุนนิยตยุกติกรณ์พยานปากที่สามเบิดประตูศาลเข้ามาแล้วก็คำนับท่านผู้พิพากษาเสร็จแล้วเดินไปเข้าคอกมีท่าทางวางสง่าว่าคงแก่เรียน

"ชื่อไหร่ ?" ศาลถาม

"นิยตครับ"

"นามสกุลอะไร ?"

"มิได้เปนขุนครับขุนนิยต"

ผู้พิพากษาฉีกกระดาษแกรกแล้วหยิบแผ่นใหม่มาเขียนเสร็จแล้วถามเสียงใส่ว่า

"สร้อยอะ ?"

"ยุติกรณ์ครับ"

ศาล "ขุนพยดหรือขุนยุติกรณ์แน่ ?"

ขุนนิยต "มิได้ครับ ไม่ใช่ขุนพยดและไม่ใช่ขุนยุติกรณ์ ขุน นิ — ย — ต — ยุ — ก — ติ — ก — ร — ณ์"

ศาล "ก็แล้วทำไมมาบอกว่าขุนพยดเล่า ?"

ขุนนิยต "ผมเปล่า"

"เปล่าที่ไหน" ท่านผู้พิพากษาย่นหน้าดุ "ถ้าไม่บอกทำไมฉันจะเขียนลงไปว่าขุนพยดได้เล่า"

ขุนนิยตรู้สึกชอบกลแท้ ๆ ทำไมผู้พิพากษาจึงเขียนลงไปได้ไม่รู้ ทนายโจทก์ "ท่านขุนออกจะขี้หลงขี้ลืม" พูดแล้วก็ยิ้มกับพระยมยุติธรแล้วยิ้มกับหลวงกรกฎหมาย "แต่คงจะแก้ได้หาย"

"ระวัง ตัว ดี ๆ" พระยม พูด ทำ ตา เขียว ใส่ ชุน นิยต

ท่าน ชุน นิยต ยิ้ม แห้ง แล้ว ก็ ยก มือ ไหว้ ได้ พยายาม ที่ จะ วาง ท่า ทาง ให้ ผึ่ง ผาย ก็ ไม่ สำเร็จ เพราะ ใจ ได้ ผ่อ ไป มาก

"เอา ! ท่าน ชุน" นาย ซึก ทนาย โจทก์ พูด "โปรด มอง ทาง ผม ผม ขอ แนะ นำ ตำ หรับ ประ โยชน์ ส่วน ตัว คุณ ให้ ระลึก อยู่ เสมอ ว่า ศาล ท่าน ให้ ระวัง ตัว ดี ๆ ง่า — คุณ เปน เพื่อน สนิท ชิด ชอบ กับ นาย ถึก จำเลย ใช่ ไหม ?"

"ผม รู้จัก คุณ ถึก จำได้ ว่าเคือบ....."

"ท่าน ชุน อย่า เลี่ยง ปัญหา ผม ถาม ว่า เปน เพื่อน สนิท ชิด ชอบ กับ นาย ถึก หรือ เปล่า ? เปน หรือเปล่า ?"

"ผม ก็ กำลัง จะ พูดว่า....."

"ท่าน ชุน จะ ตอบ คำถาม ผม หรือไม่ ตอบ ?"

พระยม "ถ้าไม่ ตอบ คำ ถาม จะ ต้อง มี ผิด"

"ไง ท่าน ชุน" นาย ซึก พูด "เปน หรือ เปล่า ?"

ชุน นิยต "เปน"

"อ้อ ! เปน ก็ ทำไม ไม่ บอก เสีย ที เดียว เล่า ต้อง โยก โย้ ไป ได้ เห็น จะ รู้จัก โจทก์ ด้วย กระมัง ท่าน ชุน ?"

"ผม ไม่ รู้จัก แต่ เคย เห็น"

"อ้อ ! ท่าน ชุน ไม่ รู้จัก แต่ ท่าน ชุน เคย เห็น ไหน ลอง อธิบาย ให้ ศาล ฟัง ที เถอะ ที่ พูด ยัง งั้น หมาย ความ ว่า ยังไง"

"ผม หมาย ความ ว่าไม่ เคย พูด จา ด้วย เปนแต่ เมื่อไปเที่ยวที่บ้าน คุณ ถึก ที่ไร เคย เห็น"

"ท่าน ขุน เคย เห็น เจ้าหล่อน บ่อยไหม ?"

"บ่อยไหม ?"

"แน่ ละซี่ท่าน ขุน บ่อยไหม ? จะให้ ผม ถาม อีก ๑๐๐๐ ที ก็ ได้ บ่อยไหม ?" พูด แล้ว ทนาย ความ ผู้มี เกียรติ ก็ เอา มือ ท้าว เอว พลาง ทาง แสยะ ยิ้ม

ขั้น แรก ขุน นิยต ว่า ยาก ที่ จะ จำ ได้ ว่า เคย เห็น นาง สาว อุ๊ด กี่ ครั้ง ทนาย ได้ ถาม ว่า เคย เห็น ถึก ๒๐ ครั้ง ได้ ไหม ขุนนิยต ว่ากว่า เปนแน่นอน แล้ว ทนาย ถาม ว่า เคย เห็น ๑๐๐ ครั้ง ได้ หรือไม่ ขุน นิยต ว่า เห็น จะไม่ ถึง เมื่อไม่ ถึง ๑๐๐ ครั้ง ทนาย ขอ ให้ ขุน นิยต สาบาน ว่า เห็น กว่า ๕๐ ครั้ง และ เมื่อ สาบาน ได้ ว่า เห็น กว่า ๕๐ ครั้ง ก็ ตกลง ว่า คงเห็น อยู่ ในราว ๗๕ ครั้ง ซึ่ง ๆ ๆ ๆ ในที่ สุด ทนาย ได้ กำชับ ให้ ขุน นิยต ระวัง ตัว ดี ๆ จะ พูด อะไร ให้ คิด ดู ครั้น ทนาย โจทก์ ได้ ทำลาย ขวัญ ของ พยาน จน ถึง ขีด ที่ หน้าซีด จนไม่ มี สี เลือด แล้ว ก็ ถาม ข้อ ความ ต่อไป ว่า

"ท่านขุนจำวันที่ไปหา จำเลยที่บ้าน เมื่อเดือน สิงหาคมได้ ไหม ?"

"จำได้"

"โปรด เรียน ให้ ศาล ทราบ สิ ว่า วัน นั้น ท่าน ขุน เห็น อะไร บ้าง"

"เห็น คุณ ถึก ยืน พยุง บั้นเอว นาง สาวอุ๊ด อยู่ เพราะ นางสาวอุ๊ด เปน ลมไป"

"อ่าย ! ผมไม่ได้ถามถึงเรื่องเป็นตม นี่แน่ะท่านขุน โปรดระวังตัวดี ๆ เมื่อเห็นจำเลยพยุงโจทก์อยู่นั้น ท่านขุนได้ยินจำเลยพูดยังงี้ไหมว่า 'โธ่ ! อุตส่าห์ อย่าร้องไปซี เดี๋ยวใครจะเห็นเข้า' หรือว่าพูดอะไรคล้าย ๆ กันบ้าง ?"

"ผมได้ยินไม่ถนัด เวลานั้นผมอยู่ข้างต่าง โจทก์กับจำเลยอยู่ข้างบนบันได แต่ผมเห็นว่า....."

"เปล่า, ผมไม่ต้องการความเห็นว่าแต่ว่าคุณไม่ได้ยินจำเลยพูดอะไรเลยหรือ ?"

ขุนนิยตระลึกได้ว่าคุณถูกได้กล่าวอะไรในขณะนั้น ๒ — ๓ คำ แต่จะได้พูดว่าอย่างไรได้ยินไม่ถนัดหรือได้ยินแล้วลืมเสีย จึงตอบว่า "เปล่า"

"สาบานได้หรือ ?"

"ไม่เอา" ขุนนิยตตอบ ทนายยิ้มอย่างมีชัยแล้วก็นั่งลง มหาหิงษ์ทนายจำเลยจึงยืนขึ้นถามว่า

"คุณถูกไม่ใช่ชายหนุ่มมิใช่หรือ ?"

"ไม่ใช่" ขุนนิยตตอบ "แก่เกือบเป็นบิดาผมได้"

"ตามที่ได้ให้การว่ารู้จักคุณถูกมานานนั้น เคยทราบอุปนิสัยดีชั่วว่าเป็นเจ้าชู้หรือเปล่า ?"

"เปล่า ไม่เป็นเจ้าชู้เลย" ขุนนิยตตอบ แต่ดูท่าทางว่าได้พูดด้วยน้ำใสใจจริง ซึ่งสมควรที่ทนายจำเลยจะปล่อยให้ออกจากคอก

พยานเลี่ยใน ขณะ นั้น แต่ว แต่ ทนาย ยัง ถาม ถึง จริยา ความ ประพฤติ ของ คุณ ถึก ต่อไป อีก ว่า

"ความ ประพฤติ ของ จำเลย ใน ส่วน ที่ เกี่ยว แก่ สตรี นั้น เป็น ความ ประพฤติ อย่าง สุภาพ และ สุจริต ทุก ราย ทั้ง ว่าง คน อยู่ ใน ฐาน เป็น ผู้ใหญ่ และ บิดา ของ หญิง เสมอ มิใช่ หรือ ?"

"จริง เทียว ครับ" ขุน นิยต ตอบ ตา แจ่ม ใส และ ใจ เต้น บีติ ใน มรรยาท อัน สุภาพ ของ คุณ ถึก "จริง ที เดียว ไม่ มี ข้อ สงสัย"

"และ ไม่ มี ข้อ สงสัย ใน เรื่อง ความ ประพฤติ ของ คุณ ถึก ต่อ นาง สาว อื่น ๆ เลย ? หรือ นาง สาว อื่น ๆ ก็ ตาม ?"

"ไม่ มี ข้อ สงสัย เลย ที เดียว" ขุน นิยต ตอบ "นอก จาก ราย เดียว ซึ่ง อธิบาย ยาก"

ทนาย จำเลย ชงัก ขมึง ตา มอง ขุน นิยต แล้ว รีบ นั่ง ขณะ นั้น ทนาย โจทก์ ก็ ถลัน ลุก ขึ้น ยืน ถาม ว่า

"ราย นั้น คือ ยังไง ?"

"อย่า ให้ ผม พูด เลย" ขุน นิยต พูด เสียง สั่น

"ไม่ได้ ต้อง พูด"

ใน ท่าม กลาง ความ เงียบ สงัด ใน ศาล มี เสียง กระอึก กระอัก ออก จาก ปาก ขุน นิยต ยุกติก ราว ว่า แก สงสัย อยู่ ครั้ง หนึ่ง เมื่อ คราว ไป เที่ยว ที่ ชุมพร ด้วย กัน ไม่ รู้ ว่า เหตุ ใด คุณ ถึก จึง พลัด เข้า ไป ใน ห้อง นอน ของ ผู้หญิง สาว คน หนึ่ง ซึ่ง เช่า อยู่ ร่วม โฮเต็ล กัน ได้ เป็น ผล จน ถึง ชาย ที่ ไป ด้วย กับ หญิง กลับ จาก ธุระ มา พบ เข้า ได้ วิวาท กับ หญิง นั้น ชนาน ใหญ่

เมื่อ พยาน ลง นาม ท้าย คำให้ การ แล้ว ทนาย จำเลย ก็ เชิญให้ ขุน นิยต รับ ออกไป เสีย จาก คอก พยาน ขุน นิยตได้ รับ ออกโดย รวด เร็ว และ เดิร ออก นอก ศาลไปโดยไม่ มอง หน้า ผู้ ใด หมด วัน นั้น ทั้ง วัน ขุน นิยตให้ กระดับ กระสายเสมือน คนเส้นเสีย ข้าวปลาอาหาร รับประทาน ไม่ได้ เลย ถึง จะ นอน ก็ นอน ตา ปริบ ๆ

พยาน อีก ปาก หนึ่ง คือ อาพง ชาติไห หลำ โดย เหตุ ที่ พูดไทย ได้ คล่อง ตาม จึงไม่ จำเปน ต้องใช้ เมื่อ ศาลถาม ข้อความ เบื้องต้นแล้ว ทนาย โจทก์ จึง ลุก ขึ้น พูด ว่า

"เอา ! อาพง"

อา พง "เอา ก็ เอา ซี คับ"

"แก เปน ลูก จ้าง นาย ถึก จำเลย ใน คดี เรื่องนี้ ใช่ไหม พูด ดัง ๆ"

"พูด ดัง ซี" อา พง ตอบ "ผม เปน ลูก จ้าง คุณ ถึก ซี นาย ดี ๆ ยัง งี้ หา ยาก"

"เห็น จะ ได้ เงิน เดือน มาก แล้ว ทำ งาน นิด หน่อย เท่า นั้น กระ มัง" ทนาย สัพยอก

"มาก ซี งาน ก็ มาก ซี"

"ถือ ทำ อะไร ทำ งาน ทำ อะไร ?"

"ทำ อะไร อะไร ซี ถือ ผ้า ถือ เสื่อ ซี"

ทนาย "ระวัง ตัว ดี ๆ นะ"

"ผม ละวัง ดี ๆ ทุก ตัว ซี ละวังไม่ ดี เสื่อ ก็ไหม้ ทุก ตัว ซี"

คราวนี้ มี เสียง หัว เราะ ก้อง ศาล หลวง กรกฎหมาย จึง ว่า

"ระวัง ตัว แก น่ะ ให้ ดี ๆ"

"ขอ ครับ" อา พง ตอบ

ทนาย "แก รู้ ไหม ว่า จำเลย ปล้ำ นาง สาว อุ๊ด"

"ไม่ ดู"

"เห็น หรือ ไม่ เห็น ?"

"ไม่ เห็น"

"เวลา ที่ เขา ปล้ำ กัน แก อยู่ ที่ไหน ?"

"อยู่ ที่ บ้าน คุณ ถก"

"อยู่ ที่ บ้าน แล้ว แก ไม่ เห็น ? แก มี ลูก ตา หรือ เปล่า ?"

"เฮ่ ! ผม มี ลูก ตา ซี มี แต่ ลูก ตา ซี ผม ถึง ไม่ เห็น ถ้า มี ก้อง เฮ็ก ส์ะเด ซี จะ ได้ ส่อง ลอด ไต้ ถุน แล้ว เลี้ยว ขึ้น กะได ไป เห็น ลูก ตา ผม แด เลี้ยว ไป เลี้ยว มา ไม่ ถ่าย"

อา พง ได้ พูด ด้วย ความ สัตย์ และ ไม่ ทราบ ว่า ได้ ทำ ความ ขัน ให้ แก่ คน ทั้ง ปวง นอก จาก นาย ซัก ซึ่ง ทำ เป น หัน ไป ปฤกษา นาย สั้น ๒ — ๓ คำ แล้ว หัน กลับ มา ถาม ต่อ ไป ว่า

"นี่ แน่ะ จะ ถาม อะไร อีก สัก ข้อ เถอะ แก จำ วัน ที่ไป หา นาง สาว อุ๊ด ได้ ไหม ?"

"จำ ได้ ดี เชียว" อา พง ตอบ

"อา ! เห็น จะ ได้ เรื่อง"

"อา ! ได้ ซี"

"อ้า ! แกไปพูดอะไรกับนางสาวอุ๊ดเรื่องปล้ำกันนี้ด้วยไม่ใช่หรือ ?"

"คุณถีกให้ผมเอาเงินเดือนที่ค้างไปให้เขา แล้วพูดกันนิดหน่อย"

"อ้อ ! ได้พูดกันถึงคดีนี้" ทนายโจทก์พูด มีความดีใจว่าจะได้ประโยชน์มากจากคำให้การต่อไปนี้ "พูดกันว่ายังไง เล่าให้ฟังซิ"

"เล่าซี ผมต้องเล่าซี ผมถามเขาว่าจ้างใครเป็นทนาย เขาว่านายซีกกับนายล้าน ผมว่าจ้างเขาเท่าหล่าย เขาว่านายซีก (ชี้หน้านายซีก) กับนายล้าน (ชี้หน้านายล้น) เขาดีมาก (นายซีกแลนายล้นได้ทำท่าโอ่โถงพร้อมกันทั้งสองคน) ผมว่าเขาดียังงาย เขาอุ๊ดว่าทนายเขาไม่เอาค่าจ้าง ถ้าความชนะเขาจะแบ่งเอา ๑๐๐๐ บาท ถ้าแพ้เขาจะว่าให้บ่าว"

นายซีกส่ายหน้ากับศาล แสดงอาการว่าจะหาประโยชน์อะไรจากพยานคนนี้ไม่ได้จริง แล้วนั่งลง

"ใครจะถามอะไรอีกไหมล่า ?" อาพงพูดแล้วเหลียวหน้าไปรอบ ๆ ศาล

"ข้าพเจ้าไม่ถามแล้ว" มหาหิงษ์พูด

ศาลอ่านให้ฟังแล อาพงลงแกงได ลายมือแล้วก็เสร็จการพิจารณา

ต่อมาอีกสามวัน ศาลพิพากษาว่าให้จำเลยเสียค่าทำขวัญให้โจทก์ ๑๕ บาท ค่าธรรมเนียมและค่าทนายต่างฝ่ายต่างเสีย คดีถึงที่สุดเพียงนั้น ไม่มีใครต้องการอุทธรณ์.

นิยาย เรื่องฝัน

—ของ—

"นามานุลักษ์"

ครั้งโบราณ ฤษี ตนหนึ่ง บำเพ็ญ พรต อยู่ ใน ป่า เปลี่ยว ใกล้ แม่ น้ำ คงคา เวลา เช้า ตรู่ ฤษี ลงมา สู่ ฝั่งน้ำ นั่งเข้าฌาน สงบ นิ่ง จิตต์ มุ่ง ภักดี ต่อ พระ เปน เจ้า ตก เวลา เย็น ก็คืน สู่ บรรณ ศาลา ที่ อาศรัย อันอยู่ ใน ป่า ทุระ คม ห่างไกล จาก ละแวก บ้าน ฤษี ประพฤติ ดังนี้ เปน นิตย์ กาล นับนาน ปี ใน บรรณ ศาลา มีนางหนู ตัวหนึ่ง อาศรัย อยู่ คอย กิน เศษ อาหาร ที่ ฤษี เหลือ ค้างไว้ ธรรมดา ฤษี ย่อม มี เมตตา กรุณา แก่ สรรพ สัตว์ เหตุนี้ นางหนู ตัวนั้น จึงมี ลักษณ เชื่อง เมื่อมี ความ เชื่อง ความ เปรียวก็ น้อยไป และ มัก เข้าไป เคล้า เคลีย อยู่ ที่ ปลาย บาท ฤษี ฤษี มี ความ สงสาร และทั้งไม่ มีใคร จะ พูดจา ด้วย จึง ประสิทธิ์ พร ให้ นางหนู พูด ภาษา คนได้

คืน หนึ่ง นางหนู เข้าไป หา ฤษี ยืนชะเง้อ เผยอ ตัวขึ้น พนมขา หน้า ทั้งสอง ขึ้น เปนการ แสดง ความ เคารพ แล้ว กล่าว วาจา ว่า ข้าแต่ ท่าน ผู้ทรง ความ บริสุทธิ ข้าพเจ้า ได้รับ ความ สุข ความ สบาย ซ้ำพูด ภาษา คนได้ อยู่ จน บัดนี้ ก็ด้วย ความ เมตตา และ ด้วย อำนาจ ของท่าน

แต่ถ้า ท่าน จะ กรุณา ข้าพเจ้า ใคร่จะ ขอพร อีก สักอย่าง หนึ่ง ฤษีถาม ว่า นางหนู น้อย เจ้ามี ประสงค์ อะไร นางหนู ตอบว่า ใน เวลา กลางวัน เมื่อ ท่านไป บำเพ็ญ ตะบะ อยู่ริม ฝั่งน้ำ แมว ตัว หนึ่ง เข้า มาใน ศาลา ได้ ตะครุบ จะ จับ ตัว ข้าพเจ้า กิน หาก มัน ยัง มี ความ กลัว เกรง ท่าน อยู่บ้าง ข้าพเจ้า จึง รอด ชีวิต ต่อมา ได้ แต่ คิดว่า มัน คงจับ และกิน ข้าพเจ้า ใน วันหนึ่ง เป็นแน่ เพราะ ฉะนั้น ข้าพเจ้า จึงใคร่ จะขอ ให้ ท่านชุบ ข้าพเจ้า ให้ เป็นแมว ด้วย เพื่อ จะได้ ต่อสู้ กับ ศัตรู ได้ ฤษีมี ความ สงสาร จึงเอา น้ำมนต์ พรมที่ตัวหนู ทันใด หนู นั้นก็ กลาย ร่าง เป็น แมวขึ้น

ล่วง มา สัก สอง สาม คืน ฤษี ถาม นางแมวว่า บัดนี้ เจ้า ก็เป็น แมว สม ความ ปรารถนา แล้ว มี ความ สุขแล้ว หรือยัง นางแมว ตอบว่า ข้าแต่ ผู้อัน ควร เคารพ ข้าพเจ้า ยังหา ความ สุข มิได้ ฤษี สงสัย ถาม ว่า เพราะ ด้วย เหตุไร จึงไม่ มี สุข เจ้าก็ เป็น แมว มี กำลัง พอ ต่อ สู้ กับ แมว ตัวอื่น ได้ แล้ว นางแมว แถลง ว่า ข้อนั้น ก็ จริงอยู่ ข้าพเจ้าอาจ ต่อสู้ กับ แมว ตัว อื่น ได้ สักวัน ข้าพเจ้า ไม่มี ความ เกรง กลัว แมว อีก ต่อไป แต่ บัดนี้ มีศัตรู ใหม่ เกิดขึ้น คือ เมื่อ ท่าน ออก จาก ศาลา ไป ฝั่งน้ำ สุนัข ฝูงหนึ่ง บุกรุก เข้า มาใน ที่ นี้ แล้วเห่า หอน และ แยก เขี้ยว ข้าพเจ้า ตกใจ จน ขวัญ หาย ถ้า ท่าน จะ กรุณา ชุบ ข้าพเจ้าให้ เป็นสุนัข แล้ว ก็จะ หมด สุนัข ภัย ฤษี ผ่อน ตาม คำขอ ของ นางแมว และ ชุบให้ เป็น สุนัขขึ้น

ต่อ มา คืน หนึ่ง นางสุนัข เข้าไป หา ฤษี ทำ ความ เคารพ แล้ว พูดว่า "ตาม ที่ ท่าน ได้ กรุณา แก่ ข้าพเจ้า มา แล้ว เป็น พระคุณ อัน ใหญ่ ที่จะ ตอบ มิได้ เดิม ข้าพเจ้า ก็เป็น แต่ เพียง หนู ท่าน กรุณา ให้ ข้าพเจ้า สามารถ พูด ภาษา คน ได้ ใช่แต่ เท่านั้น ยังชุบ ข้าพเจ้า ให้ เป็น แมว แล้วให้ เป็นสุนัข การเป็น สุนัข ก็ดีอยู่ แต่ มี รูปร่าง ใหญ่โต อาหาร ที่ ท่าน เหลือ ค้าง ไว้ ให้ ไม่ พอ จะ ประทัง ความ หิว ของ ข้าพเจ้า ได้ ต้อง รับทุกข หิวโหย อยู่เสมอ ข้าพเจ้า เห็นถึง ที่ใน ป่า สามารถ ห้อยโหน ตัว เกาะ ป่าย ปีน ไป ตาม ต้น ไม้นึก จะ กิน ผลไม้ ชนิด ไร ก็ได้ สม ประสงค์ ถ้า ข้าพเจ้า ได้ เป็นถึง จะมี ความ สุข หา น้อยไม่ ฤษี ใจดี ก็ ผ่อน ตาม ความ ประสงค์ ที่ ปรารภ และ ชุบ นางสุนัข ให้ เป็นถึง

ในชั้น ต้น นางถึง ก็ เบิก บาน ใจ เที่ยว โหน ห้อย ตัวตาม ต้นไม้ และ คว้าผลไม้ ที่พบ ปะกิน แต่ความ เบิกบาน ใจนี้ เกิด ขึ้น ก็ชั่วแล่น พอ ตก ถึง ฤดู แล้ง น้ำ ท่า ผลา หาร ฝืดเคือง นางถึง ก็ เดือดร้อน จะลง ไป กินน้ำ ใน แม่น้ำ ลำธาร ก็ไม่ สดวก เหมือน ก่อน ได้เห็นหมู นอนจมอยู่ ในปลัก น้ำ ตลอด วัน ก็มี ความ อิจฉา กล่าว วาจาขึ้นว่า ถ้าเราได้ เป็นหมู จะ สบาย ใจ หา น้อย ไม่ ได้ อาบ น้ำ ชุ่ม ชื่น ใจ อยู่ตลอด วัน นางถึง คิด เห็น เช่นนี้ แล้ว ตก กลาง คืน ก็เข้า ไปหา ฤษี แสดงความ ทุกข์ ลำบาก ในการ ที่ เป็นถึง สู้เป็น หมู ไม่ได้ จึง ร้อง ขอ ให้ ฤษี ชุบ ตน ให้ เป็นหมู ฤษีใจดี ไม่มี เขต ก็อำนวย ตามคำขอ นางถึง ก็ กลายร่าง เป็น นางหมูขึ้น

นางหมู ลงไป แช่น้ำ อยู่ ได้ สองวัน ในวัน ที่ สาม เห็นพระราชา ทรง ช้าง ผ่าน มา พระราชา พระองค์ นั้น เสด็จ มาได้ สัดวบ้า นางหมูรอด จาก ความ ตาย เพราะ ราชภัย มาได้ อย่าง หวุดหวิด จึงมา คิดว่า การ เป็น หมูบ้า มี อันตราย อยู่ รอบข้าง ถ้าได้ เป็น ช้างทรง ของ พระราชา จะ สบาย และมี เกียรติยศ ไม่น้อย พอ ตก กลางคืน จึง ไปร้อง ขอ ฤษี ให้ ชุบ ตน เป็นช้าง ฤษี ก็ ผ่อนผัน ชุบให้ ตาม เคย

นางหมู ได้ เป็น นางช้าง แล้ว ก็ท่อง เที่ยว ไปใน ป่า ตาม อำเภอ ใจ วันหนึ่ง เห็น พระราชา มา ประพาสป่า ก็เข้าไป หา ประสงค์ จะให้ ถูก จับตัว ไปเป็น ช้าง หลวง พระราชา ทอด พระเนตร เห็น ช้างเดินเข้า มา แต่ไกล มีลักษณ งดงาม ก็พอ พระหฤทัย รับ สั่งให้ ข้าราช บริพาร จับ ไปฝึกฝน ปรนปรือ การ จับ ช้าง ใน ครั้งนั้น ง่ายดาย เพราะ ช้าง ยอม ให้ จับโดย ดี นางช้าง ก็ได้ ไปอยู่ ใน โรง ช้าง หลวง มี ความ สุข สบาย มา ชั่ว ขณะ หนึ่ง

อยู่ มา พระ มเหษี พระ ราชา มี ประสงค์ จะเสด็จ ไป สรง สนาน ใน แม่น้ำ คงคา พระราชา ใคร่ จะ เสด็จไป ด้วย จึงรับ สั่งให้ ผูก ช้างตัว ใหม่ เป็น ที่ นั่ง ทรง ครั้น แล้ว พระราชา กับ พระมเหษี ก็ เสด็จ ขึ้น ช้าง นั้น แต่ นาง ช้าง น่า ที่ จะ ดี ใจ เพราะ ได้ เป็น ช้าง ทรง ของ พระราชา สม ความ ปราถนา แล้ว แต่ หาเป็น เช่นนั้นไม่ พอรู้สึก ว่า จะต้อง ถูกพระมเหษี ทรง ด้วย ก็ บังเกิด ความ ไม่ พอ ใจ เห็น เป็น การ เลื่อม เสีย เกียรติยศ จึงสลัด ตัว โดย แรง จน พระราชา กับ พระมเหษี ต้อง พลัด ตก ลงจาก หลัง

ช้าง พระราชาเสด็จลุกขึ้นเข้า ประคองมเหษี ทรงปัดฝุ่นลอองให้ และรับสั่ง ถามว่า ถูก เจ็บ ที่ ตรง ไหน บ้าง และเพื่อ จะแสดง พระกรุณา พระองค์ ได้ จุมพิต มเหษี เปน หลาย ครั้ง เหตุ การณ์ เหล่า นี้ นางช้าง แล เห็น โดย ตลอด แล้ว ก็ ปราด วิ่ง หนี เข้าป่าไป ขณะ หนีมา ก็รำพึง ว่า ใน ที่ สุด เห็น ว่า เปน มเหษี ย่อมได้ รับ ความ สุขยิ่ง กว่า เปนอื่น เพราะ เพียง แต่ พลัดตก ไม่ เจ็บ ป่วย เท่าไร ก็ยังได้ รับ ความ ประคับ ประคอง จาก พระราชา เปน อย่างดี อย่า เลย เราจะ ขอให้ ฤษี ชุบเรา เปน มเหษี ให้ จง ได้

ถึง เวลา เย็น นางช้าง เดิน ทาง มา ถึง บรรณ ศาลา ก็ เข้า ไป หา ฤษี และ ย่อ ตัว ลง แทบ บาท ฤษี เปน การ แสดง ความ เคารพ ฤษี ทัก ว่า มี เรื่อง อะไร หรือ เจ้าจึง กลับมา นางช้าง ตอบว่า ข้าพเจ้า มิ รู้ ที่ จะกล่าว วาจา ตอบ ได้ ด้วย สถานไร ท่าน ได้ มี ความ เมตตา กรุณา ข้าพเจ้า ทุก อย่าง จะต้อง การ สิ่งใด ท่าน ก็ อำนวยให้ สม ความ ปราถนา เหลือ ที่ ข้าพเจ้า จะ ตอบ แทน บุญคุณ ได้ แต่ ถ้า จะโปรด ข้าพเจ้า อีก สักครั้ง เดียว ก็ จะ ไม่ รบกวน ท่าน อีก การ ที่ ท่าน เมตตา ให้ ข้าพเจ้า เปนช้าง มี ร่างกาย กำยำ ใหญ่โต แต่หา ความ สุข ยัง มิได้ ข้าพเจ้า เห็น ว่าเปน มเหษี พระเจ้า แผ่นดิน นั่น แหละ ได้ รับ ความ สุข ยอดเยี่ยม เพราะฉะนั้น ขอได้ โปรด ให้ข้าพเจ้า เปน มเหษี ด้วยเถิด

ฤษี ตอบ ว่า " เจ้า สัตว์ บ้า ข้า จะไปหา พระราชา ที่ไหน มาให้ เอง จะไป หา เมือง ที่ไหน มาให้ เจ้า ข้า จะ ให้ เจ้า ได้ ก็คือ ให้ เจ้า เปน นาง มนุษย์ มี รูป โฉม งดงาม ใคร เห็น ก็ ต้องตา ต้องใจ ส่วน เจ้า

จะได้ เปม มเหษี หรือไม่ ก็ แล้ว แต่ พระ เปนเจ้า จะโปรด ข้าช่วย เจ้าได้ เพียงนี้ นางช้าง ก็ ยอม ตาม ฤษี จึง ชุบ ช้าง ให้ เปน นาง งาม สม ความ ปราถนา และตั้ง ชื่อ ว่า นางโปส โตมณี หรือ แปล ว่า นางพันธุ์ผึ้ง

นาง โปส โตมณี อา ศรัย อยู่ ใน บรรณ ศาลา สืบ มา และ ใช้เวลา ร้อย พวง มาลัย เล่น และ รด น้ำ ต้นไม้ "วันหนึ่ง ฤษี ไปในป่า กัลยา เจ้า ก็ร้อย พวง มาลัย" อยู่ ที่ หน้า ประตู กุฏี นาง เห็น ชาย คนหนึ่ง แต่ง กาย ด้วย เสื้อ ผ้า อาภรณ์ อัน งด งาม เดิน เข้า มา นาง จึง ลุกขึ้น และ ปราไส ได่ ถาม ชายนั้น ตาม ธรรมเนียม ว่า เปนใคร และ มาที่นี่ ด้วย ประสงค์ อะไร ชาย นั้น ตอบ ว่า มา เที่ยว ล่า สัตว์ มี ความ กระหาย จึง แวะ เข้ามา เพื่อ ขอ น้ำ รับ ประทาน

โปส โตมณี แสดง ความ เอื้อ เฟื้อ เชื้อ เชิญ ชาย นั้น ตาม ประเพณี นิยม โดย กล่าว วาจา ว่า ดูกร อา คันตุกะ ท่าน จง ถือ กระท่อม น้อย นี้ เสมอ ด้วย ของ ท่าน เถิด ข้าพเจ้า จะ ปฏิบัติ ท่าน ใน ฐาน ที่ เปน แขกมา ให้ ได้ รับ ความ สุข ทุก อย่าง แต่ เสียใจ ที่ ข้าพเจ้า ยาก จน ไม่ มี กำลัง ความ สามารถ อาจ รับรอง ท่านให้ สมกับ เกียรติยศ เพราะ ข้าพเจ้าเข้า ใจ ว่า ท่าน นี้ คง เปน พระราชา อิบดี

พระราชา คือ ชาย ผู้ นั้น ก็ แย้ม สรวล ฝ่าย โปส โตมณี ก็ ตักน้ำ มา เพื่อ ชำระ พระบาท ราช อาคันตุกะ แต่ พระราชา ตรัส ห้าม ว่า ข้าก่อน นาง งาม ขอ อย่า ถูก ต้อง บาท ข้าพเจ้า เลย จะ เกิด บาป แก่ ข้าพเจ้า เพราะ เรา นี้ เปน แต่ เพียง กษัตริย์ ส่วน นาง เล่า เปน ถึง ธิดา ของ ฤษี

โปสโตมณี— ราชะ ข้าพเจ้านี้ ไม่ได้เป็นชิดาของฤษี และไม่ใช่เป็นพราหมณี เพราะฉะนั้นจะถูกต้องบาทของพระองค์คงไม่เป็นบาปอย่างไร อีกประการหนึ่ง พระองค์เป็นแขกมา ย่อมเป็นน่าที่ของข้าพเจ้าจะต้องชำระล้างบาทของพระองค์

พระราชา — ขอโทษเถิดนางงาม ที่เราได้กล่าววาจาไปแล้วเช่นนั้น นางเล่ามีเชื้อชาติอยู่ในวรรณใด

โปสโตมณี — ข้าพเจ้าได้ยินจากฤษีว่า บิดามารดาข้าพเจ้านั้นมีวรรณอยู่ในชั้นกษัตริย์

พระราชา — เราถามอีกสักครั้งเถิดว่า บิดาของนางเป็นพระราชากระมัง เพราะตัวนางมีความงามและมรรยาทเป็นพิเศษผิดสามัญ

โปสโตมณีมิได้ตอบคำถาม เข้าไปในกุฏีนำจานมีผลไม้ต่าง ๆ ออกมาถวาย พระราชาไม่ทรงถูกต้องผลไม้เหล่านั้น จนกว่าโปสโตมณีจักได้ตอบ โปสโตมณีไม่สามารถจะนิ่งต่อไปได้จึงทูลว่า “ฤษีได้บอกว่าบิดาของข้าพเจ้านั้นเป็นพระราชา ต้องพ่ายแพ้แก่ราชศัตรู หนีมากับมารดาข้าพเจ้าถึงป่านี้ แต่ถูกพยัฆร้ายประหารบิดาข้าพเจ้าเสีย ฝ่ายมารดาข้าพเจ้าขณะนั้นประสูติข้าพเจ้า เมื่อทราบข่าวร้ายก็เสียหฤทัยถึงแก่วายชนม์ ทิ้งข้าพเจ้าไว้แต่โดดเดี่ยวกระเสือกกระสนอยู่ในป่า อ้าปากร้องด้วยความหิวโหยหานมอยู่โคนต้นไม้ใหญ่ แต่กุศลกรรมบันดาลให้นางผึ้งซึ่งมีอยู่ในรังบนต้นไม้นั้น หยดลงมาเข้าโอษฐข้าพเจ้าประทังชีวิตไว้ได้ จนฤษีไปพบจึงนำมาเลี้ยงไว้ จนเติบโตเป็นตัวข้าพเจ้าณะบัดนี้

พระ รา ชา พอ พระ หฤทัย ใน นาง โปส์โตมณี กล่าว คำ ขอ ต่อ ฤษี ฤษี ก็ อำนวย ให้ ตาม ประสงค์ แล้ว พระราชา ทรง พา นาง โปส์โตมณี มายัง พระนคร และ ทรง ตั้ง ให้ เป็น มเหษี แต่ ความ สุข สำราญ ของ โปส์โตมณี มิได้ ยั่งยืน อยู่ นาน เพราะ วันหนึ่ง ขณะ โปส์โตมณี ยืนอยู่ ริมสระ บังเกิด อาการ มืดหน้า พลัด ตก ลง ไป ใน สระ ถึง แก่ ความ ตาย ขณะ เดียว กัน นั้น ฤษี ก็ มา ปรากฏ ตน ณะเพาะ พระราชา และ กล่าววาจา ว่า "ราชัน พระองค์ มิ บังควร จะ ทรงโศก โทมนัส ใน สิ่ง ซึ่ง ล่วง เลย ไปแล้ว โปส์โตมณี ซึ่ง ถึง แก่ ความ ตายไป มิได้ มี เชื้อสาย สืบมา จาก กษัตริย์ ชาติ กำเนิด เดิม ของ นาง เป็น หนู อาตมา ได้ ชุบ ขึ้น ให้ เป็น แมว เป็น สุนัข เป็นลิง เป็นหมู เป็นช้าง โดย ลำดับ ใน ที่ สุด ชุบ ขึ้น เป็น นาง งาม บัดนี้ นางก็ สิ้นชีพ ไปแล้ว อาตมา จะให้ ชื่อ นางปรากฏ อยู่ชั่ว กาล นาน โดยอาศัย ทิพย์ อำนาจ แห่ง ทวยเทพ เพราะฉะนั้น ให้ ศพ นาง คง อยู่ ใน สระเถิด แล้ว เอา ดิน กลบ ฝัง สระเสีย ใน ไม่ช้า เนื้อ และ กระดูก นาง จะ เกิด เป็น ต้นไม้ ชื่อ ว่า โปส์โต หรือ ต้นผึ้ง ยาง ของต้นไม้ นี้ จะมี ชื่อ ภาษา ปรากฏ ใน ตลอด ยุคสมัย ว่าเป็น ยาวิเศษ ใช้ กิน หรือ สูบ ได้ ทั้ง ๒ ประการ และ เรา ขอ คำปว่า ถ้าใคร กิน หรือสูบ แล้ว จงมี ลักษณะ ของ สัตว์ ที่ นางได้ เลย เป็น คือ มีความ ชั่วเสมอ ด้วยหนู ชอบกิน น้ำนม (ชอบหวาน) เสมอ ด้วย แมว ชอบ วิวาทรบ กวน เหมือน ด้วย สุนัข ลักปรก เหมือน ลิง โทษร้าย เหมือน สุกร และ มีใจหญิง เสมอ ด้วย มเหษี นั้น แล.

[เป็นประวัติ กาล ใน รัช สมัยพระเจ้าเยมส์ ที่ ๒ แห่งประเทศอังกฤษ คราว (พ.ศ.๒๒๒๘—๒๒๓๑) ด์ยุ๊ก ออฟ มอน เมาธ์ ก่อการ จลาจล]

๑ เสี่ยง เคาะ ประตู

วาระ นั้น เป็น ยาม ย่ำ ค่ำ ของ วัน ที่ ๘ มิถุนายน มาส์ พ.ศ. ๒๒๒๘ ความ มืด คลุ้ม แห่ง รัตติ กาล ค่อย ๆ กระชั้น เข้า มา ครอบคลุม มหานคร ลอน ดอน โดย เร็วไว

แถว บริเวณ โบสถ์ เซนต์ปอล มี ประชาชน พล เมือง ประชุมรวมกัน อยู่ และ ต่าง ก็ ซุบ ซิบ ไต่ ถาม ถึง เหตุ ผล ที่ ทำ ให้ เกิด การ กาหล ขึ้น ขนาน ใหญ่ นี้ ว่า เนื่อง มา จาก อะไร กัน อัน ที่ จริง ข่าว ที่ แปลก ยิ่ง นั้น ได้ เล่า ลือ กัน เป็น ความ ลับ หลาย ลัปดาห์ มา แล้ว

บัดเดี๋ยว นั้น ก็เกิด มีเสียง ประสาน ของ อาวุธ กระทบ ขึ้น อีก คราหนึ่ง ใกล้ ๆ ที่ นั้น แล ยิ่ง โกลาหล กัน ขึ้น ใหญ่ เมื่อ ได้ ยิน เสียง บอก แถว ทหาร

ฝูงชนต่างก็พากันตรงไปยังที่เกิดเหตุพร้อมกับเสียงโจษด้วยความร้อนใจยิ่ง พอมาถึงทางแคบต่างก็ได้เห็นการต่อสู้กันอย่างน่าเสียวสยองไม่ไกลจากที่พักคนเดินทาง "บูตแฮนด์เมาซ์" คือชายแต่งตัวเรียบร้อย สองนายรุมกันฟันอีกคหนึ่งซึ่งแต่งตัวชุดขี่ม้ามีรอยหมายให้เห็นว่ามาจากหนทางไกล ผู้นี้รู้จักยิดภูมิชัยซึ่งทำให้คนทั้งสองนั้นไม่สามารถเอาชนะได้ทันทียิ่งกว่านั้นเขาผู้นี้ฟันดาบอย่างใจเย็นและเชี่ยวชาญทำให้ศัตรูของเขาผู้มีโทษะเอาชัยชนะได้โดยยาก

"พลอง โว้ย! พลอง!" พวกที่วิ่งขึ้นหน้าตะโกนลั่นแต่วคนหลังก็ร้องต่อไปจนชุลุกชลักขึ้นทั่วถนน

ทันใดนั้นชายคนหนึ่งในสองคนทั้งสาตราลงดินเอามือจับแขนซึ่งถูกแทงนักฟันดาบผู้มีชัยรีบกระโจนเข้าใส่คู่ผลาญอีกคนหนึ่งแต่เขาต้องถอยกลับโดยเสียใจเพราะก่อนที่เขาจะได้ล้มหารอีกคนหนึ่งพวกถูกสมุนพากันวิ่งเข้ามาจนถึงต่างก็แกว่งพลองตะบองเข้ามา

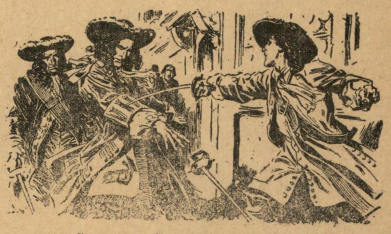

ทันใดนั้นชายคนหนึ่งทั้งสาตราลงดิน เอามือจับแขนซึ่งถูกแทง นักฟันดาบผู้มีชัยรีบกระโจนเข้าใส่คู่ผลาญอีกคนหนึ่ง แต่เขาต้องถอยกลับโดยเสียใจ

"จับ อ้าย นั่นไว้" คน ที่ ถูก แทง คำราม อย่าง ดุร้าย "จับ อ้าย วาย ร้าย ไว้"

แต่ พอ เห็น คน ที่ ฮือ กัน มา นัก ฟันดาบ ผู้ มี เปรียบ กลับหลัง หัน แล้ว หาย ลับ ไปโดย เร็ว ทาง ตรอก หนึ่ง

"กวด มัน ! ไล่ ตาม มัน" คน ที่ ไม่ ถูก เจ็บ ร้อง สั่ง

"ม่าย" เจ้าคน กิริยา หยาบ คน หนึ่ง ร้อง ขึ้น "มัน คงไม่เกี่ยว กับ เรา หรอก นา เพราะท่านทั้ง สองมี ดาบ แล้ว ยัง สู้ มันไม่ได้ เลย"

"ขอ ให้ ห่า กิน อ้าย พวก ตาขาว เถิด" คน ที่ ไม่ ถูก คม ดาบ แช่ง "ทำไม จึง ปล่อย ให้มัน หนี ไปเล่า"

"นาย พูด อวด กล้า แต่ ปาก นี่ นา" ถูก มือ สูง คนหนึ่ง พูด แล้ว ก็ หัวเราะ "ที่ มัน หนี ไป นวด ๆ อย่าง นี้ ก็ เป็น ส่วน ของ นาย เรา ไป ช่วย ให้ มัน หนี ไป เมื่อไร ล่ะ"

"พัง นี่ อ้าย หวาย ตง หลัง เอา ไว้ พรุ่ง นี้ ค่อย เปลี่ยน หน้า อีก ด้าน หนึ่ง มา หัวเราะ" คน ที่ ถูก แทง บัญชา จัด แจง ผูก แขน "รู้ไว้ เถิด อ้าย ถ่อย เรา ทำ ราชการ ของ พระ เจ้า อยู่ หัว และ พระองค์ คงตง ทัณฑ์ อ้าย พวก ที่ ปล่อย มัน ไป นั้น ในไม่ ช้า"

เงียบ—เงียบ ภาย หลัง คำ ขู่ นี้ ฝูงชนต่าง จ้องดูกันไปมาแล้วหย่อย กันไป ที่ ละ น้อย พระเจ้า เยมส์ ที่สอง ได้ ทรงบัญญัติ ไว้ อย่าง ชัด เจน และ ร้าย แรง ว่า พระองค์ จะ ไม่ ทรง ลืม หรือ พระราชทาน อภัย โทษ ต่อผู้ ที่ กระ ทำผิด มาก หรือน้อย ในเขตขัณฑสีมา ของ พระองค์

"ขอ ให้ คิด ดูเถิด ส่หาย ! มัน จะ ดี หรือ เมื่อ เบีด เผย เช่น นี้ ?" ทหารดาบ คน ที่ สอง ถาม ด้วย เสียง กระซิบ ขณะ ที่ส่วมดาบลงฝัก

"คนโง่ หรอก จึง โกรธ กัน" อีก คนหนึ่ง ว่า "งานกลางคืน ของ เรา มา ถึง เรื่อง ยุ่ง เสีย แล้ว ช่วย พา กัน ไป ด้วย ซิ แล้ว เรา ค่อย หา อุบาย ว่า จะ ทำ อย่าง ไร"

คน ทั้ง สอง พา กัน เดินไป แล้ว ไม่นาน เท่า ใด นัก ชาย รูป ร่างผอม สูง หม่น เสื้อคลุม สี ดำ ก็ ย่าง เท้า ออก จาก ที่พัก "บูล แอนด์ เมาธ์" แล้วยก มือ ขึ้น กด ริมหมวก ให้ ตรง มา ปก อยู่ เสมอ คิ้ว ออก เดิน ไป ทาง ซังต์ มาแต็ง - เดอะ - กรางด์ อย่าง รีบ เร่ง

เมื่อ เขา มา ถึง อาดเดอร์เกต ก็ พบ คน หลาย กลุ่ม กำลังซุบซิบ ต่อ กัน เขา เข้า ไป ฟัง ดู จน จับ ถ้อย คำ และ เรื่อง ราว ได้ บ้าง ดัง นั้น เขา จึง เร่ง ฝีเท้า เร็ว ขึ้นทุกที

เดิน ไป นาน เขา เลี้ยว เข้า ตรอก หนึ่ง ซึ่งไป ทาง บาบิคัน แล้วเคาะที่ ประตู บ้าน หลังหนึ่ง และ เข้า ไป ยืน อยู่ ที่ ชายคา ประตู พลางชำเลือง ดู รอบ ๆ โดย ความสงสัย ขณะ ที่ ยืน คอย อยู่

บาน ประตู ถูก เบิด กว้าง ออก โดย โรเยอร์ เรดส์โตน ชาย หนุ่ม อายุ ๑๗ ปี หรือ ราว ๆ นั้น เขา ถอน หายใจ โดย ความโล่ง อก เมื่อ ย่าง เข้า ใน ประตู ไป

"ลงกลอน ประตู เสีย โดย เร็ว" เขา พูด อย่าง เด็ด ขาด "แล้ว คอย ฟัง นี่ โรเยอร์ ไป บอก วอด ดรัน ว่า ฉัน ต้อง การ พูด กับ เขา

"วอด ดรัน ไป เสีย แล้ว ใน ชั่วโมง นี้ เบย์ลิส์" หนุ่ม ตอบ

"ไป แล้ว หมาย ความ ว่า กระไร ?"

"ท่านไป พูด กับ สุภาพ บุรุษคนหนึ่ง ที่ประตู สัก ครู่ หนึ่ง" โรเยอร์ อธิบาย "แล้ว ทั้ง สอง คน ก็ รีบไป ด้วย กัน"

"สุภาพ บุรุษ — ชาย แปลก หน้า ?"

"สำหรับผม ผมรู้ ดี ว่า คุณ วอลดรัน รู้ จัก เขา"

"จำ คน นั้น ได้ ไหม ห่ะ !"

"ครับ จำ ได้ เปนคน รูป ร่าง โตใหญ่ ท่า เดิน หยาบ ๆ ผม สี่แดง เปน กระเซิง มี หนวด เสี้ยง พูด เหมือน——"

"คอย เผ้า ประตู และ อย่า เปิด ให้ ใคร" เขา ขัด โรเยอร์ ขึ้น มา อย่าง หยาบ คาย แล้ว ขึ้น บันได ตรง ไป ใน ห้อง ยาว เตี้ย ๆ

"คง เปน ฟากัส ได้ หรือ—ฟากัส อยู่ ที่ นี่—ใน ถอนดอน" เขาบ่น ด้วย กระแส เสี้ยง ต่ำบาก "ดูเหมือน ว่า เรา เห็น หลัง เขา ที่ ถนน โน้นสัก สอง ชั่วโมง มาแล้ว แต่ กระนั้น ที่ จริง เขาควร อยู่ แถว ประเทศ ทิศ ใต้ หรือ ใน ทะเล ที่ นี่ ? มา อย่าง ไร กัน"

เขาถอด เสื้อ และ หมวก ออก แล้ว ลุก ขึ้น ก้าว ไปมา อยู่ ใน ห้องบ่น กับ ตน เอง เหมือน กับ รู้ สึก หนักใจ ยิ่ง แต่ — เขา ต้อง หยุด เดิน เมื่อ ได้ ยิน เสียง ที่ เคาะ ประตู ภาย นอก สาม ครั้ง เขา นิ่ง สดับ ฟัง อยู่ ครู่ หนึ่ง จึง ย่อง ไป ทาง หน้า ต่าง ลอบ ดู

"ไม่ใช่ เขา" เขา ถอน หาย ใจ แล้ว ดู อีก ครั้ง หนึ่ง "ชิ ! เส้น ประสาท ทำ ให้ เรา ผิด เสีย แล้ว แต่ — เออ หน้า นี้ เรา เคยเห็น ที่ ไหน หนอ ?"

ความระลึกจำดูเหมือนกลับมาสู่เขาโดยด่วน เขาต้องสั่นเมื่อถอยหลังกลับทั้งได้ยินเสียงพูดที่ปากประตู และเสียงคนขึ้นบันไดมา แล้วโรเยอร์ก็นำตัวเขาเข้ามาปรากฏอยู่

"ไม่ต้องพังเสียงโรเยอร์" นายของเขาพูด "ฉันคิดว่าฉันรู้จักอ้ายตัวร้ายที่เคาะประตู มันคงไม่มีธุระอะไรที่ดีหรอก คงเป็นที่ทีสุดซึ่งมันต้องประสพภัย หรือบางทีมันคงผิดประตู ปล่อยให้มันเคาะจนดูมส์เดย์และ——"

"ดูชิครับดู!" หนุ่มกล่าวพลุ่งออกมาชี้ที่กรอบหน้าต่าง

"อะ? อะไร? อย่างไร?— อ้ายคนพาลนี้มันกล้าปีนหน้าต่างบ้านของข้าริ?" เบย์ลิสกล่าวโดยสั่นกลัว "เอา—เอา—ปืนมา"

เขารีบไปยังห้องถัดกันแล้วกลับมาพร้อมด้วยปืนที่บรรจุถูกพร้อมสองกระบอก พอดีกรอบหน้าต่างถูกงัดแงะออก

"ในนั้น" เบย์ลิสหายใจพูดพลางส่งปืนให้ชายหนุ่มกระบอกหนึ่ง "เงียบ ๆ เดี๋ยว—คอยระวังให้นักไว้ว่าฉันต้องการความช่วยเหลือของเจ้า"

พร้อมกับคำพูดนี้เขาดันชายหนุ่มให้เข้าไปอยู่ในตู้ซึ่งเกือบเต็มมุมที่มืดสนิท

"ฮึ เบย์ลิส มีใครอยู่ที่นี่อีกไหม?" แขกแปลกหน้าร้องขึ้นเมื่อเข้ามาได้แล้ว "ให้ตายซี่ท่านให้ฉันเข้ามาในที่พักของท่านโดยทางเหมาะมาก"

คนนั้น ส่าย ตา ดู ทั่ว ๆ เบย์ลิสไขตะเกียงซึ่งมืด ให้กลับ ส่องจ้า ขึ้น ทอ แสง ไป จับ ใบ หน้า ของ ผู้ บุกรุกคน นั้น อย่าง เต็ม ที่

เอ๊ะ! แก ยืน อยู่ นี่ หรือ?" เขาร้องขึ้น แล้ว หรี่ ตา "ทนาย ความ ท่าน เบย์ลิส คง อยู่ นี่ อยู่ หรือ เปล่า?"

"บาง ที อยู่ จะ ธุระ อะไร?"

"ช่าง เงียบ เต็ม ที จริง ทำไม จึง ไม่ เปิด ประตู เมื่อ ฉันเคาะ? ฉัน ถูก บอก ว่า ให้ เคาะ สาม ครั้ง และ—"

"แก มาทำ อะไร อยู่ ที่ นี่ งัด หน้า ต่าง ของ ฉัน ใน เวลา กลาง คืน เหมือน ขะโมย" เบย์ลิส ถาม "แกไม่ รู้ จักภัย เสีย แล้ว—"

"ภัย! ฉัน รู้ ภัย ของ เจ้า ราชสำนัก สอง คน ซึ่ง กล้าขัด ขวาง ฉัน ด้วย เหล็ก งอ ๆ เมื่อ ๑๐ นาที มา นี้" ผู้ บุกรุก ย้อน "เพื่อหนีภัย ที่ เกิด จาก ถูกส่มุน ฉัน จึง เกิด ความ กล้า ปีน กรอบ หน้า ต่าง ของ ท่าน เมื่อ เห็น ว่าการ ที่ ฉัน เคาะ ประตู ไม่ เป็น ผล"

ท่าน เบย์ลิส จ้อง ดู เขา อย่าง แคลม เขา นึกขึ้นได้ ว่า คน นี้ เองซึ่ง ป้อง กัน ตัว อย่าง เชี่ยว ชาญ ใกล้ "บูล แอนด์ เมาธ์" แต่หน้าตา และรูป ร่าง ทั้ง สำ เนียง ของ เขา ทำ ให้ ทนาย ความ หวน ระลึก ถึง ความ ทรง จำ อีก เรื่อง หนึ่ง ทำให้ เขาโกรธ ขึ้น ทันที

"เพื่อ ความประสงค์ อันใด แก จึง บ้า เข้ามา ใน นี้" เขาถาม

"นั่น บาง ที ท่าน คง ทาย ได้"

"ถ้า ให้ ฉันทาย—ชื่อ ของ แก คือ บัด—ดอเดส์"

"ฮึ!" เขากล่าวแล้วสดุ้ง "เมื่อท่านตีราคาชีวิตของท่านแล้ว ท่านจงทายถึงในเรื่องที่ฉันมาถี?

"คงเปนว่าแกมาเพื่อคืนเหรียญทอง ๖ เหรียญที่แกขะโมยของฉันไปเมื่อสัก ๖ อาทิตย์มาแล้ว"

"ผ่าซี อาฮา! เราเคยพบกันก่อนแล้วที่เฮานส์โลใช่ไหม?" ผู้เปนแขกหัวเราะไม่กระดาก "โลกนี้ช่างเล็กนี่กระไร"

"โลกโตพอบรรจุต้นไทเบิน" เบย์ลิสเยาะ

"มา—ม่ะ" ชายพเนจรวอน "เราได้ทำให้คนของพระราชาเจ็บหนักมือไปจริง แต่ไม่มีความอาฆาตอย่างใด นี่แต่เพราะท่านหามาโดยยาก เอาเหรียญทองของท่านไปหนึ่ง—สอง—สาม—สี่—ห้า—หก—เจ็ด—เหรียญหนึ่งคือดอกเบี้ย

ท่านเบย์ลิสเก็บเหรียญทองขึ้นโดยเร็ว แล้วพินิจดูทีละอันโดยสงสัย

"คงมีอะไรพิกลอยู่บ้าง" เขาคำราม

"ดังนั้นมันคงเหมาะกับทนายความเพื่อความดี" ลอเลสเสริม

"แกมาจากไหน?"

"จากประเทศตะวันตก"

"มันคงเปนที่โตใหญ่"

"โตพอบรรจุวิเธลเนย์เกรนย์"

"อา! แกมาจากไส์คว แบรดส์ต๊อกหรือ?"

"ทาย เก่ง ผม มาจาก นั้น"

"จง ให้ ของ ที่ระลึก แก่ฉัน"

"ห่อ นี้" เขา หยิบ ขึ้น มาจาก รอง เท้า ของ เขา "ฉัน ซื้อ ม้า มา ตั้ง ๑๔๐ ไมล์ และ ได้ สู้ รบ สอง ครั้ง เพื่อ เอาสิ่ง นี้ มา ให้ท่าน ถึง มือ"

ท่านเบย์ลิส หยิบ ห่อ ขึ้น ดู ซึ่ง เขียน ไว้ ว่า "สำหรับ มือ ของ ท่าน เบย์ลิส อ่าน แล้ว ส่ง ต่อ ไป เร็ว! เร็ว! เร็ว!" เขา ซื้อ อยู่ ครู่ หนึ่ง แล้ว ใส่ ลง ใน กระเป๋า ชั้น ใน

"ท่าน ควร ให้ จด หมาย แก่ฉัน เพื่อ แสดง ว่า ได้ นำ เอามา ส่ง ให้ แล้ว โดย ปราศจากภยันตราย" โจร กลาง ทาง เตือน

"ย่ะ ย่ะ!" ท่าน เบย์ลิส เขียน ข้อ ความ เสร็จ แล้ว ประ ทับ ตรา ส่ง ให้เขา "ที่นี้ ไป ได้"

"ไม่มี อะไร อีก" ดอเดส์ ท้วง แล้วยัด จดหมาย ลง ใน รอง เท้า

"อา! ที่นี้ สำหรับ ทุ่ง นา บ้า ไม้ และการ หาย ใจ อากาศ บริสุทธิ์ ฉัน รู้สึก ว่ามี กำลัง วังชา มาก เมื่อ ผ่าน เข้ามา ในถนน น่า สยองเหล่านี้"

เบย์ลิส บ่น อะ ไร อุบอิบ แล้ว เดิน ลง ไป ข้าง ล่าง ประตู ไม่ได้ ลง กลอน แขก ผู้ มาหา หันมา มอง พลาง ยก มือ ขึ้น โบก พลัน หาย วับ ไป ใน ความ มืด

"แบรดส์ตอก ช่าง เลือก เอา ม้า ใช้ ที่ แปลก ๆ จริง ๆ" ท่าน เบย์ลิส บ่น แล้วมอง ตาม เขา "เปนม้า ใช้ ของ ใคร วันนี้ - เปน โจรกลางทาง พรุ่งนี้ เรา แปลก ใจ จริง ๆ"

เขาหยุดนิ่งเมื่อหันหลังกลับเข้าประตู มือกำแน่น ในขณะนั้นเขานึกถึงชายหนุ่มซึ่งเขาเอาไปซ่อนไว้ในตู้ ทำให้หน้าเขาซีดเผือด

"เขาได้ยินหมด - หมด—หมดแล้ว!" รู้สึกว่าความคิดต่าง ๆ รุมกันขึ้นสมอง "เราคงถึงความหายนะแน่" ชีวิตเดียวของเราต้องวางราบอยู่ภายใต้ความกรุณาของเสมียนเราเสียแล้ว"

๒ ความลึกลับของตู้

ชั่วเวลา ๑ นาทีเต็ม ๆ ทนายความยืนหน้าย่นอยู่ที่ประตู ความคิดความอ่านหายไปหมด เขาเป็นชายลึกลับและมีความวิตกอย่างยิ่งที่จะหาความปลอดภัยสำหรับตนเองก่อนอื่นหมด ความรู้สึกในการที่เขายอมให้ตนเองตกอยู่ในความกรุณาของเสมียนหนุ่มแล้วทำให้เขาเกือบเป็นบ้า

อาการที่เห็นประตูเบิดอยู่เร้าหัวใจของเขา เขาจึงรีบปิดเสียแต่ก่อนที่จะได้ทำเช่นนั้นก็ได้ยินเสียงรองเท้าหนักดังก้องมา

"อา! ท่านทำไมจึงปิดประตูเมื่อเห็นเพื่อนเก่าเสียเล่า" เป็นเสียงชาวสก๊อตร้องมา และมีคนรูปร่างอ้วนต่ำเข้ามาทางประตู "เบย์ลิส ท่านสบายดีหรือครับคนนี้?"

ทนายความยิ้มแต่ยิ้มอย่างแค้น ๆ ผู้มาเยี่ยมเอามือตบเขาเบา ๆ ที่ไหล่แล้วพูดต่อไป

"อย่าชังตัวเองเลยท่าน ท่านจะไม่ได้กลอนประตูหรือ เราสองคนจะสนทนากันซึ่งไม่ต้องการให้ใครได้ยิน"

ยาก ที่ จะ ทราบว่า เขา ทำ อะไร ท่าน เบย์ลิส ลง กดอนประตู เสีย ให้ แน่น แล้ว เหลียว กลับ มาดู แขก ซึ่ง ไม่ได้ เชื้อ เชิญ เมื่อ มา ถึง ค่อน ทาง ชั้น บน

"ทาง นี้ ท่าน ฟากัส" เขา ร้อง บอก พลาง นึกถึง ชาย หนุ่ม ที่ซ่อน อยู่ "ลง ทางนี้ – ลงทาง นี้ ฉัน จะไป เอา ตะเกียง มา"

ชาว สก็อต หยุด นิ่ง แต่ เสียง พูด ของ อีก คน หนึ่ง โดย ความตื่น เต้น ทำ ให้ นายน์ตา เขา เป น แสง พิกล เขา จึง เรียก ให้ ตามลง มา

ไม่ ต้อง หรอก ตะเกียง ดวง หนึ่ง ก็ อยู่ นี่ แล้ว ฉัน ไม่ อยาก ให้ ท่านลำบาก ต้อง จุด อีก ดวง หนึ่ง"

เบย์ลิส ตาม เขา ขึ้นไป อย่าง เต็มฝืน พยายาม หาการ บังคับ ตน เอง มา อีก จน มา เผชิญ หน้า กับคน ซึ่ง เขากลัว สักสอง ชั่วครู่ ทั้งสอง คน ต่าง จ้อง ดู กัน อย่าง จริง จัง แล้ว ฟากัส พูด ขึ้น ว่า

"ท่าน คง แปลก ใจ ว่า ฉัน ดมกลิ่น เรื่อง ของ ท่าน ได้ อย่าง ไร ?"

"ฉัน อยาก ทราบ"

"อ๋อ ท่าน อยาก ได้ กำไร หลาย อย่าง นี่" ชาว สก็อต แสยะ ยิ้ม พูด จน หน้า ยู่ "แต่ ต้อง ระวัง ให้ มาก ว่า เขาพูด อย่าง ไร ใครที่ เป น แขก ของ ท่าน ?"

"แขก !" เบย์ลิส เขม้ง ดู หน้า เขา "ฉัน ไม่มี แขก"

"คิด ดู อีก เบย์ลิส เพื่อน ยาก ความ จำของ ท่าน เต็มที เสีย แล้ว" ฟากัส เยาะ "ฉัน ผิด หรือ ที่ ได้ เห็น คน ร้าย คน หนึ่ง ปีน เข้า มา ทาง หน้า ต่าง เมื่อ ไม่นาน นี้

"เพื่อน—เพื่อน—เพื่อนบ้าน กัน" ทนาย ความ คิด อ่าง

"ออ เพื่อน ซึ่ง ท่าน ยก เอา ค้น ไทเบิน ขึ้น ขู่ อย่า มา หลอกลวง ฉัน เลย" ชาว สก๊อต เสริม "ฟัง นี่ ท่าน ทนาย ตัว ฉัน เอง ต้อง การ สิ่ง นั้น เหมือน กัน ท่าน ต้อง บอก ความประสงค์ ของ เขา แก่ ฉัน มิฉะนั้น ฉัน จะ ค้าง คน ท่าน"

เขา จับ ตา ดู โดย อำนาจ บังคับ ทนาย ความ ซึ่ง ยืน ตัวสั่น เบย์ลิส ไม่สามารถ ต่อ ต้าน อาการ ดู อย่าง ผู้ มี อำนาจ เหมือน เช่นนั้น ได้ เขาคราง โดย หมด หวัง พลาง ล้วง ห่อ ขึ้น มา จาก กระเป๋า

"เอา ไป ไม่ ปฏิเสธ เลย ท่าน" เขา คำราม

"เอ เรามี ข่าวอะไร นี่!" ฟากัสร้องดัง นัยน์ตา เป็นประกายเพราะ ความ มีชัย

"ตรา ยัง ไม่ ได้ แกะ ออก"

"สำหรับ มือ ของ ท่าน เบย์ลิส" ชาว สก๊อต ดู ที่ ห่อ แล้ว อ่าน อ่าน แล้วส่ง ต่อ ไป อ่าน ท่าน เบย์ลิส คนดี ดี แล้ว เป็น เพื่อน กัน ต้อง ช่วย กัน ฉัน จะอ่าน ให้ ท่าน ฟัง"

เบย์ลิส เผ้า จ้อง ดู หน้า เขา ขณะ ที่ แก้ ห่อ ออก แล้ว มอง ดู ที่ ตู้ เพราะ เกรง ว่า เขา จะ อ่าน ดัง ๆ ฟากัสถึง อย่างไร ก็ ดื้อ ตามไปเงียบ ๆ แล้ว ก็ วาง ลง และ ยัม—ยัม อย่าง ที่ ทนาย ความ ทั้ง เกลียด ทั้ง กลัว

"ดัง นั้น ท่าน ให้ คน ของ ดยุก กลับ แล้ว ซิ?" เขา ถาม

"ไม่—ไม่—นั่น คือ—"

"ดยุก อ่าน—อ่าน!" ฟากัส ส่ง กระดาษ ผ่านไป "ดยุก แห่ง

มอนเมาธ์คอย ตม ดี แต่ พวก พี่ น้อง แห่ง ประเทศ ควัน ตก กำลัง วิง วอน ว่า คง พัด ควัน ออก ไป ไกล เสีย"

"ฮึ่! " เบย์ลิส กล่าว ทอด สาย ตา ไป มอง ตู้ อย่าง เต็ม ที่ ตัว สั่น เหมือน ถูก นก เมื่อ เขา อ่าน จบลง

"ท่าน อย่า ทรยศ ต่อ ฉัน" เขา กระซิบ แล้ว เงย หน้า ขึ้น

"เถอะ น่า ฉันไม่ หัก หลัง ท่าน หรอก" ฟากลัสประกาศ "เรามัน ต้อง ด้วย กัน ฟัง นี่! ไปเอาหมึก ปากกา กระดาษ มาให้ ฉันหน่อย"

ทนาย ความ รีบ เชื่อ ฟัง พอ เขา ลับหายไปแล้ว ฟากลัส หันมาจ้อง ดู ที่ ตู้ อย่าง จริง จัง

"สอง ครั้ง เขามอง ดู ที่ ตู้ นั้น เมื่อ กำลังพูด กัน" เขาบ่น "ทำไม? มัน จะ มี ความ ลับ อะไร หนอ" เขา เดินไป ที่ ประตู "อ้าย ตัว ร้าย คง อยู่ กระมัง?"

ตา ของ เขา เปนประกาย โดย ความสงสัย เขา ค่อย เดิน ไป ทาง นั้น เบา ๆ เงี่ย หู ฟัง แล้ว เดิน เข้าไป ใกล้ อีก ๒—๓ ก้าว ต่อมาอีกสัก ๑๐ วินาที เบย์ลิส กลับ เข้า มา โดย รีบ ร้อน เขา จ้อง ดู ที่ ตู้ แล้ว คำ ราม กับ ตน เอง

"สาย ไป หน่อย อ้าย ลันดาน กลับ มาแล้ว"

เบย์ลิส ตาม เข้ามา พร้อม ด้วย เครื่อง เขียน

เรา จะ ตั้ง ต้น ทำ บัด นี้" ฟากลัสกล่าว เมื่อ นั่ง ลง ที่ โต๊ะ สาย ตา จ้อง ดู ทนาย ความ อย่างแหลม คม แล้ว พูด

"นี่ คง เปน งาน ที่ ร้าย แรง ท่าน เบย์ลิส"

"ไม่มีคนไหนที่จะดีกว่าฉันอีก" ทนายความพูดบ้าง

"ท่านเชื่อแล้วหรือว่าเราทำกันแต่สองคนเท่านั้นเดี๋ยวนี้?"

"เท่านั้นทีเดียว? จริงทีเดียว" ตาของเบย์ลีส์เหลือบไปมองที่ตู้โดยไม่ตั้งใจ

"ไม่มีใครอีกหรือในบ้าน?"

"มีแต่แม่บ้าน—ยายเบ็ตตี้—หูหนวกสนิท"

"นี่คงไม่มีการทรยศกันละนะ" ฟากัสกระซิบพูดเอาหัวเคาะกระดาษ "ท่านไม่มีใจที่จะกลัดผ้าพันคอให้เรียบร้อยหรือ?"

"ความจริงท่านหมายถึงอะไร?"

"ไม่มีอะไร—ไม่มีอะไร แต่ทำให้ฉันคิดมากกว่าหนึ่งครั้งว่าได้ยินเสียงอะไรอยู่ในตู้ของท่าน"

เบย์ลีส์ไม่สามารถห้ามความตกใจไว้ได้เมื่อได้ยินคำนั้น

"คล้ายกับ—เสียงหนู" ชายสก็อตพูดต่อไปคอยจับกิริยาเขา "เราจะให้รู้แน่ได้ไหม?"

ทำให้ทนายความหวาดหวั่นยิ่งขึ้นเมื่อเขาเข้าไปใกล้ตู้และชักดาบออก

"ฉันจะดู-ฉันจะดูเอง" เบย์ลีส์แทบตะโกนโดยความตกใจวิ่งเข้าไปขวางไว้

"ไม่ต้อง—ไม่ต้อง ดาบนี่ดีแล้ว" ฟากัสค้านผลักเขาออกนอกทาง "เหมาะแล้วที่ฉันจะต้องเสี่ยงเคราะห์ด้วยตนเอง"

เขากระชากบานประตูเปิดกว้างออกแล้วจ้องดู เบย์ลีส์บัด

มือ แทบ สั่นสติ และ ร้อง ขึ้น จน สุด เสียง เมื่อ เห็น ฟา กัส พุ่ง ตาบ เข้า ไป ข้าง ใน และ ทิ่ม แทง ทุกช่องทุกมุม

"ไม่ มี ใคร—ไม่ มี" ฟากัส บ่น อย่าง หัว เสีย จึง หยิบตะเกียง ขึ้น ส่อง ดู ทั่ว ๆ ตู้ พูด ออกมา โดยประหลาด ใจ ว่า "ไม่น่า จะเปน หนู"

ทนาย ความ สังเกต เห็น ที่ เบี่ยก โซก หน้าพลันรู้สึกคลายใจที่ เห็นตู้ นั้น ว่าง เปล่า ชาย สก็อต ยัง ไม่หมด สงสัย และ ไม่พอใจ แต่ ต้องกลับ มา นั่ง ที่ โต๊ะ แล้ว ตั้ง ต้น เขียน

"พ่อนี่ ท่านเบย์ลิส" เขาพูดเมื่อประทับตราจดหมาย ท่าทางและ เสียง พูด ของ เขา ไว้ อำนาจ เต็ม ที่ "ฉัน จะ ส่งจม ความ ลับ ของ ท่าน เท่า กับ ท่าน ส่งจม ของ ฉัน—ไม่มาก ไม่ น้อย เพื่อ แลก กัน ท่าน จะเห็น ม้า ใช้ที่ ไว้ ใจ ได้ ของ ฉัน สำหรับ นำจด หมาย นี้ ไปให้ ไล์คว แบรดสก็อก ที่ บริต ปอร์ต คอย ดู ให้กระทำไป โดย ลับ ๆ" เขา ส่งจดหมายไป ให้แล้ว โยน ถุง ลง บน โต๊ะ "คนที่ จะนำไปมาที่นี่เมื่อ รุ่งขึ้น วัน ที่ สอง

"คง สำเร็จ" เบย์ลิส ผงก ศีรษะ รับ นึกประหลาด ใจ ว่าเขา จะ ส่ง ใครมา

"ต้อง ระวัง อย่า ให้ ส่งผิด จำไว้ "ชาวสก็อต เตือน" รอบปี ฟา กัส มีวาจา หยาบ จริง แต่ ไม่มี เพื่อน ที่ ซื่อสัตย์ คน ใด ที่ คิด เปน อริ กับ ฉัน จดหมาย ของ ท่าน อยู่ นี่ น่ามันไปส่ง ตาม ที่ บอกให้ แล้ว ช่วย นำ ตะเกียง ไป ข้าง ต่าง ที่ ฉัน ไม่ อยาก จะ คอ หัก ตาย เพื่อ โกง พวก แขวนคอ เพราะ ฉัน ต้อง ขี่ ม้า อีก หลาย ไมล์ จากนี่ไป"

ท่าน เบย์ลิส ครั้น เห็น ผู้เปน แขกไปแล้วรู้สึก โล่งใจอย่างพูดไม่ ถูก

ขณะที่เขากำลังบีดประตูนั้นมีนัยของคนๆหนึ่งพุ่งออกมาจากซอกมืดที่ตรงข้ามพร้อมด้วยเสียงกระซิบอย่างหนักแน่นว่า

"ท่านเบย์ลส์—อยู่!"

"ใคร—วอลดรันหรือ?" ทนายความร้องถามแล้วเชิญให้เขาเข้ามาข้างใน และลงกลอนบานประตู "ผ่าซี่ฉันอยากจะยิงแกในการที่ปล่อยให้เจ้าสัตว์ร้ายมาทายที่พักของฉัน ฉันจากโบสถ์มาเพื่อหน้าที่ของเขา แต่บัดนี้เขาได้ตามมาพบฉันอีก"

"เปล่า มันไม่ใช่ความประสงค์ของผมเลย" วอลดรันค้าน "ผมช่างชอบหนวดสีแดงของเขาเล็กน้อยเท่าท่านเหมือนกัน บังเอินเมื่อผมผ่านมาเขาก็เดินไปไกลๆ และไม่มีสิ่งใดที่ทำให้เขาออกไป ดังนั้นผมจึงลวงเขาไปเสีย โดยบอกว่าท่านออกจากเมืองไปแล้ว"

"แกรู้ไหมละเขามาที่นี่เมื่อครู่นี้?"

"ผมพึ่งเห็นเมื่อเขาไป"

"ขอให้ห่าจิกอ้ายตัวร้ายผมแดงที่เกิด ไม่เคยได้ดำบากไม่เคยทำร้ายในระหว่างสิบปีนี้ แต่เขาคงมาเสมอ สองครั้งแล้วที่เขาหมุนฉันให้เกิดประโยชน์ และสองครั้งแล้วที่ฉันหนีรอดชั่วเส้นผมเดียว อนิจจาเดี๋ยวนี้ฉันต้องรับภาระของเขาอีก"

"ก็ทำไมจึงไม่กำจัดมันเสียเล่า?" วอลดรันคำราม

"มันเป็นสิ่งประหลาดสำหรับทุกๆคนที่รู้จักเขา แม้ว่าโครงการของเขาล้มหมดแล้วก็ดี—ตามที่เป็นอยู่ทั่วไป และคำพูดล่อลวงของเขาควรมีโทษถึงตาย จำคุกหรือร้ายกว่านั้น กระนั้นฟากสิ มัน

ก็ยังไปโดยอิศระภาพเต็มที่ ตั้งต้นวางอุบายใหม่และหาเรื่องมาต่อถวงสด ๆ

"เดียวนี้เขาคิดทำอะไร ?"

"เขาอยากจะผูกมือเขาเป็นที่ยิ่ง"

"เขาคิดท่าไหนต่อท่านดยุก"

"นั่นฉันไม่ทราบ ที่ฉันรู้ก็แต่ว่าจะนำสาส์นฉบับหนึ่งไปยังบริดปอร์ตเมื่อถวงอาทิตย์โผล่ขึ้นเป็นครั้งที่สอง" เบย์ลีส์บอก

"บริดปอร์ต! นั่นเป็นที่คิดการของท่านดยุก"

"ฉันก็ว่าอย่างนั้นแต่ก็ไม่รู้จริง ฉันไม่รู้ว่าจะให้ใครไปดี"

"ก็ทำไมโรเยอร์พ่อหนุ่มไงล่ะ ? เขามีสติและความสามารถดี"

"โรเยอร์เรดสโตน ? อา ! นั่นทำให้ฉันนึกได้แล้ว ฉันมีความลำบากอีกเรื่องหนึ่ง มานี่ซิต้องบอกกับหูจึงจะได้"

โดยน้ำเสียงแผ่วเบาท่านทนายความบรรยายถึงเรื่องที่แขกทั้งสองเข้ามาหา และถึงเรื่องที่ซ่อนโรเยอร์ไว้ในตู้ ทำให้วอลดรันหน้าย่นด้วยความร้อนใจ

"เขา—เขาคงรู้ดี" เขาตะกุกตะกักพูด

"ฉันไม่เห็นด้วย และทายไม่ถูกด้วยว่าเขาออกจากตู้ไปได้อย่างไรหรือเมื่อใด และเดี๋ยวนี้เขาอยู่ที่ไหนเป็นโชคดีหนักหนาที่เขาไม่ได้ยินฟากัสพูดมากเกินไป"

"เขายังหนุ่มนักนี่ ไม่ควรให้ไปยุ่งกับเรื่องรายนี้" วอลดรันว่า

"แต่หาเขาให้พบเถิด เขามีฉบับสำคัญและเรารู้ถึงเรื่องที่เราต้องการ"

"นั่นจริง ไปข้างบนกันเถอะ เราจะได้ตามหาเขา"

คนทั้งสองเดินเข้าไปในห้องที่มีแสงไฟ ท่านเบย์ลิสเป็นผู้เรียก "เฮ้ โรเยอร์–โรเยอร์ อยู่ที่ไหนนั่น—?"

ตู้นั้นวางที่มุมห้องไม่เต็มพอดีปล่อยให้ที่ว่างแคบๆ อยู่ข้างๆ และจากช่องนี้โรเยอร์ปรากฏออกมา มีบันอยู่ในมือพร้อม

ท่านเบย์ลิสถอนหายใจแล้วจ้องดูวอลดรันอย่างมีความหมาย ทั้งสองก็เป็นอันเข้าใจกันว่าชายหนุ่มคงได้ยินเรื่องราวที่พูดกันในห้องนี้หมดแล้ว

"ฉันบอกให้แกซ่อนอยู่ในตู้" เบย์ลิสเอ่ย

"อา—ครับ แต่ผมรู้ได้จากอาการของเจ้าคนนั้นและเสียงบ่นของเขาว่าเขาสงสัยตู้นี้ ดังนั้นเมื่อเขาละโอกาสตามคุณออกไป ผมจึงกล้าเปลี่ยนที่อยู่เสีย"

เบย์ลิสนิ่งคิดอยู่ขณะหนึ่งก็ตกใจได้ว่าเขาจำเป็นต้องไว้ใจชายหนุ่มนี้ และเป็นการฉลาดที่จะทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้

"แกทำดีถูกมาก" เขาพูด "เจ้าวัวผมแดงตัวนั้นเป็นอ้ายตัวร้ายกาจที่เดียว มันมาทำเป็นเพื่อนเพื่อหาความลำเร็จของมัน"

"ผมแปลกใจครับทำไมคุณจึงไม่บอกว่า 'เขา'" เรดส์โตนกล่าว "แน่นอนที่เดียวเราคงได้เปรียบมัน และได้มันให้ลงไปผังอยู่ในสระก็สิ้นเรื่อง"

"ไม่ได้ มัน มี เพื่อน มี อำนาจ มาก มัน หาย ไปไหน นาน ไม่ ได้" เบย์ ลิส บอก

"คง ต้อง การ คนมาก ๆ เพื่อ กำจัด มัน ขณะนี้ คง เปนการ ดี ที่ จะ ทำตาม คำสั่ง เขา และ คอย หา โอกาส ของ เรา"

"เอา จด หมาย จาก นี่ ไป ยังดอเสตเชอร์ ได้ ไหม พ่อหนุ่ม" วอล ดรัน ถาม

"รับใช้ นาย แล้ว เปน ได้" โรเยอร์ ตอบ

"ออกไป ใน คืน นี้ ที เดียว นะ"

"ชั่วโมง นี้ ก็ ได้ ตามความ ประสงค์"

"ดีมาก พ่อ หนุ่ม" เบย์ ลิส ร้อง ขึ้น "สำหรับ เรื่อง นี้ ฉัน จะ จำ ไว้เสมอ นี่จด หมาย จำสถาน ที่เอาไว้—ไส์คว แบรดส์ต๊อกวิธเธลเยน์ เกรนย์ บริดปอร์ต และ ฟัง นี่ คงมีการ กีดขวาง อยู่ บ้าง ในการนำไปส่ง อย่าชักช้าไปให้ถึง วิธ เธล เนย์ ในวันที่สอง มา – ไบ ที่ 'บุล แอนด์ เมาธ์ กับ ฉัน ก่อน ซึ่ง ฉัน จะได้ เลือก ทาง ที่ เหมาะ สำ หรับ การ เดิน ทาง ของ เจ้า ไป กันเถอะ!"

ความ รีบ เร่ง ของ โจร กลาง ทาง

สิบ นาฑี ผ่าน ไป แล้ว ตั้ง แต่ โร เยอร์ และนาย ของ เขา พากัน ไป ยัง ที่ พัก คน เดิน ทาง ที่ โฮลบอร์น ก็ มี เสียง เคาะ ที่ ประตู หน้า บ้าน ยัง ความ ประหลาด ใจ ให้ แก่วอล ดรัน

"กลับ กัน แล้ว" เขา ร้อง "คง เสร็จ ธุระ กันที ผ่า ซี อยาก ให้

แผน อุบาย ต่าง ๆ นั้น ยุติ กัน เสีย การ ต่อ สู้ กัน นั่นแหละคง ทำ ให้ ถึงผล ที่สุดลง ได้"

เขา รีบ ลง ไป ข้าง ล่าง มือ ถือ ตะเกียง แต่ พอเขา เปิด ประตูกว้าง ออก ไม่ เห็น ใคร นอก จาก—รอบบี ฟากัส !

"ท่าน เบย์ลิส์" ผู้ มาหา ร้อง ทัก ท่าทาง ของเขาดูกว่า ที่แล้ว มา

"ไม่ อยู่" วอลดรัน พูด ห้วน ๆ

"ไม่ อยู่ ? แก โกหก อ้าย ฉิบ หาย" ชาวล์ก็อต ร้อง ดัง เหมือน สาย ฟ้า ฟาด ก้อง ไป ทุก ห้อง "เบย์ลิส์ ข้า ต้อง พบ แก — แก อ้าย หมา จิ้งจอกเฒ่า" เขา เดินไปมา แล้วตะโกนถาม "วอลดรัน นั่นแกทำอะไร วะ"

"กำลัง บรรจุ ลูก ปืน" วอลดรัน หัน ไป ตอบ อย่างใจ เย็น จาก ที่ มืด

"ส่งบ ไว้ ก่อน เถอะ เจ้า คนหา เรื่อง" ฟากัส ร้อง บอก เปลี่ยนน้ำ เสียงพูด "เบย์ลิส์ เป็น เพื่อน เก่า ของ กัน กัน อยาก พบ เขา เพราะ มี เรื่องอะไร ที่ จะ หารือ ด้วย

"บอก ว่า ไม่ อยู่" วอลดรัน ย้ำ

"ไป ไหน กัน น่ะ" อ้าย เพื่อน ยาก "ฟา กัส ย้อน ถาม เดิน ลง บัน ได มา

"แก ออกไป" วอลดรัน พยัก หน้า ทาง ประตู ที่ เปิด อยู่ มือจับ ปืน กระชับ เข้า

"อย่า เป็นบ้า ไป หน่อย เลย" ฟากัส พูด อ่อน ลง พลาง ย่าง ออก "ถาม จริง ๆ เถอะ เขาไป ไหน?"

"ที่ บุด แอนด์ เมาธ์ ณ โฮลบอร์น" วอตคินบอก บีดประตูกระแทกหน้าเขา

"ตาชาวต์กอต ลุกน่ากลัว พลาง ชู กำหมัด ขึ้น ทางประตู ที่ เบีด แล้ว รีบไป ทาง สมิธ ฟิลด์"

ก่อน ที่ เขา จะถึง โฮลบอร์น เขา พบตัวท่าน เบย์ลิส เอง และยก มือ ขึ้น บีบ แขน ทนาย ความ ไว้แน่น

"จด หมาย ที่ กัน ให้ไว้ อยู่ ไหน?" เขา ถาม อย่าง ไม่ รี รอ

"ส่ง ไป แล้ว" เบย์ลิส ตอบ นิ่กฉงน ในการ ที่ พบ กัน นี้

"ไป แล้ว! เมื่อ ไร?"

"๑๕ นาที มาแล้ว

"ใคร เป็นคน เอาไป"

"เสมียน ของ ฉัน—โรเยอร์ เรดล์โดน"

"ทาง ไหน?"

"โดย ทาง ถนน ตวันตก"

"ให้ ห่า กิน ซี่ เร็วจัง" ฟาก์ส คำราม จับทนาย ความสั่นโดย โกรธ แค้น "แก มัน ต้ม กัน เสีย แล้ว รึ อ้าย ใจ หมิพ?" เขา ผลัก เบย์ลิส ให้ ออก ห่าง ไป แล้ว รีบไป ทาง โฮลบอร์น

ท่าน เบย์ลิส ประคอง ร่าง ลุกขึ้น จาก กอง ขยะ แล้วมอง ตามชาว ต์กอต โดย ความโกรธ แต่ อาการ ของ เขา ก็ พลัน เปลี่ยน ไปโดย เร็ว

"อุบาย ของ มัน ออก ผิด เสีย แล้ว — มัน คง ต้อง การ จด หมาย นั้น คืน มัน คง ไปได้ ยิน อะไร มา" เขาบ่นกับตัว เอง "คิด ว่า คง ทาย ถูก มอน เมาธ์ คงมา ใน ทะเล แล้ว การ แสดง ใกล้ เข้ามา" เขามองตามอีก ครั้ง "มันไป ทางนั้น มัน จะ ต้อง การ อะไร? ควร ที่ เรา จะ รู้ไว้ ดีกว่า"

ความคิดนี้ทำให้เขารีบติดตามไประวังไม่ให้เขามองเห็น คอยสกดรอยตามไปจนถึง 'บุด' เห็นฟากัสเข้าไปในโรงเตี๊ยม เบย์ลิสจึงแอบเล่าที่อยู่ตรงข้ามคอยเฝ้าดูด้วยความสนใจยิ่ง

เวลาผ่านไปไม่ถึง๑๐นาที เห็นม้าชายคนหนึ่งขี่ม้าออกจากบริเวณที่พัก และฟากัสเดินมาข้าง ๆ เขาพูดจากันโดยอาการร้อนรนสักครู่หรือ๒นาที แล้วชายผู้นั้นก็เร่งม้าไปทางทิศตะวันตกส่วนฟากัสรีบไปทางในเมือง

"มันเป็นไปได้หรือ" เบย์ลิสบ่นมองตามดูคนขี่ม้า "มันก้มหน้าและมืดมากจำรูปร่างของมันไม่ได้"

เขาเดินเรื่อยเข้าไปในที่พัก พบคนที่เขารู้จักเข้าคนหนึ่ง

"สบายดีหรือ ปากิน? ไปไหนกันหมดนี่" เขาร้องถามอย่างร่าเริง

"ครับ! มันพึ่งไปกันเสียเมื่อตะกี้นี่เอง" คนนั้นตอบ

"จริงซิ ฉันเห็นใครคนหนึ่งขี่ม้าออกไปเมื่อตะกี้" เบย์ลิสนำเรื่อง

"ท่านเห็นริ พวกแถวนี้แต่ว่ารู้จักเขาทั้งนั้นละ" ปากินหัวเราะ

"อย่างนั้นเทียว ท่ามันขี่ม้าเปรี้ยวจัง"

"เก่งที่สุดละในแถวนี้—นี่แหละเป็นตัวเอกละครับ"

"ฮือ เรื่องอะไรกันน่ะ รู้ไหม?"

"การมืด ๆ และถึงที่สุดก็ได้เงิน ไม่อย่างนั้นเจ้าโจรสายฟ้าไม่เล่นด้วย" ปากินผงกรับ

"แกไม่บอกฉันหรือว่านั่นคือสายฟ้า?"

"ผมบอกแล้ว อะไรอีกล่ะ ผมได้ยินมันพูดกับท่านที่มีหนวดคนหนึ่งสองสามคำ" ปากินฉดเสียงคำสุดท้ายว่า "เป็นหรือตายก็ช่างเอามันให้อยู่ และท่านชายผู้นั้นเป็นคนพูด"

๑๕ นาทีต่อมาท่านเบย์ลิสกลับมายังบ้านของเขา และเล่าให้วอดดรันฟังตามที่เขาได้ยินและได้เห็นมา

"มันคงรู้เรื่องซึ่งจะทำให้ความคิดของมันไม่เป็นผล ดังนั้นมันจึงต้องการฉดหมายนั้นกลับคืน" เบย์ลิสพูด

"ให้หากิน ท่านคงเห็นแล้วว่านี่หมายความว่ากระไร?"

"ไม่มีอันตรายสำหรับเรา"

"แต่—แต่โรเยอร์ล่ะ"

"เขาคงถูกไล่ตามทัน และคงนำฉดหมายกลับคืนได้"

"ไม่ได้ โรเยอร์จะไม่เคยจากโดยไม่มีคำสั่ง ฉันรู้จักหนุ่มคนนี้ดี เขาคงต่อสู้จนถึงตายเพื่อรักษาความสัตย์ซื่อ"

"ถ้าเช่นนั้น—จะแก้ไขได้อย่างไรบัดนี้?"

"คนยังมีชีวิต ท่านจะให้เขาตายเพราะเรื่องของเราหรือ" วอดดรันพลุ่งออกมาอย่างเต็มที่ "ปืนของผมอยู่ไหน?"

"พังน์ วอดดรัน" ทนายความเตือนสติ "จะไปทางไหน?"

"ทางถนนตวันตก"

"บ้าร์? คอยพังฉันเชื่อว่าท่านดยุกคงมาเรือทางช่องแคบและท่านคงขึ้นบก—ท่านรู้ไหมที่ไหน? คงตั้งต้นเกิดเรื่องประเทศตวันตกพร้อมกันไม่พอใจคนตั้งพันๆ คงพากันไปเข้าข้างท่าน—"

"อา! อา!" วอดดรันคำรามพลางสลัดเขาออก "แต่ท่านจะ

ให้ฉันอยู่นิ่งหรือ เมื่อความตายกระชั้นชิดเส้นยนของท่าน ท่านใจเย็นเกินไปเสียแล้ว"

"แต่ขอให้คิดดู" ทนายความแย้งขึ้น "จะกล้าไปขัดขวางรอบบี ฟากัสหรือนี่?"

"ครับ และจะดึงหนวดออกจากหน้าสักปรกของมันเสียด้วย"

"บ้าเสียจริงแล้ว เขามีพวกข้างหลังน่ะ คงจับท่านหั่นเป็นตัวหนอนละน่ะ ลืมเสียแล้วหรือว่าท่านได้สัญญาร่วมเป็นพวก และเป็นหัวหน้ากับท่านดยุกครั้งหนึ่งที่ทุ่งนา ท่านจะทำเสียหมดและละทิ้งเหตุผลที่——"

"ไปเสีย!" วอลดรันพูดโดยเร็ว "ไปให้ทันพร้อมกับเหตุผลและอุบายของท่าน ฉันคิดวิตกแต่เรดส์โตนหนุ่มที่ขี่ม้าไปในเวลาค่ำคืนตามคำสั่งของท่าน ฉันชอบเขาจริง ๆ และต้องไปช่วยเขาหรือแบ่งรับเคราะห์กับเขา อุบายทั้งสิ้นของโลกคงทำให้ฉันนิ่งไม่ได้ คนนี้เป็นคนที่ ๓ สำหรับถนนตวันตกนี้ และขอให้ได้พบเจ้าวายร้ายหัวแดงเมื่อไปเถิด"

วอลดรันสัตย์มือของทนายความที่จับเขาหลุดออก เบิดประตูผลุงแล้วรีบไปโดยเร็ว

ท่านเบย์ดิสจ้องดูเขาฟากฟ้าแห่งบัจฉิมทิศคงทอแสงแดงระเรื่อท่ามกลางเมฆสีม่วง เรดส์โตนอยู่ที่ไหน? โอสายฟ้าจะตามเขาทันไหมหนอ? วอลดรันไปทางคนทั้งสองนั้นพอดีหรือไม่? จะเกิดอะไรขึ้นถ้าเป็นเช่นนั้น?

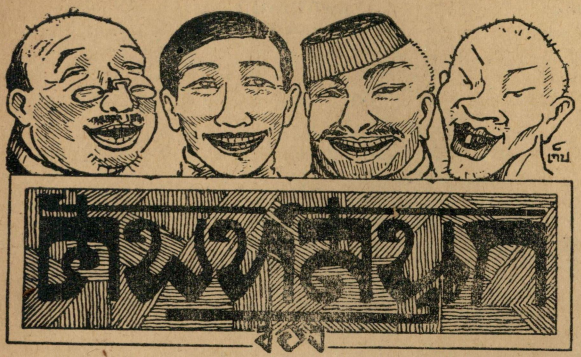

ของ 'ฝะอบ'

คนเก็บเงิน — "รับประทาน, ได้เท้าจะโปรดจ่ายเงินให้กระผมวันนี้ได้ไหมครับ ?"

คุณหลวง — "จ่ายอะไรได้, แกมาผิดเวลา !"

คนเก็บเงิน — "งั้นได้เท้าจะโปรดให้กระผมมาเวลาไหนล่ะครับ ?"

คุณหลวง — "เวลาที่ฉันไม่อยู่ซี่แก !"

นางเปลี่ยน — "ลูกเจ้าคุณหัวแตก คุณหมอไปรักษา เห็นจะได้เงินมากนะคะ ?"

คุณหมอ — "จ้ะ, โธ่อยู่, เพราะเจ้าคุณท่านมั่งมี"

นางเปลี่ยน — "แต่คุณหมอ อย่าลืมนะคะ ว่าลูกดิฉันเองเป็นผู้ชาย !"

ท่านศาสตราจารย์เฒ่าเขียน หนังสือ ปิดไว้ หน้าห้องว่า

"ไม่อยู่, จะกลับเวลา ๑ ล. ท."

แล้วท่าน ก็ออก จากห้องไป พอนึกขึ้นได้ ว่าลืมหมวก จึงกลับมา ที่ห้อง เพื่อจะเอาหมวก แต่พอเห็น หนังสือ ที่ปิดไว้ หน้าห้องเข้า ท่าน จึงนั่ง คอยอยู่ที่หน้า ประตู จน ๑ ล. ท. จึงเข้าไป!

ท่านสังฆราช ผู้ทำ พิธีสมรส คอยอยู่ นานแล้ว เจ้าบ่าว และเจ้าสาว ก็ยังไม่ สำแดง ร่างให้ ปรากฏ พอท่านเริ่ม จะหัวเราะ ใน การที่ต้อง คอย นาน คู่บรมสุข จึงลงจาก รถเดิน เข้าสู่ห้อง พิธี เมื่อท่าน สังฆราชทำ พิธีเสร็จ ก่อนจะ กลับท่าน สั่งแก่คู่บ่าวสาว ว่า

"คราวนี้ ท่านมาช้า — ช้ามาก ทีเดียว — โปรดจำไว้ ว่าถ้าจะแต่งงาน กับใครอีก, จงพยายาม มาให้ ตรงตามเวลา, อย่าให้ สายเช่นนี้!"

วันนั้น เป็น วันสำคัญ ของ คุณเผือก — คือ เป็น วันที่ คุณ เผือก จะ แต่งงาน กับหญิง ในชนบท แห่งหนึ่ง แต่เคราะห์ร้าย! คุณเผือก นอน เพลินไป จนสายสาย พอสำนึกตัว, แกกรีบ ตะกายลงจาก เตียงนอน โดย เร็ว วิ่งรถไปสถานี เคราะห์ของคุณเผือก ยังไม่สิ้นสุด! รถไฟได้ออก ไปเสียแล้ว! ต้องรอคอย อีกตั้ง ๕ ชั่วโมง จึงจะมี รถอีก ขบวน หนึ่ง คุณเผือก จึงรีบ ตรงไปที่ พนักงาน โทรเลข, ส่งโทรเลข ไปที่บ้านเจ้าสาวว่า

"รอก่อน, อย่าเพ่อ แต่งงาน จนกว่า ฉันจะมาถึง"

นายปู "เอ๊ะ! ดูหน้าตาเศร้าไป, มีทุกข์ร้อนอะไรรึ?"

นายหอย "ตางร้าย! เพื่อนเอ๋ย, เมื่อเช้านี้ไก่ระยำ มาโก่งคอขัน อยู่ตรงหัวนอนกัน, จนกันตกใจตื่น แต่ก่อนร้อนอะไร ไม่เคยยังงี้เลย เห็นจะเกิดมีการตายขึ้นเป็นมั่นคง!"

นายปู "เหลวน่า, อย่าเป็นคนถือตางไปหน่อยเลย" พอรุ่งขึ้นเขาทั้งสองได้พบกันอีก

นายปู "ไง, ที่แกว่าจะเกิดมีการตายขึ้นนั้น จริงหรือเปล่า?"

นายหอย "ทำไมจะไม่จริง!"

นายปู (หน้าตื่น) "ใคร?"

นายหอย "อ้ายไก่ตัวนั้นน่ะซี, กันแกงมันเสีย"

ท่านหมอผู้หนึ่งพึ่งเปิดที่ทำการรับรักษาโรคใหม่ ๆ วันแล้ววันเล่าก็ไม่เห็นมีใครมาให้รักษา จนวันหนึ่งโชคดีมีสุภาพบุรุษผู้หนึ่งวิ่งกระหืดกระหอบมาหา, ท่านหมอกรากเข้ากระทำกิริยาอาการรับรองเป็นอันดี แล้วถามว่า

"กระผมจะช่วยเหลืออะไรได้เท่าได้บ้างครับ?"

สุภาพบุรุษผู้นั้น "ผมอยากจะขอพึ่งโทรศัพท์เรียกหมอสักหน่อย, ภรรยาผมเจ็บมาก!"

สุภาพสตรี "เมื่อหนูโตขึ้นหนูอยากเป็นคนมีชื่อเสียงไหม?"

หนูคุ้ย "แน่นอนซีครับ, ผมอยากจะไปตรวจชิ้วโลกเหนือ"

สุภาพสตรี "งั้นเจียวรึ? ชีวิตของคนตรวจชิ้วโลกเหนือน่ะมันแสนจะลำบากนา! ไม่เห็นจะสุขสบายอะไรเลย"

หนูศุข "แต่ผมเชื่อ ว่าคง ทนได้"

สุภาพสตรี "ถ้าเช่นนั้น ก็ดี, ความคิด อันนี้ไม่ใช่ เลว หนูอาจมีชื่อเสียง ใหญ่โต, ถ้าได้ ตรวจพบ สิ่งแปลก ประหลาด โดยยังไม่มีใคร เคยพบ แต่ขอ แนะนำ ว่ามัน ลำบาก ไม่ใช่เล่น เจียวนา แล้วก็อากาศ หนาวจัดจน...."

หนูศุข "นั่นน่ะซี ครับ, เป็นสิ่งที่ ผมชอบนัก เพราะผม จะได้ไม่ต้องอาบน้ำ บ่อย ๆ เหมือนอย่าง อยู่ทุกวันนี้"

ชายผู้หนึ่ง กำลังจาก รถจะถอย เรือไฟ แต่เห็น เรือเคลื่อน ออกจากท่า ไปได้หน่อย หนึ่งแล้ว เพราะเหตุที่มีธุระร้อน, จึงจำเป็น ต้องหลับหู หลับตา กระโดด ลงไป ที่ท้ายเรือ ศีรษะ ฟาดเข้า กับพื้นเรือ ทำให้เกิด อาการ งงไป หลาย วินาที พอหาย มึนจึง ลืมตาขึ้นดู, แล้วร้อง ว่า

"โอ้โฮ! เรากระโดดได้ไกลจริง!"

คุณหมึก ย่างเข้าไปในร้าน ชายกับข้าว แห่งหนึ่ง, สั่งให้เอาปลาทอด มาจานหนึ่ง เขารอคอย อยู่ครึ่งชั่วโมง บ๋อยจึงโผล่ เข้ามา รายงานว่า

"ปลาที่ใต้เท้าสั่งนะ จะได้ใน ๑๕ นาทีน"

คุณหมึก เป็นคนใจเย็น, จึงรอต่อไปอีก จนครบ กำหนด ๑๕ นาที บ๋อยก็ ออกมา รายงาน อีกว่าให้ รอคอย อีก ๑๐ นาที จึงจะได้ คุณหมึก ทำเป็น คนใจเย็น ต่อไป อีกไม่ไหว ด้วยท้อง ร้องอุทธรณ์ อยู่จ๊อก ๆ แล้ว จึงเอ็ดตะโร ขึ้นว่า

"เฮ้ยบ๋อย, เอ็งรู้ไหมว่า คนทำครัว มันใช้อะไร เป็นเหยื่อ ตกปลาวะ, บ้านนี้จึง ยังไม่ได้กิน"

จ๋อง (บิดา เปนนัก ดนตรี) "นี่, พ่อ ของ แก รู้อะไร ซึ่ง เกี่ยวแก่ ดนตรี บ้างไหม ?"

จุ๋น "รู้!"

จ๋อง "รู้อะไร บ้าง ?"

จุ๋น "รู้ว่า อ้ายซออู้นะ มันก็มี สายสองสาย เหมือน ซอด้วง กันได้ ยินเขา บอกกะแม่ อย่างนั้น!"

คุณโก้ "เอ๊ะ! มีดโกน ที่ออย่าง นี้จะใช้ได้ ริ ?"

ช่างตัดผม "ได้ซี่ครับ, ถึงจะที่อ อย่างไร ก็ใช้ได้ ขอให้มี ด้าม สำหรับ จับก็ แล้วกัน!"

ชาย แก่ คน หนึ่ง พบ บุรุษ ไปรษณีย์ ประจำ ตำบล กำลัง ผ่า แดด ไป ตามถนน อันเต็ม ไปด้วยฝุ่น แกจึงทัก ทาย ปราไส ถามรู้ จักกัน บุรุษ ไปรษณีย์ ผู้นั้น ปรับทุกข์ ว่า การทำ หน้าที่ ส่งหนังสือ นี้ ลำบาก มาก, แตะนี่ เขา ก็ยัง จะต้องเดิน ทางไป ตาม ถนน อันร้อน ระอุ เช่นนี้อีกตั้ง ๔๐ เส้น เพื่อเอา หนังสือ ฉบับหนึ่ง ไปส่ง

ชายแก่ นั้นพูดว่า "พุทโธ่! เปนฉัน ละ ไม่ยัก ทนลำบาก เดินไป ส่งอ้ายของ เล็กน้อย เท่านี้ ก็แกจะ ส่งทาง ไปรษณีย์ เสียมิดหรือ ? จะได้ ไม่ต้อง เดินลำบาก"

สุภาพ บุรุษ "ทำไม จึง มานั่ง ตกปลา เล่นเสีย เล่าหนู ? วันนี้ไม่ใช่ วันอาทิตย์, หนูควรไป โรงเรียน"

เด็ก "โอ, ขอบใจ ครับ ผมกำลังนึกอยู่เทียวว่า วันนี้ผมได้ลืมอะไร บ้าง ผมได้พยายามนึกอยู่ จนกระทั่งเดี๋ยวนี้ก็ยังนึกไม่ออก แต่พอ ท่านบอก ผมจึงนึกขึ้นได้ว่า ลืมไปโรงเรียน นั่นเอง!"

ชาย คนหนึ่ง จะสมัคทำงาน เป็นคน เฝ้าสวน มะม่วง ของหญิง ผู้หนึ่ง

หญิงเจ้าของสวน "ถ้าแก แสดงให้เห็น ความซื่อสัตย์ จน ฉันเห็นว่า แก ไม่เก็บเอามะม่วง ของฉัน ไปทำ ประโยชน์ส่วนตัวเสีย แล้วละก้อ, ฉันจะให้เฝ้าสวน ของฉัน"

ชายนั้น "อย่าวิตก เลย ครับ, คุณนาย, อ้ายข้อนั้นน่ะ ผมเคย เป็นคน เฝ้าโรง เก็บรถราง มาตั้ง ๑๐ ปีแล้ว, ผมไม่เคย เอา รถราง ไปใช้ เป็น ประโยชน์ ส่วนตัว สักที"

เจ้าคุณ ผู้หนึ่ง ไปเที่ยว ต่างจังหวัด โดยที่ ท่าน ชอบพอ คุ้นเคย กับท่าน ผู้ว่าราชการ จังหวัด เป็น อันดี, ผู้ว่า ราชการ จังหวัด จึงได้ จัดรถม้า มารับ ที่สถานี เจ้าคุณให้ คนใช้ ขนหีบบัตซึ่งถ้วนแต่มีน้ำหนักมาก ขึ้นบนทุกรถ, ทั้งตัว เจ้าคุณ และคนใช้ก็นั่งไปในรถ ม้า นั้นด้วย รถแล่นมาตาม ทางถนน พอกำลังขึ้นสะพาน ข้ามแม่น้ำ แห่งหนึ่ง ซึ่งกว้าง โขอยู่, คนขับรถก็เอ่ยขึ้นว่า :

"ผมไม่ได้ขับรถขึ้น สะพาน นี้มาเป็น เวลา นานหลาย ปีแล้ว แต่สำหรับ ใต้เท้า, ท่านผู้ว่า ราชการ จังหวัด อนุญาตให้ เป็นพิเศษ ให้พา ใต้เท้าข้าม สะพาน นี้"

เจ้าคุณ รู้สึก พูมใจ "เอ๊ะ, ไม่อนุญาต ให้ ราษฎร ธรรมดา ข้าม สะพาน นี้ดอกหรือ ?"

คนขับรถ "แต่ก่อน ก็ อนุญาต หรอก ครับ, แต่ต่อมา บีด ประกาศ์ไว้ว่า 'ห้ามไม่ให้ ใคร ข้าม สะพาน นี้ เป็น อันขาด เพราะ ชำรุดมาก' จนบัดนี้ ก็ยังไม่ได้ ซ่อมแซม !"

นักท่อง เที่ยว ผู้หนึ่ง เมื่อได้ ท่องเที่ยว ไปตาม จังหวัด ต่าง ๆ ก็ มาถึง ชนบท แห่งหนึ่ง วันหนึ่ง เขาพูด กับ เจ้าของ บ้านที่ คนพักว่า "จังหวัด นี้อะไร ๆ ก็ดีหมด เสีย อย่างเดียว ที่ตาม ถนนเขา เอา หินแหลม ๆ มาปูไว้ การที่ทำเช่นนี้เพื่อประโยชน์ อะไร? ฉันยังนึกไม่ออก" เจ้าของ บ้าน กระซิบ "คือครับ, ท่าน ผู้ว่า ราชการ จังหวัด มีหุ้นใน ร้านซ่อมแซม รองเท้า อยู่ มาก !"

หญิงแก่ ชาวบ้านนอก คนหนึ่ง พบ ทหารเรือ กลางถนน จึงถามว่า "นี่แน่ะพ่อ, พ่อรู้จัก เจ้าแดง ของฉัน ไหม? เขาไปเป็น ทหารเรือ เหมือนกัน"

ทหาร เรือนั้น "เขาอยู่เรือ ลำไหน ล่ะป้า ?"

หญิงแก่ ประหลาดใจ "เอ๊ะ, เรือมีสองลำ หรือพ่อ ?"

หลังบ้าน คุณถึก มีบ่อน้ำ เล็ก ๆ สกปรก อยู่ บ่อหนึ่ง ซึ่ง มียุง เกิด เป็น อันมาก คุณถ่อ เพื่อนบ้าน รู้จัก วิธี ทำให้ ยุงเกิด ไม่ได้ โดย เอาน้ำมันก๊าด ราดลง ในบ่อ จึงไปแนะนำ ให้ คุณถึก ทำเช่นนั้น บ้าง เพื่อจะ ได้ ตัดความ ลำบากใน การถูกยุง รบกวน

คุณถึก "อะไรนะ ? ทำไม่ให้มียุง ! ดันพ่อ, เมื่อวาน ซื้นเสีย เงิน ยี่สิบ กว่าบาท ทำมุ้ง ถวด เต็ม ห้อง สำหรับ บ้อง กันยุง ถ้าทำไม่ให้มียุง เกิดขึ้นแล้ว, มุ้งถวด ของฉัน จะเปน ประโยชน์ อะไร ?"

ของ "ช่อมาลี"

มารดา "แม้ว่า คุณประเทือง ของเจ้า จะอยู่ไกล จากเจ้า ถึงยุโรป ก็ดี เจ้าก็ ยังชื่อ สัตย์ ต่อเขา อยู่หรือ ?"

ลูกสาว "แน่ละซีคะ คุณแม่ คือเมื่อ มีใคร มาจูบ ดิฉัน ดิฉัน ก็ พยายาม นึกว่า เปนคุณ ประเทือง ของดิฉัน"

ภรรยา "คุณลองชิม นมสด นี้ดูซิ ว่า มันดีหรือไม่ ?"

สามี "เพราะเหตุไร จึงต้อง ชิมเล่า, ยอดรัก ?"

ภรรยา "เพราะว่า ถ้าหาก มันมีรส เปรี้ยว ดิฉันก็ จะได้ไม่ให้ อ้ายดอก ของดิฉัน กิน เพราะมัน ไม่ควร แก่นม ชนิดนั้น"

นักเดินทาง คนที่ ๑ (พูดกระซิบ กับ สหาย) "นี่แน่ะ อ้ายเพื่อนยาก ถ้าเราจะ พักที่โฮเต็ล นี้ จะหาเวลา งีบสัก งีบหนึ่ง เห็นจะ ไม่ได้ เปนแน่ ดูซิ ! เสียงของ เจ้า พวกนี้ มันดัง กลบไป ทั่วทุกห้อง"

สหาย "ไม่ต้อง ตกใจ อ้ายเกลอแก้ว กันมีความคิดดี เกิดขึ้นแล้ว" พูดด้วย เสียง อันดัง กับ เจ้าของ โฮเต็ล "เอาละตก ลงว่า เรา จะค้างคืน อยู่ที่นี่ แต่พรุ่งนี้ ท่านต้อง โปรด ปลุกเรา แต่เช้าหน่อย เพราะว่า เราทำ ขนบัตร์ ใบละ ๑๐๐ บาท ตกหาย เมื่อเวลาเดินทาง มา เราต้อง การ จะ หามันใน เวลาเช้า"

เมื่อได้ยินเสียง เจ้าพวกที่ทำเสียง เอ็ดตะโร เมื่อก็หย่อยกันไปที่ละคน ๒ คน ในที่สุดเหลือแต่เพียง ๒ คน คือเขาและสหายซึ่งชายตาย้มให้กันและกัน

ชายแปลกหน้าผู้หนึ่งเข้าไปซื้อรองเท้าในร้านชายรองเท้าแห่งหนึ่ง เมื่อเลือกไปแล้วเป็นเวลาครึ่งชั่วโมง จึงหยิบคู่หนึ่งนัยว่าเป็นคู่ที่พอใจที่สุดขึ้นมาแล้วถามผู้ชายว่าราคาคู่ละเท่าใด

ผู้ชาย "๑๕ บาทขอรับ"

ชายผู้นั้น "๑๕ บาทเทียวหรือคน เขาบอกว่า ๑๒ บาทเท่านั้นเอาเถิดไหน ๆ มาแล้วก็จะซื้อสักคู่หนึ่ง แต่ทว่าฉันเอาเงินมา ๑๒ บาท ต้องขอค้างไป ๓ บาทก่อน" เป็นอันตกลงกัน

พอชายนั้นออกจากร้านไปแล้ว เจ้าของร้านก็เข้ามาถามลูกจ้างว่า "ทำไมจึงให้ชายแปลกหน้าซึ่งเราไม่เคยรู้จักหน้าค่าตาเลยคิดเงินไปตั้ง ๓ บาท ฉันคิดว่าอย่างไรก็ดีเขาคงไม่กลับมาให้เราเห็นหน้าอีกเป็นแน่"

ลูกจ้าง "ต้องได้เห็นซีขอรับ เพราะว่ารองท้าวที่ผมห่อไปน่ะมันเป็นรองเท้าสำหรับเท้าซ้ายทั้งคู่"

นายทหารสั่งให้นายสิบในใต้บังคับบัญชาของตนตัดถนนให้เป็นเส้นตรงจากที่หนึ่งถึงอีกที่หนึ่ง นายสิบอ้างว่าถ้าจะทำเช่นนั้นก็ต้องลำบากมากเพราะมีบึงบ่อขวางทางทั้งลึกด้วย

"นี่แน่ะ, คำสั่งต้องเป็นคำสั่งเสมอไป ฉันบอกให้ทำก็ต้องทำ ไม่ต้องมีการเกี่ยงงอน จงไปทำเดี๋ยวนี้ และเมื่อแกต้องการอะไร ก็ให้ทำรายงานขึ้นมาจะได้จัดให้ไปตามความประสงค์" นายทหารบงการอย่างเฉียบขาด

บ่ายวันนั้น นายทหารผู้นั้นได้รับรายงานจากนายสิบว่า "โปรดจัดส่งคนสูง ๒๕ ฟุตสิบคน เพื่อทำถนนข้ามบึงลึก ๑๘ ฟุต ต้องการด่วน"

เจ้าของร้านขายของเบ็ดเตล็ด "เนยแข็งทั้งนั่นน่ะ ใครซื้อไป?"

เด็กน่าร้าน "นายแบ็ว!"

เจ้าของ "อ้ายขนมค้าง ๒ กิ่นที่เราขายไม่ได้ล่ะ?"

เด็ก "นายแบ็ว! ซื้อไป!"

เจ้าของ "เนยเหลวที่เสียจนไม่มีใครต้องการล่ะ?"

เด็ก "นายแบ็วซื้อไป!"

เจ้าของ "แล้วไข่ ๖ ใบที่ขายไม่ได้สักที อาทิตย์มาแล้วล่ะ"

เด็ก "นายแบ็วซื้อไป!"

ทันใดนั้นเด็กน่าร้านได้เห็นหน้าของเจ้าของชัดขึ้นมาทันที เด็กจึงถามว่า "ท่านไม่สบายไปรึ!"

เจ้าของ "เปล่า! เปล่า! แต่ว่าข้าได้รับเชิญให้ไปกินน้ำชาที่บ้านนายแบ็วคืนวันนี้ด้วย"

นาย ก. "ฉันได้ยินอ้ายหมอนั่นนินทาฉันต่าง ๆ แล้วฉันไปหามันที่บ้าน เพื่อจะให้มันอธิบายว่าที่มันว่าดังนั้น หมายความว่ากระไร ?"

นาย ข. "แล้วท่านพูดว่ากระไรบ้างล่ะ เมื่อท่านพบเขา ?"

นาย ก. "ว่ากะผีอะไรเล่า อ้ายนั่นมันโตกว่าฉันตั้งหลายเท่า"

สองสาวคุยกัน คนหนึ่งตื่นใจที่สหายเล่าให้ฟังถึงเรื่องหล่อนหนีไปกับผู้ชาย

สาวคนแรก "ช่างน่ากลัวจริง เอะ ตะว่าเมื่อหล่อนจะลงกระไดน่ะ ไม่กลัวพลาดหรือ ?"

สาวคนที่ ๒ "จะต้องกลัวพลาดอะไร ก็คุณแม่จับไว้ให้ทั้งคน"

คดีสำคัญแห่งนครปารีส

เป็นประวัติแห่งการสืบสวนคดีลึกลับของมองสิเออร์ โกรอง

หัวหน้าตำรวจลับ แห่งมหานครปารีส

ในตอนหน้า

รัก ร้าง รัก

~ของ~

นายประจักษ์ พันธุมโพธิ

ข้าพเจ้า ถูก ท่าน บรรณาธิการ เกณฑ์ ให้ เขียน เรื่อง ประจำ ฉบับ เดือน สิงหาคม นี้ ซึ่ง เปน ฉบับ ปฐมกาล แห่ง อายุ ศัพท์ ไทย ที่ได้ หมุน เวียน มา บรรจบ ครบ รอบ ๔ ปี เต็ม บริบูรณ์ และ ซึ่ง จะ ก้าวหน้าดำเนิน เข้า สู่ ปี ที่ ๕ ต่อไป ข้าพเจ้า รู้สึก ยินดี ที่ ศัพท์ ไทยได้ ฝ่า อันตราย เข้า เหยียบ ขีด แห่ง ความ เจริญ มาได้ โดย สวัสดิภาพ แต่ ไม่ รู้สึก ยินดี ที่ ถูก ท่าน บรรณาธิการ บงการ เปน คำ เด็ดขาด ว่า ข้าพเจ้า จัก ต้อง เขียน เรื่อง สำหรับ เดือน ที่ เปน ปฐม เช่นนี้ เพราะ ข้าพเจ้า เปนผู้ อ่อนในเชิง ประพันธ์ พร้อม ด้วย ประการ ทั้งปวง ควร จะ หา เรื่อง ของ ผู้ ที่ ชำนาญ หรือ ผู้ ที่ เปน มือ ขวา จึง จะ ชอบ ข้าพเจ้า ลอง เสนอ ความ เห็น อัน นี้ ต่อ ท่าน บรรณาธิการ แต่ ท่าน กลับ แหว เอาว่า "ไม่ ได้! ลื้อ ต้อง

เขียน อ้ว บังคับให้เขียน" ข้าพเจ้า หน้าม่อย จำใจ ต้องแบกเอา ความไม่ สำเร็จ กลับ บ้าน และ พยายามใช้ เวลาใน ทาง ขีดเขียนให้เป็น ไป ตาม ความ ประสงค์ ของท่าน บรรณาธิการ มาก ที่สุด แต่ เมื่อได้ ใช้ เวลาให้ สิ้นไป แล้ว ๒—๓ วัน และ กระดาษสิ้นไปแล้ว ๒—๓ โหล ความ สำเร็จ ก็ ยังไม่ ยอมใกล้ เข้ามา อยู่นั่นเอง ข้าพเจ้า เป็น คน ถือ สุภาษิต "ฝนทั่ง เป็นเข็ม" ฉนั้น ข้าพเจ้า จึง พยายาม อยู่จน วัน กลายเป็น สัปดาห์ และ สัปดาห์ กลาย เป็น มาศ ก็ ยัง คงไม่ ได้ ผล อะไร นอกจาก ทำความ หมด เปลืองให้ แก่ กระดาษ ของ ข้าพเจ้า ยิ่งขึ้น ทุกที ข้าพเจ้า เกือบ จะ หมด ความ พยายาม อยู่แล้ว ก็ พอดีได้ รับ จดหมาย ของเพื่อน ผู้หนึ่งส่งมา จาก ต่าง จังหวัด ใส่ ซอง หนาปึก ภายใน บรรยาย ถึง ความ ทุกข์ ร้อน และ ความ อาภัพ อับโชค ต่าง ๆ ของเขา ข้าพเจ้า เห็น เป็น เรื่อง มี คติ ควร ที่ พวก เรา ถูก ผู้ชาย จะ จด จำไว้ ทั้งเป็น โอกาส เหมาะที่ข้าพเจ้า กำลัง ตัน ปัญญา ด้วย เรื่องไม่ มี อะไร จะให้ ศัพท์ ไทย อยู่ด้วย ข้าพเจ้า จึง ถอก เอา สำเนา จดหมาย ฉบับ นั้น มาให้ ท่าน บรรณาธิการ ถ้า ท่าน บรรณาธิการไม่ ฉีก ทิ้ง ก็ คงได้ มา ปรากฏ อยู่ ใน ศัพท์ ไทยเป็นแน่ ส่วน การ ที่ ข้าพเจ้า บังอาจ นำ ข้อความ ใน จดหมาย ฉบับ นี้ มา เปิดเผย ก็เพราะ ได้ รับ อนุมัติ จาก เจ้าของแล้ว

ขอ ท่าน ทั้งหลายได้ รับความนับถือ จาก ข้าพเจ้า

จ. พันธุมโพธิ

(สำเนาจดหมายนั้นมีดังต่อไปนี้)

บ้านสุริยภักดี ถนนอินทรามาตย์ บุษบันบุรี
วันที่ ๑๘ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

สหายรัก

ดูเหมือนเกือบ ๒ ปีแล้วที่กันไม่ได้ส่งข่าวคราวถึงแกเหมือนเช่นเคย แต่กันหวังว่าแกคงไม่นึกหรอกว่ากันจะลืมแก ความจริงเวลานี้กันมัวคิดธุระยุ่งๆ แต่ไม่ใช่ธุระการงานหรอกนะ เป็นธุระส่วนตัวของกันเอง ซึ่งกันเห็นว่ามันเป็นของสำคัญอย่างยอดเยี่ยมในชีวิต แกอาจประหลาดใจเมื่อกันบอกแกว่ากันรักผู้หญิงอยู่คนหนึ่ง เพราะตามธรรมดาแกก็รู้อยู่แล้วว่ากันไม่เป็นภาษาเลยในทางนี้ แกคงจำได้ว่าเมื่อครั้งเรายังเป็นนักเรียนอยู่ด้วยกัน กันเกือบจะวางมวยกับแกก็ครั้งหนึ่ง ด้วยเรื่องแกต่อเติมกันถึงเรื่องผู้หญิง ซึ่งมันไม่ใช่ความจริงเลยและกันอายมาก เวลานั้นกันนึกว่าคนที่รักผู้หญิงเป็นคนบ้า แต่เวลานี้คือเวลาที่ ๒ ปีได้ผ่านพ้นไปเสียแล้วนี้ กันลืมคำพูดที่ได้พูดในตอนต้นเสียสนิทที่เดียว อา, สหายเอ๋ย! กันกำลังตกอยู่ในห้วงแห่งความรัก—รักจนไม่ลืมหูลืมตา รักอย่างที่เรียกว่าหลง และเพราะมันเป็นความรักครั้งแรกของกันนั่นเอง จึงทำให้กันไม่รู้ถึงเล่ห์เหลี่ยมของความรักเอาเถอะ, ถ้าแกไม่ขี้เกียจอ่านกันจะเล่าให้แกฟังให้ตะเอ็ยตะเอียดที่เดียว ว่าทำไมข่าวคราวทางกันจึงเริดร้างไปจากแกเสียเกือบ ๒ ปีเต็มๆ

แม่ชอุ่มเป็นสตรีสาวแรกรุ่นกำดัด รูปทรงหล่อนชาวๆ ท้วมๆน่าใคร่กอด เมื่อแรกกันพบหล่อน ๒ หรือ ๓ ครั้ง หล่อนเดิน

เอา ของไป ถวาย พระ ที่ วัด โชติช่วง พอ แรก เห็น กัน ก็ นึก รัก เสีย แล้ว เพราะ หล่อน มี มารยาท เสงี่ยม สม กับ ที่ เป็น สมบัติ ของ ผู้ หญิง ต่อ จาก นั้น มา ก็ ไม่ ทราบ ว่า หล่อน หายไปไหน ต่อ นาน ๆ จึงจะ เห็นกลับ มา เดิน อยู่ แถว บ้าน สัก ครั้งหนึ่ง กัน พยายาม ติด ถาม ดู ในข้อนี้หนักหนา ใน ชั้นแรกได้ ความว่า เจ้าหล่อน เป็น ลูกเลี้ยง กำนัน บุญ มารดา เป็น ชาววัง ส่วนตัว หล่อน เอง เป็น นัก เรียน สมัยใหม่ อยู่ที่ โรง เรียน ใน กรุงเทพ ฯ ความ ข้อนี้ ก็ พอ จะ ฟังได้ แต่ ใน ข้อ ที่ว่า เป็น ลูก เลี้ยง กำนัน บุญ กับ มารดา อยู่ ใน วัง เห็น จะ เหลว เพราะใน ตอน ท้าย กันมา ได้ ความ แน่ ชัด ว่า เจ้าหล่อนไม่ ใช่ ลูก คน อย่าง อื่นๆ กำนัน เลย แท้จริง เป็น ลูก คน จน ๆใน ย่าน ของ กัน เอง ก่อน อื่น แก ควร เข้าใจ เสีย ก่อน ว่า กำนัน บุญ คนนี้ แก มี อาชีพ ทาง เป็น พ่อค้า ไม่ ร่ำรวย นัก แต่ ก็ไม่ จน เมื่อ บี่ ก่อน แก แต่ง ลูกสาว ของ แกไป อย่าง งามหน้า งามตา ส่วน แม่ ชอุ่ม เป็น บุตรี สาว ของ ลูกจ้าง ของ แก เอง มารดา ชื่อเหมือน กับ มี พี่ สาว อีก คนหนึ่ง ชื่อ ชอ้อน เป็น แม่ หม้าย แต่ กระนั้น ก็ดี หล่อน ก็ ยัง สาว พริ้ง อยู่ เพราะ อายุ พึ่งได้ ๒๔ ปี กว่า ๆ เท่านั้น เอง ต้น เหตุ ที่ กัน จะ มี โอกาส รู้จัก มัก คุ้น กับ เจ้าหล่อน ก็ คือ วัน นั้น ที่ วัด โชติช่วง มี งาน ทำศพ ท่าน สมภาร วัด บางมะม่วงมัน มี การ มหรศพ โขน หนัง หุ่น สาระพัด แก ก็ รู้แล้วว่า ธรรมเนียม บ้าน นอก เขา เป็นอย่างนั้น ส่วน กัน เป็น ศิษย์ ท่าน สมภาร มา เก่า แก่ กัน จึง ไป ช่วย เหลือ ขลุก ขลุ่ย อยู่ หลาย วัน และใน วัน ที่ มี โขน พะเอิน แม่ สองคน พี่น้อง กับ มารดา

ของเจ้าหล่อน พากันมาดู กันเลยถือโอกาสนี้จัดการหาเก้าอี้ให้นั่งเสียอย่างสบายทีเดียว ชั้นแรกกันพยายามหาเรื่องที่จะพูดกับแม่น้องสาวเหลือเกิน แต่เหลว, คำพูดของกันไปเกี่ยวทุกครั้ง เคราะห์ดีที่แม่พี่สาวเป็นคนหัวไว กันจึงไม่ห้าแต้มในที่นั้น หล่อนตอบแทนน้องสาวเสียเอง ทุกครั้ง กันนึกว่าหล่อนคงไม่พอใจเหมือนกันที่แม่น้องสาวบำเพ็ญตนเป็นคนสมถะเช่นนั้น ส่วนกันเองออกจะระอาเต็มทีที่คำพูดไปปราศจากผล กันจึงถูกไปทางอื่นเสียสักพักใหญ่ พอกันกลับมาที่นี่ตรงกันข้ามเทียวแกเอ่ย เจ้าหล่อนพูดกับกันออกจ้อเทียว ทำให้กันออกนึกประหลาดใจอยู่ครันๆ แต่กันไม่สงสัยนักหรอกเพื่อนเอ่ย เพราะกันปลื้มแสนที่จะปลื้มเมื่อเจ้าหล่อนพูดกับกันได้ แม้กันจะคิดว่าในระหว่างที่กันไม่อยู่เจ้าหล่อนคงจะถูกแม่พี่สาวเทศนาเอาบ้าง กันก็ไม่ต้องเอาใจใส่ แท้จริงใครๆก็อาจเห็นได้ว่าที่เจ้าหล่อนพูดกับกันนั้นเป็นไปด้วยความฝืนมากกว่าอย่างอื่น ถึงกันเองก็รู้สึกเช่นนั้น แต่กันรัก, เข้าใจไหม กันจึงไม่อยากจะพิจารณาถึงเรื่องอื่นๆต่อไป คืนวันนั้นกันอิ่มใจอุตส่าห์มาส่งหล่อนจนถึงบ้าน และต่อจากวาระนั้นกันก็เป็นแขกขาประจำของบ้านนั้นทีเดียว ในส่วนมารดาและพี่สาวนั้นไม่มีปัญหารู้สึกพอดอกพอใจที่กันไปมาหาสู่แน่ทีเดียว ทั้งไม่รังเกียจในการที่คุยกับลูกสาวสองต่อสองด้วย ดังนี้เพื่อแสดงความจงรักภักดีของกันๆจึงแถลงความในใจให้มารดาของเจ้าหล่อนทราบจนสิ้นเชิง

"ไม่เป็นไร หรอกค่ะ เมื่อคุณมีความประสงค์เช่นนั้น" มารดาของเจ้าหล่อนกล่าวด้วยความพอใจ "ดิฉันขอบใจคุณที่พูดให้ทราบเสียตรง ๆ ดิฉันชอบคนอย่างนั้น ทำดับ ๆ ล่อ ๆ ดิฉันไม่ชอบเลย"

นี่แหละเป็นเหตุที่ส่งเสริมให้ความรักของกันแน่นแฟ้นขึ้น

กันมีโอกาสที่จะสนทนาวิสาสะกับแม่ชอุ่มเสมอ และมักจะไม่มีใครขัดคอด้วย ฉันนั้นเรื่องที่เราสนทนากันจึงเป็นไปในเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ ทั้งสิ้น แต่กันรู้สึกตะขิดตะขวงในใจเหลือเกิน ค่าที่เจ้าหล่อนไม่มีหน้าตาชื่นบานเลยในขณะที่อยู่กับกัน สองต่อสอง ดู ๆ ก็เหมือนเจ้าหล่อนจะฝืนใจรักกัน

"แม่ชอุ่มจ๋า" กันเคยพูดกับเจ้าหล่อน "พี่อยากทราบนักว่าน้องจะรักพี่จริงละหรือ เพราะพี่ไม่นึกเลยว่าพี่จะเป็นคนน่ารักที่ตรงไหน การงานในหน้าที่ของพี่หรือ รูปร่างของพี่หรือ เปล่า, พี่ไม่เห็นว่ามันจะเป็นสิ่งที่ผูกมัดหัวใจน้องให้อยู่กับพี่ได้เลย"

เจ้าหล่อนมีอาการเฉยตามเคย ตอบว่า :

"ถ้าหากดิฉันจะตอบคุณว่าดิฉันไม่เกลียดคุณ และจะยอมวิวาห์กับคุณ คุณจะเป็นที่พอใจได้หรือยัง ?"

กันกลอนใจใหญ่ในใจ แต่ไม่ให้เจ้าหล่อนสังเกตเห็น เพราะความจริงเจ้าหล่อนตอบไม่ถูกใจดำกันเลยสักนิดเดียว

"นั่นแหละนิสัยของพี่" กันพูดอย่างเศร้า ๆ ต่อไป "ถ้าลงได้รักแล้วก็อยากจะพูดกับน้องทุก ๆ คำพูดว่ารักเสมอไป และถ้าพี่ไม่ได้รับตอบแทนบ้างเช่นเดียวกันพี่จะรู้สึกอย่างไร ?"

"แปลว่าคุณอยากให้ดิฉันบอกคุณว่าดิฉันรักคุณทุกๆคำพูดไปอย่างนั้นหรือคะ?" เจ้าหล่อนหันมาถาม

"พี่ก็ไม่บังคับ แต่ถ้าน้องรักพี่ น้องก็ควรกระทำ เพราะจะได้ทำให้หัวใจของพี่ชื่นบาน"

"ได้ค่ะ ถ้าจะเป็นความสุขแก่คุณในชีวิตของคุณ ดิฉันก็จะกระทำตาม"

ต่อจากนั้นมาอีก ๒—๓ วัน กันไม่ได้ไปเยี่ยมกรายหล่อนเลย เพราะมัวคิดธุระราชการยุ่งเสีย แต่ในระหว่างนี้ถ้ากันไป กันก็อาจจะได้ยินการสนทนาของสองแม่ลูก ซึ่งจะทำให้กันคลั่งด้วยความเสียใจและรีบถอนหัวทันที

"เอ็งมันโง่ ไม่มีความคิด" มารดาของเจ้าหล่อนกล่าว "ทำไมคุณจินดาเธอไม่ดีดอกรึ รูปร่างเธอก็ไม่เลว ตระกูลรุนชาติเธอก็ดี เธอเป็นถึงลูกพระยาผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วก็ทรัพย์สมบัติทั้งหลายแหล่เหล่านั้นก็จะต้องตกอยู่ที่เธอคนเดียว เพราะเจ้าคุณไม่มีลูกคนอื่นๆอีก เช่นนี้แล้วเอ็งจะเอายังไงหา! นางหน้าโง่"

บุตรีสาวหน้างอ "แล้วก็ทำไม, ดิฉันไม่ชอบคุณจินดาเธอดอกหรือ?"

"ชอบ! อ้อ, ข้าไม่ให้เอ็งชอบเฉยๆนี่ ข้าจะให้เอ็งรักข้าจะให้เอ็งเลือกแกเป็นผัว" ท่านแม่พูดเน้นเสียง

"ก็ดีฉันไปว่ากระไรเล่าแม่ แต่ว่ามันถึงเวลาแล้วหรือ!" ถูกสาวพูดลงเสียง "ฉันก็ไม่ปฏิเสธนี่นะว่าจะไม่เลือกแกเป็นผัว"

"นั่นแหละ แต่ข้าเห็นเอ็งไม่แสดงกิริยาอย่างคนที่รักกันเลย คุณจินดาริ์แกรักเอ็งแทบจะกลืนเข้าไป จะพูดจะจา จะทำท่าทางอะไร มันบอกอยู่ชัดๆเทียวว่าแกรักเอ็ง แต่เอ็งดูมันไม่เอาถ่านเลย เป็นข้ารักเอ็งก็แทบหมดรักเทียว"

เรื่องมันเป็นเช่นนี้แหละ ในวันต่อไปกันไปหาเจ้าหล่อนๆจึงได้ผิดกันไปคนละคน คำแทนชื่อกันที่เจ้าหล่อนเคยเรียกว่า 'คุณ' ก็ถูกเติมให้เป็นคุณพี่ คำแทนชื่อของหล่อนที่เคยใช้ว่า "ดิฉัน" ก็ถูกเปลี่ยนเป็นน้อง พร้อมทั้งอาการเชื่อมซึมอย่างแต่ก่อนก็กลายเป็นร่าเริงเบิกบานยิ้มแย้มขึ้นในทันที อาการทั้งนี้กันไม่ทราบว่าเป็นเพราะเหตุใดในเวลานั้น นอกจากจะนึกว่าเจ้าหล่อนคงจะรักกันเข้าบ้างแล้ว แต่กันก็ไม่แน่ใจนัก ดังนั้นกันจึงกล่าวกับเจ้าหล่อนในวันหนึ่งว่า:

"ถามจริงๆเถอะ น้องรักน้องรักพี่จริงๆหรือ หรือว่ารักพี่เพราะผู้ใหญ่ท่านพากันเห็นดี"

เจ้าหล่อนยิ้มชะม้ายตามาทางกัน "วุ้ย! ก็รักจริงๆน่ะซิคะถามอะไรก็ไม่รู้"

กันถอนใจใหญ่ "นั่นแหละพี่ถามก็เพื่อจะทำความมั่นใจของพี่ให้มั่นคงขึ้น และเพื่อความรักของพี่ที่มีต่อน้องจะได้เด่นขึ้นอีก

ความรัก, ถ้าหากเป็นไปด้วยความฝืนแล้ว เป็นไปด้วยความจำใจ พี่ก็ไม่ปรารถนาเลย พี่เองยอมสละตัดรัก แม้มันจะเป็นไปด้วยความยากสุดแสนยากก็ตาม ถ้าหากปรากฏว่าน้องมิได้รักพี่ด้วยน้ำใสใจจริง พี่ก็ขอลาปล่อยให้ชีวิตผะเชิญกับความทุกข์โศกไปตามยะถากรรม——"

"อุ้ย—อุ๊ย ก็ใครบอกล่ะคะว่าไม่รัก" เจ้าหล่อนชักถ้อยคำของกันขึ้นด้วยอาการอมยิ้มอย่างคมขำ "จะให้ทำอย่างไรล่ะคะคุณพี่จึงเห็นว่ารัก?"

"เปล่า—เปล่า, พี่เห็นแล้วว่ารัก แต่พี่พูดไว้เผื่อเอาไว้อย่างนั้นเอง เพราะความจริงในใจของพี่เป็นเช่นนั้น เพราะฉนั้นถ้าหากน้องไม่รักพี่ น้องก็ควรบอกให้พี่ทราบเสียตรงๆดีกว่า เพื่อพี่จะได้ไม่รบกวนน้องร่ำไรเลย"

"อุ้ย! รักค่ะ รัก! รัก!! บอกว่ารัก" เจ้าหล่อนชิงพูด

มันก็เป็นธรรมดาแกเอ๋ย! เมื่อเจ้าหล่อนแสดงกิริยาน่าเอ็นดูเช่นนี้กันก็ต้อง—ต้องหอมเจ้าหล่อนเสียทีหนึ่ง และไม่แต่หอมเท่านั้นกันกอดเจ้าหล่อนประทับกับทรวงอก พลางนาสิกก็ทำหน้าที่สูดเสียทั่วหน้า รู้สึกดูดดื่มและหวานซึ้งเข้าไปในหัวใจเหลือเกิน

ต่อจากนั้นกันคลายกังวล หน้าตาค่อยผ่องใสชุ่มชื่นขึ้น เพราะ—เพราะกันเข้าใจแน่ว่าเจ้าหล่อนรักกันแน่แล้ว แต่ถึงกระนั้นกันก็ยังคาดผิด

กำหนด งาน วิวาห์ กัน กับ เจ้าหล่อน เป็น อัน แน่ ว่า เมื่อ สิ้น ปี แล้ว เพราะ เวลา นั้น เจ้า หล่อน กำลัง อยู่ ใน ระหว่าง การ เรียน อยู่ ฉนั้น ใน ระหว่าง นี้ กัน จึง จำใจ ต้อง รอ คอย ไป จนกว่าจะถึงคราว และเวลา ความ จริง กัน รัก เจ้าหล่อน มาก วันไหน ถ้า กันไม่ ได้ ไป หา เจ้าหล่อน แล้ว รู้สึก หัวใจ ราว กับ จะ ขาด ทั้งนี้ เพราะ ความ น่าเอ็นดู ของ เจ้าหล่อน นั่นเอง ผูกมัด หัวใจ กัน เสีย จน แทบ จะ กระดิกไม่ ได้ นี่ แหละชีวิตของ คน หนุ่ม ๆ น่ะ มัน เป็น เช่นนี้ แหละ แก เอ๋ย !

วันหนึ่ง กันไป หา เจ้าหล่อน แต่ พะเอิน มันจะ เป็นวันมหาอุบาทว์ อย่างไรไม่ ทราบ ที่ บ้าน เจ้าหล่อนไม่ มี คน อยู่เลย กัน ย่อง เข้าไป จน ถึง ห้องใน ซึ่ง มัน ออก จะ เป็น การ เสี่ย กิริยา อยู่หน่อย แต่ กัน ถือ วิสาสะใน ข้อนี้ เพราะกัน มัก ชอบ หยอก ล้อเล่น เสมอ จากห้อง ใน ซึ่ง กันได้ ล้า เข้าไป เกือบ ถึง ประตู กันได้ ยิน เสียงร้องไห้กระซิกๆ ซึ่ง กัน จำได้ แน่ ว่าไม่ ใช่ เสียงใคร อื่นไกล เลย คือ เสียง แม่ ชอุ่ม ของ กัน นั่นเอง กัน ตกใจ สงสัย ประหลาดใจ และ อยากรู้ระคนกันยุ่งอยู่ กัน จึง ลอบ แอบดู ตาม รอย ช่อง ฝา ที่ แตก ร้าวไม่ ติด กัน สนิท พลัน กัน ก็ แล เห็น ภาพ ภายในได้ ชัดเจน

ชายหนุ่ม ผู้หนึ่ง รูป ทรง สอาด หมด จด นั่ง หน้าเศร้า อยู่ หน้า โต๊ะ เครื่อง แป้ง แม่ ชอุ่ม ของ กัน นั่ง พิงฝา ซบหน้า อยู่กับฝ่ามือ ด้วยความ อาดูร ร้องไห้กระซิก ๆ ปาน ประหนึ่ง ว่า หัวใจ จะ แตก แยก สลายออกไป กัน งง อยู่ครู่หนึ่ง โดยไม่ รู้ต้น สาย ปลาย เหตุ นึก ว่า นี่ มัน อย่างไร กัน หนอ เรื่อง ราว จึงได้ เป็นไป เช่นนี้ หรือ จะ เป็น เพราะ เจ้าหนุ่ม

รูปงามนั้นกระมังที่มารบกวนเจ้าหล่อน พอกันคิดขึ้นมาถึงตอนนี้กันก็อยากจะเผ่นเข้าไปต่อยหน้าอ้ายหมอนั่นเหลือเกิน แต่ก็ออกเวทนาที่เห็นมันทำหน้าจ๋อยๆ ชอบกล ชรอยมันก็คงจะทุกข์โศกไม่น้อยกว่าน้องสาวของกันเหมือนกัน

เงียบอยู่สักครู่หนึ่ง กันก็ได้ยินเสียงฝ่ายชายกล่าวขึ้นว่า :

“นั่นแหละน้องรัก, พี่ก็ไม่อยากขอความรักกลับคืนมาอีกเพราะถึงขอกลับคืนมามันก็ไม่เป็นผล แต่พี่อยากจะขอให้น้องตรองดูให้ดี ธรรมดาผู้หญิงเมื่อได้มอบความรักให้แก่ชายคนใดแล้วก็ควรให้มันกองอยู่แต่ที่ชายคนนั้นคนเดียว และถ้าหากมันเป็นไปไม่ได้สมความปรารถนา ก็จงบำเพ็ญตนเป็นโสดไปตลอดชีวิตดีกว่า ไม่ควรจะมอบร่างกายของตนไปให้คนอื่นรับช่วงต่อไปอีก ผู้หญิงควรจะรักเกียรติของตนให้มาก เมื่อได้ถูกชายคนรักถูกเนื้อต้องตัวแล้ว ควรจะให้เป็นไปแต่ฉะเพาะชายคนนั้นเท่านั้น ถ้าลงได้ชายถูกเนื้อถูกตัวพร่ำเพรื่อเสียแล้ว ผู้หญิงคนนั้นก็ใช้ไม่ได้ทีเดียว น้องเองได้เคยมอบร่างกายให้แก่พี่ ได้เคยอยู่ในวงแขนของพี่พร้อมด้วยการกกกอด จุมพิตของพี่เคยประทับลงบนแก้มของน้องบ่อยๆ ซึ่งน้องเองก็อนุญาตให้แล้วด้วยความเต็มใจ เช่นนี้แล้วน้องจะมอบร่างกายของน้องซึ่งได้ยกให้แก่พี่แล้วกลับไปให้คนอื่นได้อีกหรือ พี่เองก็ยังรักน้อง ใช่จะสลัดทิ้งน้องไปเมื่อไรมี แต่ในฉนน้องจึงได้ทำใจรวนเรเช่นนี้ก็ไม่ทราบ——”

คำพูด ของ ฝ่ายชาย ขาด หายไป เพราะเสียง สะอื้น ของหญิง ดังขึ้น

"โถ! คุณพี่ ประมุข เจ้าขา ทำไม คุณพี่ จึงได้ ลงโทษ น้องถึงเพียงนั้น เล่าคะ โปรด ฟัง—โปรด ฟัง ก่อน คุณพี่ เจ้าขา" เจ้าหล่อน คร่ำครวญ "น้อง เอง ยัง รัก คุณพี่ อยู่เสมอ แต่ คุณพี่ ทำ ให้น้อง และคน อื่น ๆ พากัน เข้าใจ ว่า คุณพี่ หมด รัก น้อง เสีย แล้ว ทั้ง แม่แก พี่บอก ว่า คุณพี่ มิได้รัก น้อง จริง ถ้า รักน้อง จริง คงไม่ ทอดทิ้ง น้อง ไปเสีย เช่นนั้น คุณพี่ขา! น้องยังรัก คุณพี่ อยู่ค่ะ น้องยังรัก คุณพี่ อยู่เสมอ แต่ แม่แก ยก น้องให้แก่ คุณ จินดา เสียแล้ว คุณพี่ขา น้อง จะทำ อย่างไร เล่า คุณพี่ ก็มี เงิน ทอง มากมาย คุณพี่ จะมา ขอ น้องไม่ ได้ หรือ คะ?"

"พี่ จะมา ขอได้ อย่างไร เมื่อ คุณป้า ยก น้องให้แก่ เจ้าหมอ จินดา เสีย แล้ว?" ชาย ผู้มีนาม ว่า ประมุข พูด ห้วน ๆ

"อุ้ย! ไม่ใช่ ยกให้อย่างนั้น หรอก ค่ะ หมาย ความว่า เมื่อ น้อง ออกจาก โรงเรียน แล้ว คุณ จินดา เขอ จะมา ขอ ต่างหาก ล่ะคะ" เจ้าหล่อน ของ กันชั้นเชิง

"เป็น อันว่า ตกลง กันแล้ว รึ น้อง?"

"ค่ะ, แม่แก ตกลง แล้ว เพราะ แก เห็น คุณพี่ หายไป"

"ก็ น้อง รัก เขา หรือ เปล่า ล่ะ?"

"อุ้ย! เปล่าหรอกค่ะ, น้องเป็นแต่เพียงชอบเขอ ไม่เกลียดเขอ เท่านั้น เพราะเขอ เป็น คน สุภาพ น่า คบค้า น้อง รัก เขอไม่ ได้ เพราะ น้อง รัก คุณพี่ เสีย แล้ว"

กันเห็นนายประมุขถอนใจใหญ่ด้วยความสร้อยเศร้าและครางออกมาเบาๆว่า :

"นี่แล้วเราจะทำอย่างไรกันเล่าน้อง น้องจะหนีไปเสียกับพี่ไม่ได้หรือ?"

เจ้าหล่อนของกันหน้าเศร้า "โธ่, คุณพี่ขา น้องจะทำได้หรือมันเป็นทั้งการเสี่ยงชีวิตเสี่ยงและเสี่ยงสัญญาต่อแม่ของน้องด้วย น้องจะทำได้อยู่อย่างเดียวก็คือคุณพี่ต้องมาขอน้อง——"

"ก็คุณบ้ายกน้องให้แก่เขาทางโน้นเสียแล้วนี่ ท่านจะกลับมายกให้พี่ได้หรือ?" นายประมุขรีบขัดขึ้น

"ได้ซิคะ! คุณจินดาเธอเป็นคนดีออกจะตายไป ถ้าน้องบอกแกเสียสักคำเดียวแกก็เห็นอก" น้องสาวของกันพูด

"ถ้างั้นเป็นอันตกลงนะน้องนะ พี่หวังว่าเมื่อพี่จัดการมาดุ่ยอดงไม่มีเหตุขัดข้อง" คู่รักของหล่อนกล่าว

"ค่ะ, ไม่ขัดข้องน้องจะจัดการไว้ให้เรียบร้อย"

ต่อไปนี้กันไม่มีกะใจที่จะแอบดูและแอบฟังต่อไปได้ เพราะเขา—อ้า—แกนึกเอาเองเถอะ กันไม่อยากมองเห็นตาตาจึงรีบกลับเสียก่อน รู้สึกหน้ามืดคล้ายกับถูกต่อยสักร้อยทีก็ไม่ปาน อาการที่เดินลงบันไดกลับบ้านแทบจะกลายเป็นคลาน พอถึงบ้านก็เลือกหัวเข้าที่นอนทันที รู้สึกตัวร้อนผ่าวคล้ายกับจะเป็นไข้และปวดศีรษะแทบหัวจะพัง ตลอดสัปดาห์นั้นทั้งสัปดาห์กันไม่ได้สติสมปฤดี นอนซึมเซาไม่ต้องพูดต้องจากับใครจนล่วงเข้าสัปดาห์

ที่สองจึงได้ค่อยทุเลาขึ้น คะเนว่าพอจะหอบร่างไปหาเจ้าหล่อนได้ กันก็โซซัดโซเซไปทีเดียว สบเหมาะกันพบเจ้าหล่อนอยู่พร้อมหน้าพร้อมตาคือมารดาของเจ้าหล่อน, พี่สาว และตัวเจ้าหล่อนเอง

"เอ๊ะ! เปนอะไรไปคะ ดูหน้าจ๋อยไป?" มารดาของเจ้าหล่อนเปนผู้กล่าวทักทายขึ้นก่อน "หมู่นี้ดูหายเงียบไปนี่!"

"ไม่ค่อยสบายขอรับ เปนไข้ไปสัปดาห์กว่าๆ" กันตอบเอื่อยๆ

"อ้อ! มิน่าเล่าจึงได้หายไป" พี่สาวของเจ้าหล่อนเอ่ยขึ้นบ้าง พลางยิ้มด้วยความเอ็นดูตามเคย

กันนิ่งอึ้งอย่างเศร้าๆ นึกตรองว่าจะเอ่ออารัมภกถาว่าอะไรขึ้นก่อนดี จนเปนนานกันก็ไม่รู้จะตั้งต้นอย่างไร จึงได้พูดออกไปอย่างทื่อๆว่า:

"น้องชอุ่มถ้าจะสบายดีนะ?"

เจ้าหล่อนยิ้ม "ค่ะ ก็เรื่อยๆ"

กัน "อ้อ! พี่มีเรื่องที่จะพูดอะไรนิดหน่อย และก็พะเอินเหมาะทีเดียวที่อยู่พร้อมกันทั้ง ๓ คน พี่จะได้พูดเสียให้ทราบทีเดียวพร้อมๆกัน"

กันหยุดนิ่งนิดหน่อย สังเกตหน้าบุคคลทั้ง ๓ เห็นอยากรู้เต็มทีกันจึงพูดต่อไปว่า:

"เรื่องที่ผมรักน้องชอุ่มเห็นจะต้องเลิกเสียแล้ว ผมยอมตัดใจยกให้คนอื่น——"

มีเสียงถามขึ้นพร้อมกันว่า "อ้าว! ทำไมล่ะ?"

กันผินยิ้ม "ก่อนอื่นขอให้คุณบ่าและคุณพี่รวมทั้งน้องชอุ่มด้วย ทราบเสียก่อนนะครับ ว่าผมเองน่ะแสนจะรักน้องชอุ่ม แต่ว่า— แต่ว่า—มันกรรมของผม" ตรงนี้กันพูดเสียงเศร้าๆ "ความรักจึงมิได้อำนวยผลให้สมความปรารถนา ผมเองแม้จะรักสุดแสนรักอย่างไรก็ตาม ถ้าหากว่าอีกฝ่ายหนึ่งเขาไม่รักตอบ แต่ต้องจำใจรัก—รักด้วยความฝืนแล้ว ผมก็ไม่ปรารถนาเลย สำหรับน้องชอุ่มบัดนี้เป็นอันผมทราบแน่แล้วว่าต้องฝืนรักกับผมด้วยความจำใจ เพราะความจริงน้องชอุ่มมีคู่รักอยู่แล้ว เหตุฉนั้นผมก็ยอมยกให้พ่อคู่รักคนนั้นด้วยความเต็มใจเป็นที่ยิ่ง ยอมจริงๆ ยอมสละความสุขของผมให้แก่คนที่เขาบูชา ผมรักน้องชอุ่ม ผมจะยอมให้น้องชอุ่มต้องรับทุกข์โทมนัสอย่างไรได้ ถ้าสิ่งไรหรืออย่างใดมันจะเป็นความสุขความพอใจแก่น้องชอุ่มแล้ว แม้มันจะเป็นความทุกข์ความเดือดร้อนแก่ผมๆก็ยอม—ยอมอนุโลมตามความปรารถนาทุกอย่าง ขอแต่ให้น้องของผมได้รับความสุขความพอใจก็แล้วกัน ส่วนผมเองซึ่งเคยเป็นพี่อย่างหนึ่งก็ต้องขอเปลี่ยนให้เป็นพี่อีกอย่างหนึ่ง และในฐานที่เป็นพี่อีกอย่างหนึ่งนี้แหละ ผมมีสิทธิที่จะดูแลทุกข์สุขของน้องชอุ่มได้อย่างเต็มที่ หากคนที่มารับเกียรติยศเป็นพี่แทนผมไม่ประพฤติตนให้สมกับที่เป็นพี่ นำความเดือดร้อนต่างๆมาสู่น้องสาวผม อา! มันผู้นั้นก็ต้องรับมือกับผม—กับผมอย่างแน่นอน

ส่วน ผม—ผม ก็ จะไม่ มี รัก อีก แล้ว—เลิก รัก กัน ที่ จะ เป็น แต่ เพียง ชอบ ยิด ความ เป็น โสด อันนี้ไว้ เท่านั้น ”

กัน หยุด พูด แล้ว กลืน น้ำตา ด้วย ความเหนื่อย

“ ความจริง เรื่องนี้ ก็ ไม่มี ใคร กลับคำ นี่คะ ? ” มารดา ของหล่อน กล่าว ขึ้น ใน ที่สุด แสดงให้ เห็นว่า แก ทราบเค้า มา บ้าง แล้ว

กัน “ อ่อ, ทราบ ละ ครับ แต่ ผมไม่ อยาก ฝืน ใจ น้องสาว ผม ผม รัก—รัก น้อง ชอุ่ม ออก จะ ตายไป แล้ว ผม จะ ไป ฝืน ใจ ได้ หรือ เรื่องนี้ เป็น อันว่า ผม ขอ เลิก เอง และ ขอให้ จัดการ วิวาห์ ไป กับ คน ที่ น้อง ชอุ่ม รัก ก็ แล้วกัน แต่ ก่อน ที่ จะ วิวาห์ ผม อยาก จะ ขอ พบพ่อ คน นั้น สักหน่อย พบ พร้อม ๆ กัน ทั้ง น้อง ชอุ่ม ด้วย ก็ได้ เพื่อจะได้ พูด จา อะไร กับ เขา บ้าง บาง อย่าง ”

ต่อ มา กัน ก็ ได้ พบ คู่ รัก ของ หล่อน พร้อม ด้วย ตัว หล่อน เอง สม ประสงค์ พี่สาว และ มารดา ของ หล่อน เปิด โอกาส ให้ กันพูดอย่างเต็มที่ โดย มิได้ มา ขัดขวาย ต่อ การ สนทนา ของ เรา เลย ฉะนั้น กัน จึง ใช้ เวลา ใคร่ ครวญ สันนิษฐาน ชายหนุ่ม ผู้นั้นได้ ถนัด

นาย ประมุข เป็น ชาย รูปงาม ผิวขาว ลักษณะ ในใบหน้า บอก ชัด ว่า เป็น คน ฉลาด แต่ มี อาการ โกง คมซึ้ง อยู่ ในใจ ด้วย เมื่อแรก เขา พบกัน ชัก จะ มี ท่า ดู ถูก อยู่ ใน หน่วย ตา ซึ่ง ทำให้ กัน เห็นได้ ว่า เขา เป็น คน ค่อน ข้าง จะ หัวสูง อยู่ สักหน่อย และ กันไม่ ชอบ อ้อ ! กัน ลืม บอกไป ว่า เขา เป็น ลูก พ่อค้า ข้าว มี โรงสีไฟ อยู่ แถว เมฆคะนอง ความจริง เขา ก็ รวย พอใช้ แต่ กันไม่ เห็น ประหลาด เลย

กันสงบสติอารมณ์ แล้วเริ่มพูดกับเขาด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้.

"คุณประมุข! ก่อนอื่นขอให้ผมขอบใจคุณในฐานที่คุณเป็นผู้ได้รับโชคดี—โชคดีจริง ๆ แต่ผมไม่คิดริษยาเลย เพราะผมรู้สึกว่าการที่น้องชอุ่มไม่รักผมนั้นเป็นเพราะกรรมของผมมากกว่าอย่างอื่น คุณควรจะรู้สึกพูมใจให้มากในการที่คุณเป็นผู้มีชัยครานี้ เพราะผมเองเป็นคนหนึ่งที่รักน้องชอุ่มอยู่ไม่น้อยเหมือนกัน แต่โชคและวาสนาไม่ช่วยผม ๆ จึงจำต้องเป็นฝ่ายปราชัย ความจริงถ้าจะพูดตามความเห็นของผม ๆ ก็นึกว่าน้องชอุ่มคงไม่เกลียดผมเหมือนกัน และถ้าหากคุณไม่ได้รับเกียรติยศเป็นคู่รักของเจ้าหล่อนมาก่อน ผมอาจพนันได้ว่าตำแหน่งนั้นจะต้องตกกับผมอย่างแน่นอน แต่ผมเคราะห์ร้ายผมเป็นผู้มาช้าไป คุณจึงฉวยกรรมสิทธิ์นั้นได้อย่างเต็มที่ ส่วนคุณการที่ผมบอกให้คุณพูมใจนั้น คุณควรจะพูมใจในข้อไหน ก็คือน้องชอุ่มเป็นผู้ถือสัตย์มั่นเมื่อได้รักกับคุณอยู่แล้วก็ไม่ยอมกลับใจมาทางผม ซึ่งในข้อนี้แหละผมเห็นว่าเป็นบุญตาภของคุณอย่างเอก ส่วนผม—ผมได้บอกกับคุณแล้วว่าผมรักน้องชอุ่มรักจริง ๆ รักอย่างที่จะยอมตายแทนได้ ฉนั้นน้องชอุ่มก็ต้องเป็นดวงใจของผม แต่ผมได้ยอมมอบดวงใจของผมนี้ให้เป็นสิทธิแก่คุณ ฉนั้นคุณก็ต้องรักษาดวงใจของผมไว้ให้ดี จะทำให้ดวงใจของผมชอกช้าไม่ได้ ถ้าคุณขืนทำก็เท่ากับคุณทำแก่ตัวผมเอง ซึ่งผมจะยอมให้ใคร ๆ ไม่ได้ และจะได้รับโทษจากผมสถานไรนั้นคุณจงคอยดู ผมเองได้บอกแก่น้องชอุ่ม

แล้ว ว่า ถ้า ผม เป็น พี่ อย่างหนึ่งไม่ ได้ ก็ ต้อง เป็น พี่ อีก อย่างหนึ่ง และ ใน ฐาน ที่ เป็น พี่ อีก อย่างหนึ่ง นี้ แหละ ผม มี สิทธิ ที่ จะ ปกป้อง รักษา ความสุข ความ อิศรภาพ ของ น้องสาว ผมได้ อย่าง เต็มที่ และ เมื่อ คุณ ทำ แก่ น้องสาว ผม โดย อยุติธรรม คุณ จง จำไว้ ว่า ยังมี ผม อีกคนหนึ่ง ที่ เป็น พี่ชาย ซึ่ง คอย ดู แล ทุกข์ สุข ของ น้องสาว อยู่ เสมอ ฉะนั้น หน้าที่ ของคุณ ที่ จะ ประพฤติ ต่อ หล่อน ก็ คือ ต้อง ประพฤติ ให้ เหมือน ดัง ผม ซึ่ง ถ้าผมได้ เป็น เจ้าของ ดวงใจ ของ หล่อน"

กัน หยุด เว้น ระยะ เพื่อ พัก เหนื่อย แล้ว พูด ต่อไป ว่า :

"ผม เอง ถ้า หากไม่ มี หัวใจ เป็นลูกผู้ชาย ปราศจากหิริโอตตัปปะ ผม ก็ คง ฆ่า คุณ เสีย แล้ว เพื่อ ชิง ดวงแก้ว อัน มี ค่า ผม อาจทำได้ แต่ ผมไม่ ทำ เพราะ ผม รัก น้อง ชอุ่ม ด้วย ความจริง ใจ นี่แหละผมจึงไม่ทำ ยอม ยก สิทธิ ต่าง ๆให้กับ คุณ ทั้งมวล ทั้งนี้ ก็ เพื่อ เป็น พยานให้ เห็น ความรัก อัน แท้จริง ของ ผม ที่ มี ต่อ น้อง ชอุ่ม เท่านั้น แต่ ถ้าหาก น้อง ชอุ่มไม่ เห็น—ไม่ เห็น——"

"โอ๊ย! เห็น ซี่ คะ คุณ จินดา เจ้าขา เห็นค่ะ—เห็น" น้องสาว ของ กัน ร้อง ขึ้น เต็มเสียง "น้อง เห็น น้ำใจ อันดี ของ คุณพี่แล้ว และ จะ ยอม เรียก คุณพี่ เป็น คุณพี่ ของ น้อง เสมอ โถ! จะ หาน้ำใจใคร เหมือน อย่าง คุณพี่ ไม่ มี อีก แล้ว"

จาก น้ำเสียง ของ เจ้า หล่อน ทำ ให้ กัน สังเกต เห็น ความ ไม่ พอใจ บังเกิด ขึ้น ใน หน่วยตา ของ นายประมุข ชาย คู่หมั้น ของเจ้าหล่อน แต่ กันไม่ เอาใจใส่ เลย

เวลาล่วงไปตามลำดับ และงานวิวาห์ระหว่างนายประมุขกับน้องสาวยอดรักของกันก็ผ่านพ้นไปแล้ว กันก็ยังอยู่ในความเป็นโสดเรื่อยมา และถ้าจะพูดกันไปงานวิวาห์ที่ได้สำเร็จไปนี้อยู่ในความช่วยเหลือของกันทั้งสิ้น ซึ่งกันเห็นว่าเป็นส่วนดีที่พี่ชายจะทำให้แก่น้องสาวได้แล้ว ความตั้งใจของกันไม่มีอย่างอื่นนอกจากจะบำเพ็ญตนให้เป็นพี่ชายที่ดีของเจ้าหล่อนจริง ๆ ดังนั้นเจ้าหล่อนจึงเพิ่มความนิยมนับถือในส่วนตัวกันยิ่งขึ้น

๒ เดือนให้หลัง ในวันหนึ่งกันนึกได้ถึงจดหมายที่กันเคยมีไปถึงเจ้าหล่อน และกันเกรงว่าบางทีเจ้าจดหมายของกันอาจไปทำพิษเอาแก่เจ้าหล่อนเข้าได้ กันจึงรีบลงเรือจ้างข้ามฟากไปหาเคราะห์ดีกันพบเจ้าหล่อนอยู่คนเดียว กันจึงพูดถึงเรื่องจดหมายนี้ได้สักวาระกันสังเกตเห็นว่าแม้เจ้าหล่อนจะแสดงอาการต้อนรับกันแข็งแรงก็จริงแต่นัยน์ตายังบอกอาการเศร้าสร้อยอยู่บ้าง ซึ่งกันไม่ทราบว่าเป็นเพราะเหตุใด กันพยายามถ่อหลอกถามก็ไม่ได้เรื่อง จนเกือบจะชักเบื่ออยู่แล้วนั่นแหละ ความจริงจึงได้แดงโร่ออกมา

ประตูห้องรับแขกที่กันนั่งอยู่เปิดผางออกโดยแรง นายประมุขสามีของเจ้าหล่อนเดินเซถลาเข้ามาในห้องด้วยฤทธิ์สุรา นัยน์ตาแดงก่ำพูดอ้อแอ้ ดูช่างแสนจะหน้าทุเรศ พอกันเห็นอาการเท่านั้นกันก็รู้เรื่องตลอด พลางใบหน้าก็เปลี่ยนเป็นตื่นเครียดขึ้นในทันใด ความจริงแม่ชูอุ่มน้องสาวกันเป็นสตรีที่ดีงามสมกับ

ที่ได้รับตำแหน่งเป็นแม่บ้าน แม้เจ้าหล่อนจะรังเกียจความประพฤติของสามีซึ่งได้ทราบในภายหลัง เจ้าหล่อนก็ไม่แสดงกิริยานั้นให้กันทราบ แต่อาการทุกข์โศกในใบหน้าบอกชัดว่าเจ้าหล่อนทนทุกข์ทรมานด้วยเรื่องนี้เอง

พอเห็นสามีของเจ้าหล่อนทำตาขวางยื่นส่ายไปส่ายมาด้วยอาการอันน่าหมั่นไส้ แม่ชอุ่มก็เดินตรงเข้าไปหา

"นั่งซีคะ คุณพี่ คุณพี่จินดามาเยี่ยมเรายังไงล่ะคะ" เจ้าหล่อนผันยิ้มพูด พลางจับมือสามีจะให้ไปนั่ง

แทนที่นายประมุขจะทำตาม เขากลับผลักเจ้าหล่อนกระเด็นไป คำรามว่า :

"อย่า—อย่ามายุ่งกับข้า นังตัวดี พี่ของมึง—มึง—ก็เชิญ—ไปพะนอกันเถอะ"

แม่ชอุ่มหน้าเสีย "ตายจริง! คุณพี่!"

"อย่า—อย่าตายเลย! กู—กูอยากจะไสหัวมึงไปเสียวันยังค่ำ" เขาสำรากออกมาอีก พร้อมกับหันเราะอย่างดุร้าย "พี่—พี่ของมึง—มา—ก็เชิญไสหัวไป—ไปกับมันเถอะ"

ตรงนี้กันอดไม่ไหว จึงลุกขึ้นยืนและพูดเร็บๆว่า :

"ประมุข—นี่แกหมายความว่ายังไง?"

"หมาย—หมายความว่า—แก—แลรักกัน—ก็เอามันไป—ไปก็แล้วกัน—ข้าไม่ต้อง—ต้องการแล้ว"

กันเดือดเต็มที่ จึงกลาเข้าไปกระชากต้นคอและชี้หน้าว่า :

"ประมุข แกเมามาก รู้ไหม แกเป็นสามีเจ้าหล่อน แต่แกประพฤติตัวไม่สมกับที่เป็นสามี แกไม่ให้ความสุขกับเจ้าหล่อนเหมือนอย่างที่กันจะให้ เช่นนี้แกจะควรเป็นอะไรดีหา!"

แม่ชอุ่มตกใจ ตรงเข้ามาเหนี่ยวกัน พลางพูดว่า:

"อย่าค่ะ อย่าช่างเขาเถอะ กรรมของน้องก็ปล่อยไปตามกรรมดีกว่า"

กันขยับถอยหลังออกมา ๒—๓ ก้าว นึกฉิวเจ้าหมอประมุขก็แสนฉิว ครั้นจะเอาะไปก็เกรงใจคนอีกคนหนึ่ง กันจึงตกลงใจว่าจะกลับบ้านดีกว่า พอกันหันไปฉวยหมวกกันก็เหลือบเห็นเจ้าประมุขควักวัตถุดำๆ อย่างหนึ่งออกมาจากกระเป๋า และจ้องตรงมาทางกัน

เคราะห์ดีที่แม่ชอุ่มยืนอยู่ใกล้มัน และเห็นอันตรายของกันโดยตลอด เจ้าหล่อนจึงร้องขึ้นและโผเข้าปัดแย่งปืนเป็นสามารถ

กันตกใจ โยนหมวกทิ้ง และเผ่นเข้ากระชากแย่งเอาเจ้าประมุขออกจากแม่ชอุ่มได้ พลางหมัดขวาของกันก็พุ่งเข้าขากรรไกรเจ้าประมุขฉาดใหญ่ ส่วนแม่ชอุ่มหันไปยืนตัวสั่นอยู่ทางหนึ่งด้วยความหวาดกลัว

สงครามมวยระหว่างกันกับเจ้าประมุขเป็นไปได้สักพักใหญ่ กันก็นึกเอาท์เจ้าประมุขกระเด็นหัวไถลไปล้มฟาดลงบนโต๊ะกลางห้องโคมไฟฟ้าบนโต๊ะแตกกระจายกระเด็นไปคนละทางสองทาง สายไฟฟ้า

ที่ ล่าม มา ยัง ตัวโคม ขาด ออก เป น ส่อง ท่อน ไฟฟ้า ที่ เดิน มาตามสาย จึง เลย วิ่ง เข้าสู่ ร่างกาย ของ เจ้า หมอประมุขใน ทันที ใน อึดใจ เดียว นาย ประมุข ผู้ กอปร์ ไป ด้วย ความ มั่งคั่ง และ ความ ชั่ว ช้า ก็ เหลือ แต่ ร่าง อันปราศจาก ชีพ นอน อยู่ กับพื้น กลางห้อง เท่านั้น

บัดดล นั้น เอง กัน ก็ ถูก พรรค พวก เจ้าประมุข ที่ได้ ยิน เสียง เอะอะ และ พากัน วิ่ง มา จาก ชั้นล่าง กลุ้มรุม กัน ทำร้าย กัน ปล่อย หมัดเด็ด เพื่อ ป้องกัน ตัว อยู่ ได้ ไม่ นาน นัก ก็ ถูก จับได้ และ ถูก นำ ตัว ไป ส่ง เจ้าหน้าที่ ใน ฐาน ที่ พยายาม ฆ่าคน โดย สัญเจตนา เคราะห์ ดี กันได้ น้อง ชอุ่ม เป น พยาน สำคัญ คดี ของ กัน จึง เป น อัน เลิก แล้ว ต่อ กัน โดย ปรกติ ภาพ

บัดนี้, คือ เวลา ที่ กัน เขียน จดหมาย ฉบับนี้ มา ถึง แก กันหมด ห่วง หมดใย พร้อม ด้วย ประการ ทั้งปวง แล้ว จิตต์ใจของ กันลอยคว้าง อยู่ ใน ท่ามกลาง ความ ว่างเปล่า แม้ กัน จะได้ เห็น ผู้ หญิง ที่ งาม ๆ อีก ใน เวลา ต่อมา ภาพ อัน แน่งน้อย ของ เจ้าหล่อน ก็ ไม่ เร้า ความ รู้สึก ให้เกิด ปฏิพัทธ์ เพราะ เรื่อง ราว ทั้งหลาย แหล่ ที่ได้ บังเกิดขึ้น ใน ชีวิต ของ กัน ได้ เป น บทเรียน ให้ รู้ถึง นิสัย ใจคอ ของสตรีเพศ กันจึงเลย เบื่อไม่ อยาก จะ เพาะ ความรัก ให้ บังเกิด ขึ้น อีก ต่อไป และ ตั้งใจ จะยึด ความ เป นโสด อันนี้ ไว้ จน กว่า จะถึง ที่สุด แห่ง อายุ ของกัน ส่วนแม่ชอุ่ม หล่อน ก็ ได้ ปกครอง ทรัพย์ สมบัติ ของ สามี ต่อมา โดย ปรกติ และ ยัง คง รัก และ นับถือ กัน อยู่เสมอ แม้ เจ้าหล่อน จะได้ โอน ความรักมา ให้ กันอีกใน เมื่อ เห็น น้ำใจ ของ กัน แล้ว กัน ก็ ปฏิเสธ เพราะ มันเป น การสาย

เกินควร เวลานี้ กันจะรักเจ้าหล่อนอย่างอื่นไม่ได้ นอกจากน้องร่วมอุทรของกันเท่านั้น ส่วนหล่อนเมื่อเห็นกันเบน ก็ไม่ได้โกรธเคืองอย่างใด เพราะรู้สึกอยู่ดีแล้วว่ากันเบนเพราะเหตุใด ฉนั้นเราจึงต้องรักกันอย่างฉันท์พี่น้องต่อมา แต่สำหรับกันนะมีความมั่นหมายในใจเสียแล้ว ว่าจะใช้ชีวิตในทางสนุกสนานรื่นเริงมากกว่าอย่างอื่น บำเพ็ญตัวให้เปนสุขสนุกสบายดีกว่า ถ้าแกอยู่ที่นี่แกจะเห็นว่าบ้านกันเต็มไปด้วยความสนุกจริงๆ อ้อ! เจ้าคุณพ่อของกันเสียๆแล้ว เสียๆเมื่อปีกว่านี่เอง กันจัดแจงทำศพทำเมรุเรียบร้อย ขอโทษที่ลืมบอกแกไป เวลานี้กันได้รับทรัพย์สมบัติปกครองแทน ถ้าแกว่างจะมาเที่ยวที่จังหวัดนี้ก็ได้ มาพักที่บ้านกันๆจะจัดแจงไว้ให้เรียบร้อย เออ! กันต้องจบที่เขียนมายืดยาวแล้ว เพลียเหลือเกิน.

รักและคิดถึง

จากกัน

จินดา วงศ์ไกรวัณ

ป.ล. กันได้ทราบข่าวว่าแกเขียนเรื่องอะไรๆอยู่บ้าง จึงอยากให้แกนำเรื่องนั้นไปร้อยกรองเปนเรื่องอ่านเล่นขึ้น เพื่อจะได้เปนอนุสาวรีย์ของกันต่อไป ถ้าแกทำได้จะดีมาก ส่วนแกก็จงจำไว้ว่าถ้าผู้หญิงเขาไม่รักตอบตะก็อย่าได้ไปพิเน้าพิเนิงเลย เพราะถึงหากแกจะได้มาก็ไม่ได้รับความสุข กันเตือนให้เพราะเราถูกผู้ชายเหมือนกันอย่าโกรธตะ!

แด่กัน

จินดา.

ต้องอนังคาวุธ

(เรื่องที่ ๕)

ของ เทศะแพทย์

ดูกรท่านทั้งหลาย ทุก ๆ ท่านได้ถึงแล้วซึ่งวิญญูชน ฟังแล้ว ฟังเล่านานัปปการของข้าเจ้า เห็นได้โดยก่องแท้ว่าท่านมุ่งจิตต์คิดใจในเนื้อเรื่อง ท่านหาได้มุ่งฟังคำไพเราะสละสลวยดังเช่นนิยายชุนช้างชุนแผน, พระลอ, พระสุธน, นิยายที่กล่าวมานั้นข้าเจ้าเชื่อมั่นว่าเปนเรื่องจริงและเปนนิยายแต่บุราณ ชนภายหลังผู้ปริยายได้ตกแต่งถ้อยคำให้เปนที่นิยมของชนหมู่มาก ผู้นั้นก็ชื่อว่าชื่อนามมีผู้หาไปปริยายที่บ้านหรือที่ประชุมชนเนือง ๆ สืบรางวัดอันเปนวัตถุพึงประสงค์ก็ย่อมมาเนือง ๆ ดุจกัน ตามวิหารและคำดาในเวลานั้นก็แพร่หลายจนปรากฏสมญาว่า "โอ้เอ้วิหารราย" การปริยาย

ตามศาลาหรือวิหาร เมื่อคารม เปนที่นิยม ก็ย่อม ชักจูงให้มีผู้ หาไปในสถาน ที่ ประชุม ชน ดังได้กล่าว มา แล้ว

ส่วน เรื่อง ของ ข้าเจ้า ก็ เปน เรื่อง จริง ๆ สำหรับ ข้า เจ้า และ ข้าเจ้า เปน ผู้ เล่า เอง ถ้อย คำ ก็ หวัง ตั้งใจมิให้ แผก เพี้ยน กับ ความ เปน จริง ที่ ได้ พบ พาน มา แล้ว นี่ แหละ ท่าน เกลอ หนุ่ม ๆ ของ ข้า เจ้า ข้า เจ้าได้ ตั้งใจ พยายาม อยู่ บ้าง ที่ จะให้ ถ้อย คำ ใน เรื่อง ของ ข้า เจ้า ชุ่ม ชื่น เพื่อกัน ง่วง แก่ ผู้ ฟัง แต่ ก็ ยาก นัก ยาก หนา ข้า เจ้า ได้ กล่าว มา แล้ว ว่า ท่าน เปน วิญญู ชน ท่าน ย่อม จะ ต้อง มี ความรู้สึกใน เชิงไหวพริบได้ ดี ว่า คำ ที่ เล่า จะ พิสดาร เกิน ความ จริง หรือไม่ ถ้า ออก จะ เหลือ เชื่อ เชื่อ ก็ เหลือ น้อย อาจ กลาย เปน ข้า เจ้า แจง เท็จ เพราะ ท่าน เห็น เท็จ แจ้ง จึง ขอ ยุติ ลง ว่า เรื่อง นี้ เจ้า ของ เรื่อง เล่า เอง หาใช่ บัจฉิมชน จำนองคำ จำ นำ ความ แล้ว เล่า ต่อ ๆ กัน มา จะได้ วิจิตร พิสดาร ทว่า ชน

* * * *

ความ ต่อไป นี้ เปน เรื่อง เล่นหกิจ ถ้า หาก จะ ข้าม ตอน นี้ เสีย ท่าน ทั้ง หลาย คง ไม่ได้ ฟัง และ คง นึก ว่า ข้า เจ้า เจริญ รอย พระ บาท ฉันเดียว กับพระเจ้าตะเบงชะเวตี้ ซึ่งพระองค์ ไม่โปรด มีมเหษี หรือพระสนม จนตลอดรัชกาล ของพระองค์ คนปูนเดียว กับข้าเจ้า ซึ่งได้ ผ่านสมณะเพศ มา ด้วย กัน มา นิยม ว่าได้ บวช เรียน แล้ว เขา มี เย่า มี เรือน มี บุตร ชาย หญิง กัน ออก ส่อ ๆ ไป ฉัน ใด เล่า ข้า เจ้า จึง รี รอ อยู่ จน บ่าน ฉัน ข้า เจ้า จะไม่ได้ เคย พบปะ หญิง ที่ ชอบตา บ้าง เทียวหรือ ข้าเจ้า สารภาพ

ว่า เคย พบ เคย เห็น เคย ชอบ แต่ไม่ เคยปล่อย ความ ชอบ ให้ มีอำนาจ บังคับ ใจ ข้า เจ้า แน่ ! ท่าน ทั้งหลาย สมัย เมื่อ ข้าเจ้า หนุ่ม กับ สมัย ที่ ข้า เจ้า เล่า สู่ ท่าน ฟัง นี้ ฉันใด ธรรมเนียม ยังไม่ แผก ผิด กัน หญิง ย่อม อยู่ เย่า เฝ้า เรือน งาน การ ดิ้นไหนไม่ได้ ไป ที่ นั่น แต่ การไป ทำบุญ บำเพ็ญ กุศล ตาม วัด วา อาราม แล้ว เป็นไป มิ ได้ ขาด ยัง มิ หน่ำ ซ้ำ แต่ง กาย สละ สลวย เต็ม ประดา นี่แหละ ท่าน เป็น ภิกษุ ได้ เห็น สีกา ศก แต่ง กาย หมด จด งด งาม มา มาก ต่อ มาก ถ้าเป็นคฤหัสถ์ ใคร่จะพบ เห็น ก็ ต้องไป ทำ บุญ ศุลก์ ทาน ที่ วัด แต่ดั้ง แต่เดิม การแต่งตัว สละสลวย คง สืบ สืนุน การ กุศล ผล ทาน เป็น ที่ เจริญตา เจริญใจ แก่ ผู้อนุโมทนา ต่อ ๆ มา จะได้ เดือน เลย มา อย่างไร จน ถึง เวลา ข้า เจ้า บวช จึง เป็นการ อวด หญิง สาว จน ถึง กับ มี คำ ว่า "สวยพอไป วัดไปวาได้" ส่วน บิดา มารดา ก็ มัก จะ นิยม ให้ บุตร ของ ตน มี สามี กับ คน ที่ เป็น บัณฑิตย์ ข้าง แม่ สาว สมัย ข้า เจ้า หนุ่ม ก็ ดู บรรจง เผ้า ผม เสีย จน โจษ กัน ว่า เมื่อ แต่ง ตัว หัว ผม เสร็จ จะ ไป วัด ฉุก ขึ้น ศีรษะ กระทบ สาย มุ้ง ก็ ต้อง นั่ง ถง หัวใหม่ กระนี้ แหละ คน ที่ บวช ปุน เดียว กับ ข้า เจ้า เขา ปล่อย ความชอบ เป็น เจ้า เรือน พอ สึก จาก พระ เขา ก็ สู่ หา วิสาสะ กัน จน ผู้ใหญ่ ทั้ง สอง ฝ่าย ยิน ดี ยอม ประนอม กัน คน ที่ เฉย เมย อยู่ ได้ อย่าง ข้า เจ้า ก็ เฉยไป ผู้หลัก ผู้ใหญ่ ก็ หา ว่า ยังไม่ พบ เนื้อ คู่ จึง เฉยได้ แต่ การเฉย ของข้าเจ้า จะ เหมือน กับ คน อื่น ที่ เขา เฉย หรือ ไม่ นั้น ยาก ที่ จะ รับ รอง แทน ได้ ส่วน ข้า เจ้า เฉย เพราะ เห็น ว่า ตน ของตน ยัง พอ ครอง ตน โดย เฉภาะ ยัง

ไม่ พอครอง ถึงสองคน หรือ จะ มาให้ ครอง เปน สาม สี่ ห้า ฯ ล ฯ อีกต่อไป จะ นึก ถึง ยศ ถา บรรดา ศักดิ์ หรือ ก็ ยัง ไกล ที่ จะ ได้ ชื่อ ว่า "ขุน นาง" ขุน นาง คำ นี้ ถ้า ข้า เจ้า จะ แปล ว่า ผู้ เลี้ยง สตรี หรือ เปน เจ้า แห่ง สตรี มั่ง คั่ง ด้วย ภรรยา มี เอก ภรรยา จน เปน คณะ ภรรยา ก็ เมื่อ ฉนี้ ถ้า ข้า เจ้า มี ภรรยา ก็ ต้อง มี ที่ เขา สมบูรณ์ ด้วย โภค สมบัติ เจ้าหล่อน จะ ต้อง เลี้ยง ข้า เจ้า ข้า เจ้า ก็ จะ ต้อง มี สมญา ว่า "นาง ขุน" ซึ่ง เปน การตรง กันข้าม กับ "ขุน นาง" อันได้ แปล ตามอัตโนมัติไว้ ข้าง บนนี้แล้ว ความคิด ทั้งมวญ ที่ได้ สาธกมาแล้วนั้น เปนความคิดของฑิตย์ อินผู้ ละเพศ ภิกษุ มาใหม่ ๆ ส่วนความคิด ต่อไป นี้ น่ะ พ่อหนุ่ม ทั้งหลาย กลับ กลาย เปน ความ คิด นาย หมู่ อิน อาทมาต เสีย แล้ว

* * * *

ท่าน ทั้งหลาย คง ยัง จะไม่ ลืม ความ คราวก่อนใน ตอน ที่ ข้าเจ้า นำ ความ แจ้ง แก่ พระยาเกียรติ์ พระยาราม ตาม บัญชา เจ้า คุณ ไชย บุรี ว่า ถึง การ พัก รบ กอง ทัพ หลวง ที่ เมือง คัง เวลา นี้ ข้า เจ้า มา กับ กอง ครัว ที่ พำ นักนี้ ของ ข้า เจ้า ถือ ความ จุใจ เปน เกณฑ์ อัน ที่ ควร ข้า เจ้า จะ ต้อง อยู่ ใน ครัว ของ พระยาราม หรือ พระยาเกียรติ์ แต่ ความ จุใจ นี่แหละ ชัก นำใจให้ มา อยู่ ใน ครัว ของ หม่อม แม่ ทอง สุก อยู่ ด้วย ความสุขกาย สบาย จิตต์ พวก ลูก น้อง ข้า เจ้า ทั้งมวญ ก็ พลอย มา อยู่ รวม กัน ส่วน กับ พระยา ทั้ง สอง จะได้ พบ สนทนา ก็ เปน ครั้ง คราว

ท่าน มิตร์ สหาย หนุ่ม ๆ เอ๋ย ความรัก ย่อม มี มาพร้อม แต่กำเนิด ทุก รูป ทุก นาม รัก มารดา, บิดา, พี่, ป้า, น้า, อา วงศา คณาญาติ ตลอด จน มิตร์ สหาย ชาว เกลอ ความ รัก อัน เกิด แต่ ญาติ ที่ใกล้ ใกล้ นี้ เป็น ความ รัก เจือไป ด้วย ความ เอ็น ดู สงสาร มิตรจิตต์ ตรึง แน่น หากจะ เกรี้ยว กราด ขุ่น แค้น สาหัส ถึง ปานใด ก็ ดี การ เลี้ยไม่ได้ ย่อม มี ความ รู้สึก ฝัง อยู่ด้วย กัน ทั้ง ฝ่าย ผู้กระทำ และ ผู้ถูก ถ้าจะ ว่าตามภาษาตลาด ก็ ต้อง ว่า ฆ่าไม่ตาย ชายไม่ขาด ความรัก ก็ดำเนินไป อย่างทั้งรักทั้งเกรง หรือ ถ้า ผู้เยาว์ กว่า เรา ๆ ก็ ทั้ง รัก ทั้ง เอ็น ดู

ความ รัก ระหว่าง มิตร์ สหาย ชาว เกลอ ก็ มี ความ รัก ขั้น ต้น สูง ขึ้น ไป น้อย รัก เป็น ชีวิต คน เดียว กัน ร่วม ทุน กัน ยอม สละ สุข ของ ตน ช่วย ทุกข์ เพื่อน มี กรณีย กิจใด ก็ ปฤกษา หา รือ เมื่อ เกิด หมอง หมาง มัก จะ เด็ด เดี่ยว ต่าง คน ต่าง จะ นึก ว่า หมด เยื่อ หมด ใย ความโทษา พยาบาท จะ ว่าไม่ มี มาก นัก ก็ ไม่ เชิง แต่ว แต่ มูล แห่ง ความ ขัด ใจ เป็น เบื้อง ต้น

ความ รัก อย่าง โลกียกามารมณ์ ใน ระหว่าง ต่าง เพศ เป็นความรัก ที่ สลักใจ มี ฤทธา นุภาพ ครอบ คลุม สติ สัมปชัญญะ ให้ บังเกิด ความ ละเลิง หลง พ่อ ตรุณวัย ใน ชีวิต ของ ท่าน จะ ต้องได้ ผ่าน พบ ลิ้ม รส ชนิด นี้ หนึ่ง ครั้ง เป็น อย่าง น้อย อำนาจ ความ รัก นี้ สิงสถิต อยู่กะ ผู้ใด ใครจะเป็นผู้ เหนี่ยวรั้ง มิตร์เสมอชีพ หรือ คณาญาติ ตลอดจน บิดามารดา ยาก นัก ยาก หนา ที่ จะ ยอ หยุด มัก จะ หลุด จาก ความ เหนี่ยวรั้ง เลี้ย

โดยมาก ดวงจิตต์ผิดวิปลาศ กิริยา ก็คลาดจากสภาพเดิม กระนั้นแหละ ท่านทั้งหลาย เปน ความ รู้สึก ของ ข้า เจ้า ผู้ต้อง ตกอยู่ ใน ถ้า อันมืดด้วย เสน่หารมณ์ จึงสำรอกให้ท่านฟังพอเปนสังเขป ในค่อไปนี้จะได้ บรรยาย ตำเนิน เรื่อง พิสดาร ให้ ท่าน ฟัง

* * * *

ใน วัน แรกใน เมื่อ หม่อม แม่ จำ ข้า เจ้าได้ แล้ว ท่านได้ ชัก ชวน ให้ อยู่ ใน ครัว ของ ท่าน เวลา เย็น ตาม ข้า เจ้าไป รับ ประ ทาน ข้าว มี ความ สนเท่ห์ อยู่ ว่า ไฉน หนอ ท่าน จึง ยอมให้ คน อย่าง ข้า เจ้า รับ ประทาน ร่วม วง กับ ท่าน ท่านไม่ กลัวไป ทำ กิริยา มุม มาม ดอก หรือ ? ท่านไป รอบรู้ มาจากไหน ว่า ข้าเจ้าได้ รับระเบียบ เรียบร้อย มา จาก สำนัก ผู้ดี แต่ไม่ มี ข้อ ขัด ข้อง อย่างใด ที่ จะไม่ ทำให้ ข้า เจ้าไป เมื่อ มา ก็ พบ แม่ ทอง คำ เดี๋ยว เดียว ซึ่ง ยังไม่ ทัน อิ่ม ตา ความ รู้สึก ใน ขณะ นั้น มี แต่ เพียง ว่า หล่อน สวย เปน ที่ต้อง ใจ รัศมี ของความสวย ตระหวัดใจ อยู่ซาบ อก ผิว พรรณ เปล่ง ปลั่ง ดัง แตง ร่มใบ

* * * *

ใน เวลา รับประทาน แม่ ทอง คำ อิด เอื้อน จักไม่รับประทาน พร้อม จน ทำให้ ข้า เจ้า รำคาญ ถึง กับ ต้อง ออก อุทาน วาจา ว่า ถ้า การ ที่ กระผม มา รับประทาน เปน การ ตัด ความสุข ของ แม่ ทอง คำ แล้ว กระผม จะขอ รับประทาน ครั้ง นี้ ครั้ง เดียว ใน ระหว่าง ที่ข้าเจ้า พูด หล่อน เหลือบ มอง ด้วย ตา คม สัน เปน เครื่อง สนับ สนุน ความ งามใน วงหน้า ทวีขึ้นอีก

พอ ส่บ ตา เจ้าหล่อน ก็ หลบ ทันที ดู เถอะ แม่ หนู และ ยังจะ เสมอ หม่อม แม่ เสริม คำ ของ ข้า เจ้า แล้ว ท่าน เดือน ซ้ำ มาซี มา กิน เลี้ยง พร้อม กัน บ่าวไพร่ มัน จะได้ ไม่ ต้อง ลำบาก เจ้าหล่อน คลาน ออก มา ด้วย เชิงไม่ เต็มใจ นั่ง รับประทาน ใน เชิง กระดาก ชุน หมื่น นาย หมวด นาย หมู่ที่ ผ่าน มา ต่างมอง ด้วยความประหลาดใจ เขา คง นึกว่าไฉนหนอ ข้า เจ้าจึง มา นั่ง รับประทาน พร้อม กับ หญิง สาวใน ตระกูลผู้ดี มิใยจะ พา กัน มา ดู สัก กี่ มาก น้อย ข้า เจ้า หาได้ สาละวน จะ จด จำไม่ มุ่ง แต่ จะ พิศโฉมโนม พรรณ แม่ยอด ยาใจ ของ ข้า เจ้า

เจ้าหล่อน เปน หญิง ที่ สวย เยี่ยม กว่า เจ้า สาว ทั้ง ปวง ใน ขณะ นี้ และ ยัง จะสวย กว่า หญิง ที่ ข้าเจ้าได้ เคยเห็น มาแล้วในพระนคร หรือตาม หัว เมือง อื่น ตั้ง หมื่น ตั้ง แสน คน วง หน้า รูปไข่ ใน ตา คตาย ตา สมัน ข้า เจ้า ยอม ตาม คำ ชมของ นักกวีพนธ์ เพราะตาสมันคม และน้ำเลี่ยงดุกตา ชุ่ม มัน จมูก งาม ไม่ใช่งาม อย่างขอช้างพระอินทร์ ตาม ที่บางกวีนิพนธ์ จมูก ของ หล่อน งาม อย่าง ที่ ทุก ๆ ท่าน เห็น ว่า งาม คือไม่ แฟบ ไม่ชุด จนฝน ตกไม่เปียก ตั้งจมูก และไม่ใหญ่จนเกินงาม คิ้วโก่ง ตกชายหางตา หู บาง พอ สม กับแก้ม อันเต็มได้ เอียดอิ่ม ปาก ก็ พอ สมส่วน คอไม่ยาว เหมือนคอหงส์ มีส่วน พองาม รับ กับบ่า ทรวดทรง ของ ร่างกาย ก็ สมทรง แขน ก็อ่อน พอ งาม อย่าง บุตร ผู้มี ตระกูล ความ งาม ที่ สรรพรรณนา นี้ น่าจะ กล่าว ว่า เมื่อ ปฏิสนธิ ท่านมารดาได้ ตั้งสัตยาธิษฐานเจริญพระพุทธ คุณ ขอ บันดาล ทรวด ทรง สังศรี ของ เจ้าหล่อนให้ หมด จด งด งาม กระมัง จึง เปน ที่ เจริญ ตา แก่ ผู้เลง แล ยิ่ง นัก

หม่อม แม่ ถาม ถึง การ เดิน ทาง มา จาก เมือง หงษา ข้า เจ้า เล่า ให้ ท่าน ฟัง จน ตลอด เรื่อง ใน ระหว่าง เล่า แม่ ทอง คำ เปน แต่ มอง ๆ บาง ที ก็ ยิ้ม บ้าง สังเกต ว่า เจ้า หล่อน ยัง เต็ม อยู่ ด้วย ความ อุทัจ แม้ แต่ ถ้อย คำ น้อย หา ได้ เปล่ง ออก มา เลย เมื่อ เสร็จ การ รับ ประทาน เจ้าหล่อน จะ ลุก ออก จาก ที่ นั้น ยัง ทอด สาย ตา อัน มี แวว ซึ้ง ประดุจ จะ ดึง ใจ ของ ข้า เจ้าให้ เคลื่อน ออก จาก กาย ชะ ชะ ! แวว ตา หนอ แวว ตา อัน เปน สัญญาณ อาจ จะ บ่ง ให้ ไป ด้วย นานัปการ สาย ตา เมื่อ นี้ เปน สาย ตา บ่ง ระหัส ซึ่ง ข้า เจ้า ตระหนักใจ

* * * *

ตั้ง แต่ นี้ ทุก เวลา รับ ประทาน หม่อม แม่ได้ ให้ คน มา ตาม เสมอ สิบ จาก คน ใช้ ว่า คำ ที่ หม่อม แม่ ให้ มา ตาม เปน คำ ของ หม่อม แม่ แท้ สักสามหน นอกนั้นเปนคำของแม่ยอดรักของข้าเจ้า อ้างเอานามว่าคุณแม่ เปน โล่ห์ วัน หนึ่ง ล่วงไป วัน ที่ สอง ก็ พ้นไป วันใหม่เปน วัน ที่ สาม สองวัน ที่ ผ่านพ้นไป แล้ว เจ้าหล่อน ยังไม่ เคย พูด กับข้าเจ้า ได้ แต่แลดูกัน วัน นี้ ถึง เมื่อ ครั้ง เวลา บ่าย หม่อม แม่ ชวน ข้า เจ้าไป ที่ ตลาด ข้า เจ้า ถือโอกาส นี้ ถาม หล่อน เปน ครั้ง แรก ว่า

"แม่ ทอง คำไป เที่ยว ตลาดไหม ยะ"

"ไป จ้ะ" หล่อน ตอบ อย่าง เสียไม่ได้

"ไป ก็ แต่ง ตัว เร็ว เข้า" หม่อม แม่ เร่ง ส่วนท่านเอง ก็ไปเปลี่ยน ผ้า ห่มใหม่ เท่า นั้น

การเที่ยวตลาดเมืองนั้นรกครันใจด้วยเคย แต่เห็นทุ่งนาป่าไม้มานาน ๆ หมู่นี้ข้าเจ้าเดินมานั่งมหม่อมแม่เดินหน้าต่อมาแม่ทองคำนอกนั้นก็พวกบ่าวหญิง ข้าเจ้าเดินแซง ๆ ผ่านหรือสวนทางกับผู้ใดพวกใดก็ดีมักจะมีคนมองเสมอ อา ! ความสวยความงามมีพยานตระหนักแน่ว่า ไม่เฉภาะแต่ข้าเจ้าเห็นสวยคนเดียว

หม่อมแม่กับแม่ทองคำต่างเข้าในร้านขายผ้า ข้าเจ้ามองเห็นตาบห้อยไว้ขายหลายเล่มจึงตรงไปปลดดู เจ้าหล่อนพูดออกมาว่า "ผู้นี้เห็นอายุแล้วพอใจดู ผู้นั้นใจอัมหิตย์" "เห็นจะอัมหิตย์ในเมื่อจะต้องใช้อายุธนั้นให้เป็นที่พึ่ง" พอสิ้นคำที่ข้าเจ้าตอบ เจ้าหล่อนยิ้มแล้วกล่าวว่า "ไม่เป็นของแน่บางทีพาตาบวิ่งก็มี"

"จะมี ! เพราะเขาใช้ตาบเป็นเครื่องชู ในเมื่อเห็นคนไม่ยำเกรงก็พาวิ่งหนี" ข้าเจ้าตอบ

พอดีหม่อมแม่ชวนเจ้าหล่อนดูผ้าผืนใหม่ที่เจ้าของหยิบมาอวดการสนทนาจึงสงบลงเพียงนั้น

ทุกรูปทุกนามถ้าปล่อยความรักเป็นเจ้าเรือน ความพยายามในการบำรุงร่างกายก็ประณีตขึ้น เวลานี้ได้แก่ตัวข้าเจ้าเอง จะออกจากที่พักครั้งใดต้องส่องกันฉ่องดูหน้าถ้าผมยุ่งก็หวี ล้างหน้าก็บ่อยแป้งน้ำอบก็ชอบใช้ ความวิปลาศจากสภาพเดิมจนพวกเพื่อนฝูงที่คุ้นเคยถึงกับทักว่า หมู่นี้ดูแต่งเนื้อแต่งตัวสวยนัก แต่ตกแต่งร่างกายนี้ใช่ว่าจะเป็นแต่ข้าเจ้าคนเดียว คู่รักของข้าเจ้าก็ออกจะ

เป็น ฉัน นั้น ด้วย โอกาสไม่ให้แก่ ข้า เจ้า จะ เป็น ด้วย เจ้าหล่อนไม่เห็น พ้อง ด้วย หรือ อย่าง ไร ถ้า จะ พินิจ พิเคราะห์ ด้วย กิริยา หรือ สาย ตา ข้า เจ้า ควร พูมใจ ว่า อยู่ ใน เกณฑ์ เอ็น ดู ของ เจ้าหล่อน แต่ ฉันใด จึง ไม่ ปล่อย ห่าง จาก หม่อม แม่ มา คุย กับ ข้า เจ้า บ้าง ประเพณี ของหญิง สาว รักษา ตัว รักษา ชื่อ ไม่ อยากให้ คน ตบ หลู่ ดู แคลน ก็ จริง แต่ การ รักษา อย่าง ที่ กล่าว ต้อง อยู่ เป็น เย่า เป็น เรือน ฝา รอบ ขอบ ชิด เวลา นี้ ต้อง ถือ ว่า ต่าง เทศะ ควร จะ ได้ พบ พูด จา กัน บ้าง หรือ เจ้า หล่อน ไม่ พึง พอใจ ทั้ง นี้ เป็น ความ คำนึง จิปาถะ ของ ข้า เจ้า ผู้ ตก อยู่ ใน ห้วง แห่ง เสน่หารมณ์

ก่อน รับประทาน เย็น วัน นี้ ข้า เจ้าได้ ทอด สื่อ หญิง คนใช้ สนิท สนม ของ เจ้าหล่อน ว่า เมื่อ เสร็จ การ รับประทานแล้ว ขอ สนทนา สอง ต่อ สอง สัก ครู่ ใน ระหว่าง รับประทาน เจ้าหล่อน ยิ้ม แย้ม เป็นเชิง เย้ย หรือ ยังไง ? แปลไม่ ถูก จะแปลได้ แต่ เพียง ว่า การยิ้ม นี้ไม่ใช่ยิ้มตาม ธรรมดา หรือ เจ้าหล่อน จะเย้ย ว่า เจ้า ทิด งุ่ม ง่าม ก็เป็นได้ บ้างกระมัง พอ เสร็จ การ รับประทาน เจ้าหล่อน ถาม ออก มา ต่อ หน้า หม่อม แม่ ว่า

"พี่อิน จะ พูด อะไร กับ ฉัน ?"

แหม ท่าน ทั้งหลาย ใจ หายวูบ ไม่ได้ นึก ไม่ได้ ฝัน เลย ว่า เจ้าหล่อน จะ มา ขาย คำ สั่ง ของ ข้า เจ้า ต่อ หน้า ท่าน ผู้ใหญ่ ที่ แท้ สั่ง ขอ พบ สอง ต่อ สอง ที่ หลัง เรือน พัก รู้สึก กระดากใจ จน ออก เต้น หม่อม แม่ และ เจ้าหล่อน ที่ จ้อง ดู หน้า ข้า เจ้า เป็น ตา เดียว

"คน ที่ร้าน ขายผ้า เขา บอก ว่า มี ผ้าไหม ดอย ๆ จะต้อง การไหมจะ ถ้า ต้อง การ ฉันจะให้ คนไปตามมาพรุ่งนี้" เดชะ บุญ ข้า เจ้า นึกถึง เจ้าผ้า ที่ มา บอกไว้ หาไม่ ก็ จะ ลืมแต้ม อยู่มุม กระดาน นั่น เอง

"ดี ที่ เดียว ฉัน ถาม เมื่อ เย็นแล้ว ว่าไม่ มี พรุ่งนี้ พี่อินบอกเขามา แต่ เช้า แหละ ดี ซื้อ แล้ว จะได้ รีบ บรรจุ หีบ" เจ้าหล่อน พูด จบ ลัก ครู ก็ ลุก เข้า ห้อง ส่วน ข้า เจ้า ก็ นั่งให้ หม่อม แม่ ท่าน ซัก เรื่อง ส่วน ตัว

"พี่ น้อง ของ พ่อ อิน มี กี่ คน ?"

"คุณ พ่อ ผม ท่าน มี บุตร์ หลาย คน แต่ เสียหมด เหลือ ผม คนเดียว เมื่อ คุณ พ่อ ท่านเสีย ผม ยังเยาว์ มาก เมื่อ คุณ แม่ เสียผม จำความได้ ดี"

"แล้ว ถิน ถาน บ้าน ช่อง ทรัพย์ สมบัติ ละ ของหล่อน ยัง มีอยู่ หรือ ตก เรี่ย เสีย หายไป สิ้น แล้ว"

"มี บ้าง เล็ก น้อย ครับ แต่ เจ้า คุณไชย บุรี ท่าน เก็บไว้ พร้อม กับ เมื่อ ท่าน รับ เอา ผม มา เลี้ยง"

"เมื่อ เล็ก ท่าน คง จะ เลี้ยง อย่าง ดี แต่ ทำไม ตอนนี้ ท่าน จึงปล่อย ให้ มา ปะ ปน อยู่ กับ พวก เหล่า นี้ ละ"

ข้า เจ้า ออก จะ สงสัย ใน คำ พูด ของ ท่าน จึง ถาม ว่า "คุณ แม่ ทราบได้ อย่างไร ว่าได้ รับ ความ เลี้ยง ดู แต่ เมื่อ เยาว์ เป็น อย่าง ดี"

"พ่อ อิน เอ๋ย !" ท่าน พูด เสียง หัว เราะ "คำ เนียง บอก ภาษา กิริยา บอก สกุล นี่ละ พ่อ นี่ละ รู้ได้ ง่าย ยิ่งกว่า ดู ข้าว นา ส่วน กับ นา เมือง ฉัน เห็น หล่อน ก็ สงสัย อยู่ แล้ว ว่า มี สกุล แต่ใคร จะให้ แน่ใจ จึง ชวน หล่อน มา กิน ข้าว ด้วย กัน ยังไง ละ"

พอดีนั่นคำของท่าน ข้าเจ้าก็มีที่ท่านถามมาในข้างต้น เพราะเวลานั้นหวนนึกถึงบุญคุณของคนเดียว ข้าเจ้าเมื่อเด็ก ๆ ขึ้นมาทันที แกเคี่ยวเข็นในกิริยาวาจาเป็นหนักเป็นหนา จนข้าเจ้าออกเบื่อ พึ่งจะให้อภัยโทษแกในเวลานี้เอง

"ไงล่ะ! ฉันถามว่าเวลานี้ทำไมเจ้าคุณอาท่านจึงปล่อยอย่างนี้"

ข้าเจ้าตื่นจากความคำนึง จึงตอบท่านว่า "ออ! ท่านเคยบอกกับผมว่า การที่จะดีได้ต้องรู้การเสียก่อน ผมจึงต้องมาอยู่ดังนี้"

"ออ! ยังงั้นนี่เอ่า" ท่านทิ้งระยะสักครู่ แล้วถามว่า "จนบ้านนี้หล่อนยังไม่มีเย่ามีเรือนดอกหรือ"

ข้าเจ้ารีบตอบทันที "ยังหามีดอกครับ เจ้าคุณท่านก็เคยบอกว่า ถ้าชอบหญิงใดแล้วให้เรียนท่าน ท่านจะเป็นผู้จัดการให้"

"ดังนั้น! ทำไมยังไม่มีเล่า หรือยังไม่เหมาะตาเหมาะใจ"

"แต่ก่อนร่อนชะไร ผมไม่ใคร่จะใฝ่ฝัน" ข้าเจ้าปล่อยไว้แต่เพียงนี้ เพื่อจะให้หม่อมแม่ซัก แต่ก็ไม่ซัก จนถึงเวลาที่ข้าเจ้าดากลับ

* * * *

ในเวลารุ่งขึ้นตอนเช้า คนขายผ้ามาให้ข้าเจ้านำไปหาแม่ทองคำหล่อนมานั่งเลือกผ้าอยู่คนเดียว จะนับว่าเป็นโอกาสครั้งแรกก็ได้

หล่อนพูดกับเจ้าของผ้า "ฉันต้องการสีทน ๆ"

ข้าเจ้าหยิบผ้าสีดอกรักพูดแทนเจ้าของผ้าว่า "สีนี้นะจะคงจะทน"

"อ้อ ! นี่พี่อินเป็นพวกเดียวกับเจ้าของผ้าหรือ จึงออกเสียงแทนดีจ้าน สิ่นนั้นก็ดีแต่ใหม่ ๆ ถ้าเป็นของพี่อิน ไม่ช้าก็ต้องใช้เป็นผ้าถูฟากเรือน"

"ไฉนจะยังนั้น ถ้าผืนนี้เป็นของฉัน ๆ จะถนอมให้หนักหนา เพราะสีม่วงอ่อน ๆ จะใช้ตรากตรำอย่างไรได้ เจ้าของรู้จักใช้ของ ๆ ก็ไม่ใคร่จะชอกช้ำ มิหนำซ้ำเป็นผ้าไหมด้วยแล้วจะถนอมจนตลอดชีวิต"

"ฉันไม่เชื่อ !" พูดพร้อมกับสั่นหน้า ชายหางคาฉันคมข่ำมาต่อตาข้าเจ้า

"การไม่เชื่อนี่แหละย่อมเป็นการจนใจ แต่ก็ควรจะดูไปก็แล้วกัน"

พอข้าเจ้าพูดจบเจ้าของผ้าก็ลาไป ในระหว่างนี้ข้าเจ้าได้ช่วยรวบรวมผ้าเข้าไปข้างใน เจ้าหล่อนก็หันหน้าหาออกมาพบอีกไม่ข้าเจ้าก็เลยมาที่พัก

* * * *

เพลาบ่าย ๓ โมง เจ้าคุณได้หาข้าเจ้าไปสั่งให้ออกเดินทางไปสืบกองหลัง ซึ่งคุณพระศรี ฯ เป็นแม่ทัพ ท่านสั่งว่าจะไปสองหรือสามคนก็ตาม ถ้าได้ข่าวว่ามาถึงแค่ใดแล้วไม่ต้องรอพบ รีบกลับมาแจ้งต่อท่าน ข้าเจ้ากราบลามาสั่งออกอีกคน ที่เจ้าคุณให้ไปสามคนนั้น ข้าเจ้าเห็นว่าสองคนก็พอ เมื่อสั่งเสร็จแล้วก็เลยไป

รับประทาน ข้าวกับหม่อมแม่ ตามเคย มื้อนี้ แม่ทองคำไม่ได้รับประทาน โดยอ้างว่าวุ่นกับการครัวมากไป ออกเวียนศีรษะด้วย

พออิ่มออออ่วมเดินมาทางหลังที่พัก ก็มาบอกกับข้าเจ้าว่า จะขอเจ้าผ่องคนรุ่นใหม่ไปด้วยสักคน ข้าเจ้าก็ยอม เพราะไม่ผิดจำนวนที่เจ้าคุณสั่ง

* * * *

เพลาโพล้เพล้ได้ผ่านไปสักครู่ ข้าเจ้ากับออออ่วมเจ้าผ่องมาพร้อมกันที่พุ่มไทรใหญ่ ต่างคนต่างจะขึ้นม้า ออออ่วมต้องไปจับม้าให้เจ้าผ่อง ข้าเจ้าออกนึกไม่ชอบอยู่แล้ว ทำไมถึงจะต้องไปเป็นพี่เลี้ยงให้มัน ถ้าต้องเป็นพี่เลี้ยงอยู่อย่างนี้จะเอามันไปทำไม เมื่อขึ้นม้าเสร็จแล้วต่างคนก็ออกเดิน เจ้าผ่องแต่งตัวรุ่มร่ามขี่ม้ามาห่าง ๆ คืนนี้รุ่งรุ่มเย็นคล้ายฝนตกใกล ออออ่วมก็เริ่มคุยถึงการชิมแกงรสมือแม่ทองคำว่าอร่อย

"นายแพทย์รับประทานอร่อยไหม" ออออ่วมถาม

"อร่อย ! แต่คนแกงไม่กินด้วย" ข้าเจ้าตอบ

ออออ่วมเรียกเจ้าผ่อง "มาใกล้ ๆ ทางนี้ซิจะแยกทางไปทางไหน ?"

"ไปเรียกมันมาทำไม" ข้าเจ้าถามและพูดต่อ "เราจะได้คุยกันสองคนดี ๆ"

"ไม่เป็นไร มันไม่ทราบเรื่องหรอก" แล้วออออ่วมหัวร่อ

"อ่วม เอ๋ย !" ข้าเจ้าเริ่มปรารภเปนนัย ๆ เพราะเจ้าผ่องตามมาข้างหลัง "นับวันก็นับห่างละ !"

"ทำไมจะห่าง ?" อออ่วมถาม

"ก็ถึงบ้านถึงเมืองมีฝารอบขอบชิดจะมีเวลาพบกันที่ไหน คนในเมืองเขาดีกว่าเรามีถมไป"

ออ อ่วมเหลียวดูเจ้าผ่อง แล้วหัวเราะและพูดว่า "นายศิตย์จะใจเร็วกระมัง ผู้หญิงเขาก็ต้องมีความอาย กลัวความครหา"

"ใจไม่ตรงกันก็ได้ เราเปนผู้ใฝ่ใจฝ่ายเดียว ใจหล่อนจะไม่เหมือนเรากระมัง" ข้าเจ้าพูด

แสงไฟบุหรี่แวม ๆ ข้าเจ้าเดือนม้ามุ่งตรงไปที่แสงนั้น ก่อนจะถึงตัว ออ อ่วมตะโกนถาม "ใครมาจากไหน ?"

"เสียงตอบ "ฉันมาจากกองหลัง จะไปเมือง"

"นั่นใครละ ?" เสียงแย้งถาม

"มาจากกองในเมือง ถามตระเวน" ออ อ่วมตอบ

พวกที่มาดีเหล็กไฟจุดคบ พอไฟส่องก็พอจำหน้ากันได้ว่าพวกเรา ข้าเจ้าจึงว่าทำไมถึงช้านัก

ได้รับคำตอบว่า ฝนตกทางลำบากจึงต้องล่าไป ที่มานี้คุณพระใช้ให้มาส่งข่าวล่วงหน้าว่าจะถึงราวพรุ่งนี้เวลาน้องเพลพอเต่าเสร็จเขาก็ตามออกเดินไป

ข้าเจ้าสามคนแยกทางออกทางฉัตรควบม้าผ่านทุ่งเพื่อจะนำข่าวไปเรียนเสียให้เสร็จ

พอดงจากหลังม้า ม้าออผ่องพล่าเสียงคน บนหลังม้าร้อง "อุ้ย!" เป็นเสียงผู้หญิง ข้าเจ้ากรากไปจับปากม้า มือหนึ่งประคองจับแขน "พุโท่!" ข้าเจ้าร้องเต็มเสียง "นึกว่าใคร แม่ทองคำนี่เองถ่ะ ทำไม! กถ้าหาญดังนี้"

"ทำไมกถ้าไม่ได้หรือยะ? พี่อินรู้แล้วไม่ใช่หรือว่านับวันจะห่างเวลานี้ชิดหรือห่างจึงไม่รู้จนกลับ ฉันเต็มหูแล้ว ฉันจะต้องดูคนในเมืองที่ดีๆ คนอย่างฉันเป็นคนสับปลับ" เจ้าหล่อนพูดเชิงเย้าแต่ไม่ใช่จะโกรธ และพูดต่อ "จริงไหมถ่ะคนในเมืองที่ดีๆยังมีมากพูดหรือเปล่า"

"จ้ะ ฉันพูดจริง แต่.....มันเกิดจากความ.....รัก..... เป็นมูลจึงน่าความน้อยใจขึ้นกล่าว"

เจ้าหล่อนเดินไปจากข้าเจ้าๆ ให้ออออ่วมไปส่งนิดน้อยใจตัวเองไม่รู้ว่าหล่อนจะกล้าถึงเพียงนี้ ชวดไปนิดแค้น ออออ่วมที่ไม่บอกเสียเลย

* * * *

ภายหลังได้ทราบว่าออออ่วมห้ามไม่ให้หล่อนไป เพราะการสืบข่าวอย่างนี้อาจจะมีการต่อสู้กับผู้ร้ายหรือศัตรู เจ้าหล่อนไม่ยอมอ้างว่าถึงจะมีเหตุร้ายอย่างใดก็จะยอมตายกับข้าเจ้า กระนี้แหละท่านทั้งหลาย กล้าดังศัตรูกาลต่อไปข้าเจ้าก็จ่อใจ และเจ้าหล่อนก็คงใจจ่อ ความสนิทสนมจึงขึ้นขีดเป็นลำดับ นับตั้งแต่ได้ร่วมทางกันคราวนี้ ส่วนอุปสรรคมาพาดทางขวางหน้าก็มีบ้าง จะได้นำมาสู่กันฟังต่อภายหลัง.

(ตอนหน้า ฝ่าอันตราย)

เป็น บทละคอนชวนหัวองก์เดียว จบ

แปลงจากนิทานญี่ปุ่นเป็นบทละคอน

โดย

เรืองศิลป์

นามตัวละคอน

โยโกตา ชิกิบู	พ่อ
มูราซากิ ชิกิบู	แม่
อิซามิ ชิกิบู	ลูกสาว
เคตซาโย ฮิเดโยชิ	ว่าที่ ลูกเขย
เซตสุยา	พระ

สถานที่. เมืองกามากุรา ประเทศ ญี่ปุ่น

สมัย. ครั้งโบราณ เมื่อคนในเมือง กามากุรา ยังไม่มีกระจก ส่องหน้าใช้ และไม่เคยเห็น รูปร่างหน้าตา แห่งตนเลย

เบ็ดฉาก

โยโกตาชิกิบูออก

ผ่าชี่! หมู่นี้ อ้ายเรา เปนยังไง นี่หื้อ ดูจิตต์ใจมันไม่อยู่กับตัว เลย ตั้งแต่วัน ที่เก็บ รูป พ่อแก ได้ ที่ข้างถนนแล้ว ดูเรามัน พะว้าพะวง มาก ปล้มใจ ก็แส่นจะ ปล้มใจ จนไม่มี กะจิตต์ กะใจ ทำไรไถนา ทำงาน ได้ กะเดี๋ยว ๆ ก็ต้องทิ้งงาน กลับบ้านมาดู หน้าตา ของพ่อ แกเสี่ยที วันนี้ ตั้งใจจะ ทำงาน ตลอดวัน ไม่กลับมา เกี๋ยวข้อง หมองมุ่น วุ่นวาย กะรูป พ่อแกอีก ด้วยยาย แกเพ้ยเอาบ่อยนัก แต่อ้ายเรา ก็อดไม่ได้ พอยาย แกเผลอ เราก็รีบปรู๊ด มาบ้าน ทันที เฮ่อ, ต้อง ดูหน้า พ่อแก ให้ชื่นใจ สักหน่อย (เดินไปหยิบ กระจก ส่องหน้า ซึ่งซ่อนไว้ บนหิ้งพระ มองดู กระจก เห็นหน้า ของตน ปรากฏ อยู่ในนั้น แต่ไม่รู้ว่าเปน หน้าของตน) นี่แหละ หน้าของ พ่อแกละ ไม่มีผิดเลย สักนิดเดียว หน้าเอย, ตาเอย, หนวดเอย, จมูกเอย, เหมือนพ่อ แกเสี่ย จริง ๆ ท่าพ่อแก ตายไปแล้ว จะคิดถึง เรากระมัง จึงได้ ดลใจให้ เราเดินไป เจอรูปพ่อ แกเข้า (จ้อง ดูกระจก ด้วยความ เคารพ)

มูราซากิ ย่องเข้ามา โดยโยโกตาไม่เห็น

มูรา (บ่อง) หนอยแน่ะ! พ่อแก่ ของเรา ทะเล้น มาอยู่นี่เอง ไว ยังกะปรอท เผลอหน่อย เดียว วิ่งปรู๊ด มาแล้ว หมู่นี้ แก ออกจะ ชอบกลอยู่ กำลังไถนา เดี๋ยว ๆ ก็เบี้ดหาย ไปเสี่ย แล้ว คงจะมีเรื่อง ลับลม คมใน อยู่บ้าง เราต้อง คอย แอบดู นั่นแกถือ อะไร อยู่ในมือ นี่หว่า ?

โยโก (ยิ้มกับกระจก) เราต้องไม่บอกให้ยายแกรู้ ให้รู้ไม่ได้เป็นอันขาด เดี๋ยวจะทำพิษขึ้น

มูรา (บ้อง) อ้อ! รู้ละ เป็นเรื่องสลักสำคัญถึงกะจะบีดเราตีละ

โยโก รูปนี้เราต้องซ่อนไว้อย่างมิดชิด ไม่ให้ยายแกรู้ (มองดูกระจกอีก แล้วยิ้ม) อ้ายเราทั้งรักทั้งนับถือ รักเสียยิ่งกว่าเมียอีก ต้องถนอมไว้ให้ดี

มูรา (บ้อง) อะไรล่ะที่มันรักกว่าเมีย? เมียน้อยน่ะซิ! แน่นอน, นั่นแน่ อ้ายเฒ่าหัวหงอก จับตัวได้ละซิ! แหม, นึกแล้วไม่ผิดเชียว อ้อ, ยังงี้เอง ถึงได้ไกลเก่งนัก

โยโก เทพยุดาดลใจจึงบันดาลให้เราไปพบเข้า คิดแล้วก็ยิ่งปลื้มใจเหลือเกิน ถ้าไม่ดียายจะนั่งชมนอนชมเสียให้วันยังค่ำ ชมเสียให้ช่ำใจเชียว

มูรา (โกรธหน้าแดง พูดบ้อง) ดู, ดูอ้ายเฒ่าหัวหงอกซิ แก่จะตายอยู่รำมะด่อแล้ว ยังรักผู้หญิงอีก เอ้า, ง่านใหญ่เชียวอ้ายแก่ มันอยากจะนั่งชมนอนชมแม่ของมัน ถ้าไม่ก็ดีเรา! โท่, รับมือกับมันเสียเดี๋ยวนี้ รับมือนัก

โยโก ไม่ได้การ อ้ายเราไกลมาพานแล้ว บ้านนี้ยายบ่นแย่ ต้องรีบกลับเสียที เดี๋ยวยายมาพบเข้าจะเกิดเหตุ (ไหว้กระจกแล้วเก็บซ่อนไว้บนหิ้งดังเก่า เดินออกไป)

มูรา (พูดดัง) ดูมันซิ ความง่าน ถึงกับ กราบ ไหว้ รูปแม่ ของมัน ดีละไม่ รู้เลยว่า จะบ้าถึง เพียงนี้ วันนี้แหละ จะต้องได้ รับมือ กัน รูปอีนังคน ที่ตาแกถือ มันจะสวย วิเศษ พิสดาร สักเพียง ไรเชียว จึงได้ กราบไหว้ มันยังกะพ่อกะแม่ (เดินไปหน้าหิ้ง) ชะ ๆ ซ่อนไว้ สูงเชียวนะ นึกว่า กูจะหยิบไม่ ถึงรึ (เอื้อม มือหยิบรูป) อ้อ, ไม่ถึง ต้องเขย่ง (เขย่ง แต่ก็ยังไม่ถึง อีก มูราซากิ โกรธ ตุบตุบ่อง) คนผี! คนอะไร ยังงี้กมรู ซ่อนไว้ก็ไม่ให้ หยิบถึงด้วย (เดินไป หยิบ โต๊ะ เครื่องแป้ง ของถูกสาว มาตั้งตรงหน้าหิ้ง แล้วยืน บนนั้น) ทีนี้แหละได้ เห็นหน้า อีนังผี คนที่ อ้ายแก่ ของเรา หลงนัก (หยิบ กระจกได้ แล้วมองดู กระจก นั้น เห็นหน้า ของคน ในกระจก แต่ไม่ รู้จัก คิดว่า ผู้หญิงอื่น) อ้อ! ยังงี้เอง! อ้อ! อ้อ! ชะ ๆ อ้ายเฒ่า หัวหงอก แก่จะตาย ทรากอยู่แล้ว ยังไม่เจียมตัว อุตริจะ มีเมียใหม่ โท่! มันน่านัก โท่! คันไม้คันมือจริงๆ มึง — กลับมา เถิดนะมึง — แม่จะโขลก เสียให้ ปั่น เป็น โขลก แป้งทีเดียว ที่แม่จะไว้ หน้านะ อย่าส่งสัย (นั่งลง) พุทโธ่เอ๋ย ไม่รู้เลย ว่าแกจะ บ้าถึง เพียงนี้ ไม่น่า — ไม่น่าเลยเชียว มี เมียคน เดียวยังไม่ พอใจอีก มิใช่ว่า อ้ายเรา หวงแหน กีดกัน อะไรรึ ก็เปล่า จะเอาอะไร ละ เราก็ให้เสีย สารพัด แต่ยัง งั้นก็ ยังไม่จุใจ ยังอยาก จะมีใหม่ อีกคนหนึ่ง แล้วก็ อีนาง

คนนี้น่ะ (ตบกระจกซึ่งตนเข้าใจว่าเปนหน้าคนอื่น) มันสวยนักนี่ หน้าตาเหมือนผี หน้าย่นฟันเขียน ถ้าเราเปนผู้ชายก็ต้องหลีกไกล ร้อยโยชน์พันโยชน์ หน้าอย่างเราสวยกว่าเปนไหน ๆ

โยโกตาเข้ามา

มูรา อยากให้อ้ายแก่มาเร็ว ๆ นัก คันมือคันไม้ไปหมดแล้วคอย ดูใจอีแก่บ้างนะ ถ้าไม่ตบเสียให้ฟันเยินละก้อ ไม่ใช่ฤกคนซิ ฮึม!

โยโก (บ้อง) เอ๊ะ, วันนี้ฤกษ์ไม่ดี ยายฟันเสีย แต่เช้าเชียว (ดัง) ไง วันนี้ ทำไมแกหาย หน้าไปเชียว ข้าตามหาแกเสียแทบแย่เชียว

มูรา อ้อ, มาแล้วรึ พ่อแก่ดีละมึง (กรากเข้าตบ โยโกตาพลาดท่าหกล้ม)

โยโก (ตึง) เฮ้ย! นี่มันอะไรกัน? แกเปนอะไรไป? แผ่นดินยังไม่ไหวสักนิด (ลุกขึ้น)

มูรา อะไรกัน! อะไรกัน! หนอยแน่ะ ทำไขลื่อ (ตรงเข้ามาจิกหู)

โยโก โอ๊ย—โอ๊ย! เจ็บน่า นี่มันเรื่องอะไรกัน? บอกข้าก่อนซิโอ้ย, ปล่อยน่า บอกว่าเจ็บ

มูรา (คงดึงหูเรื่อย) อย่าไขลื่อ แกรู้เรื่องดี แกนึกว่าข้าไม่รู้เท่าทันรึ อ้ายเฒ่าเจ้าเล่ห์

โยโก (งง) ปล่อยน่า ข้ายังไม่รู้เรื่องราวอะไรเลย อยู่ดี ๆ ทำกันยังงี้ ไม่สนุกน่า

มูรา อ้อ, เท่านี้ยังไม่สนุกรึ ? อยากให้สนุกกว่านี้ก็ได้ (ตบ) ยังงี้ สนุกดี หรือยังล่ะ แกดีนัก

โยโก (ร้อง) ข้าไม่มีเรื่องอะไร สักนิด แกเข้าใจ ผิดอะไร กระมัง

มูรา เก่งจริง วางหน้า วางตา สนิทนัก ไม่รู้เลย ว่าแก เปนคน หน้าซื่อใจคด วันนี้แหละ จะให้เห็นฝีมือ อีนี่เสียมั่ง (ตีลง)

โยโก โอย — โอย, บอกว่า เจ็บน่า โอย, โอย ! ข้าไหว้ ละเอ้า บอกหน่อย เถิดว่า มันเรื่อง อะไร ข้ายังไม่รู้ อิโหน่ อิเหน่ เลย สักนิดเดียว

มูรา แกไม่รู้จริง ๆ รึ ว่าให้แน่ ๆ นา จับโกหกได้ จะโดนตบ ยิ่งกว่านี้นา นี่, ดูนี่ซี เรื่องนี้แหละ ! (ชูกระจก ให้ดู) แกจะว่ายังไง ?

โยโก (เรี่ย) อ้อ ! แกค้นพบ แล้วหรือ ? ทำไม ?

มูรา ชะ ๆ, แกนึกว่า ข้าเซ่อนัก ละซี แล้วยัง มีหน้า ถามได้ ว่า ทำไม แกเอ๋ยแก ถ้าข้าไม่ ฉลาด ข้าไม่เลี้ยง ตัวมาได้ ถึง ป่านนี้ หรอกนา

โยโก เออ, แล้วมัน เกี่ยวข้อง ยังไงล่ะ ?

มูรา เกี่ยวยังไง ? เกี่ยวยังไง ? เดี๋ยวแม่ก็ — ฮึม — วอนเสียแล้ว ทำไม, ข้าไม่ใช่ เมียแกรึ ? แล้วแกไป มีเมียใหม่น่ะ มันไม่ เกี่ยวข้อง กะข้ารึ ?

โยโก (งง) อะไรกัน ? เอ๊ะ, เมียใหม่ ที่ไหนกัน ข้ายังไม่รู้เรื่อง สักนิด

มูรา (โกรธจัด) เถียงดีนัก ก็รูปนังคนนี้ มันใครกันล่ะ เอ! จับตัวได้แล้วยังไม่รับอีก

โยโก (ประหลาดใจ บ้อง) วันนี้ยายแกเห็นจะบ้า (ดัง) ก็นี่มันรูปพ่อข้าต่างหากล่ะหว่า ทำไมแกตาฝาดเห็นเปนผู้หญิงไปได้ เอ, แปลกจริง

มูรา อ้ายเฒ่าเจ้าเล่ห์ เถียงได้สดๆร้อนๆ แกคิดว่าจะตบตาข้าได้รึ ตาข้าไม่ฝาดนักหรอก จะได้เห็นผู้ชายเปนผู้หญิง (เข้าจิกหูอีก)

โยโก อุ๊ย, อุ๊ย, ขอทีเถิดน่า (บ้อง) ยายแกทำไมเปนบ้าไปได้ โท่, กรรม, กรรม! (ดัง) นั่นมันรูปพ่อข้านา

มูรา เอ้า, เถียงได้เลยได้ ปากแข็งดีนัก (ตบ) หนอยแน่ะนึกว่าข้าไม่รู้เท่ารึ โกหกได้ว่ารูปนี่เปนรูปพ่อแก ก็ข้าเห็นกะตานี่นาว่ามันรูปนังเหี้ย

โยโก แล้วกัน เดี๋ยวข้าก็จะฉิวขึ้นมาบ้างนี่ บอกว่ารูปพ่อข้าๆๆ จนคอหอยแทบแตกแล้ว ไม่ยักเชื่อกันมั่ง

มูรา (หัวเราะเยาะ) นี่หรือพ่อแก จะไม่ใช่ตะกระมั้ง เปนแม่แกน่ะไม่ว่า เอามันไว้ขันทุลหัวซี ฮะๆ หลงมันจนถึงกับเอาขึ้นบูชา

โยโก แล้วกันแฮะ บอกว่าไม่ใช่รูปผู้หญิง วันนี้แกเห็นจะบ้าเสียแล้ว

มูรา งั้นซิ ข้ามัน คนบ้า — บ้าที่ไม่เห็นรูป แม่แก เป็นพ่อแก นี่แน่ะ แก ข้ารู้เรื่อง หมดแล้ว วันหนึ่ง ข้าเห็น แกวางไก แล้วก็วิ่งตื่อมา ทางบ้าน ข้าวิ่งไล่ ตาม แกไม่ทัน ข้าหกล้ม หกคุก คลุกฝุ่น เลี่ยเกือบแย่ วันนี้ เคราะห์ดี ข้าตาม หลังแก มาจนถึงบ้าน เห็นแก กำลัง จ้องดูรูป อันนั้นคนนั้น แกดู ๆ แล้วก็ยิ้ม กะมัน, กราบไหว้มัน โห่, ข้าไม่เคย เลยว่า แกจะ เป็นคน ใจคอยั้งๆ แล้วอันนั้น คนนี้นะ ข้าไม่เห็น ส่วนสวย ของมัน อยู่ที่ตรง ไหนเลย แก่ก็แก่ หน้าเหมือนลิง ข้าดีกว่า เป็นไหน ๆ

โยโก แกว่า รูปผู้หญิงรึ ไหนขอ ข้าดูที่ซิ แกไปเอา รูปใครมา (รับกระจก มาดู เห็นหน้า ของตน) บ๊ะ, ก็นี่มัน หน้าพ่อข้านี่นา หน้าผู้ชาย เห็นโทนโท่

มูรา เถียง! ไหนเอามา ดูซิ (หยิบกระจก มาดู) นี่แหละ รูปอันนั้น หน้า ทะเล้นละ

โยโก ข้าว่า รูปพ่อข้า

มูรา ข้าว่า รูปนั่งหน้า ทะเล้น

โยโก แกบ้า เสียแล้ว นั่นรูป พ่อข้า

มูรา (โกรธจัด ตรงเข้า ตบตี) รูปแม่แก น่ะซี่ หนอยแน่ะ จับได้ แล้วยัง ไม่รับ ใจแข็ง พิลึก เอ้า, เป็นไร เป็นกัน วันนี้อันนี้จะ แผดงฤทธิ์ ให้เห็น เสียบ้าง (ตบใหญ่)

โยโก (วิ่งหนี มูราไล่ตี) โอ๊ย กลัวแล้ว แม่ทูลหัว — โอย — บอกว่า ไม่ใช่ โอย, ช่วยด้วย! ช่วยด้วย! เดี๋ยวข้าก็จะ ฉิวขึ้นมา มั่งนา โอย, ไม่ฉิวแล้ว

นางสาวอิซามิกระหึดกระหอบออก

อิซา ต๊าย ตาย! อะไรกัน? ตาย! พ่อตีแม่ตายแล้ว!

โยโก นังบ้า! ใครตีใครกัน ดูเสี่ยให้ดีซิ โท่! อ้ายพ่อถูกตีเกือบตายนิ แหกปากร้องไปได้ ว่าพ่อตีแม่ตาย

อิซา (วิ่งเข้าไปยุดมือมูราซากิ) ช้าก่อนแม่ เรื่องอะไรกัน?

มูรา พ่อเอ็งน่ะซิ จะมีเมียน้อย

อิซา โท่, พ่อทำไมจะมีอีกล่ะจ๊ะ?

โยโก ใครบอก เอ็งดูรูปนี่ซิ รูปผู้หญิงหรือผู้ชาย แม่เอ็งเขาหาว่ารูปนี้เป็นรูปผู้หญิง

มูรา เออ, นังหนูดูซิ รูปผู้หญิงหรือผู้ชาย

อิซา (รับกระจกมาดู เห็นหน้าของตน) รูปผู้หญิงจ้า—

มูรา นั่นปะไร! (กรากจะเข้าตบโยโกตา)

โยโก (บ้อง) ตายโหง! บ้าหมดทั้งแม่ทั้งลูก!

มูรา (ตรงเข้าจิกหูโยโกตาและตบตี) ทำไมไม่เถียงไปอีกล่ะปากแข็งนัก (ฉวยไม้ไล่ตี)

โยโก (วิ่งหนีรอบ ๆ ห้อง) โอย, พวกนี้บ้าเสี่ยแล้ว เห็นรูปผู้ชายเป็นรูปผู้หญิงไปหมด

พระภิกษุเซตสุยาออก คนทั้งหมดไหว้

เซตสุ เรื่องอะไรกัน เสียงเอะอะโวยวายบ้านแทบพัง ฉันเดินผ่านมาตกใจต้องเข้ามาดู

มูรา เจ้าแก่ของดีนัน เจ้าค่ะ คุณจะมีเมียใหม่ อีฉันจะเอาไว้ทำไมเล่าค่ะ ก็อปราบเสี่ยน่ะซิคะ

โยโก เปล่า, เปล่า หลวงพ่อ อย่าเชื่อ ครับ ผมได้ รูปพ่อ ของ ผม มาไว้บูชา แล้วเขา หาว่า รูปนี่เป็น รูปผู้หญิง ครับ หลวง พ่อ โปรด ดู ที หรือ ครับ ว่า รูป นี้ เป็น รูป ผู้ ชาย หรือ ผู้หญิงแน่

มูรา ช่วยดูที หรือคะ เขาเถียง อิฉันนัก เขาไม่ ยอมรับ ว่าเป็นรูป ผู้หญิงค่ะ

เซตสุ (รับกระจก มาดู หน้าตาตื่น แล้วนั่งลง กราบ กระจก)

โยโก กับ มูรา (พร้อมกัน) เอ๊ะ!

เซตสุ นี่แหละรูป ของพระ อรหันต์ อัน ทรงศีล ประเสริฐ เลิศหล้า ใน สามภพ นี่ละ ออ เจ้าทั้งสอง นี่มบุญหนัก ศักดิ์ใหญ่ จึงมาได้ พบพระรูป ของท่าน เข้า น่าจะ ถวายให้ วัดมาก จะได้ เอา ไปตั้งไว้ ที่วัด ฮาชิแมน เป็นที่สักการะบูชา แห่ง พุทธศาสนิก ชน ทั่วไป ซึ่ง เลื่อมใส

เซตซาโยฮิเดโยชิออก ไหว้โยโกตากับมูราซากิ แล้วไหว้พระเซตสุยา

อิซา (ดีใจ) อ้อ, พี่มาแล้ว

มูรา ไงพ่อ, เข้าไปใน กรุง สบายดีหรือ พ่อ?

เซตซา สบาย ครับ

โยโก เมื่อตะกี้ ทะเลาะ กับยาย แทบตาย ด้วยเรื่อง รูปนั้น ฉันว่ารูป ผู้ชาย แกว่า รูป ผู้หญิง พ่อดูทีหรือ

เซตซา (เห็นกระจก) อ้อ ไม่ใช่ รูป หรอก ครับ กระจกน่ะ

คนทั้งหมดมองดูตากัน แล้วจ้องหน้าเซตซาโยด้วยความสงสัย

เคตซา สิ่งนี้ เขาเรียก ว่า กระจก ครับ เขาทำ ด้วย แก้วใส ถ้าใคร มองดู กระจก ก็จะเห็น หน้าของ ตนอยู่ ในกระจกนั้น ต่างว่า ผมเป็น คนมอง ผมจะเห็น หน้า ของผม และถ้า แม่อิซา มิ มอง ก็จะเห็น หน้าของ แม่อิซามิ เอง ชาวกรุง เขาใช้ กันถมทีเดียว ครับ กระจกนั้น

มูรา กับ โยโก (เบิ่งตา โตด้วยความ ประหลาดใจ) อือ! แปลก!

โยโก หมาย ความว่า ถ้าฉัน ดู ฉันก็จะเห็น หน้า ของฉันรึ?

เคตซา ครับ, ถูกแล้ว

โยโก ไหน, ลองส่ง มาให้ ดูซิ (รับกระจก มาดู)
อ้อ! รูปของเรา เป็นยังงั้น เอง

มูรา ไหน, ข้าดูด้วยคน (ไปดู ทางหลัง โยโกตา)
อ้อ! หน้าแกจริง ๆ แหละ แฮะ เหมือนแก ไม่มีผิด เทียว เออ แน่ะ อ้ายนี่ แปลกจริง ไหนข้าลอง ดูหน้าข้า บ้างซิ (รับเอา มาดู) อ้อ! หน้าข้า ยังงั้นเอง

โยโก (แอบดู ข้างหลัง) ฮะ ๆ ๆ, ไม่ใช่ แกหรอก หน้าผี, หน้าเหี้ย ต่างหาก ล่ะ

มูรา (กระดาก) ใครจะไปรู้ อ้ายนี่เชียว ทำให้ ต้อง ตีกัน แทบตาย —

โยโก มันก็ อ้ายข้า น่ะแหละ แทบตาย

มูรา ขว้างทิ้ง เสียเถิด

อิซา ขอฉัน เถิดแม่

โยโก จริงซี่ เราให้เป็นของขวัญแก่อิซามิ กะพ่อเคตซาโย ดีกว่ากระมัง

มูรา อื้อ จริงซิ เอ้า, แม่ให้เจ้าทั้งสองคนนะ

หนุ่มสาวทั้งสองไหว้โยโกตากับมูราซากิ

เซตสุ อ้อ! อ้อ! สองคนนี้จะวิวาห์กันในเร็ว ๆ นี้กระมัง ดูรูปทรงอรชรอ้อนแอ้นสวยสมกันทั้งสองคน

อิซามิ อาย เคตซาโย ปลื้ม

มูรา เขาจะแต่งกันในเร็ว ๆ นี้แหละค่ะ อีฉันขอนิมนต์หลวงพ่อด้วยองค์นะคะ

เซตสุ ได้ ไม่ขัดข้อง ดีแล้ว, สมกันดี ฉันขออวยพรให้เจ้าทั้งสองจงปรองดองรักใคร่กันจนวันตาย ขอให้เป็นสุข ๆ จำเริญยิ่ง ๆ ขึ้นไปเถิด ฉันลาก่อนละกลับวัดเสียที

(บีดม่าน)

โปรดคอยอ่าน

เรื่อง

กรรมตามทัน

เป็นเรื่องยาวกว่าและดีกว่าเรื่อง "ดิฉันขอลา" ที่ลงมาแล้ว เรียบเรียงโดยผู้แต่งคนเดียวกันจะนำลงในตอนหน้า

อักษรสยามสังเขป

ชินบท เรียงคำ

หนังสือ ศัพท์ไทย เล่ม ๑ ตอน ที่ ๑ อันเป็น เล่ม แรก นั้น เคย ได้ อ้าง เรื่อง อักษร สยาม สังเขป แล้ว บัดนี้ เห็น สมควร จัก มี เรื่อง นี้ ต่อ เนื่อง กันไป เพื่อ ความ เข้าใจ ใน เรื่อง อักษรไทย ให้ แจ่ม แจ้ง ออกไป เรื่อง ที่เรียงต่อไปนี้ เก็บจาก เรื่อง ตำนาน อักษรไทย ฉะบับ หอพระสมุดวชิรญาณ

ใคร ๆ ก็ ทราบ กัน ถ้วน แท้ แน่ ใจ ว่า ชน ชาติไทย นั้น ตั้ง เดิม ตั้ง ภูมิ ถำเนา บ้าน เมือง อยู่ ใน ดิน แดน มณฑล ยูนาน ซึ่ง เดี๋ยวนี้ เป็น อาณาเขตต์ ของ ประเทศจีน เวลา นั้น ชนชาติไทย ยังไม่ รู้จัก ใช้ หนังสือ ครั้น เมื่อ ราว พ. ศ. ๕๐๐ พวก จีน มี อำนาจ ขึ้น ก็ ขยาย อาณา เขตต์ รุก ดิน แดน เดิม ของ พวกไทย เข้า มา ทุก ที พวกไทย ที่ไม่ ยอม อยู่ ใต้ อำนาจ ของ พวก จีน ก็ พา กัน คุม สมัค พรรค พวก อพยพ ครอบ ครัว จาก ดิน แดน เดิม ลง มา อยู่ ทาง ฝ่าย ใต้ แถว เหนือ มณฑล พายัพ นี้ เอง

แผ่นดิน สยาม ที่ เรา อยู่ เดี๋ยวนี้ เดิม มี ชน ๓ ชาติ ตั้ง ภูมิถำเนา อยู่ คือ ๑. เขมร อยู่ แถว ตวัน ออก เฉียงใต้ ๒. ลาว อยู่ แถว ตอน กลาง ห่าง ลุ่ม น้ำ เจ้า พระยา ๓. มอญ อยู่ แถว ตวัน ตก บริเวณ เขา ถนน ธงชัย หรือ เขา บรรทัด

เขมร และ มอญ รู้จักใช้ หนังสือ ก่อน ชนชาติไทย ทั้ง สอง ชาติ นี้ มี อักษร ที่ใช้ อยู่คือ อักษร ขอม โบราณ และอักษรมอญโบราณ (อักษร โบราณ ทั้ง ๒ ชาตินี้ เอา แบบ อย่าง มา จาก อักษร อินเดีย ฝ่ายใต้ และ อักษร อินเดีย ฝ่ายใต้ เอาแบบอย่าง มาจาก อักษร ของ พราหมณ์ ซึ่ง ชื่อ ว่า อักษร ปัลลวะ และ อักษร ปัลลวะ เอา แบบ อย่าง มา จาก อักษร เมือง เฟนีเซีย อัน เป็น เมือง อยู่ ใน เขตต์ ทะเล เมดิเตอร์เรเนียน)

เมื่อ ชน ชาติ ไทย ได้ ลง มา ตั้ง ภูมิ ลำ เนา อยู่ แถว เหนือ เดี๋ยว นี้ นั้น มี อาณา เขตต์ ติด ต่อ กับ มอญ และ เป็น เวลา ที่ มอญ มี อำนาจ รุ่งเรือง พวกไทย จึงได้ รับ อริยะ ธรรม จาก มอญ หลาย อย่าง มี ความ รู้ ทาง พระพุทธ ศาสนา และ อักษร ศาสตร์ นับว่า ชนชาติไทยได้ รู้จักใช้ หนังสือ เป็น ครั้ง แรก และ เอา แบบ อย่าง จาก มอญ เป็น ประถม

ครั้น เมื่อ ราว พ. ศ. ๑๕๐๐ พวก ขอมได้ มีอำนาจ แผ่ อาณาเขตต์ มา ถึง ดิน แดน ที่ไทยได้ ตั้ง อยู่แถว ริม แม่ น้ำ ยม และ ขอม ได้ ปกครอง เมืองชะเลียง เมืองศุโขไทย ครานั้น ชนชาติไทยก็ได้ ศึกษาอักษรขอมหวัด อัน เป็น หนังสือ สำคัญ ที่ใช้ ใน ราชการ บ้าน เมือง ของ ขอม และไทย ได้ เปลี่ยน แปลง อักษรไทย เดิม ที่ได้ แบบ อย่าง มา จาก มอญให้ มี รูปร่าง หาง หัว คล้าย มา ทาง อักษร ขอม หวัด นับ ว่า สมัย นี้ ชน ชาติไทยใช้ หนังสือ ตาม แบบ อย่าง ทั้ง สอง ชาติ คือ มอญ และ เขมร ปน กัน อยู่

ต่อมา เมื่อ ราว พ. ศ. ๑๘๐๐ พระเจ้าศรีอินทราทิตย์ ต้นราชวงศ์ พระ ร่วง เจ้า ศุโขไทยได้ ประกาศ ตั้ง กรุง ศุโขไทย ขึ้น เป็น อิสระ อำนาจ

ของ ขอม ใน สยาม ประเทศ อ่อน ลง พระเจ้าแผ่นดิน ใน ราชวงศ์ พระร่วง สุโขไทย มี พระราชประสงค์ จะให้ ชาวไทย เลิก ประพฤติ ตาม ธรรมเนียม ขอม และ เลิก ใช้ ภาษา เขมร ใน ทาง ราชการ กลับ ใช้ ภาษาไทย ไป ตาม เดิม

ครั้ง ถึง รัชกาล ที่ ๓ ใน ราชวงศ์ พระร่วง เจ้า พระเจ้า ราม คำแหง มหาราช ทรง พระราชดำริห์ ว่า อักษรไทย ซึ่ง ได้ แบบอย่าง มาจาก มอญ ไม่ สดวก ใน การ เขียน ภาษา ไทย และ จัก ใช้ ต่อ ไป ก็ ขัด ข้อง อยู่ เนือง ๆ และ หาก จะใช้ อักษร ขอม ถ้วน ก็ ไม่ เป็น การ สมควร ด้วย ไทย เป็น ประเทศ อิสระ เหตุ นี้ พระเจ้า ราม คำแหง จึง ได้ ทรง ดัด แปลง แก้ไข ตั้ง แบบ หนังสือไทย ขึ้น ดัง ปรากฏ ใน คำ ศิลา จารึก ว่า "เมื่อ ก่อน ลาย สือไทย นี้ บ่ มี (มหา) ศักราช ๑๒๐๕ ศก ปี มะแม พ่อขุน ราม คำแหง หาใคร่ใจ ในใจ แลใส่ ลายสือไทย นี้ ลายสือไทย นี้ จึง มี เพื่อ ขุนผู้นั้น ใส่" จึง นับ ว่า พระเจ้า ราม คำแหง ได้ ประดิษฐาน แบบ หนังสือไทย ที่ เป็น หลัก เรียบร้อย ขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๑๘๒๘ และได้ ใช้ สืบ มา จน ทุก วันนี้.

พ.ศ. ๑๘๒๖ อัน กล่าว ไว้ ใน หนังสือ ศัพท์ ไทย เล่ม แรก นั้น ขอให้ เข้าใจ ว่า เป็น พ.ศ. ๑๘๒๘ จึง จัก ถูก ต้อง มหา ศักราช ๑๒๐๓ ก็ ต้อง เป็น มหา ศักราช ๑๒๐๕ จึง ถูก ต้อง ตรง กัน.

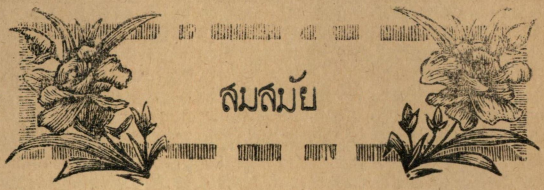

สมสมัย

เจ้างามขำ ล้ำคม สมสมัย ละอออ่อง ผ่องลักษณ์ พักตร์ ประไพ
ขาวยิ่งไข่ เปลือกปอก พอกแป้งนวน โอษฐ์ เปนแสง แดงสี ลิ้นจี่จิ้ม
เมื่อยามยิ้ม ยั่วให้ อาลัยหวน ทนต์ ระเบียบ เรียบขาว วาววับชวน
เส่นห์ ยวนใจคะนึง ถึงโฉมตรู เกศสลวย มวยปล่อย คอยแต่งดัด
ประดิษฐ์ตัดเพียงท้ายทอยปล่อยคลุมหู เรียกผม 'บ๊อบ' ชอบสมัยให้ชวนดู
อีกอย่างหรู เรียก 'ชิงเกิล' เจริญตา สวมประคำ คอระหง ทรงดังวาด
แลวิลาศ เลิดลักษณ์ ยิ่งนักหนา นุ่งสิ้นใหม่ใส่ตุ้มหู ดู โสภา
นาฬิกา ผูกตรงกึ่ง ครึ่งหัดวาม สวมรองเท้า ยางแนบ แบบหุ้มส้น
ช่างโสภณ เพราพริ้ง หญิงสยาม ทั้งท่วงที กิริยา สง่างาม
ยลแล้วหวาม ใจหวน ยวนตาเมิล สูบบุหรี่ มวนกระดาษ นวยนาดย่าง
สมตัวอย่าง สมัยใหม่ ไม่ขัดเขิน ล้ำแหม่มนอก ออกหรู ดูเก๋เกิน
เมื่อ ยาม เดิน เปรียว ปราด ช่าง อาจ องค์.

หวนคะนึง ถึงนุช สมัยเก่า ที่จัดเอา ว่าเลิดหลาม งามระหง
ตัดผมสั้น กันไร ให้สมทรง มัวแต่หลง กินหมากให้ ปากเกรียม
ฉวีวรรณ์ นั้นเหลือง เปลืองขมิ้น ไม่ดีดดิ้น เห็นชาย ก็อายเหนียม

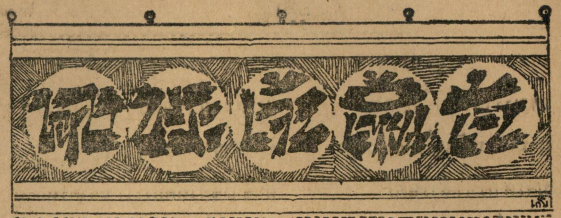

-เจ้าฮองเรื่อง- ข้อจำ, เค้าเป็, ไข้ผ่า, ข้อเจ้ง

เรื่องที่ ๓

'พลทหาร หยำฉ่าโขก ศีร์ษะ จิวยี่ จอมทัพ เมือง กังตั๋ง'

ย้อ! เฮ้ย แฮ่ะ, เฮ้ย ๆ ๆ, เออ แน่ะ เรา ได้ มา พบ กัน อีก แล้ว ท่าน อยาก จะ ฟัง เรื่อง ราว ของ ข้าฯ เจ้า อีก หรือ ไม่ อยาก ฟัง ? อ้ะ จริง ๆ หรือ แน่ะ ๆ ท่าน หวังเราะ ไม่ จริง ๆ แต่ เอา เถอะ ท่าน จะ อยาก ฟัง หรือไม่ อยาก ข้าฯ เจ้า ก็ จะ เล่า ละ เรื่อง ที่ ข้าฯ เจ้า ดันไป ตัก เอา หีบ เครื่อง เบ้าบี่ ของ เจ้า อาจารย์ ฮกหลง มา นั้น ท่าน ก็ ฟัง แล้ว ผ่า สิ พูด ถึง ละ เจ็บ ใจ นัก ชาตา ของ ข้าฯ เจ้า มัน ยัง งั้น เสีย ด้วย มา ท่าน นา ท่าน คง หวังเราะ เยาะ ข้าฯ เจ้า เปน แน่ แต่ อย่า เพ่อ—อย่า ท่าน จง คิด ดู ให้ ดี ถึง แม้ ข้าฯ เจ้า จะ กระทำ การ พลาด ท่า เปนไป ถึง เพียง นั้น ก็ ดี แต่ ข้าฯ เจ้า ก็ คิด ว่า บางที อาจ จะ ได้ ผล ทาง อ้อม บ้าง ฟัง สิ ท่าน ถ้า เดชะบุญ ฮ่อเฮ้ย ดี ช่วย ดล ใจ ให้ มัน เอา เครื่อง ฤน มา แต่ สำรับ เดียว

ทน มัน จะ ทำ อย่าง ไร ล่ะ ข้าฯ เจ้า ไป เอา ของ มัน มา เสีย แล้ว มัน ต้อง อด—ต้อง อด อย่าง แน่ นอน มัน จะ ไป หา มา จาก ไหน อีก มัน จะ เที่ยว โพนทนา หา ใหม่ มัน ก็ คง จะ อาย คน อื่น มัน ต้อง อาย เพราะ ใคร เลย จะ คิด ว่า เจ้าอาจารย์ เอก เช่น นั้น จะ เจียะอาเพี่ยน และ ผล ต่อ จาก นั้น ไป ก็ ยัง มี อีก อาเพี่ยน เป็น ของ ชุบย้อม ปัญญา ของ ผู้ เสพ ให้ มี อำนาจ พิ่ง เพี่ยง ได้ อย่าง ดี เจ้าของ เบ้ง ก็ คง เช่น เดียว กัน มัน จึง ได้ ฉลาด นัก ก็ ทน มัน ไม่ มี ดุด หัว มัน ต้อง ตอ—ตอ บ้องตัน เป็น แน่ ผิด นัก โทษถึง ตงแดง ซี่ บ้องเซ็ก เทียวนา ข้อ นั้น และ ท่าน เอ่ย มัน ทำ ให้ ข้าฯ เจ้า พุ่ม ใจ อยู่ ตะหงิด ๆ

แต่ เอา เถอะ ข้าฯ เจ้า ไม่ คุย อีก ละ ท่าน อยาก จะ ฟัง เรื่อง ของ ข้าฯ เจ้า ๆ ก็ จะ เล่า ใหม่ อีก ทน เป็น เรื่อง ที่ มือ อัน มี เกียรติศักดิ์ ของ ข้าฯ เจ้า ได้ แพ่น โฮก ลง ไป กลางกระบาน ของ เจ้าจิวยี่—เจ้าจอมทัพ บัญชา มิตร์ ของ ข้าฯ เจ้า สมน้ำหน้า, มัน กำเริบ นัก เทพยดา จึง บันดาล ให้ มัน โดน พล ทหาร เอก เช่น ข้าฯ เจ้า โฮก หัว เสีย บ้าง ให้ ความ ช้ำ ใน เกียรติยศ ของ มัน ตรา โลก ไว้ เรื่อง มัน ชอบกล ละ เอา ล่ะ ข้าฯ เจ้า จะ เล่า ต่อ ฟัง นะ

หัสเดิม เริ่ม แรก ก็ จับ ตั้ง แต่ ท่าน มหาอุปราช ให้ คน ถือ หนังสือ ไป ให้ จิวยี่ แต่ หนังสือ นั้น จะ ว่า ด้วย เรื่อง อะไร ข้าฯ เจ้า หา ทราบ ไม่ จน เวลา เย็น ท่าน มหาอุปราช ต่อย ๆ เจ้าผู้ ถือ หนังสือ ที่ จะ นำ หนังสือ ตอบ มา ให้ ก็ ไม่ เห็น มา พอ ตก จวน พลบ ล่ะ อ้าย คน ใช้ ของ ผู้ ถือ หนังสือ

วิ่งห้อหัวนายร้องไห้โฮๆ ถันมา ถามก็ไม่ได้เรื่อง ทราบแต่ว่าอ้ายข้าศึกของเรา ตัดหัวนายของมันให้มันถือตอบมาเท่านั้น บัะ, ตอนนั้นท่านมหาอุปราชโกรธกระไรมื่อ ตบก้นฉาดๆ ตะโกนสั่งให้เกณฑ์กองทัพเลี่ยงถันค่ายเซี่ยว

พอรุ่งเช้าทัพซึ่งจัดเสร็จในคืนนั้นก็ออกยาตรา ท่านชัวมอเตียวอุน นายทหารผู้ชำนาญการนาวิกศาสตร์ควบคุมทหารเมืองเกงจิ๋วแดเมืองเซียงจิ๋วเป่นกองหน้า ท่านมหาอุปราชคุมกองหลวงยกหนุนเนื่องกันไป ส่วนข้าวะเจ้านั้นก็ได้รับตำแหน่งเหมือนกัน คือท่านชัวมอได้ทราบว่าข้าวะเจ้ากับเจ้าคะจุ่ยและเจ้าจือแป๋ ๓ คน เป่นผู้ที่ได้ไปถึงยังฐานทัพของศัตรูครั้งหนึ่งแล้ว ฉนั้นท่านจึงเอาตัวเราทั้ง ๓ ลงในเรือของท่านไปด้วย เพื่อหวังจะให้เราเป่นผู้กะเวลาในระยะทางว่าจะถึงเมื่อไร และเล่าถึงการตั้งทัพของมันให้ท่านทราบด้วย

เมื่อออกเรือมาได้สักครู่เราก็ตั้งวงกันทีเดียว ท่านคงสงสัยว่าเรานะคือใครบ้าง ข้าวะเจ้าขอบอกว่าคือท่านชัวมอ ๑ เตียวอุน ๑ ชัวหุ่น น้องชายท่านชัวมอ ๑ กับเราทั้ง ๓ รวม ๖ คน ถ้าท่านจะถามอีกว่าตั้งวงอะไรกันข้าวะเจ้าก็จะบอกท่านว่าตั้งวงเจียะจือกัน ตามธรรมดาท่านคงเข้าใจทันทีว่าเราเลี่ยงเป่นการรื่นเริงสำหรับที่จะได้ทำการรบครั้งแรก แต่เปล่าข้าวะเจ้าขอบอกท่านอีกครั้งเป่นคำรบ๓ ว่าเราเลี่ยงกันเพื่อให้ฤทธิเมรัยบำรุงขวัญต่างหาก นี้เป่นคำบอกอย่างสุภาพ ถ้าจะบอกอย่างจริงใจข้าวะเจ้าต้องบอกท่านว่าเลี่ยง

เพื่อให้เมาจะได้ ระงับ ความ ตาขาว และ ความ ปอดลอย ของ พวกเรา ต่าง หาก ผู้คิด เรื่องนี้ ก็ คือ ท่านชัวหุน น้องชาย ท่านชัวมอ ซึ่ง เป็น ผู้ที่ สมัค เข้า มา จับ อาวุธ เมื่อ ๕—๖ วันนี้ เอง ยัง มิได้ เคย รบทัพ จับศึกเลย พอ ถูก มาใน เรือ ของ แม่ทัพ หน้า ดังนี้ สิ่งโสโครก จึง วิ่ง ขึ้นไป อยู่เต็ม สมอง ดัง กุ้ง เมื่อ ก่อน จะ ออก เรือได้ ให้ ทหาร ยก เหล้า มา ทั้งไห และ ท่าน เองได้ ตัด หัวไก่ ตัว ๑ โดย ว่าจะ เอา เลือด เส้น ของ หน้า เรือ แต่ ข้าวะเจ้า ว่า จะ เอา เนื้อ แกล้ม เหล้า แหละ จริง กว่า ส่วน ท่านชัวมอ กับ เตียวอุน นั้นได้ กระซิบ บอก กับ ข้าวะเจ้า ว่า ท่าน หนัก ใจ ราว กับ เขา เนียชัวเปาะ มา ทับ อก เพราะ พลทหาร ทั้ง ๒ เมือง ซึ่ง เป็น กอง หน้า มา นั้น พึ่ง หัดได้ เพียง พายเรือ เท่า นั้น ยก พาย ขึ้น จาก น้ำไม่ได้ เรือ จะ ล่ม ทุกที ต้อง เอา พาย ราน้ำไว้ เสมอ ถึงที จะ เข้า ประจันบาน ข้าศึก พอ มัน วาง พาย จับ อาวุธ ท่าน นึก ว่า มัน คง ต้อง เรือ คว่ำ จมน้ำ ตาย แน่ มิพัก ต้อง ให้ ข้าศึก ฆ่าตาย ทีนี้ ก็ ส่วน อ้าย พวกเรา ทั้ง ๓ เล่า ใจ มิ คิด อยู่กับ ตัว เมื่อไหร่ สักคน ฉะนั้น พอได้ เห็น เหล้า จึง ราว กับได้ เห็น สวรรค์ ต่าง จ้วง ดวด กัน เป็น พัลวัน

ท่านเตียวอุน เอ่ย ขึ้น ว่า "กู หนักใจ จริง ๆ นะ วะ ถ้า มัน เป็น ยัง งั้น จริง ๆ กู จะ ไป ว่า มัน ยังไง ได้ กู ก็ เห็น จะ ต้อง คอย ระวัง แต่ ตัว กู เท่า นั้น"

"แต่ ฉัน น่ะ ยังไง ๆ ก็ ขอ อยู่แต่ใน ประทุนเรือ นี่แหละ นะ อย่าให้ ออกไป ข้างนอก เลย" ท่านชัวหุน พูด ขาดคำ ก็ ดวด เข้าไป อีก ปรัอดหนึ่ง

"ผมออกไปเองซี่น่า คุณอย่าทุกข์ร้อนไปเลย" เจ้าคะจุ๋ยผู้มีดกรีแก่กล้ากล่าวพลางยกมือขึ้นถูบหลังชัวหุนข้าจะเจ้าต้องคว้ามือไว้เพราะเห็นมันทำท่าถึงกับขยับๆจะถูบศีร์ษะท่านเข้าด้วย

ท่านชัวหุนจ๋อดขึ้นว่า "เห่ย กันก็ได้วะ กันไม่กลัวหรอกนี่กันพูดเล่นหรอกวะ"

"ขอให้มันจริงหน่อยเทอน่า" ท่านชัวมอพี่ชายว่าแล้วยกถ้วยขึ้นดื่มอีกๆเข้าไป

"จริงซี่พี่, ถ้าฉันจะอยู่ในประทุนละก็ให้ฉันถูกเกาทัณฑ์บักเด่ตรงหน้าแงดิ้นบัดๆไปซี่" ชัวหุนชักถอนฉิวยกถ้วยเหล้ากระแทกดังปั้ง

"เออๆ ข้าจะคอยดู ขอให้มันจริงเหมือนปากว่าเถอะวะ" ท่านพี่ชายพยักหน้าหงักๆ

ในทันใดนั้นเสี่ยงทหารที่แจวเรือทางหัวเรือพูดกันเอะอะขึ้นจนฟังไม่ได้ศัพท์ ท่านเตียวอุนจึงร้องถามออกไปว่า "เฮ้ย ถึงไหนแล้วว่ะ?"

เสี่ยงตอบเข้ามาว่า "สำกั๋งครับ แต่ว่าศึกด้วยครับ"

เราต่างตื่น ท่านชัวมอร้องถามไปบ้างว่า "อะไรวะ สำกั๋งแล้วยังมีข้าศึกแถมอีกด้วยรึ?"

"ขอรับ มันยกมาแล้ว ออกมาดูซี่ครับ อยู่ไม่ห่างเลย แค่นี้เองแหละ"

ในบัดดลให้เหล้าก็ล้มครืนลงหกกระจาย ใครต่อใครลุกขึ้นกันเป็นจ้าละหวั่น ที่จะออกไปทางท้ายเรือก็มีหัวเรือก็มีเบียดกันยุ่งอยู่ในประทุนเรือเอียงวูบๆ ท่านเตียวอุนฉุดมือชัวมอออกไปทางหัวเรือ ข้าวะเจ้าก็ติดกันออกไปด้วย พอแลไปข้างหน้าก็เห็นเรือข้าศึกเยอะแยะกำลังโผล่หัวแหลมข้างหน้าออกมา ห่างจากเรือเราสักสี่—ห้าเส้นเท่านั้น

"เอาแล้วตายโหงตะวะ" ท่านเตียวอุนออกอุทานเสียงดังแล้วหันหลังไปตะโกนบอกแก่เรือทหารทั้งปวงว่า "เฮ้ยเตรียมตัวโว้ยเอากะมันซิวะ อย่ากลัว, พวกเรา, พอเข้าใกล้สักเส้นก็เอาเกาทัณฑ์ยิงเชียวนะ" แต่เสียงดูเหมือนเบาเกินไป น่ากลัวจะไม่มีใครได้ยินเลย เพราะเวลานั้นเสียงทหารพูดกันจ้อกแจ้กเป็นบรเบ็ง ข้าวะเจ้าสังเกตดูเห็นอ้ายที่กำลังงัดหัวเรือจะกลับก็มีมากและที่บางลำล่มลงไปลอยคออยู่ในน้ำแล้วก็มี

ขณะนี้เรือข้าศึกเข้ามาใกล้เราสักห้า—หกเส้นแล้ว มันรีบแจวจ้วงตรงเข้ามาทันที ท่านเตียวอุนหน้าซีดเหมือนผีหันมาพูดกับชัวมอว่า "ลอยอยู่หน้าเรือนี่ซี อ้ายจะไปบอกทหารข้างหลังให้มันเตรียมตัว"

ท่านชัวมอหน้าซีดไม่แพ้เตียวอุนเหมือนกัน จะได้ยินหรือไม่ได้ยินไม่ทราบ ข้าวะเจ้าเห็นยืนตะลึงอยู่ ส่วนเตียวอุนพอพูดขาดคำก็โดดเข้าในประทุนเรือ และในทันใดนั้นท่านชัวมอก็โดดตามเข้าไปด้วย ส่วนเจ้าทหาร ๓—๔ คนที่แจวอยู่หัวเรือก็รวนกันขึ้น เจ้าคนหนึ่ง

โดดน้ำ ลงไปแล้ว เจ้าอีก ๒ คน กำลัง เตรียม เกาทัณฑ์ เหลือ ที่ แจวอยู่ อีก คนเดียว เท่านั้น ข้าฯเจ้า เห็น ดังนั้น ก็ โดด เข้า คว้า แจว พร้อม กับ เจ้า คะจุ่ย และ เจ้าจือแบ้ พลาง ร้อง ตะโกน คำหยาบ ๆ ปลุกใจ กันไว้ ขณะ นั้น เสียง เอะอะ ขึ้น ข้าง หลัง ข้าฯเจ้า เหลียวไป ดู เห็น ท่านขัวมอ กำลัง ฉุด พ่อน้องชาย ซึ่ง กำลัง ลง ๔ เท้า กราน กรูด ๆ อยู่ นั้น ออก มา พลาง ร้อง ว่า "อ้ายขัวหุน มึง พูด ไว้ ว่า ยังไง มึง ไม่ ออก มา นั่ง บังคับ ทหาร อยู่ หน้า เรือ นี่ มึงไม่ใช่ ลูกคน, อ้าย....."

พอ ดี ออก มา ถึง หน้า เรือ ท่าน ขัวมอ ก็ ชัก กระบี่ ออก แล้ว ว่า "กู จะ เข้าไป อยู่ ใน ประทุน ถ้า มึง กลับ เข้าไป กูจะ เฉาะ กระบาน เสีย เที่ยว" แล้ว ก็ แกว่ง กระบี่ ร้อง ประกาศ กับ ทหาร ให้ เริ่ม ระดม ยิง เกา ทัณฑ์ ไป เพราะ ใน เวลานี้ พวกมัน อยู่ ห่าง ลัก ๒ เส้น เท่านั้น ขณะนั้น ทาง พวกมัน มีเรือ ค่อน ข้าง ใหญ่ ลำหนึ่ง แจว แหวก ออกมา มีนายทหาร รูปร่าง สูง ๆ ยืน ถือ เกาทัณฑ์ จังงำ อยู่ หน้า เรือ มัน ร้อง ถาม มา ว่า "เฮ้ย! นั่น ทัพ ใคร, จึง สามารถ อาจ หาญ ชาญชัย ยก ออก มา จะ ต่อสู้ ด้วย เรา เดี๋ยว พ่อ ก็ จะ เอา เกาทัณฑ์ ยิง หัวหลุด นะเฮ้ย!"

พอ ดี ท่านเตียวอุน ออก มา จาก ประทุน พอได้ ยิน ดังนั้น ก็ ร้อง ตอบ มันไป พร้อม กับ ท่าน ขัวมอ ว่า "กู นะหรือ ชื่อ ขัวมอ กับ เตียวอุน อย่า มา ว่า ถาม ข้า หา ควรไม่, มึง ไม่ รู้หรือไร ว่า กู เป็น กอง หน้า ของ มหาอุปราช ยก มา หวัง จะ พิฆาฏ ต่อสู้ ดู กับมึง อ้ายห่า มึง กล้า ตีโต้ มา ซี่วะ เฮ้ย!" พอ ขาดคำ ก็ กลับ หลัง หันเบี่ยด กัน แย่ง เข้า ประทุนเรือ

ไป เหลือแต่ขัวหุน ซึ่งกำลังฉุกยงโหย่ยงหยกอยู่ที่หน้าเรือ หน้าตาซีดเซียวเหมือนกับไม้เนื้อหมูจวนจะเน่า หันๆรีๆจะกลับเข้าไปในเรือก็เกรงท่านพี่จะเฉาะคอ จะอยู่ข้างหน้าเรือเล่าก็ดูเหมือนกับจะเร่งให้มัจจุราชคร่าห์ ขณะนั้นข้าวะเจ้าบังเอินเหลียวไปดูข้างหน้า แม่เจ้าโว้ย, มันอยู่ห่างเกือบไม่ถึงเส้นนี่เอง แค่นี้เอง อ้ายนายทหารที่ยืนหน้าเรือกำลังชี้นเกาทัณฑ์เล็งตรงมายังหน้าเรือเราเป๋งเทียว ข้าวะเจ้าหมอบฟุบลงทันที และในทันใดนั้นเอง ฉุกเกาทัณฑ์ก็หลุดจากแหล่งของมันวิ่งตรงมา ผ่านใบหูข้าวะเจ้าไปดังวู้ด! ไปโดนอะไรดังปึกข้างหลัง ข้าวะเจ้าเหลียวหลังไปดู โฮ, ท่านทั้งหลาย ท่านขัวหุนกำลังดิ้นปัดๆอยู่ที่หน้าเรือ — ดิ้นราวกับปลาถูกทุบหัวที่จริงก็ยิ่งกว่าปลาถูกทุบหัวอีก เพราะท่านโดนฉุกเกาทัณฑ์ปักเข้าไปเกือบครึ่งดอกที่ตรงหน้าแง สองมือท่านกุมฉุกเกาทัณฑ์ฉุดชักเพื่อจะให้หลุดออก โธ่, ความเจ็บปวดทำให้ท่านดิ้นโครมๆหมุนดังกังหัน อ้าปากร้องดังว้ากๆ ดิ้นไปดิ้นมาก็เลยกลิ้งไปที่แคมเรือแล้วเลยกลิ้งลงไปจากเรือสู่น้ำ โธ่, ไม่ได้โผล่ขึ้นมาดูฟ้าดูหน้าข้าวะเจ้าอีกสักครั้งเดียว

ขณะนั้นฉุกเกาทัณฑ์ก็บันดาลตกลงข้างกองทัพเราดังห่าฝนผลุๆๆๆตกน้ำไปบ้างก็มี ปักติดอยู่กับเรือก็มี ปักติดอยู่กับตัวคนก็มี ข้างฝ่ายมันเสียงโห่เร้าเอาชัยกันดังราวกับพายุพัดเร่งแจวเรือเข้ามา ข้างฝ่ายเราเสียงร้องโอดโอยครำครวญของ

ผู้ถูกเกาทัณฑ์ เสี่ยงร้องโหวกๆ ตะโกนบอกกันให้ล่าหนี เสี่ยงดูมๆ ที่ทหารตกน้ำทั้งโดยที่ไม่ได้ตั้งใจและตั้งใจดังราวกับเสี่ยงคลื่นในมหาสมุทร แต่ท่านเอ๋ย, ท่านอย่าพึงเห็นหรือคิดว่าทหารของมหาอุปราชจะขลาดแต่ไร้ฝีมือถึงเพียงนั้น ข้าจะเจ้าจะบอกให้ ลูกเกาทัณฑ์ของฝ่ายเราก็มียิงไปสังหารมันเหมือนกัน ให้ตายสิ เป็นแต่นานๆ ข้าจะเจ้าจึงจะได้เห็นลอยโด่งไปในอากาศแล้วตกน้ำลงใกล้ๆ มันสักลูก ๒ ลูกเท่านั้น

ที่นี้ถึงตัวของข้าจะเจ้าบ้างละ ข้าจะเจ้ากำลังหมอบอยู่และกำลังดูเจ้าคะจุ๋ยกับเจ้าจือแบ๊ะหายรักของข้าจะเจ้าทั้ง ๒ โดดลงน้ำลงไปตามๆ กัน ลูกเกาทัณฑ์ตกลงพรูๆ ใกล้ตัวข้าจะเจ้าปักเป็นระนาวไปรอบตัว เดชะบุญชาตาข้าจะเจ้ายังไม่ขาด มันจึงหาได้ปักลงบนร่างข้าจะเจ้าสักลูกหนึ่งไม่ แลดูไปข้างหน้า โอ, ท่านเอ๋ยมันอยู่ห่างจากเรือเราสัก ๑๐ วาเท่านั้น อ้ายนายทหารกำลังพาดลูกเกาทัณฑ์เล็งตรงเป๋งมายังข้าจะเจ้าทีเดียว ท่านคิดหรือว่าข้าจะเจ้าควรจะอยู่อีกต่อไป แต่ข้าจะเจ้าน่ะคิดว่าไม่ควรอย่างเอกทีเดียว หน่อยท่านจะคิดว่าข้าจะเจ้าขลาดเป็นทหารไฉนจึงกลัวแก่ความตายแน่ะ, ข้าจะเจ้าจะว่าให้ท่านฟัง ธรรมดาทหารที่ดีเขาต้องรู้จักกาละเทศะอันควรมิควร ที่สู้ต้องสู้ ที่ตายคู่ต้องตายที่หลบต้องหลบที่หลีกต้องหลีก ข้าจะเจ้าก็เป็นทหารที่ดีคนหนึ่ง ทำไมจึงจะขาดความรู้อันนี้เสีย เล่าฝ่ายมันมีกำลังตั้งพะเรอเกวียนยิงเกาทัณฑ์มาดุจห่าฝน ฝ่ายเรามี

ข้าวะเจ้า คนเดียว อาวุธก็มีมดเหน็บพุงอยู่เล่มเดียว เช่นนี้ ข้าวะเจ้าจะอยู่สู้มันเอาแก้วอะไรอีกล่ะ ถึงทีหลบต้องหลบ ถึงทีหลีกต้องหลีก ๒ ข้อนี้ ข้าวะเจ้าจำแม่นนัก ข้าวะเจ้าจะโดดน้ำลงไปเสียดีหรือหรือจะทำยังไงดี ไม่ได้ๆ ข้าวะเจ้าจะต้องเข้าไปบอกท่านแม่ทัพทั้ง ๒ เสียก่อนว่าฝ่ายเราไม่มีโอกาสจะสู้กับมันแล้ว ให้เร่งถอยหนีไปเสียเถอะ ยังไงๆ ข้าวะเจ้าก็จะต้องบอกให้ได้ คิดดังนั้นแล้วก็รีบผลุดลุกขึ้นทันที โดดจะเข้าในประทุนเรือ พอโดดเข้าไปก็พอดีเจอะกับอ้ายทหารคนหนึ่งวิ่งจะออกมา ชนกันโครมใหญ่ ข้าวะเจ้าก็เลยกระเด็นออกจากเรือหล่นลงน้ำตูมใหญ่

ในทันทีนั้น ข้าวะเจ้ายังเหลือบแลเห็นว่าเรือของฝ่ายอ้าย ข้าศึกชนหัวเรือข้าวะเจ้าเข้าทันใด พวกมันโดดขึ้นยังเรือเรา พรู ๆ อ้ายคนหนึ่งเงื้อดาบขึ้นจะฟันข้าวะเจ้าขณะที่กำลังลอยคออยู่ แต่ข้าวะเจ้าก็ไวทายาท ดำมุดลงทันที ฮะหาอ้ายวายร้ายมันฟันถูกแต่น้ำดังจ้วมและข้าวะเจ้าก็ยืมเยาะมันพลางดำมุดไปภายใต้พื้นน้ำอย่างรวดเร็วด้วยความชำนาญในทางดำน้ำดังได้เคยบอกท่านไว้แล้ว

พอจวนจะหมดอึดใจ ข้าวะเจ้าจึงคิดว่าจะโผล่ขึ้นไปดีหรือไม่ดีหนอ ขึ้นโผล่ขึ้นไปอาจจะถูกลูกเกาทัณฑ์หรือถูกพวกมันซึ่งขณะนี้กำลังไล่ประหารพวกเราเสียงอึงอลจนได้ยินลงไปถึงใต้น้ำ แต่เอ—ข้าวะเจ้าก็ไม่ใช่ปลา ข้าวะเจ้าเป็นคน ถ้าขืนดำอยู่เช่นนี้ก็ต้องขาดใจตายเป่นแน่—แน่เสียยิ่งกว่าแน่อีก ถ้าโผล่ขึ้นไปเคราะห์

ดี ก็ อาจ หลบ หลีก อาวุธได้ หาตายไม่ ดีกว่า อยู่ ในน้ำ ซึ่ง ยังไง ๆ ก็ต้อง ตาย เปน แท้ คิดได้ ดัง นั้น ข้าวะเจ้า ก็ ตัดใจ เอา เท้า ถีบน้ำ โผล่ ขึ้น ทันที

มืด—มืด ตื้อ เทียว ท่าน เอ๋ย เอ๊ะ, นี่ ข้าวะเจ้า โผล่ ขึ้น พ้น น้ำ แล้ว หรือ ยัง หรือ ข้าวะเจ้า ขาดใจ ตายใน น้ำ แล้ว และ ต้อง ตก นรก จึง มืด ตื้อ เช่น นี้ ข้าวะเจ้า ฟังดู ก็ ยังได้ ยิน เสียง อึงอล อยู่ หายใจ ดู—ก็ มี อากาศ ดัง อยู่ บน บก เอ,นี่ มัน ยังไง กัน ชอบ กล นัก คง ยังไม่ ตาย —ไม่ ตาย แน่ เพราะ ยัง รู้สึก ว่า ตัว ยัง อยู่ ใน น้ำ แต่ ศีร์ษะ พ้น ขึ้น มา แต่ ข้าวะเจ้า ก็ อยู่ ที่ไหน เล่า ข้าวะเจ้า ยกมือ ขึ้น คว้า ดู พบ — พบ แล้ว อะไร นี่ หื่อ แข็ง ๆ คล่ำ ๆ ดู เออ, มี กระดูกงู มี กระทง เอ๋ ! เรือ หรือนี่ เรือ—เรือ จริง ๆ แหละ เรือ คว่ำ ลอย อยู่ ครอบ ข้าวะเจ้าไว้ ถ้า เช่น นั้น ข้าวะเจ้า ก็ จำเพาะ ผุดขึ้น ภายใต้ เรือคว่ำ น่ะสิ เออ ใจมา สัก ๕๐๐ กระบุง เมื่อ เปน เช่นนี้ แล้ว ก็ พ้น ภัย แล้ว พยายาม เกาะ เรือไว้ อย่าให้ มัน หงาย ขึ้น ก็ แล้ว กัน ใคร จะ มา ทำไม เราได้ ส่วน เรือ มัน จะ ลอยไป ทางไหน นั้น ช่าง—ช่างหัว มัน เถอะ.

* * * *

นาน, นาน ทีเดียว—นาน เหลือ เกิน—นาน แท้ ๆ—นาน จริง ๆ—น้าน —นาน ! เท้า ข้าวะเจ้า จึงได้ สัมผัส กับ ของ แข็ง ภายใต้ น้ำ ทีแรก นึกว่า จรเข้ จะ มา เล่นงาน เสียอีก ต่อ เมื่อ รู้สึก ว่า มันไม่ กระดุก กระดิก จึง ทราบ ว่า ดิน—พื้นดิน ข้าวะเจ้า ถึง ตลิ่ง แล้ว กระมัง อ้อ, ใช่ ๆ จึง เดิน —เดิน เรื่อย ขึ้นไป ค่อย ๆ ตื้น ขึ้น ทุกที จน น้ำ ลดลง ถึงใต้ อก อ้าว ทีนี้

ข้าวะเจ้า จะแบกเรือ เอาไว้อีก ทำไม เล่า โยนทิ้งเสีย เถอะ พอที, เจ้าเรือผู้บ้องภัย ยอดที่รัก เอ๋ย ข้าขอบใจเจ้า ขอถาทีละ เสี้ยใจที่เจ้าเปน ของใหญ่โต นัก มิฉนั้น ข้าจะเอาเจ้าไป เลี้ยม ผูกแขวน คอไว้เปน ที่ระลึก มิลืมเจ้าเลย

เอ๊ะ! นี่มืดหรือ—มืดอีกหรือนี่ เรือไม่ได้ครอบ แล้วยังมืดต้อ อีกหรือ เออ, มืดจริง ๆ น่ะแหละ อะไรครอบ ข้าวะเจ้าไว้อีก เล่า ข้าวะเจ้าแหงนขึ้นมองไป ดู อ้อ, ไม่มีอะไร ครอบอยู่อีกหรอก ฟ้า—ท้องฟ้า ครอบ ข้าวะเจ้าไว้ แต่ว่าเปน รศิกาล—กลางคืน—กลางคืนอันมืดต้อแล้ว โอ้โห, ท่านทิ้งหลาย นี่ข้าวะเจ้า ลอยน้ำมา ตั้งแต่เช้า จนกลางคืน เจียวหรือ เอ้อเฮ่อ, จังเบอร์จริง โอย, หนาว! พอข้าวะเจ้ารู้สึกดังนี้ก็บังเกิด อาการหนาวสั่นขึ้นทันที ทันใดเทียว รีบเหยาะเหย่าขึ้นไป ยังบนบกโดยเร็ว แล้วซุดกาย ลงนั่งกอดเข่าตัวสั่นดังถูกนก อา, เทพยดาอารักษ์ พระองค์ทรงช่วยคุ้มครอง ตัวข้าวะเจ้าให้พ้นภัยมา แต่อนิจจา บัดนี้ตัวข้าวะเจ้าอยู่ณแห่งหน ตำบลใดเล่า มืดเทียว—มืดแปดด้าน กลางคืนก็มืด ข้าวะเจ้าก็มืด ข้าวะเจ้าจะทำอย่างไรดี น้ำไหลเชี่ยวปราดมืดดำมืดน่าสพึงกลัว เมื่อตะกี้ลอยมาได้ แต่บัดนี้ถ้าจะมีใครเอาเงินมาให้สักแปดหมื่นสี่พันอีแปะ ข้าวะเจ้าก็ไม่ปรารถนาลงไปลอยอีก ข้าวะเจ้านิ่งนึก—นึกรำพึงคนึงในนี่ข้าวะเจ้าอยู่ที่ไหนหนอ ห่างฝั่งหรือไม่ห่างจากค่ายสักเท่าใดก็ไม่รู้ ทำยังไงถึงจะรู้ได้เล่า โอ้เทพยดาเจ้า จงโปรดช่วยกรุณาดลใจให้ข้าวะเจ้าทราบสักหน่อยเถิด

ข้าวะเจ้า เงยหน้า ขึ้น กลางวิงวอน ต่อ เทพยเจ้า แต่ใน บัด นั้น เอง ใน ขณะที่ เงยหน้า ขึ้น สู่ ท้องฟ้า สายตา ของ ข้าวะเจ้า ก็ ประสบ กับ สิ่ ประหลาด ใน ท้องฟ้า ภาคต่ำ ทาง ใต้ น้ำโน้น สี่แดง—แดง ส่าง รุ่งโรจน์ โชตนาการ ที่เดียว แสงไฟ—แสงไฟ แน่นอน ไฟอะไรหนอ จึง ส่าง ดังนี้ หรือ จะ เปน แสงไฟ แห่ง ค่าย ของ ข้าวะเจ้า ไม่ใช่ แน่, ไม่ใช่, เพราะแสง ไฟ ค่าย ข้าวะเจ้าไม่ เคย มี เช่นนี้ ข้าวะเจ้า รู้ดี ใน ค่าย เราใช้ เทียนบ้าง ตะเกียง บ้าง ฟืนไม้ กอง น้อย ๆ บ้าง จะ มี แสง ส่าง แดงจ้า ดังนี้ เลียว หรือ ไม่ใช่ แน่ แสง เช่นนี้ มี แต่ ไฟไหม้ อย่าง เดียว เท่า นั้น แต่ เดียว, ข้าวะเจ้า จะ ตรองดู ก่อน ว่า ค่ายจะ อยู่ ทางไหนแน่ จาก ที่ ที่ ข้าวะเจ้า อยู่ เดี๋ยวนี้ เวลา เช้า น้ำขึ้น น้ำไหล จาก กองทัพ เราไป สู่ เมืองกังตั๋ง เวลา กลางคืน นี้ น้ำ ลง น้ำ ต้องไหล จาก ค่าย เมือง กังตั๋งไป สู่ ค่าย เรา เวลา นี้ น้ำ ลง ต้องไหลไป ทาง ค่าย เรา แสงไฟ นี้ อยู่ ทางใต้ น้ำ แน่ นอน แสง ไฟ นี้ เปน แสงไฟใน ค่าย เรา แน่ แล้ว เออ ก็ แต่ แสงไฟ ค่าย เรา ตาม เคย ไม่ มี ถึง เช่นนี้ ก็ นี่ ทำไม จึง ส่าง จ้า ดังนี้ เล่า ไฟไหม้ค่าย เรา หรือ อาจ เปนได้ ไม่ ได้ การ เข้า ของ ๆ ข้าวะเจ้า ก็ มี ห่อ เสื้อ ไม้ ไผ่ ไว้ มัด หนึ่ง ถ้าไฟไหม้ เสีย ต้องไม่ มี กางเกง นุ่ง เปนแน่ ไม่ ได้ ต้อง รีบ ไปดู สักหน่อย แต่ เออ เวลากลางคืน เช่นนี้ เห็นแต่ แสงไฟ จะอยู่ ไกล สัก แค่ไหน ก็ไม่ รู้ สังเกต ยาก ประมาณ ยาก แต่ ข้าวะเจ้า ต้องไปให้ ได้ ต้องไป เดี๋ยวนี้ จะ ถึง เมื่อไร ก็ แล้ว ไป เถอะ โธ่ คิด แล้ว เสีย ดาย เรือโยน ทิ้งไป เสียได้ ถ้า เอาไว้ แล้ว ลง เรือ ปล่อยให้ มัน ลอย ตามน้ำ

ไป ก็ จะเด็ด ชาตา ข้าวะเจ้า มัน ยังงี้ แหละ นา ท่าน เอา เถอะ วิ่ง บ้าง เดิน บ้าง ไป ตาม หาด นี่แหละ ไม่ ช้า ก็ เร็ว มัน คง ถึง เข้า เอง ข้าวะเจ้า ทรง กาย ขึ้น ยืน รู้สึก ปวด เมื่อย ร้าวไป ทั้งตัว ครั้น แล้ว ก็ ตัดใจ สลัด แขนขา ออก ย่าง เท้า วิ่งไป ตาม หาด ทันใด

ข้าวะเจ้า วิ่ง—วิ่งไป ๒ ชา บ้าง ๓ ชา บ้าง ๕ ชา บ้าง ตามเรื่อง ขึ้นบน บก บ้าง ลง น้ำ บ้าง ตาม หาด ชั่วโมง ๑—๒—๓—๔ โฮ่ย! หยุดพักแล้ว หยุด พัก อีก วิ่ง—วิ่งไป อย่า ที่ถาว ว่า ก็ ชั่วโมง เลย พูด ว่า วิ่ง—วิ่ง ตั้งแต่ มืด ค่อ จน กระทั่ง แสงเงิน แสง ทอง ขึ้น แล้ว ค่อย ๆ สว่าง—สว่าง ขึ้น จน สว่าง แจ้ง เป็น เวลา เช้า อ้า นี่ ข้าวะเจ้า วิ่ง ตั้ง แต่ กลาง คืน จนรุ่ง เช้า เลี่ยว หรือ โอย! แต่ ยังไม่ ถึง พอ คิด ดังนี้ ใจ ก็ หายวูบ ขาทั้ง ๒ อ่อน ระทวย พับลง ร่างของ ข้าวะเจ้า ก็เลย ระทด ทอด ลงแผ่ สักกระหลาด อยู่กลาง ทราย ด้วย นี่ ข้าวะเจ้า โดน ราษ์ เทวดาจร หรือ อย่างไร จึง ต้อง โดน ดอยน้ำ ตั้งแต่เช้าจน กลางคืน แล้ววิ่ง ตั้งแต่ กลางคืนจนเช้า ตาย, ถ้า ข้าวะเจ้า วิ่ง ต่อไป อีก สัก เชี่ยะ เดียว ข้าวะเจ้า คง ใจ ขาด ตายเป็น แน่ เหนื่อย จริง เหนื่อย จัง ตาย ตัว แทบ จะ ขาด รอน ข้าวะเจ้า จะ นอน กลิ้ง อยู่ อย่าง นั้น ละ พัก เสีย ที จะ หลับ ก็ให้ หลับไป เสีย ที เดียว ตื่น ขึ้น จะ ได้ ไป ต่อไป อีก ค่าย เรา จะ อยู่ห่าง สัก อีก กี่ มาก น้อย หนอ เวลา นี้แต่ไม่ เห็นแสงเพลิงแล้ว แต่ ข้าวะเจ้า ก็ยัง สังเกต ที่หมายได้ โดย ต้นไม้ แต่ ช่าง เถอะ อย่าไป คิด ถึง เลย นอน เสีย ก่อน แล้ว จึง ค่อยไป อีก ดี กว่า คิด ดังนั้น แล้ว ข้าวะเจ้า ก็ เลย ทอด หุ่ย กลิ้ง ทูด ซบ อยู่ ดังนั้น

ท่าน ทั้ง หลาย ข้าวะเจ้า นอน ซบ อยู่ เช่น นั้น สัก ครู่ ประสาท ทั้งหลาย จวน จะ ระงับ สิ้น แล้ว เว้น แต่ โสต ประสาท ยัง เหลือ ทำการอยู่ อีก เล็ก น้อย ข้าวะเจ้า จึ่ง แว่วได้ ยิน—ได้ ยิน อะไร น่ะ หรือ ข้าวะเจ้า จะ บอกให้ เสียง เครื่อง ดนตรี กระจับปี่ สีซอ น่ะซี เสียงลอย วิเวกวังเวง มา ตาม ลม เพราะ—ไพเราะ นัก กำลัง ทำเพลง ตั้วโป๊ยปั่น ที่ พวกไทย ท่านเรียก ว่า เพลง พระยาเดิน นั่นแหละ ได้ ยินแว่ว ๆ ก่อน แล้ว ก็ค่อย ๆ ดัง ขึ้น ๆ จนได้ ยิน ถนัด เข้า ๆ - จน ชัดเจน โอ! นี่ ข้าวะเจ้า ผู้ มี บุญ จะ ตาย หรือ จึ่ง มี เทพยดา ทำ ดนตรีทิพย์ ระเห็จ ลง มา รับ ข้าวะเจ้า จะ ให้ ขึ้นไป ยัง เมืองฟ้า หรือ หู ข้าวะเจ้า ประสาท พิการได้ ยินไปเองเสีย แล้ว แต่ไม่ใช่ น่ะ เสียง ดนตรี จริง ๆ ข้าวะเจ้าได้ ยิน จริง ๆ หูไม่ได้ หลอก ข้าวะเจ้า จริง ๆ เอ, ถ้า เช่น นั้น พวก คน บ้า ที่ไหน เล่า จึ่ง มา เล่น อยู่ ใน ประเทศ อ้างว้าง ปราศจาก ผู้คน ดังนี้ ข้าวะเจ้า สงสัยนัก จึ่ง ผงก ศีร์ษะ ขึ้น มอง ดูไป ตาม ทาง ที่ได้ ยิน เสียง - คือ ทางเหนือ น้ำ ขณะ นั้น ก็ได้ ประสบ ภาพ ๆ หนึ่ง ปรากฏ อยู่ ใน คลอง นัยนา ของ ข้าวะเจ้า

มี เรือ น้อย ลำหนึ่ง ลักษณ เปน เรือ ประทุน ดัง เรือ ลูกค้าทั้งหลาย กำลัง ค่อย ๆ ลอย ลำ ตาม กระแส น้ำ ลง มา ใน เรือ นั้น มี คน อยู่ ๕-๖ คน กำลัง ตีขิม ก็มี สีซอ ก็มี ดีดกระจับปี่ ก็มี เป่าขลุ่ย ก็มี ประสาน เสียง กันวังเวงไพเราะ ยิ่งนัก ข้าวะเจ้า ผลุดลุกขึ้นนั่งทันที ลืมเหนื่อยลืมเมื่อย สิ้น เรือ นั้น ก็ ลอย มา - ลอย มา จน จวน จะถึง ตรง หน้า ที่ ข้าวะเจ้านั่ง อยู่ ทันใด นั้น ความคิด อย่าง หนึ่ง บังเกิด ขึ้นใน สมอง ของ ข้าวะเจ้าทันที

ท่าน ทั้งหลาย เรือ ตำ นั้ ล่อง ลงไป ทาง ค่าย ของ ข้าวะเจ้า ถ้า ข้าวะเจ้า จะ ขอ โดย สาร ไป จะ มิ ดี หรือ มันจะไป ถึง ไหน ก็ช่าง มันเถิด ถ้าข้าวะเจ้า ได้ อาศัยไป ก็ ยัง ดี กว่า จะ เดินไป เอง มัน จะ ให้ ขึ้น ที่ไหน ก็ ตาม ใจมัน พอ คิดได้ ดัง นั้ ก็ รับ ตะโกน เรียกไป เพราะ เวลา นี้ เรือ กำลัง ลอยอยู่ จวน จะ ตรง หน้า ข้าวะเจ้า แล้ว ถ้า ช้าไป จะ พ้น ลงไป เสีย มัน อาจ จะ ไม่ กลับ มา รับ ก็ได้ อ้อ, ต้อง พูด กับ มัน ดี ๆ หน่อย ขืน โบ้ เบ้ กับ มัน เดี๋ยว มัน ทำหู ทวนลม เสีย ข้าวะเจ้า มิต้อง เมื่อย ปากเปล่า หรือ

"อาเฮ้ย, เฮ้ย แฮ่ะ!" ข้าวะเจ้า ตะโกนไป "อ้ว ไป ด้วย คนเถอะ โต้ หลง อ้ว หน่อย เถอะ, อ้ว อาศัยไป ด้วย คน เถอะ อาเฮ้ย!"

มัน คงได้ ยิน เพราะ มัน หยุด เล่น แล้ว เหลียว มา ดู แล้วข้าวะเจ้า สังเกต เห็น มัน พูดกัน พลาง พากัน มอง มาดู ข้าวะเจ้า ข้าวะเจ้า จึงตะโกน ไป อีก

"อากู อาเฮ้ย แฮ่ะ แวะ มา หน่อย เถอะ ต๊ อโต้ หลง รับ อ้ว ไป ด้วย คน อ้ว จวน จะ ซี้ อยู่ แล้ว ขอ อ้ว ไป ด้วย คน เถอะ โว้ย!"

มัน พากัน มอง ดู ข้าวะเจ้า แล้ว ซุบซิบ กัน ใหญ่ ข้าวะเจ้า นึก ว่า หมด หวัง เสีย แล้ว เพราะ ขณะ นั้น เรือ มัน ลอยพ้น ลงไป หน่อย หนึ่งแล้ว ข้าวะเจ้า เสีย ใจ ลม แทบ จับ แต่ — โอ ท่าน เอ๋ย วาสนา ข้าวะเจ้า ยัง มี อยู่ คน อย่าง ข้าวะเจ้า นี้ เรียก ว่า ชาย ชนิด ที่ ตกน้ำไม่ไหลตกไฟ ไม่ไหม้ ที่ ข้าวะเจ้า หาญ กล่าว ดัง นั้ เพราะ เหตุไร ก็ เพราะ เหตุว่า พอ ข้าวะเจ้า จะกลับ ลง นอน ทอดหุ่ย อีก ก็ สังเกต เห็น ว่า พวก มันที่ อยู่

ในประทุนออกคำสั่งให้เจ้าคนแจวหัวท้ายคัดเรือกลับตำมา แล้วเรือก็ลอยตำพุ่งหัวตรงเข้ามายังฝั่งตรงที่ข้าวะเจ้านั่งอา, ใจข้าวะเจ้าในเวลานั้นแทบจะแตกสลายออกทีเดียว ความปีติแล่นสว่านไปทั่วกายขนลุกซ่า โดดลุกขึ้นยืนแล้วกึ่งตรงลงไปยังฝั่งทันที พอหัวเรือยังไม่ทันจะถึงฝั่งดี ข้าวะเจ้าก็โดดลงยังหัวเรือบอกให้มันคัดกลับออกทันที

เจ้าคนเบ๋าขอุ้ยที่นั่งอยู่หน้าประทุนหัวเราะเรียกให้ข้าวะเจ้าไปนั่งข้างๆมัน ข้าวะเจ้าก็ทำตาม แล้วจึงพิจารณาดูเจ้าพวกที่อยู่ในเรือนั้น

ในประทุนมีคนอยู่ ๖ คน แต่งตัวเปนคนพื้นเมืองธรรมดา คือมีคนหนึ่งชักซออี้คนหนึ่งเบ๋าขอุ้ยคนหนึ่ง เจ้าคนแก่หนวดรุ่มร่ามดีดีอีกคนหนึ่ง เจ้าคนรูปร่างใหญ่ๆดีดกระจับปี่ ส่วนเจ้าคนร้องนั้นยังหนุ่มอายุสักราว ๒๐ ปี จะกว่านั้นก็เล็กน้อย รูปร่างเล็กๆพอสันทัดไม่อ้วนไม่ผอม ผิวเนื้อขาวมีราศี หน้าตาขาวสอาดสอ้านเก๋ๆไม่มีหนวดเครา ตาคมเปนมันขลับ ดูๆก็คล้ายๆผู้หญิง เสียงก็ดีมีกังวานแหลมน่าฟัง

เจ้าคนร้องรูปสวยชำเลืองตาคมมาจ้องดูข้าวะเจ้าแล้วก็ยิ้มถามข้าวะเจ้าว่า “แกจะไปไหน?”

“กันจะกลับไปค่ายกันน่ะซี” ข้าวะเจ้าตอบ

“แกเปนทหารพระเจ้านผ่นดินฮั่นหรือ?” เจ้าคนแก่ที่ดีดถาม

"ป๊ะโท่, แก นี่ เซ่อ จริง ก็แกไม่ เห็น หรือ ว่า กันแต่ง ฟอร์ม อยู่"

"อุบ๊ะ ฟอร์ม อะไร เปียกเปน ลูก หมา ตก น้ำ ยัง งั้น ล่ะ" เจ้าคน รูปร่างใหญ่ ๆ ที่ ดีด กระจับปี่ พูด แล้ว ก็ หัวเราะ ก้าก ๆ

ข้าวะเจ้า ชักฉุน คิด ว่า อ้ายหมอ นี่ มัน ดูผิด ข้าวะเจ้า หรือ ยังไง จึ่ง ตอบ กระชาก ๆ เสียงไป ว่า "หัวเราะ อะไร, ยังไม่ ทัน จะ รู้เรื่อง รู้ราว อะไร ก็ เยาะ กัน มันจะใช้ ได้ หรือ ฮะ นี่แน่ะ กัน จะ บอกให้ ฟอร์ม ของ กัน ที่ เปียก นี่ ก็ เปียก โดย เกียรติยศ หรอก วะ ไม่ใช่ไป ขะโมย เขา จน วิ่ง หนี ตกน้ำ ตกท่า มา หรอก"

"เปียก โดย เกียรติยศ ยังไง ?" เจ้าหน้าขาว คนร้อง สอดขึ้น "รึแก ไป หา เซียน เล่า โจ๊ว ที่ไหนให้ รด น้ำมนต์ ให้แก หา ?"

ไม่ได้ การ อ้าย พวก นี้ ชัก จะ เยาะ ข้าวะเจ้า เสียใหญ่ แล้วไม่ ได้ เห็น จะ ต้อง แถลง เล่า เรื่อง ราวให้ มัน ฟัง เสียที มัน จะได้ รู้สึก ถึงความ เก่งกาจ และ ความ มี บุญ ของ ข้าวะเจ้า เสีย บ้าง คิด แล้ว ก็ เล่า เรื่องราว นับ ตั้งแต่ พวก เรา รบ กับ เจ้า พวก เมือง กังตั๋งให้ ฟัง โดย ตลอด จน ถึง ข้าวะเจ้าได้ ไป กลิ้งทูต อยู่ บนหาดนั้น อย่างไร ด้วย ตอน ลงท้ายข้าวะเจ้า กลัว มัน จะ ยังไม่ หาย เยาะ จึ่ง หยอด เข้าไป หน่อย หนึ่ง ว่า "นี่ ดี แต่ ว่า เปน กัน ซึ่ง เปน คน มี บุญ หรอก นา ถึงได้ รอด ตาย มาได้ ถ้าเปน พวก แก ละ ก้อ ป่าน นี้ ถูก ปลา มัน ตอด ลูกตา กลวงไป หมด แล้ว !"

พวกมัน ต่าง ฮากัน ครืนใหญ่ แล้ว ก็ รินเหล้าใน ปั้นส่งให้ ข้าวะเจ้า ถ้วย หนึ่ง ข้าวะเจ้า รับ มา ดวด เข้าไป รู้สึก ว่า ค่อย หาย หนาว หน่อย

ครั้นแล้ว มัน ถาม ข้าวะเจ้า ว่า ร้องเพลง หรือ เล่นเครื่องดนตรี อะไรได้ บ้าง หรือไม่ จะได้ เข้า วง ด้วย ข้าวะเจ้า ตอบ ว่า ใน ทาง นี้ ข้าวะเจ้า บ่อเอ็ง ที่เดียว แต่ เอาเถอะ ข้าวะเจ้า จะ ตบมือ ร้อง ฮ้อให้ เมื่อ มันเล่น จบเพลง มัน ก็เลยขึ้นเพลง เล่น กันอีก แต่ข้าวะเจ้าไม่ นั่งอยู่ เฉย ๆ หรอกท่าน ทำ ไม่น่ะหรือ ข้าวะเจ้า เล่น เหล้า ของ มัน เรื่อยไป น่ะ ซี่ จน ดง ท้าย ก็หาย หนาว แตะใน ที่สุด ถึง มื้นเค

เวลา จะ ล่วงไป สัก กี่ มาก น้อย ตอน นี้ จำไม่ ถนัด เสีย แล้ว พวก มัน ก็ เล่น ดนตรี ข้าวะเจ้า ก็ เล่น เหล้า กัน เรื่อย มา ใน ที่สุด ข้าวะเจ้า เฉลียว นึกขึ้น ว่า ยังไม่ได้ ถาม มัน ว่ามัน จะไปไหน กัน ข้าวะเจ้า จึง ว่า "นี่ กัน ยังไม่ได้ ถาม แก เลย ว่า พวก แก จะไปไหน กัน"

เจ้า หน้าขาว รีบ ตอบ ว่า "เปล่า พวก เราไม่ได้ เตลื่อม กัน หรอก วัน นี้ ว่าง ๆ ก็ เลย ชวน เพื่อน ๆ กัน มา เที่ยว ยัง งั้น เอง อยาก จะ มา ดู ค่าย ทาง เรือ ของ ท่าน มหาอุปราช แผ่นดิน ฮั่น สักหน่อย เขา ว่า ใหญ่ โต มโหฬาร นัก กัน เลย เอา เครื่อง เล่น มา เล่น เพื่อ แก้เหงา" มัน หัวเราะ แล้ว พูด ต่อไป ว่า "กัน จะ มา ช่วย เริง หน้า ค่าย ให้ พวก แก ยังไง ล่ะ"

ข้าวะเจ้า เอนกาย ลง พิง ข้าง ประทุน แล้ว ตอบ ว่า "ขอบใจ โว้ย อ้าย เพื่อน ยาก ผ่า วะ ถ้า กัน พบ กับ มหาอุปราช ละกัน เป็น รายงาน ขอ ความ ชอบ ให้ พวก แก แน่เทียว กัน น่ะ คน โปรด ของ มหาอุปราช เทียวนา นี่ แหละ ให้ แก รู้จักไว้ เถอะ กัน น่ะ คือ คุณ หยำฉ่า พล ทหาร ตัว โปรด ของ ท่าน มหา อุปราช ละ"

มัน หัวเราะ กันอึก แต่ ข้าวะเจ้าไม่ ยักทราบ ว่ามัน หัวเราะทำไมกัน ในทันใด นั้นเจ้าคนแจวหัวเรือ ร้องบอกว่า "ถึงแล้ว ถึงค่ายแล้ว!"

เรา ต่าง จึง มอง ดู ไป ทาง ช่อง ระหว่าง ขอบ ประทุน กับ แคม เรือ อ้าฮา ท่าน ทั้งหลาย นี่ ข้าวะเจ้า ตา เพื่อนไป เสีย แล้ว หรือ ข้าวะเจ้า เมา หรือ เปล่า น่ะ ข้าวะเจ้า ยังไม่ เมา ถึง กับ เห็น ของ สิ่ง หนึ่ง เป็น อีก สิ่ง หนึ่งไป หรอก เออ แต่นี่ อย่างไร กันเล่า ค่าย ทาง เรือ ของ เราเป็น ยังไง กัน เมื่อ ข้าวะเจ้าไป เสีย แต่ เมื่อ วาน นี้ เรือ รบ ทั้ง น้อยใหญ่ทอด อยู่ เรียง ราย เป็น ระกะ กันไป ห่าง ๆ นี่ เหตุไฉน จึง เข้าไป รวม จุกกะดู่ อยู่เป็น วง เล่า เรือใหญ่ ๆ ทอด ล้อม เป็น วง ข้าง นอก เว้นไว้เป็นช่อง ทาง เข้า ออก ราว ๒๐ ช่อง เจ้า พวก เรือ เล็ก ๆ เข้าไป ทอด อยู่ ภาย ใน วง หมด แล้ว ยัง มี เจ้า พวก เรือ พด เล็ก ๆ แจว กันไป แจว กัน มา ขวัก ไขว่ อยู่เป็น อัน มาก เอ นี่ อย่างไร ถึง เปลี่ยน แปลง รูปไป เช่นนั้น หรือ เมื่อ คืน นี้ไฟไหม้ กองทัพ ของ เรา เข้านี้ จึง เปลี่ยนแปลง วิธี ตั้ง ค่ายใหม่ เจ้า พวก เรือ แจว นั่น คง ขน ของ ยักย้าย กัน เป็น แน่ คิด ดัง นั้น จึง หัน ไป ดู เจ้าเพื่อน ข้าวะเจ้า ที่ นั่ง อยู่ ข้าง ขวา อ้าว เจ้า คน ร้อง หน้า ขาว นั่น เอง มา นั่ง อยู่ ข้าง ข้าวะเจ้า เพราะ บัดนี้ ต่าง ก็ มา นั่ง อยู่ ทาง แคม ขวา ทาง เดียว กัน ทั้ง นั้น ข้าวะเจ้า เห็น มัน จ้อง ตาเบ่ง อยู่ จึง ว่า "เมื่อ คืน นี้ ท่า จะไฟไหม้แฮะ เพราะ กัน เห็น แสงไฟ จับ ท้องฟ้า แดงเทียว เมื่อ เช้า วาน เรือ รบไม่ได้ จอด อย่าง นี้ นี่ ยังไง ถึง เข้าไป รวม หัว กัน หมด ล่ะ ท่า จะไฟไหม้แน่ เทียว"

มันไม่ยักตอบว่ากระไร คงจ้องดูค่ายตาแจ๋วแหวว อยู่ตามเดิม ข้าจะเจ้าชักฉุน เอ! อ้ายนี่พูดด้วยไม่ยักปราถนาพูด แต่ช่างมันเถอะ อ้ายหน้าบ้านนอกพรรณนี้ไม่เคยได้พบได้เห็นอะไรมาได้พบปะของดีๆเข้าก็ต้องตาตื่นเป็นธรรมดา ขณะนั้นข้าจะเจ้านึกขึ้นได้ว่าพวกมันได้พูดไว้ว่าจะเล่นกระจับปี่สีซอเริงหน้าค่ายให้เรา แต่บัดนี้สิพอมาถึงเข้ามันหาเล่นไม่ต่างพากันแหกตาดูเลี่ยหมด เห็นจะต้องเตือน ข้าจะเจ้าจึงว่า "เฮ้ย แกว่าจะเล่นเครื่องสายเริงหน้าค่ายไยถ่ะหว่า ทำไมถึงไม่เล่นเล่า?"

อ้ายหน้าขาวเฉยอีก ทั้งอ้ายคนอื่นๆก็เฉย ดูเหมือนกับไม่ได้ยินคำพูดของข้าจะเจ้า ข้าจะเจ้าฉุนกึกขึ้นมาทันที จึงถามด้วยเสียงอันดังว่า "เฮ้ย ว่าจะเล่นเครื่องสายยังไงไม่เล่นถ่ะวะ?"

มันเฉยอีกเช่นเดิม ทั้งสังเกตดูเหมือนว่ามันไม่เอาใจใส่ต่อคำพูดของข้าจะเจ้าเลยเสียด้วย ขณะนั้นอ้ายหน้าขาวหันไปถามอ้ายแก่หนวดยาวว่า "นี่แก, นายทหารที่เป็นคนฝึกหัดพลทหารเรือนี้ใครกันแกรู้ไหม?"

อ้ายแกตอบว่า "อ้ายขัวมอเตี้ยวอุน ๒ คน"

อ้ายหน้าขาวทำตาถลนเคว้งๆไม่พูดว่ากระไร จ้องดูค่ายต่อไปอีก

อ้า! ท่านทั้งหลาย เอ๋ย, ข้าจะเจ้าเหลือที่จะเงื่อดงดอดโทษไว้ได้อีกต่อไปแล้ว อ้ายพวกนี้มันดูหมิ่น—ประพฤติการหมิ่นเหม่ต่อข้าจะเจ้าผู้เป็นทหารตัวดีของมหาอุปราชมากนัก มันเห็นข้าจะเจ้า

เปน อ้ายตัว ตุ๊กกระตุ่น อะไรไป เสียแล้ว ดูรึ, พูด ด้วย มันก็ไม่ปราถนา เอาใจใส่ โกหก ก็ สด ๆ ว่า จะ เล่น เครื่อง สาย รับ ปาก รับ คำ กัน แล้ว มัน ก็ไม่ เล่น มันโกหก กับ ข้าวะเจ้า ซ้ำ มัน ยัง ออก ชื่อ นาย ทั้ง ๒ อัน เปน ที่ เคารพ ของ ข้าวะเจ้า ด้วย เรียกไม่ เรียก เฉย ๆ มัน ซ้ำ เรียก ลง บัญชี มี คำนำ นาม เสีย ด้วย อา ท่าน เอ๋ย, ข้าวะเจ้า ควร จะ ละ มันไว้ ละ หรือ มิ ควร ที่ จะ ทำให้ มัน เจ็บ ปวด รู้ สึก ฝีมือ ทหาร แผ่นดิน ฮั่นไว้ บ้าง เจียว หรือ จะ ปล่อยให้ มัน ดู ถูก พวก เรา เล่นเปน หมูแมวไปหรือ ไม่ได้—ไม่ได้ จริง หรอก ที่ มัน มี บุญคุณ กับ ข้าวะเจ้า ที่ให้ โดยสาน เรือ มา แต่ ความ จริง ข้าวะเจ้า ควร จะได้ รับ เกียรติยศ และ การ รับรอง อย่าง ดี เพราะ ข้าวะเจ้า เปน ทหาร มัน เปน เพียง อ้าย ถ่อย ลูกค้า ตาตื่น แต่ มัน กลับ หัวเราะเยาะ ข้าวะเจ้า ต่าง ๆ นานา ดัง ที่ เล่า มาแล้ว ดังนี้—เช่นนี้ จะให้ ข้าวะเจ้าอดไว้ ต่อไป อีกหรือ จะปล่อยมันไว้ ให้ เหยียบหัวข้าวะเจ้า และ พวก เรา เล่น หรือ ข้าวะเจ้าไม่ เล่น งาน มัน เสีย เดี๋ยว นี้ จะ ให้ ทำ มัน เมื่อไหร่ อีก ล่ะ เอา ละ!

ข้าวะเจ้า จับ คอเสื้อ อ้าย หน้าขาว เข้าทันใด และ ทันที นั้น ข้าวะเจ้า ก็ เก็ง และ งอ นิ้ว ทั้ง ๕ ใน มือ ขวา เปน เยี่ยง ที่ ท่านเรียก ว่า ลูกมะเหงก นั่น แหละ แข็ง ข้อไว้ เต็ม ที่ ทีเดียว อ้าย หน้าขาว ตกใจ พอ ข้าวะเจ้า จับ คอ เสื้อ เข้า มัน หัน หน้า มา ทันที—ทันที นั้น ข้าวะเจ้า ก็ หวด—หวด ด้วยลูก มะเหงก ของ ข้าวะเจ้า โดย เต็ม ฟาดลงไป กลาง กระบาน ของ มัน ดัง ฉาด! อ้าย หน้าขาว ร้อง โอ้ย สุดเสียง ลูก คาง กระแทก ลงไป กับ กระดาน พื้น เรือ หน้า ย่น เหยเก ด้วย ความ เจ็บ ปวด หมวก ผ้า ทรง กะละเปา ที่ มัน

สวม อยู่นะไม่ ครนา สำหรับ ความ ป้อง ภัย หรอก มัน มึน—มึน พอ ชู หัวโงเง ขึ้น มา ข้าวะเจ้า ก็ ฟาดซ้ำ ลงไป อีก ฉาด! มัน จมลงไป อีกพร้อม กับ ตะเบ็งเสียง ออกมา ดัง ว๊ากๆ! พอ จะเผยอ ขึ้นมา อีก ข้าวะเจ้า ก็เหวี่ยง ซ้ำ ลงไป อีก ฉาด! มัน พุบ ลงไป ร้องไอ้ย่า! คอ แทบแตก อะ ฮ้า, พ่อ หนุ่ม รูปงาม ของ ฉัน เอ๋ย กระบาน จะแยก ๗ เสี่ยง ๑๕ เสี่ยงไม่ รู้ตัว

ข้าวะเจ้า กระหยิ่ม ยิ้มย่อง จ้อง ดูมัน จะ ซ้ำ อีก ก็สงสาร เพราะดู หน้า มัน บอก ยี่ห้อ ว่า จวน จะ ขาดใจ อยู่แล้ว ขณะ นั้น เอง—ขณะ ที่ ข้าวะเจ้า ตลึงชม อยู่นั้น อ้าย คน เบ่าขดุ ที่อยู่ ถัด อ้าย หน้าขาวไป มัน ไวแท้, มัน ฟาดขดุ ที่อยู่ ใน มือมันตรง มาทันที โอ้ ข้าวะเจ้า—ข้าวะเจ้า เหลือ ที่ จะ หลบ ทัน ขดุ ย จึงโดน ข้าวะเจ้า เข้า ที่ ขมับ ซ้าย ตาพร่า เห็น ดาวดัง ก็ล้าน ดวงไม่ ทราบ ทันใด นั้น ข้าวะเจ้า ก็ รู้สึก ว่าพวก มันพรูๆ กัน เข้า มา ที่ ข้าวะเจ้า มือ กว่า ๑๐ มือ จับ กาย ข้าวะเจ้า ดุย บ้าง กระแทก บ้างจน ข้าวะเจ้า ลง นอนหงาย แบ กระแชง อยู่ ที่ หน้าเรือ มัน กด ข้าวะเจ้า สุดทาง ที่จะ กระดิก กระเดียเทียว อ้าย หน้าขาว ขึ้นเอาเข่ากด อก ข้าวะเจ้า แล้ว จับ ลูก กระเดือก เค้น ข้าวะเจ้า แทบ ดิ้น ขาดใจ ตาย แต่ ก็ ยังได้ ยิน มัน ตวาด ดังแว่วๆ ว่า “อ้าย ห่า, มึง น่ะไม่ รู้จัก กู ผู้มีชื่อเสียง ว่า จิวยี่ เป่น จอมทัพ ของ เมือง กังตั๋ง ปลอม มาโดย มุ่งหวัง ว่า จะ ดู ค่าย ของ พวก มึง มึง ทำ กับ กู หัวสิแทบแยก แต่ กู จะ ฆ่า มึง เสีย ให้ แหลก ก็จะไม่ มีใครกลับไป บอกอ้าย โจโฉ ว่ากู—กูเอง สามารถ อาจหาญปลอม เข้ามา ดู ค่าย มึง ถึง แทบ ประดู มุ้ง มึง ก็ ว่าได้ กู จะไว้ ชีวิต มึง ให้กลับ ไปโฆษนา เรื่องของ กู นะ อ้ายหมู เฮ้ย!” มันตบหน้า ข้าวะเจ้า เผียะๆๆๆ

อ้ายแก่ที่กดแขน ข้าจะเจ้าไว้ ส่อดว่า "กู—อยุกาย มึง จงรู้จักไว้"
อ้ายรูปร่างใหญ่ ที่กดแขนข้างขวา ต่อว่า "กู กำเหลง อ้ายเปรต!"
ต่อ จาก นั้น มัน เอะอะ ๆ กัน จน ฟังไม่ได้ ศัพท์ แล้ว มัน ก็ลาก ตัว ข้าจะเจ้า ออก มาที่ หัวเรือ อ้าย กำเหลง ปลดแจว แล้ว ถอนเอา หลักแจว มา ถือไว้ อ้าย คน อื่น จับ ข้าจะเจ้า ยืน โค้ง ตัว เอา หัวทิ่ม ลงน้ำ อ้าย กำเหลง เงื้อ หลักแจว ขึ้นควง ๆ แล้ว ก็ซัด ลงมา บนหลัง ข้าจะเจ้า ตูมใหญ่ แตะใน ทันใด นั้นข้าจะเจ้า ก็รู้สึก ว่าเท้าตั้ง ๔—๕ เท้ายันก้น ข้าจะเจ้าพร้อม กัน ข้าจะเจ้า ก็ เลย กระเด็น หัวทิ่ม ลง น้ำ ตูม!

ข้าจะเจ้า เจ็บจุก แทบ จะ วายชนม์ ดิ้น กระเสือก กระสือก กระสน อยู่เหนือ น้ำ บ้าง ใต้น้ำ บ้าง กิน น้ำ เข้าไป นี่อก ๆ เออ, พอ น้ำ ล่วง ลำคอ เข้าไป รู้สึก ว่า เต็ม ๆ ค่อย ชุ่ม คอ หอย ชื่นใจ กำลัง วังชา ก็ มา โดย พลัน ข้าจะเจ้า ถีบ น้ำ แหวก ว่ายชูศีรษะ ขึ้น ก็ได้ยินเสียง มโหรี ของ อ้าย พวก จัญไร ทำ อึกแล้ว แต่ เรือ นั้น กลับ ลำ แจวจ้ำ กัน พรวด ๆ เรือ ก็ แล่น ฉิว กลับไป

เหลือ แต่ ข้าจะเจ้า ว่าย วน อยู่ กลาง น้ำ ในใจ ก็คิด ว่าไม่ได้ การ ถ้า ว่ายไป เอง กว่า จะ ถึง เรือใหญ่ ที่ วน อยู่ ภาย นอก น่า จะ สิ้นแรง จมน้ำ เสีย ก่อน เพราะ ระทมไป ทั้ง กาย เห็น จะ ต้อง ร้องเรียก อ้าย พวก เรือ ที่ กำลังแจว ขวักไขว่ กันอยู่ นั้นให้ ออก มารับ ข้าจะเจ้า จึงตะโกน ร้องเรียก เปนนาน จึง มีอ้าย ลำหนึ่งได้ ยินรีบแจวออกมา ในเรือนั้นมีเจ้า คะจุ่ย กับเจ้า จือแป้ สหายเอกของ ข้าจะเจ้า นั่งมาด้วย มันช่วย กันลาก ข้าจะเจ้า

ขึ้นเรือ พอดีข้าวะเจ้าก็สลบ แต่ก่อนสลบยังอุส่าห์บอกกับเจ้าจือแป๊ะได้หน่อยหนึ่งว่า "เฮ้ย, อ้ายจิวยี่ตงเรือตำโน้นสลบมาดูค่ายเราเอ็งไปบอกท่านมหาอุปราชให้พวกเราออกไล่จับทีเถอะวะ"

เมื่อข้าวะเจ้าฟื้นขึ้นอีกครั้งหนึ่งเจ้าจือแป๊ะได้เล่าให้ฟังว่าท่านมหาอุปราชได้สั่งให้พวกเราเอาเรือรบแจวออกไล่จับ แต่ไม่ทันมันหนีไปไกลเสียตั้ง ๑๐๐ เส้นแล้ว เห็นแต่มันมายืนท้ายเรือโก่งก้นให้ดูแต่เห็นไวๆ

ข้าวะเจ้าเลยนึกว่าช่างมันเถอะ แต่นึกเสียใจว่าข้าวะเจ้าไม่รู้เสียก่อนว่ามันคือใคร ถ้ารู้ข้าวะเจ้าจะชักมีดเหน็บออกสาวไส้อ้ายจิวยี่เสียให้มันสิ้นชื่อไปทีเดียว ข้าวะเจ้าคงได้ความชอบถึงเป็นนายทหารเสือแน่ แต่อา, เท่านี้ข้าวะเจ้าก็พูมใจพอแล้ว ข้าวะเจ้าได้โชคศึกษะมัน—อ้ายจิวยี่จอมทัพเมืองกังตั๋ง—ถึง ๓ ฉาดพอเป็นเกียรติยศมือ อย่างน้อยหัวมันก็ต้องโนตั้ง ๗ วัน เฮ่อะเหี่ยย!

นี่, จบเรื่องที่ข้าวะเจ้าได้โชคศึกษะจิวยี่จอมทัพเมืองกังตั๋งแล้วเป็นยังไงบ้าง หะหา, ไว้คราวน่าว่างๆเถอะจะเล่าเรื่องเด็ดกว่านี้ให้ฟังใหม่ ลือเชียแฮ่ะ!

คอยระวังเรื่องที่ ๔

'พลทหารหยำฉ่าทำเป็นผีหลอกโลซกขู่แย่งลูกเกาทัณฑ์ ๑๐ หมื่น'

ของ ว. เผ่ามณี

๏ บรรจงเขียนลิขิตข้อ
แด่แม่ผู้เพื่อนยาก
ยามเมื่อพี่จำจาก
อ้างอกพี่จะพลอย

๏ หวนคิดการก่อนนี้
ยามชิดใครจูบกอด
ใจคิดว่าควรปลอด
ตนคู่, ตนควรรัง

๏ ถือมานะทิษฐิตั้ง
แต่ว่าทนไม่ไหว
ครั้นปลอดใครจารไน
ผูกมัดรัดรอบแก้ว

๏ อกเตรียมทะเวศเศร้า
หากว่ามิได้ชิด
เห็นแน่วแน่ชีวิต
ยิ่งคิดจิตยิ่งจ้วง

คำฝาก รักเอย
ยอดสร้อย
จรลับ แม่นา
ด่างด้วยเสน่ห์นวล ฯ

เกิดทอด กมลแด
กลับยั้ง
ปลดเสน่ห์ ได้ฤา
แม่นี้ละหรือ ? ฯ

ตามใจ ตนเอย
แน่แล้ว
นำเงื่อน รักนา
กลับสะท้อนใจเรียม ฯ

สลดจิตต์
แม่น้อง
คงมอด ม้วยนา
กลัดกลุ้มกรมใจ ฯ

◎ ทำไฉน จักได้ ร่วม รส รัก แม่ นา
พี่ รัก รัก สุด จัก แจก แจ้ง
หญิง อื่น ทั่วไตร จักร์ มิ สวาท เลย เนอ
โอ้ เทพ อย่า ทรงแกล้ง กลัด ให้ ตรม ตาม ฯ

◎ หญิง อื่น งาม ก็ แพ้ แม่ นา
จะ เทียบ ทาง กิริยา ยิ่ง ต้อย
จะ เทียบ กับ วิทยา ยัง อ่อน กว่า เฮย
ฉะนั้น นี่ใคร อยาก คล้อย คลาด เคล้า อนงค์ ฯ

◎ ดงใจได้ มุ่งแล้ว ยาก สละ
ไม่ อยาก จะ เลย ละ ลักน้อย
แต แต ท่า ทาง จะ มี ช่อง ทาง แฮ
ฤๅ แม่ ออม อด ถ้อย ทบไว้ เพราะ อาย ฯ

◎ สุด หมายใจ แม่ แท้ ทำ ชิง เด่ห์ ฤๅ
จะ จาก จำ ร่ำพึง ฝาก ถ้อย
ขอ แม่ จุ่ง คำนึง ใน ลักษณ์ นั้น เทอญ
พี่ อยู่ ยาก จัก ร้อย พจน์ พร้อง ส่งศรี ฯ

◎ พี่ ไปใจ พี่ ยั้ง ยัง สถาน แม่ นา
เมื่อ แม่ เหลือบ เห็น สาร สวาท นั้น
อย่า เพ่อ ตัด ทอน ราน ละ รัก พี่ เลย
สาร นั้น แหละ จะ ชี้ จิตต์ น้อง มอง เห็น ฯ

"You cannot compel her presence; neither can you cajole or bribe her. Her coming will be free, often times unsought; for she may as soon arise out of the ashes of vengeance left by the fires of hate, as from amongst the roses of happiness which grow in the Garden of Love itself."

--The Pilgrim's Shrine.

บทที่ ๑๑

(ต่อจากเล่ม ๕ ตอนที่ ๑๐)

ตลอดเวลานั้น ดูเหมือนบุรุษทั้งสองจะลืมว่า ได้มีพ่อปอดยืนอยู่ด้วย พึ่งมารู้สึกเอาต่อเมื่อพบสมภารฉบแซนเดอะโวเอส์เบาๆ เป็นเชิงปลอบ

"แต่นั่นแหละลูกเอ๋ย! อย่าลืมว่าพระได้เป็นผู้สร้างสิ่งเราให้มาอุบัติเป็นเพื่อนร่วมโลกของเรา" ท่านพูดโดยสุภาพ

แต่พี่ดิแบร์กลับหันมาใส่ท่านด้วยอำนาจโทสะอันแรงกล้า

"ครับ, ครับ, กระผมทราบแล้ว และพระองค์ท่านยังได้สร้างอสรพิษเขี้ยวงาร้ายทั้งอ้ายตุ่นกับป่าด้วย แต่พ่อก็ยังจะเกณฑ์ให้กระผมส่งบิดาใจทมิฬปล่อยให้มันอาละวาดเที่ยวกัดพ่าเอาชีวิตใครต่อใครโดยมิให้—ฆ่ามันเสียนั่นหรือครับ?" เขาถาม

พระสมภารชราเงยหน้าขึ้นจ้องดูเขามีดวงตาแสดงความทุกข์

"ลูกเอ๋ย, เรื่องนั้นเป็นภาระของพระซึ่งจะทรงเป็นผู้ตัดสินชี้ขาดไว้ภาระให้พระองค์ท่านวางโทษม. เดอดิ๊กเองเถอะ"

"ครับ, ก็คงเป็นเช่นนั้นละคุณพ่อ" ริแบร์ตอบตาม "แต่ผมมาครุ่นคิดอยู่ในใจว่าการบัญชาโทษของสวรรค์ออกจะ—อาล่าช้าเกินควรก็ถ้าและเราลงมือทำโทษอ้ายสัตว์เดียรัจฉานเสียเองเหล่านี้เสียทีเดียวจะไม่เป็นการช่วยอำนาจสวรรค์และจัดว่าได้กระทำกิจอันยิ่งใหญ่หรือ?"

พี่แบร์ เดอะวัว หัวเราะ ลั่น โดย ที่ เหมือนใจ พลาง กัม ตัวลงจับ แขน รีแปร์

"ม. เดอวรัก" เขาพูด เสียงสั่น ด้วยความ เต็มตื้น "ผม จะยึด เอา ประโยค นี้ ของ คุณ เปน สัญญาให้ ความ ช่วยเหลือ ถ้า และว่า ผม จะ ต้องการ สำหรับ จะ ยัง กิจอัน สำคัญนี้ให้ สำเร็จ"

รีแปร์ จ้อง ดู เขา ด้วย ดวงตา แสดง ความ จริงใจ

"โดย มั่นใจ ที่สุด, ม. เดอวัว" รีแปร์ ตอบ โดย ทันที "เมื่อ ใด ข้อมือ และดาบ หรือ ความ ช่วยเหลือ อย่างหนึ่ง อย่าง ใด ของ ผมจะเปน ประโยชน์ แก่ คุณได้ ใน การ ลงโทษ ม. เดอดิกเดอทูร แล้ว จง มั่นใจ เถอะครับ คุณจะได้ รับ โดย เต็มที่ ถ้า มัน ยัง มี อยู่"

แต่ พ่อปอด ถอนใจ ใหญ่ และ สั่น ศีรษะ ด้วย ความหนักใจ

"ปล่อย เขาไว้ ให้เปน ภาระ ของ พระเกิดฉุกเอ๋ย พระองค์ ท่าน จะลงโทษ ม. เดอดิกเองเมื่อถึงเวลาอันควร" พ่อ ปอดพูดด้วยเสียงแผ่วเบา

ใน วัน รุ่งขึ้น จากนั้น โยดัง ออก จาก ปราสาท เดิน เลาะลัดไป ในป่าไม้ เพื่อ จะไป ยัง กระท่อม หญิง เข็ญใจ ตาม ที่ ได้ สัญญาไว้ กับเด็ก และ แม้ ถึง การไป ของ หล่อน นี้ จะ มิได้ เปนการ เปิดเผย ก็ตาม ยังมี มนุษย์ สองนาย แต เห็น หล่อน คือ ท่านดิกเดอทูร และ รีแปร์ เดอวรัก เมื่อเห็น เช่นนั้น ดิก ก็ยิ้ม โดย ที่ รู้ความ จำนง ของ หล่อนได้ ดี โยดัง คล้อย หลัง ไป นาน พอ สมควร แล้ว ดิก ก็ เรียก หา คน ใช้ ของเขา ๒ คน เดิน หาย เข้าป่าไป ตาม ทาง ที่ มาด. เดอเบรอ เดิน เช่นกัน ตาม ทาง ที่โยดัง จะ

ต้อง ผ่าน กลับ มี ธาร น้ำ แล่น ขวาง อยู่ แห่งหนึ่ง ซึ่ง จะข้ามได้ ฉะเพาะ ในที่ แห่งเดียว โดย มี หิน ก้อนใหญ่ ๆ วางเป น ระยะ ๆ แทนสพาน ดีก เดิน ข้ามไป ตาม ก้อน ศิลา เหล่านั้น แล้ว และ นั่ง ลง ดู คน ใช้ ทั้งสอง ที่ เรียก เอา มา ด้วย เดิน ดุยน้ำ ช่วย กัน กลิ้ง ก้อนหิน เหล่านั้น ไป วาง รวมไว้ ทาง ฝั่ง ที่ใกล้ ปราสาท เบรย์ซ์

"เอ้า, เสร็จแล้ว เอ็งไป ซ่อน อยู่นอก หมู่ไม้ โน้น" ดีกบัญชา และ ชี้มือไป ทาง เนินดิน เตี้ย "แล้ว คอย อยู่ จน กว่า เอ็ง จะได้ ยิน ข้า เป่า นกหวีด นี้ เรียก จึง ค่อย มา—เร็ว นะ จำไว้ เข้าใจไหม ?"

เสร็จ แล้ว ดีก ก็ หย่อน ก้น ลง นั่ง ที่ ริมฝั่งน้ำ ที่นั่น มีหญ้าขึ้นเขียว และ อยู่ ใน ร่มไม้ บึ ใหญ่ ดีก ก็ นั่ง คอย ท่า โยดัง เดอเบรอ กลับ

เมื่อ โยดัง เสร็จ จาก การเยี่ยม ถ่าย ตะกร้าอาหาร ที่ หล่อน จัดมา ให้ หญิง นั้น และ อาบน้ำ ชัดสี เอา เสื้อ ผ้าใหม่ ใส่ ให้ เด็ก แล้วหล่อน ก็ ลา กลับ และ สัญญา จะ มา เยี่ยมเยียน อีก ซึ่ง หญิง นั้น ก็ แสดง ความ ขอบคุณ ตาม ธรรมดา เมื่อ เดินมา ถึง ชายเนิน เหลือบ แลไป ริมธารน้ำ หล่อน ก็ รู้สึก ตะหงิดใจ ค่า ที่ หล่อน แล เห็น ชาย คน หนึ่ง นอน อยู่ บน พื้น หญ้า นึก เสียใจ ที่ หล่อน มิได้ เอา การ์ดอต มา ด้วย โดย ที่ จำได้ ว่า ชาย ผู้นั้น คือ ดีกเดอทูร เมื่อ หล่อนเดินมาใกล้ เข้า และหล่อน ก็ ทราบ จาก อาการ กิริยา ที่ ดีก แสดง ต้อน รับ หล่อนได้ ดี ว่า ดีกได้ คอย ดัก หล่อน แน่

"ฉันเชื่อ ว่า เธอคงจะ สำราญใจ ใน การเดิน นะจ๊ะ, มาเดอมัวแซล" ดีก เริ่ม อรัมภกถา พลาง เปิด หมวก ออก และ โค้ง ลง คำนับ จนตัว โก่ง

"โปรดอย่าถือโทษนะจ๊ะ หากฉันจะตะลาบตะล่วงถาม จะเป็นการฉลาดแล้วหรือสำหรับสตรีสาวผู้ทรงไว้ซึ่งรูปโฉมอย่างมาดามเดอเบรอของฉันนี่แหละ จะไปไหนๆโดยไม่มีใครระแวดระวังเถอะถึงแม้จะเพียงภายในเซตร์เบรย์ซ์ก็ตาม" และแล้วดิกก็กลับหลังเดินเข้าไปจะตีคู่กับหล่อนโดยไม่ได้ขออนุญาตเสีย

"รู้สึกขอบพระคุณค่ะ, ม.เดอดิก สำหรับความกรุณาของท่าน" หล่อนตอบและดูเหมือนจะอย่างแกมงอน "ดิฉันเชื่อใจว่าจะปราศจากอันตรายน่ะซี ไม่เช่นนั้นดิฉันคงเอาการลอดมาด้วยหรือ——"

พูดได้เพียงนี้หล่อนก็ชงักหยุด เพราะคำพูดของหล่อนนั้นเองสกิดให้หล่อนเข้าใจในเหตุที่ทำให้ดิกกล้ามาก้าวเกินถึงเช่นนั้น เบื่องหน้าของหล่อนก็ชาร์น้ำมีกระแส์ร์ไหลเชี่ยวและกว้างใหญ่ และทางฝั่งโน้นก้อนหินซึ่งเคยใช้เดินเป็นสพานพากันไปประดิษฐานเรียงลำดับซับซ้อนกันอยู่อย่างเรียบร้อย แล้วหล่อนก็หันมาจ้องดูหน้าชายผู้ซึ่งยืนอยู่ข้างหล่อน ดิกหรือชายผู้ที่กล่าวถึงนี้พยายามบึ้งสีหน้าเพื่อที่จะแสดงให้หล่อนเข้าใจว่าเขาเองก็รู้สึกแปลกใจ

"เอ๊ะ, มาเดอมัวแซล, อะไรกันนี่? เมื่อฉันข้ามมาอ้ายหินเหล่านั้นมันก็อยู่เรียบร้อยดีนี่ ใครหนอจะสามารถกลิ้งย้ายมันไปได้? หรือบางทีอาจเป็นนางพญาไม้ซึ่งตามคำกล่าวของพวกชาวบ้านว่าอาศัยอยู่ตามไม้ใหญ่?"

"จริงเทียวค่ะ" โยดังตอบด้วยสำเนียงอันชาเย็น "แต่เมื่อนางไม้ลืมกลิ้งมันกลับมาไว้ที่เดิม ท่านจะกรุณาทำแทนให้นั้นไม่ใช่รึคะ, มองเซญอ"

"โอ, โดยทันทีทีเดียวจ๊ะ, มาเดอมัวแซล" เขาตอบอย่างอ่อนหวาน "ถ้าและกิจนี้ไม่เหมือนความสามารถของฉัน ๆ จะกลับเป็นเกียรติยศอันยิ่งใหญ่ที่ได้มีโอกาสต้อนรับคุณมาด. เดอเบรอโดยทางหนึ่งทางใด แต่ดูเหมือนจะเป็นกรรมของฉันที่ได้เกิดมามีร่างเล็กและก้อนหินเหล่านั้นมันใหญ่เกินตัวคนรูปร่างอย่างฉันเห็นจะต้องสักสามคนจึงจะเขย้อนมันไหว"

"ก็ถ้าเช่นนั้นท่านจะเบ่านกหวีดนั้นเรียกมาอีกสักสองคนไม่ได้หรือ?" หล่อนถามขึ้นด้วยความเพราะหล่อนเฉลียวรู้แล้วว่าดิกจัดซ่อนคนไว้ภายในระยะไม่ไกลนัก และรู้สึกว่าหล่อนเองคงไม่สามารถระงับโทสะไว้ได้นานอีกเท่าใดนัก

"จ๊ะ, มาเดอมัวแซล, ฉันจะทำเช่นนั้นก็ได้" เขายอมจำนน "แต่ไม่เห็นจำเป็นที่จะร้อนอะไรนี่จ๊ะ เชื่อฉันเถอะโธ่, เธอจะไม่กรุณาและเบิดโอกาสให้วิมานแก่ดิกของเธอสักสองสามวินาทีเถิดหรือ, มาเดอมัวแซล?" เธอจะไม่นั่งพักทางฝั่งนี้เสียก่อนและกรุณาให้ฉันได้สนทนากับเธอเสียหรือ? มามะ, แหมหญ้าตรงนี้นุ่มนุ่มและไม่เปียกเลย"

และโดยดังก็จำเป็นจำใจต้องพูดกับดิกภายในดวงหทัยนั้นเต้นแรงเมื่อรู้สึกว่าหล่อนมีโอกาสน้อยนักที่จะหลีกหนีดิกได้นิกบนบานอยากให้พี่และการ์ดอตหรือแม้แต่รีแบร์เดอวรักมาช่วย

"ดิฉันเสียใจค่ะที่ไม่สามารถอนุญาตให้ตามคำขอได้ ขอขอบคุณความโอบอ้อมอารีของท่านที่ได้ให้คำขอเช่นนั้น,มองเซเญอ

แต่ดิฉันจะต้องรีบกลับเบรียซ์โดยเร็ว เมื่อท่านกลังหินกลับที่เดิม ให้ดิฉันไม่ได้ ดิฉันก็จะท่องข้ามไปเอง ลาละค่ะ, ม.เดอดิก"

พูดแล้วเจ้าหล่อนก็ไคลลงตลิ่งไป หมายใจว่าเมื่อใดหล่อนข้ามไปฝั่งโน้นเสียได้ เมื่อนั้นหล่อนก็จะหนีดิกพ้น ส่วนดิกก็ปล่อยให้หล่อนไปโดยที่เข้าใจเสียว่าเป็นเพียงจริตงอนของหญิง และคิดเสียว่าหล่อนคงจะไม่ยอมให้รองเท้าเปียกเป็นแน่

พอหล่อนลงไปถึงชายน้ำ ดิกจึงรู้สึกขึ้นมาได้ว่าความตั้งใจของหล่อนนั้นแรงกว่าที่ดิกนึก จึงโดดตามพร้อมด้วยคำสบถสำบาด เพื่อที่จะจับหล่อน แต่ทันใดนั้นเองมีบุรุษผู้หนึ่งแสดงร่างออกมาจากหมู่ไม้บนฝั่งโน้น เดินลุยน้ำมายืนเฉยๆอยู่ข้างโยลัง และมองดูหล่อนด้วยกิริยาซึ่งไม่บอกว่าได้รู้เห็นเหตุที่เป็นมาอย่างหนึ่งอย่างใด เพราะจะเป็นเหตุให้หล่อน——"

"คุณต้องการจะข้ามน้ำหรือครับ, มาเดอมัวแซล?" เขา—คือรีแปร์เดอวักถาม "ม.เดอดิกกับผม ๒ คนจะช่วยกันกลังหินเหล่านั้นมาไว้ตามเดิมก็ง่ายนิดเดียว แต่จะไม่เร็วกว่าหรือถ้า—" เขาเสริมคล้ายกับว่าพึงนึกขึ้นได้บัดนั้นเอง "ถ้าคุณจะอนุญาตให้ผมและท่านดิกจับมือกันให้คุณนั่งข้ามฟาก แล้วเราจึงค่อยส่งคนจากเบรียซ์มากลังหินกลับที่เดิม"

โยลังขอบใจในความคิดนี้ เพราะจะเป็นงานวิบากสำหรับดิก จึงตอบด้วยกิริยาเฉยๆว่าเป็นความคิดที่ดี

ทั้ง ๒ คน เมื่อเหลียวไปมอง ดูเด็กว่าจะตอบประการใด แต่ตามอาการที่สับสายตาของริแปร์และโยดังชวนให้คิดว่าเด็กจะกระโจนเข้าเค้นคอริแปร์มากกว่าอื่น แต่ริแปร์ก็เตรียมรับมือเด็กและนึกภาวนาให้แกกระโจนเข้ามาจริงๆ เพราะตั้งใจว่าจะทุ่มแกลงไปในน้ำให้นายสาวเหยียบเดินแทนหิน

สีหน้าของริแปร์คงบอกอาการดังกล่าวนี้โดยมิพักที่จะต้องสงสัย เพราะเด็กก็ยกไหล่และก้าวหน้าเข้ามากล่าวว่า “เป็นความยินดีที่มีโอกาสได้รับใช้มาด. เดอเบรอ” และเด็กก็ประสานมือกับริแปร์และโยดังก็ขึ้นนั่งมือหนึ่งจับกระเช้าวางไว้บนตักอีกมือหนึ่งยันอยู่ที่ไหล่ริแปร์ ขาราน้านั้นมีขนาดไม่สู้จะกว้างนักและทั้งสองคนก็ได้พาโยดังข้ามไปโดยหล่อนมิต้องเปียกเลย เพราะถึงหากเด็กจะได้ตั้งใจปล่อยให้โยดังตกน้ำการณ์นี้ที่ไม่สำเร็จก็เพราะเหตุที่ริแปร์จับแขนของเด็กไว้เสียแน่นไม่มีโอกาสให้ทำเช่นนั้นได้.

พอข้ามถึงฝั่งโยดังก็กระโดดลงริแปร์ตั้งเอากระเช้ามาถือแสดงกิริยาว่าเขาเป็นผู้ไปส่งหล่อนกลับเบรย์ซ์ ส่วนเด็กเมื่อเห็นเช่นนั้นจึงนั่งลงบนหินก้อนหนึ่งแล้วก็ถอดรองเท้าออกเทน้ำและมองดูริแปร์ด้วยสายตาอันแสดงความอาฆาตเมื่อโยดังเห็นได้ทำเพราะมีริแปร์เป็นผู้ช่วยเหลือหล่อนจึงย่อตัวลงจนเข่าทั้งสองจรดดินพลางกล่าวว่า:

“ดาดะคะ, ม. เดอเด็ก ขอขอบพระคุณสักพันครั้งสำหรับการที่ท่านได้มีใจกรุณาช่วยเหลือให้ดิฉันข้ามธารนั้นได้” แล้วหล่อน

ก็ หัน กลับ พร้อม ด้วย อาการ หัวเราะ อย่าง เย้ยหยัน รู้สึก เหมือนกัน ว่า หล่อน ทำไม่ เหมาะ ที่ ไป ยั่วให้ ดึก โกรธ และได้ รับความ อับอาย อันจะ เปน เหตุให้ พยาบาท แต่ เมื่อได้ กล่าว ออกไป แล้ว ก็ ไม่ เห็น ทาง ที่ จะ แก้ ไข หล่อน ก็ เดิน กลับ เบรียซ์ มี รีแปร์ เดิน ตาม โดยมิได้ พูดจา ว่า ประการใด

เมื่อ ชายหญิง ทั้งสอง ลับ ตัวไป แล้ว ดึก จึง บัญชาให้ ลูก สมุน ๒ คน กลิ้ง หิน กลับไป วางไว้ ตามเดิม แล้ว ก็เดิน ลับ ตัวไป การ์ลอต และ ทหาร อีก ๔ คน ที่ เอา มา จาก ลารอช์ ก็ ออก จาก ที่ ซ่อนในซุ้มไม้ อัน ทึบ แล้ว พล พวกนี้ ก็ กลับ เบรียซ์ เหมือนกัน

โยลัง เดิน มา ข้างหน้า รีแปร์ โดย มิได้ พูด อะไร เลย แต่ ดวงตา ของ หล่อน นั้น เปน ประกาย วาว ด้วยความ ปลื้ม ตลอด เวลา รีแปร์ ได้ ยิน หล่อน หัวเราะ ขึ้น ครั้งหนึ่ง แต่ ก็ เบา ๆ เมื่อ ถึงปราสาท รีแปร์ ชิง เปิด ประตูให้ หล่อน ๆ จึงหยุด ยื่นมือให้ โดย มิได้ พูดจา ว่า กระไร

รีแปร์ ก็ ส่ง กระเช้าให้ หล่อน แต่ หล่อนรับ กระเช้า มาไว้ ในมือ ซ้าย และ ก็ ยัง คง ยื่น มือ ขวา มา ทาง รีแปร์ เมื่อ รีแปร์ เงย ขึ้นดู ดวงหน้า ของหล่อน พลัน บังเกิด ความ รู้สึก ขึ้น ชนิด หนึ่ง เปนความ รู้สึกเสียวซ่า คล้ายใคร มา ควัก ปลิด เอา ดวงใจ เพราะใน ดวงตา ทั้ง ซ้าย ขวา ของ โยลัง นั้น มี รัศมี คล้าย ๆ กับ ของ สตรี สาวใน ความฝัน ของเขา

"ขอบคุณค่ะ, ม. เดอวรัก" หล่อน กล่าว "สำหรับ การที่ คุณได้ ปรากฏภายในเวลาอันควร และ ความ ช่วยเหลือ ของคุณ"

และรีแปร์ช้อนนิ้วของโยลังขึ้นจรดริมฝีปาก มีดวงใจป่วน ๆ

"ความช่วยเหลือของผมนั้นกลายเปนความยินดี มาเดอมัวแซล" เขาตอบด้วยน้ำเสียงแผ่วเบา "และผมยินดีที่การปรากฏกายของผมไม่ได้เปนที่ขัดสายตาของคุณ"

พูดแล้วเขาก็ปล่อยนิ้วมือของหล่อน และก้มลงคำนับกลับหลังไปโดยเร็ว แต่ต่อมาอีกสักครู่ขณะที่โยลังนั่งอยู่ที่หน้าต่างห้อง โยลังก็หัวเราะเมื่อนึกถึงรองเท้าอันงามของดึกที่ต้องเปียก แต่แล้วอาการหัวเราะนั้นก็แห้งหายไปจากใบหน้าของหล่อน และดวงตาทั้งซ้ายขวาก็มีกระแสร์นวลนิ่ม และวาววาบเมื่อมาพินิจดูนิ้วข้างขวาของหล่อน

"นี่เองน่ะหรือเปนเหตุให้เปรมใจ ?" หล่อนพึมพำ คล้ายกับจะมีใครอยู่กับหล่อนด้วยณที่นั้น "เพียงเท่านี้เอง ? อา ! เรานี่บ้าจริงหนอ" แต่แล้วหล่อนก็ยกมือเอานิ้วนั้นแตะริมฝีปากพลางหัวเราะน้อย ๆ.

* * * *

เย็นวันนั้นเกิดเหตุร้ายขึ้นเหตุหนึ่งที่ปราสาท หญิงสาวใช้รูปงามแน่งน้อยของเดนิซออกไปยืนคอยพบชู้รักในเวลาโพล้เพล้จวนพลบ พบม. เลอดึกเดอทูร์เดินกลับจากธารน้ำ ดึกมีสีหน้าบอกบุญไม่รับ และแน่นอนโดยที่มีใจขุ่นแค้น และต่อจากนี้ก็เกิดเหตุซึ่งไม่มีใครเดาได้เลยว่าอย่างไร ปรากฏแต่เพียงว่า มีเสียงหญิงสาวร้องขึ้นคำเดียว และแล้วก็มีเสียงหัวเราะอย่างโหดร้ายของดึก ต่อจากนั้นก็เห็นยักกาลองชู้รักของลีซิล์โกบองผู้เคราะห์ร้าย

วิ่งขึ้นมา และในแสงสว่างหลัว ๆ ปรากฏภาพรางๆ ของชาย ๒ คน ปลุกปล้ำกัน และคำแช่งชักหักกระดูก แล้วก็มีเสียงครวญครางและเสียงร่างของมนุษย์ล้มฟาดลงบนดินแล้วก็เงียบ.

วิกองต์และรีแปร์กับคนใช้อีก ๓—๔ คนถือไต้มาดูก็พบดีซีต์โบรองม์เลือดอาบอาการปางตาย ยักกาลองถูกแทงที่หน้าอกตาย และดีกกำลังเช็ดกริชกับเสื้อของชายผู้ตาย

"อนาง คนนั้นมันนึกว่านันเป็นบีศาจมันก็ส่งเสียงร้องโดยที่ตกใจแล้วอ้ายระยำนี่มันก็โจนเข้ามาทำร้ายฉันๆ ก็ฆ่ามันเสีย" สันเป็นคำที่ดีกชี้แจงกับวิกองต์ และก็ไม่จำต้องอธิบายอะไรให้มากไปกว่านั้น เพราะดีกเป็นผู้ที่มีสภาพและยศศักดิ์สูง ส่วนยักกาลองเป็นแต่เพียงพลทหารและลูกจ้างของดีก กาลองควรจะเคารพมากกว่าที่จะขัดขวางดีกผู้เป็นนาย

ฉันในขั้นนี้การณ์จึงเป็นว่าช่วยกันหามดีซีต์เข้าปราสาทส่วนศพของยักกาลองนั้นพวกเพื่อนๆ น่ามีตรีพากันนำไปฝังตามสภาพเหตุที่เกิดขึ้นทำให้เดนซ์เสียวสังเมื่อหลอนพบดีกและโยลังก็ใช้สายตาอย่างเกลียดชังต่อดีกแต่การณ์เรื่องนี้ดูเหมือนจะดีมเดือนกันอย่างรวดเร็ว

ส่วนดีซีต์โบรองนั้นไม่ดีมเรืองนี้เลย เบียร์กาลองน้องชายผู้ตายก็อีกผู้หนึ่งที่ไม่ดีม และชายผู้นี้ก็อยู่ในกองทหารของดีก.

จบบทที่ ๑๑